

IO, GUIL. MONTGALLI

Epistolæ

THEOLOGICÆ

Anti Fabricianæ,

Jesuiticis Cavillationibus

A. Candidi, P. Viti Pichleri,

Et

P. Emmanuelis Kofleri &c.

Modeste Vindicatæ.

G E N E V Æ

MDCGXVII.

Jo. Guil. MONTGALLI

Episcopi

THEOLOGICAE

Annae Fabricianae

&

Episcopi Caroli

A. Candidi, P. Vini Pichleri

Et

P. Emanuelis Kosteri &c.

Stolte & Schmidt

COLEMAN

MDCCXII

Lectori Benevolo

Salvere.

HAc, ad defensionem Montgalli, conscripta responsione, in publicum prodeunte, paucis præmonendus es, *Benevole Lector*, verbis: ipsum nempe Montgallum, abhinc annis amplius duodecim, cum adversariis Augustanis, in arenam descendentem, nequaquam importunum eorum aggressorem, sed, ut hunc usque in diem solet, veritatis ab iisdem oppugnatae defensore[m] egisse, & nunc etiam talem agere, provocatum. Priusdem igitur, bonis ab amicis ad hoc exercitium polemicum rogatus, & ordinaria elaborationis suae censurâ firmatus, oblatum hoc Apologiae munus non solum impigre suscepit, sed eo etiam hucusque solerter defunctus est. Prima cum hostibus congregiendi occasio, ipsorum fuerat infrunita totius Lutheranismi provocatio, ad quam horrenda belli materies accedebat. Inter istos quippe provocatores admodum importunos, erant nonnulli, qui pristinam διαβελήν recoquentes, Lutherum piæ memoriæ, immortale Reformationis opus, ipso auctore Sathanâ procurasse, criminabantur. Ea propter objectatum Divo Viro condiscipulatum infernalem demonstraturi, non reformidabant, Lutherum ipsum, quasi reum confidentem, admodum

PRÆFATIO

perverse citare, adhæc, etiam Biblicam ejus versionem, infami rogo dignam proclamare. Et quæ ejusmodi detestanda plura. Non ita multo post alius insignis prodibat obtrectator, qui stilo provocationis magis exasperato, Protestantes, ex Lutheri dogmate, ipsum Diabolum ceu Deum suum adorare, plenius buccis eructabat, & ut hoc objectamentum redderet coloratum, textum ex Lutheri Tomis allatum itidem misere truncabat, quam teterrimam calumniam, aliis insuper ejusdem furfuris dictariis, accumulans, omnes Lutheranorum Prædicatores, nullo posse validiore modo, consecrare sacrosanctam Domini Cœnam, ac rustici homines, lucanicas vel botulos suillos consueverint, plus vice simplici scriptitabat. Cujus profani autem calami poenas, nunc Jesuita Mændlius, præ aliis sociis, singulares dare cogitur; nam cum iste sponsonem centum aureorum fecisset, & horum solutionem Oralector Sigmanno, calu quo, hæc verba: *Idem ergo est presbyter qui & Episcopus* ex Tomis Hieronymianis ostendere valeret, exerte promississet, tunc cordatus Oralector, hac lucrosa provocatione iterum excitatus, rem ad oculum, variis indicatis Editionibus, in quibus prædicta verba expressim legerentur, ita clarissime demonstravit, ut nunc Jesuita Mændlius ad liberandam fidem, omnium bonorum judicio, confictissimus teneatur, qua nunc etiam occasione, ille, ut tandè hos centum aureos, quos tam sancte promisit, exsolvat, iterum atq; iterum monetur, alioquin ulterioris cunctationis novas poenas experturus. Sed

AD LECTOREM.

Sed redeamus ad Montgallum. Exaravit ille quoque Epistolas Theologicas, & in his Pseudo-Fabricium, hoc est, scriptulum quoddam Augusti Vindel, excusum, contra quod ipsemet Celeb. Dn. Fabricius protestatus fuerat, expendebat. Vix autem emerfit e prælo hoc commercium Epistolicum, sic libri titulus habet, tum statim illud larvatus quidam auctor involavit, sub nomine *Verini*. Montgallum paucissimis equidem, sed tamen dentosissimis verbis admordens, aliter enim hæc misella noctua volitare non poterat, imo statim tota disparuit, & hucusq; inter silentiosas agit aviculas, postquam ejus guttur, per publicatum Montgalli discursum, ad raucedinem reductum fuit. Post hunc umbrosam hominem, alius Pseudonymus sub Larva Candidi comparens, in scenam contentionis prodit, qui Auctor *Candidus* autem erga Montgallum, minime candidus est, dum eidem imputavit, quæ Montgallus, ne per somnium quidē, cogitavit. Candidum excepit Vitus Pichlerus. Theol. Polemicæ in Augustano Collegio Professor Ordinarius qui Jesuita in istâ, quam *pugna sua decrotoxia* infarsit, *Reflexione*, fere nihil aliud egit, quam ut, præ aliis sociis criminiosior, Montgallum iurgiosis *histrionis*, *nebulonis*, *scurrae* & *nequam impostoris* convitiis broscinderet, quare boni viri par & æquum censebant, ut Montgalli, de Bono publico bene mereri studentis, honesta fama & bona ejus causa, ab ejusmodi virulento hoste, solidissime vindicarentur. Convitiatori Pichlero successit Collegæ Emmanuel Koflerus, itidem Theologiæ Jesuiticæ

PRÆFATIO

apud Augustanos Professor Ordinarius. Non contentus autem erat hic invectivus remex, ut, ex *Navicula sua* solum divexerat Montgallum, sed obtrectationibus aggressus etiam fuit Profundissimum Virum, Dn. J. W. J. Theologum, celeberrimi nominis, & qui insuper Florentissimæ Universitatis Decus longe Splendissimum est, cujus assultum tamen infelix nauta, cum maximo suo tentavit propudio, vix enim dici potest, quam ridicule Koflerus, in exagitando Eruditissimi Doctoris *Parallelismo*, steterit, dum ipse, magno conatu, nihil aliud egit, quam ut ostenderet, se, in explicandis rerum monumentis, rudem esse nugonem. Eandem etiam nullius pretii operam lusit, in convellendo perquam Rev. & Doctiss. Dn. A. W. quem titulo *hostis maxime Vicini* coronat. Ex quibus ausis, nostri Kofleri ambitiosum jecur, non Parum elucet, utpote ad jactandas suas vires disputatorias, statim, cum in ipsa prora, tum etiam puppi cariosæ cimbæ, tergemino Adversariorum numero superbiens. Quæ superciliosa jactantia, merito, in tam mordaci homine nauseatur, contra tamen ejus probatur liberalitas, in snppedi-tandis armis, quibus speciosa Pseudofabricii hypothesis non parum confoditur. His quid ego velim, probe notandum est: istud Scriptulum Augustanum, cujus Rubrica die *Erörderte Frag/Pontificiorum* dogma de invocatione mortuorum, pro re quasi levicula & nullius fere negotii venditare: *In Tridentino enim* ait ejus Autor *Concilio, nihil de necessario, sed tantum de utili* legi.

AD LECTOREM.

legi, proinde nullum apud Romanenses neophy-
tum extra Proceffiones, ad invocandos Sanctos,
teneri, quæ autē opinio, ab accurata & genuina
Pontificiæ Religionis penetratione, nimium quā-
tum abludit, iccirco longe rectius Montgallus,
quando, penes Pontificios coetus, dogma de in-
vocandis mortuis, ceu præcipuum fidei Castel-
lum, non solum in Theoriâ, verum etiam in Pra-
xi, quam maxime tale inculcari, solide probavit.
Nunc majoris confirmationis gratiâ, noster au-
diatur velim, qui in *Navicula* sua, pag. m. 117.
adversus Montgallum, hæc deproperavit: *illud*
indubitatum est, Xaverium Indos suos docuisse
invocationem Sanctorum, NB. *præcipue Beati*
Virginis, hujusq. utilatem, NB. *more Catholico-*
rum, NB. *ut dogma fidei inculcasse*. Quod dogma
fidei Koflerianum tam spurium & novitium est,
ac istud Pichlerianum pronupera Perrev. & Cla-
ris, Dn. Renzio, peculiari tractatu, prolixè confu-
tatum, nempe: *Pro Doctrina fidei habendum im-*
probos & reprobos vera & proprie dicta membra
Ecclesiæ esse. Quin imo hinc etiam constare po-
test, non immerito, Junio-rem Calixtum, a Mont-
gallo laudatum fuisse, quod Tantus ille Vir, hanc
ipsam hypothese-*n: Romano Catholicos funda-*
mentum fidei non evertere, propter tales novi-
ter conditos, & credendis ingestos Articulos, tan-
dem derelinquendam agnoverit. Quis enim
quæso non videt, fidem priscam & puram ever-
ti, per ejusmodi novellam & spuriam? quid in-
quam Pontificii missionarii, ratione invocati-
onis Sacræ & adorationis Divinæ, præcipue in-
cul-

PRÆFATIO AD LECTOREM.

culcant? *cultum Marianum*, respondebit noster Koflerus, hinc enim est, ut Xaverium suum quod hujus invocationis utilitatem Neophytis Indianis, *ceu dogma fidei* præcipue inculcaverit, tantopere laudatum iverit. De hominibus autem improbis & reprobis, quando quæris, cujusnam illos auctoritatis esse Romanenses crederent? tunc Pichlerus respondebit: *eos vera & proprie dicta membra Ecclesiae esse*, hancque opinionem, apud suos tribules, itidem *pro doctrina fidei* haberi. Et sic, in aliis adhuc quam plurimis, res se se habet. Quantum vero noster Koflerus, *ad confidentos Papismos*, cordatus & genuinus videtur, ut propterea etiam, *nullas non Domini. ci. Francisci & Xaverii ineptas reculas*, mordicus arripiat & defendat, tantum tamen supinus etiam, & ex industria negligens deprehenditur, in exponendis protestantium Doctrinis. Quod vitii genus, nuper in ipso etiam, *pie Zelosus & Doctissimus Dn. Lomerus*, rectissime notavit, Quam incautus autem idem Koflerus, suam ad-
versus Montgallum direxerit naviculam, tibi, Benevole Lector, ex Præsenti ad ipsum & ejus socios responsione, satis constare poterit, quam proin non solum studiose perlegas, sed etiam errata typi, quæ invito & absente auctore, in ipsam irrepererunt, partim juxta indiculum in fine adjectum, partim vero juxta tuum æquitatis judicium, amice corrigas, est, quod abste, cum tuæ prosperitatis, voto, quam enixissime contendo. Vale.

Mode-

I. N. J.

Modestæ Responsionis ad A.
Candidum

SUMMARIUM.

Auctorem larvatum, qui se Candidum appellat, taliter nullum, erga Montgallum, quem aggressus est, apparere. Eum etiam, nomen Candidi perdere: ob iniquam & falsam imputationem, qua impetivit Montgallum. Idem Candidus ex celeb. Calixto, quem nuper Montgallus pro se citaverat, convincitur & refellitur. Hypothesis Pseudofabricii Augustani denuo infirmatur, & quomodo Pontificii fundamentum fidei labefactent, ex eodem Calixto, solide demonstratur.

Non satis divinare possum, *Vir celeberrime*, cur Te, genuino nomine suppresso, candidum profitearis, & hoc pulcro *Candidi* titulo in fronte libelli, quem *Judicium de memorabilibus prætensam declarationem universitatis Helmstadiensis concernentibus &c.* inscribis, te compellandum præsentem, cum talis tamen, quem præ te fers, erga Montgallum nullus appareas! Interim scito, me
A non

non latere, quo proprio vocandus esses cognomine. Dicendi enim genus, quo uteris, & ipsa rei materies, circa quam occuparis, tuam personam satis luculenter produnt. Quum vero tuum, hac vice, nomen gentilitium, in dubio atq; obscuro sepultum volueris ænigmate, nec illud ego quoq; sum in hac ad te responsione usurpaturus. Hoc autem dum facio, tu me profecto longe candidiorem senties, quam te Montgallus est in tuo expertus *de Memorabilibus* iudicio. Nam heic affectibus non parum abreptus ostendisti, tibi, nec in eo, multum superfuisse candoris, quum in margine scriptuli tui prodendum, quis sub nomine Montgalli lateret, præter omnem necessitatem ratus fueris. Qua in re tamen, non absque bonis prætervolantibus avibus evenisse censeo, quod tu statim, circa malevolam atq; infidiosam nominis Montgallici publicationem, in ipsam impeggeris orthographiam, & sic, nescio qua fucati candoris ostentatione distractus, Montgallum nondum plane cognominaveris, contra vero Jesuitæ Kofleri calamum, qui hanc ad sinistram tuam evulgationem, nimis confidenter provocat, eadem opera blæsum reddideris.

Sed hoc, quicquid tandem est vitii, cum parvulum referat, minus curo, dum magis inter est, ut ad illud, quod nunc dicturus sum, respiciam. Fuit nempe Tibi *Vir Celeberrime*, sententia, Montgallum odiose traducendi, & hoc aggressionis genere, magnam ipsi vel inscitiae vel impudentiae notam inurendi, quo fit, ut ambitiosum
istud

istud *Candidi* nomen denuo perdas. Et quamquam ista tua criminatio sic satis molesta & acerba videatur, eam tamen Montgallus tanto patientius devorandam accipit, quia ipsum pariter etiam, licet invito tuo candore, aliquo modestiæ testimonio condecoratum ivisti, dum in prædicto tuo *Judicio* pag. 14. inter alia sic scribis: *Tam ineptus & temerarius non erat Calixtus, quin nec Montgallus Rigidorum aliqui rigidissimus Serenissimam Heroinam, propter novæ assumptionem religionis audet condemnare, ceu patet ex ejus litteris theologicis* pag 273. Transeat, quod Montgallum, rigidum imo *Rigidorum rigidissimum* adpellos, aliis enim, aliud est de illo judicium.

Ad hoc solum nunc respicio, quod percommode laudas. *Montgallum non audere Serenissimam Heroinam condemnare.* In hoc, fateor, aliquo usus candore vera dixisti. Montgallum enim *non audere*, recte pertendis, his addas licebit, nec etiam velle, ob rationes, quas in litteris suis indicavit, haud leves. Sed hæc, cum tu sic satis modestus & temperatus, nihilominus tamen, bonum Montgallum in anteriori, quæ tui deproperati judicii est octava pagella, multum exasperatus ita pungis: *Licet nobile pars fratrum, concionatores Suevici, Frikius & Montgallus, nuper fuerint tam perfrieta fronte, ut sereno soli obloquerentur & paradoxum seu potius falsum hoc, Calixtos non ita sensisse, publice proponere;*

eoq; orbi erudito, adhibitis technis & coloribus, imponere haud erubescerent. Misso nunc Cl. Domino Frikio, utpote de quo, quin suas defensionis partes diligenter acturus sit, penes me nullo est dubium; si mihi adhuc, aliquid, per te, relictum est iudicii, *Vir Celeberrime*, tunc sane iudico, hoc tuum de Montgallio iudicium esse plus quam iniquum & oppido finistrum, consequenter nihil minus quam candidum, an vero etiam ejus Auctore *Candido* dignum? impræsentiarum non disputabo, minimum ejus generis sarcasmus est, qui, Viro in Abbatiali dignitate constituto, non admodum convenit.

Sed quicquid dicacis acerbitalis, hæc mordax tua in se habeat Satyra, v. gr. *Par nobile fratrum Frikius & Montgallus. Concionatores Suevici perscripta fronte. Sereno soli obloqui. Falsum publice proponere. Adhibere technas & colores. Orbi Erudito imponere. Haud erubescere &c.* illud omne tamen Montgallus itidem non multum curabit, talia quippe patienter tolerare & æquo animo ferre, dudum assuetus. Proin rem ipsam aggrediar, causam videlicet ostendendo, propter quam, tu *Candide*, absq; candore tam in-vectivus sis in Montgallum. Mera nempe illa est Pseudo-Candidi Auctoris nugatoria præsumptio, vel ut rotundius dicam, incusatio, quam A. *Candidus* falso & temere instituit, minime candida.

Ne vero lector candidus, super dicendis meis, turbetur, sed rem quæstionis candide capiat, necessum est, ea, quæ Pseudo-Candidi stomacho-

macho-

machosam antecedunt vituperationem, paulo candidius repetere. Tu nempe, gratularis tibi, *Candide*, ob nescio quem polypum & versipellem ut loqueris hominem, ab Auctore memorabilium e tenebris productum, & quod dein laudatus memorabilis ex Responso Tubingensium Theologorum ad D. Fabricium referat: Ipsum hanc hypothesein, *Evangelicos & Romano-Catholicos in fundamento non dissentire, ex majoribus suis hausisse*; post quæ verba lætabundus pergis: *Ita se se rem habere*, hancce enim sententiam, *Evangelicos & Romano-Catholicos in fundamento non dissentire, Fabricium omnino ex antecedentibus Helmstädiensium Doctorebus Calixtis, Hornejo, Titio alijsq; hausisse*. His prolatis jurgiosus adjicis: *Licet nobile parfratrum, concionatores Suevici, Frikius & Montgallus nuper fuerint tam perfriçta fronte ut sereno soli obloquerentur & paradoxum seu potius falsum hoc, Calixtos non ita sensisse, publice proponere, eoq; orbi erudito, adhibitis technis & coloribus, imponere, haud erubescerent*. Fallor ego *Candide*? quando dico, tibi hæc scribenti, omnem pene candorem excidisse! nam ubi, quæso, Montgallus hanc hypothesein: *Evangelicos & Romano-Catholicos in fundamento non dissentire*, Calixtorum esse, negatum ivit? hoc si fecisset & alicubi asseruisset Montgallus: Celeberimos Calixtos non ita sensisse &c. tunc cum sane sereno soli oblocutum fuisse non abnuerem, at cum istud nul-

libi dixerit aut scripserit Montgallus, tu nihilo secius tamen hoc ipsi affingere, & quod pejus est, falso attributis, adhuc alia longe falsiora, super addere haud erubescas: Imo etiam Montgallum, *Calixtos non ita sensisse*, ut orbi litterato persuaderet & imponeret, technas & colores adhibuisse, tunc iterum atque iterum ajo *Candide*, Te, cum innocuo Viro tam aperte falsa imputaveris somnia, fere omnem excussisse candorem. Et tantum, bone DEus, virum, qui sub omnium splendidissima nominum larva, se *Candidum* nuncupat & profitetur, tam parum candoris ostendere! ut etiam Montgallo, perfrieta fronte adscribere haud reformidet, quæ tamen ipsi nunquam in mentem nedum in calamus venêre.

Quo vero posthac, sententiam mutes & tua resorbeas, *Candide*, rogo te plurimum, ut nunc rem multo *candidius* judicare discas. Celeberrimos Calixtos sic sensisse: *Evangelicos & Pontificios in fundamento non dissentire*, Montgallus in ficiatus est nunquam, nec ipsi etiam impræsentiarum est animus inficiandi. Hoc autem potius est, quod constanter negat & pernegat, se, Calixtorum hypothesein, de qua nunc disputatur, hisce verbis formalibus: *Evangelicos scil. atq. Romano-catholicos in fundamento non dissentire*, aut concepisse aut proposuisse unquam.

Id quod ejus epistolas legenti ad oculum patebit. Nec opus etiam fuit, talem famosam, per orbem eruditum, hypothesein, vel his vel aliis proferre terminis, cum nullatenus animum intenderit

tenderit Montgallus, ad scrutandum; num illa, prætenso Doctore Fabricio cum antecedentibus Helmstadiensium Professoribus, communis esset, nec ne? longe aliud enim saxum, quod mox videbimus,volvendum susceperat ille. Neglecta videlicet operosa calixtinianæ hypotheseos inquisitione, in quantum illa vel a nostra purioris confessionis orthodoxia, vel etiam a nova Fabriciani syncretismi structurâ diversa abiret, non multum curiosus Montgallus, statim disputationem iniit cum larvato Fabricio eam, quam κατ' ἀνθρώπων vocant, presso insequens pede Scriptulum Augusti vindelicorum excusum, quod sententiam Fabricianam verbis teutonicis ita Proponit: Dieses kan nicht wohl und gründlich erörtert werden/ es sey dann / daß zuvor diese Frag außgemacht / und erörtert sey / ob die Römisch-Catholische im Grund des Glaubens und der Seeligkeit irren? oder welches eben so viel ist / ob die Lehre der Römisch-Catholischen Kirchen so beschaffen sey / daß man dabey weder den wahren Glauben haben/ noch zur ewigen Seeligkeit gelangen könne? hier ist mit nein zu antworten / ersilich weilen sie mit uns einerley Grund des Glaubens und Wandels / oder eben diejenige Lehren haben / welche zur Christthätigen Erkandtniß erfordert werden.

Hoc primario fulcro, quo tota consilii Fabriciani moles inniti videbatur, nempe: *Romano-Catholicos fundamentum fidei nequaquam evertere*, seu quod idem est: *Eos Commune nobiscum retinere salutis fundamentum*, secum perpenso

& examinato, abfit, ut Montgallus adjecerit: *Calixtos non ita sensisse*, sed potius, ut ex toto ejus videre est discursu, hoc Fabricianum *τῶν*, pro ipsissimo Calixtorum axioma habens & accipiens, ita constitutum recognovit, ut simul illud, per aliud longe melius Junioris Calixti principium, penitus enervatum exerte statuerit.

Et qua tandem fronte, quæso, illum oportuisset hanc hypothesin: *Evangelicos & Romano-Catholicos in fundamento non dissentire*, ceu Calixtis minus propriam negare? cum tamen ipse met Calixtiniana verba, quibus hæc prorsus eadem inclusa est sententia, in medium adduxerit atque sic facile concesserit, hætenus quidem Pseudo Fabricium & laudatum Calixtum, eadem sentire, sed hunc tamen semet ipsum, non parum, paulo antequam vivis excederet, correxisse, dum quasi pœnitentia ductus, pontificiis, hujus opinionis retractationem publice minatus fuisset; quibus dictis addebat, Celeberrimum Fabricium male agere, ni æque defensionem hujus hypotheseos periculosam æstimaret, imo pejus illum facturum, ni consimilem viam, juniorem Calixtum secutus, calcaret.

In superioribus autem, priusquam Montgallus Beati Calixti mentionem injecerat, ad oculum demonstravit, fundamentum fidei, quod Pontificiis nobiscum commune putaretur, ex illorum parte, non aliter quam *temeratum & adulteratum* reteneri, proin istam columnam, qua Pseudofabricium subniti vellet, ruere totam.

Hoc

Hoc assertum ut probaret & planum redderet Montgallus, inter alia, Calixtiniano est quoque usus testimonio, ejus robore, verum Fabricium, qui prætexebatur in Scriptulo, & casu quo, cum sua larva conspiraret Augustana, validissime superaturus. Hoc inquam & non aliud egit, quando, in suis Antifabricianis, Calixtorum mentionem fecerat Montgallus.

Sed non opus est proluxa pugnare defensione, statim enim Montgallus in portu navigabit, modo Calixtus iterum ipse prodeat in conspectum, propriam sententiam dicturus: Sic autem ille in Historia de immaculata B. V. Concept. pag. m. 259. *Fateor equidem, semper in ea me sustinuisse sententia, quod Romano-Catholici, fundamentum fidei non evertant, & quod Ecclesia, in qua Romanus Pontifex sedet & dominatur, quæq; ei subicitur & proinde communionis cum ea particeps est, pars sit vera Ecclesia, in qua tantum veritatis ad salutem necessaria supersit, ut per hanc cognitam & creditam servari homines possint. Quod beati Parentis mei iudicium & sententiam, quam adversus Hæreticos eam damnantes, pro virili tutatus sim & propugnaverim, etiam hoc diffiteri nequeo, diras ea propter me sustinuisse persecutiones. Quod si vero incepturi illi sunt, promulgatis Pontificalibus Bullis, novos condere fidei articulos, atq; credendis talia, quæ primitus credita non sunt, ingerere, etiam hoc mihi fuerit fatendum, quod hucusq; tam oporose defensorum*

forum causam deinceps agere nequeam : siquidem non sufficit retinere fundamentum sed non est eidem quicquam addendum : Etiam sicut illud non patitur detractionem, ita quoque nullam admittit accessionem : si admitteret, pristinum quod per tot sacula obtinuit fundamentum, non haberi possit pro sufficiente & adequato. Labefactant igitur non tantum illi, qui ei aliquid demunt, sed etiam illi qui eidem aliquid sub credendi necessitate, addunt. Licet ait Apostolus, aut Angelus e caelo evangelizet vobis &c.

Hic Paragraphus inquam litem dirimet, Montgallum defendet, & Candidum corriget. Notandum itaq; primo est : quod Montgallus, per eius allegationem, nequaquam potuisset, et si voluisset etiam, negare : Calixtos non ita sensisse, Evangelicos nempe & Romano-Catholicos in fundamento esse consentientes, quid enim quæso, his ipsis Calixti verbis apertius? Fateor equidem, semper in ea me fuisse sententia, quod Romano-Catholici fundamentum fidei non evertant. Hæc equidem Calixtus filius de semet ipso, revera tamen in his, Celeberrimo Parenti succenturiatus, qui eandem sententiam, teste ipso filio, prior tenebat : Quod B. Parentis mei iudicium & sententiam, quam adversus Hæreticos eam damnantes, pro virili tutatus sum & propugnaverim, etiam hoc diffiteri nequeo, diras ea propter me sustinuisse persecutiones. Quid mentis ergo & hypotheseos Celeberrimis Calixtis fuerit, ex hac propria

con-

confessione satis superque patet. Montgallus itaq; stipes & caudex esset oportet, quando his Calixtinianis in medium prolatis, probandum existimavisset, *Calixtos non sensisse* cum Clarissimo Fabricio. Contra, id potius ille, per dictum locum, quem nuper tam integrum, quam nunc impræsentiarum, optima fide citaverat, facillime largitus est.

Sed longe aliud erat, propter quod, Calixtus in theatrum prodiret, opportune duxerit Montgallus; sunt nimirum ipsius verba sequentia in causa, utpote quæ, rationum gravitate, *laxam Fabricianorum sententiam*, non parum deprimunt: *Quodsi vero incepturi (Romano-Catholici) sunt, promulgatis Pontificalibus Bullis, novos condere fidei articulos, atq; credendis, talia quæ primitus credita non sunt, ingerere, etiam hoc mihi fuerit fatendum, quod huc usq; tam operose defensorum causam deinceps agere nequeam.* Jam ego ut omnium clarissime constet, quid his Montgallus voluerit verbis, ejus quam instituit collectionem, hîc denuo repetam: Qui novos condunt fidei articulos, atque credendis, talia, quæ primitus credita non sunt, ingerunt, eorum in gratiam, hypothesis hæc: quod fundamentum fidei non evertant, tuto & absque periculo defendi nequit. Atqui Pontificii dudum novos condiderunt fidei articulos, & credendis talia, quæ primitus credita non sunt, ingesserunt, Ergo eorum in gratiam, hypothesis hæc: quod fidei fundamentum non evertant, tuto & absque periculo

riculo defendi nequit. Læditur enim non solum fides orthodoxa sed etiam saluifica. Per consequens ruit & perit fundamentum, quo innititur tota Pseudofabricii structura, de coloranda Pontificiæ religionis assumptione. Cum propositio major sit, ex concessione Celeb. Calixti Junioris, evidens, & minor a Montgallio in epistolis theologicis per plura fuerit demonstrata; jam rogo te *Candide*, num Montgallus, de technis adhibitis & perfricta fronte, ab te candide fuerit incusatus?

Sed explorandus est tuus candor ulterius. Calixtus enim te tricone multo candidior etiam hoc addit: *Siquidem non sufficit retinere fundamentum, sed non est eidem quicquam addendum: etenim sicut illud non patitur detractionem, ita quoque nullam admittit accessionem, si admitteret &c.* Sic candidissime omnino iudicat Calixtus, & non hoc solum, sed eadem etiam operâ Pseudofabricium insigniter confutat. Contra hunc enim quæro, an, secura mente, accedere possimus ad Pontificios, eorumque Religionem tuto amplecti? Respondetur: si pontificii tenent ejusmodi fidei fundamentum, cui multa sunt recens supperaddita, tunc sane non possumus. Cur hoc vero? quia fidei fundamentum nullam admittit accessionem, si enim admitteret, pristinum, quod per tot sæcula obtinuit fundamentum, non haberi posset pro sufficiente & adequato.

Ecquis

Ecquis nostratum hoc adfirmat? Is inquam Celeberrimus Fr. Ul. Calixtus est, Antecessorum, quos Julia tulit academia, Lux splendidissima. Sed huic Irenico Præceptori, si noster *Candidus* pollicem non premit & hanc sententiam deserit, tunc eum deprehendemus etiam non candide consentientem Calixto, cujus discipulum tamen, quod valde mireris, se profitetur esse candidissimum.

Graviter enim Calixtus juxtim & candide: *Non sufficit retinere fundamentum sed non est eadem quicquam addendum. Et adhuc clarius ille: Non licet credendis talia, quæ primitus credita non sunt, ingerere.* Rectissime omnino. At vero quanta sunt illa, quæ jam sæpius Pontificii superaddidere fundamento fidei! quæ jam multa, Bone Deus, credendis ingessere, quæ primitus credita non fuere! pergunt illi adhuc ingerere & superaddere prorsus immania. Nuper ipse Jesuita Pichlerus, scriptuli Pseudofabriciani defensor omnium ineptissimus, fundamento fidei non parum addidit, quando eo dementiæ veniens in *Pugna sua decretoria* de vera fid. p. m. 9. scripsit: *pro doctrina fidei habendum, improbos & reprobos vera & proprie dicta membra Ecclesie esse.*

Alteratum igitur & temeratum est illud, quod habent fundamentum salutis Romano-Catholici.

Id quod ulterius ex Calixto demonstrari potest, in superioribus etiam hoc monente: *Labefaciunt fundamentum, non tantum illi, qui*
ei ali-

ei aliquid demunt, sed etiam illi, qui eidem aliquid sub credendi necessitate addunt. Quibus positis, manifesto consequitur, eos qui, fidei superaddiderunt, non aliud quam *labefactatum* habere fundamentum. Et hoc erat illud præcipuum, quod Montgallus in litteris suis theologicis, contra Pseudofabricium, urgendum censebat. Nempe fundamentum, quo ipsius Indifferentismus superstaret, esse fabulosum atque ruinosum, cætera parum sollicitus, an consimilem dudum vel nunc etiam Doctores Helmstadienses foverent hypothesin, quæ nimirum hæc est: *Evangelicos & Romano-Catholicos in fundamento non dissentire.* Omnium minime curabat, an Celeberrimus Fabricius eandem ipsam ex Majoribus suis hausisset? esto, suxerit & hauserit illam ex Antecessoribus, quos longo catalogo refert *Candidus*. Infirma tamen & cariota pila manebit ista, tantam ad sustinendam, quam molitur, molem.

Paucis. Pontificios tenere fundamentum salutis *labefactatum & adulteratum*, ad oculum patet ex Calixto Jun. superiora prorsus meditare, paulo antequam humanis excederet, scribente.

Hæc cum ita sint, Te profecto, *Candide*, plus quam perfidiosè cum Montgallo egeris oportet, quando publice proponere haud erubisti: *fuisse Montgallum perscripta fronte, sereno soli obloquutum &c.* Et quod adhuc pejus est: *technas adhibentem orbi erudito imposuisse &c.* Ita vero si perrexeris bono Montgallo insultare, illique

illique publice obtreſtare, certe patiaris etiam oportet, quando ille te non tantum pro viro minus candido, verum etiam pro altero Pichlero vel ejus ſocio Koſlero habiturus eſt, quibus autem maledicis Jeſuitis, ſi tu ex aſſe collatus fueris, vereor, ut dehinc pro *Candido* judiceris unquam. Hi enim Ignaticolæ omnem circa veritates conſitendas pudorem & candorem, adeo decoquere ſolent, ut hujus etiam ne micam poſt ſe relinquant lambendam. Id quod videre Partim eſt, ex his ipſis reſponſionum, quæ nunc adverſus illos ſequuntur, ſtricturis. Vale.

Modestæ Reſponſionis,

ad

P. Vitum Pichlerum,

Seſtio I. & hujus

S M M A R I U M.

Quia Montgallus proprium nomen non clarius edit, num propterea lucifuga & tenebrio ſit? Retorſio in Jeſuitas. Oralectorem & Montgallum, Jeſuita Pichlerus bario/atur, eſſe unum eundemq; ſcriptorem. De Jeſuitis Hiſtrionibus. P. Mandlius incredibilis librorum Helluo. Cur Jeſuita Pichlerus, in prima ſui libri fronte, nullam fecerit, de ſua in Montgallum Reflexione, mentionem. Valerius Magnus Capucinus vocat Jeſuitas nebulones ſpectatiſſimos. Idem demonſtrantur calumniarum Maſtri & mendaciorum Registratores, ex Montaltio.

Ain'

AIn' vero tu *VITE PICHLERE*, Montgallum
videri, *lucem fugere, cum neque Patriam,*
neque Professionem, neque studium vitæq; conditi-
onem, neque aliud sui indicium prodiderit. Re-
spondeo, te quærum Jesuitam, frustra omnino,
super hoc imaginario mortis peccato, ringi, cum
illud ipsum socii tui, nullo non tempore, impune
perpetrare soleant, hos enim, plurimis libris suis,
neque Patriam, neque Professionem, neque vitæ
conditionem præfigere, imo data etiam operâ,
quo alios facilius decipiant, nomina sua & celare
& mutare, eccui, quæso, non constat aut palam
est? præ cæteris memoriæ nunc occurrit Jesuita
Verterus hac in re magnus artifex, & huic plane
confimilis tenebrio Flor. Remundus, alios ut ta-
ceam innumerales, ex Lojolitica natione, Viros.

Ergo colligas licet: Quicunq; Scriptores,
nomen, Patriam professionem suamq; vitæ con-
ditionem supprimunt, illi Lucifugæ sunt & tene-
briones &c. Mihi non ingrata, *VITE*, hanc tu-
am argumentandi rationem esse putes velim,
nam sic faba, in neminem æquius, quam ipsos
cudetur Jesuitas. Sed forsan non hoc voluisti,
VITE, quia longe major te premit & urget scru-
pulus. Nemo enim non novit, quam te Virum
præstiteris, in confutandis Montgalli litteris
theologicis, valde languidum, ecquæ huius lan-
guoris causa? dicam, si tua cum pace licebit, su-
pina illa sed tamen excusabilis est ignorantia, tu
nempe plusquam miser Theologus, nescivisti
patriam

Verterus &
Remundus

patriam & professionem Montgalli, hinc illæ lacrymæ, quod tam turpiter in harena steteris adversus eum!

Possunt autem, ni fallor, Domini Jesuitæ, plures habere rationes, ob quas non solum patriam & nomina, verum etiam professiones & vitæ conditiones, in frontibus libellorum, occultent suas. Non refragabor. At longe sanctiores iustioresque, credas velim, *VITE*, causas subesse Protestantibus, veritatem, contra Jesuitas, calamo defendentibus, utpote quos non latet, quam suspectissima dogmata, sanguinarii inter illos moralistæ, circa colorandas violentias & cædes, hætenus tradidernit. Advertas animum unice rogo, ad tractatum illum, quem nuper quidam ex Sorbona Doctor, Montibus Hanoniæ publicavit, atq; *La Morale des Jesuites* inscripsit, hîc conspicias licet, quam cruentè Casuistica Jesuitarum Theologia stillet!

*Moral
Jesuitæ*

Sed profer alia, nam hæc argumenta, ut vides, nimium sunt impertinentia: *te suspicari etiam, Scriptorem Montgallum esse omnino eundem tenebrionem male sibi conscium, qui nuper nomen Horælectoris Sigmanni mentitus, in litterarum theatro apparuerit instar petulantis histri-
onis aut insolentis scurra.* Bona verba, quæso. Potius apparet te garrulum esse Jesuitam, qui videlicet, cum Davo Terentiano rimarum plenus effutit, quicquid in buccam venit! miser ille profecto, qui tenactus est adversarium, ob loquacitatem plusquam muliebre, merito timendum

mendum, nam crimina si majora tu novisses de Montgallo, etiam capitis accusares illum.

Sed nunc mitto tuam suspensionem, qua fretus opinaris Montgallum & Sigmannum, fratres esse germanos, hæc enim tua divinatio, ut ut callida & insidiosa sit, non multum tamen ad rem facere videtur. Acrius pungis, quando Montgallum Victorinum vocitas: *petulantem histrionem insolentemq; scurram*, quo sarcasmo, fane bilem ei commoveres, nisi ipse illum, statim adjectis his voculis: *in litteratorum theatro*, temperatum reddidisses. Montgallum vero, histrionem petulantem, & quod longe pejus est, insolentem etiam scurram appellare, nonne te pudit *VITE*? vix credi potest, quod pessimum hoc hominum genus, petulantes inquam histriones insolentesq; scurræ, in litteratorum theatro comparere soleant, imo quod magis est miratu dignum: insolentem agere scurram & tamen inter ipsos versari litteratos, contradicere ajunt in adjecto! sed quicquid hoc est, transmitatur velim totum, nunquam enim Montgallus, ut probe scias, *VITE*, *petulantem histrionem*, multo minus *insolentem scurram* egit, quin his ipse titulis maectus esto.

Tute potius Romanensium fabularum Actor, non dicam petulantem vel scurrilem, sed insolentem tamen & superstitiosam histrionis faciem & larvam induere videris, quando ab instituto Christi & ingenio Apostolorum quam alienissimus longeque remotus, multiplicem gesti-

gesticulationum varietatem adhibes in celebrandis ipsius SS. coenæ mysteriis ; qui enim te nuper missificantem conspicati sunt, toti mirabundi referunt : quod lampades, in ipsa meridie, ardentes usurpâris, fumigationes atque suffitus excitâris thuribulo ! & quod magis est, ajunt etiâ : te omnia pronuntiacisse sermone peregrino, variisq; usum geniculationibus & gestibus inclinavisse strictis manibus. Ad hæc, te modo distendisse modo reduxisse brachia, insuper te huc illucque convertentem nunc fuisse clamoroso, nunc magno etiam silentio quædam demurmuravisse. Te deniq; suspexisse in altum, & interdum pronum, non uno loco, te constituisse, sed nunc in dextram nunc in lævam altaris partem commigravisse, & quod præ cæteris miratu dignum videtur, te micuisse digitis, inhalasse in calicem eumque sustulisse in sublime, hunc te iterum reposuisse ac certis locis nominavisse nunc vivos, nunc mortuos, panem azymum te fregisse & in calicem immisisse, pectus tandem te feriisse pugno & multum suspirasse, mox clausis oculis repræsentasse somnum, rursus autem experrectum te manducasse partem unam panis, alteram hausisse cum vino totam, ne qua guttula remaneret, postremo te abluisse manus patellamque deauratam, aversum, extenso brachio demonstrasse populo, & admotâ eâdem fronti atque pectori, te deosculatum etiam fuisse nunc altare nunc imagunculam materiæ vel metallo inclusam.

*gesticulationum
Pichler*

*missa hæc
Leri*

Hæc inquam & id genus actionum alia, quando tu populo spectanda dedisti, *VITE*, nonne tibi histrionalis videbare? minimum, histrionis nomenclatura & hujus vocabuli proprietates, tuam existimationem offendere, ideo nequeunt, quia ex Jesuitarum es grege, horum autem ego quam plures, in mimorum theatris circumstantes, propriis vidi oculis, & quidem puerorum ibidem fabulas ludentium aciem, magna cum cura instruente.

Quæ corporalis autem exercitatio vobis adhuc condonari posset, modo non essent, Ignatianos inter monachos, *petulantes histriones*, hoc visibile mundi theatrum, miserabiliter disturbantes, constat enim & palam est omnibus, quas tristes hætenus egerint tragædias Jesuitæ. Non lubet autem mihi tragicos istos attingere casus, quos prohdolor, spectandos hucusq; habuit protestantium Ecclesia, scenicis ab his actoribus. Sed quia, Montgallum, de histrionica petulantia nec non insolenti scurrilitate accusare, nequaquam erubui, agendum videamus paulisper, ubinam locorum reperiri possint histriones, de quibus certa est fama, quod se *petulanter & scurriliter* gerant.

Ad hoc demonstrandum, juvat nunc solum, ex ipsis catholicis scriptoribus, audire Lud. Montaltium & hujus glossatorem Wilh. Wendrokium, de vestra theologia morali, utpote quæ valde petulans sit oportet, quum natales suos orco debeat! sic enim laudatus Wendrokus,

quarto

quarto in Montaltii litteras prov. proloquio tenet, quando inter alia hoc modo lamentatur: *En quam seavam nunc in morum suorum disciplina persecutionem Ecclesia patiatur! non enim jam a tyrannis, non ab Hæreticis aut Apostatis aut cæteris ejusmodi apertis perduellibus vexatur Ecclesia. Intus & in sinu sunt hostes, imo iidem & hostes & fratres, unam illi fidem, unam religionem profitentur. In scholis Catholicis traditur NB. hac inferno nata doctrina. E suggestu docetur in Ecclesiis.* Quis istam inquam morum doctrinam non existimet petulantem, quæ diabolum habet auctorem? quid autem Jesuitæ, an non ubiq; hanc infernalem disseminare solent disciplinam? Id puto nos modo audivisse, sed apertius loquitur Wendrokus, quando not. præam. 3. p. m. 80. etiam hoc adjicit: *Alii scriptores fere sibi peccant, aut certe non multis: Jesuitæ toti Ecclesie peccant, quam ubiq; suis novitatibus inficiunt.* Latebant hæc dogmata in Bibliothecarum angulis, paucis nota, paucis nocebant. At ipsa Jesuitæ super recta prædicarunt, in aulas Regum, in familias privatorum, in curias magistratum invexerunt. Toti Ecclesiæ peccare hancque novitatibus inficere, postea omnem lapidem movere, ut Jesuitica morum corruptio, in omnes hominum status & ordines intrudatur, quæ malum hæc est petulantia!

Vin' autem tu VITE, vel ipsam novisse methodum, quam socii tui in promovenda morum temeritate adhibent? En, tota histrionica & scenica illa est ratio docendi, & quod magis mi-

reris *scurrilis* etiam! cum enim Montaltius, scriptor ut novisti Romano-Catholicus, Epistolâ, quam vocat provincialem, tertiâ scribat: *In diem vivunt Jesuita, sic illi adhuc usq[ue] steterunt nunc scenico catechismo, ubi puerili voce proterunt adversarios: tum publica puerorum pompa, in qua gratia sufficiens efficacem vinctam & catenatam triumpho ducit: Mox comœdia, ubi Fansenium Demones abripiunt, aliquando picto calendario ac demum hac censura &c.* Tunc Wendrokus & ipse scriptor Pontificius, hunc in Montaltii locum p.m.48. Ita commentatur: *Hac periodo quatuor conclusit Montaltius scurriles Jesuitarum ineptias. Prima est histrionicus ille catechismus quem illi Parisiis in superba illa Sancti Ludovici Ecclesia, populi extructa spoliis, habere solent. In eo enim puerili voce adversariis suis saepe maledicunt, nectam ad fidem pueros & puellas, quam NB. ad calumniam erudiunt. Secunda est solennis adolescentularum pompa vel potius concursatio, quam in civitate Matisconensi anno 1651. Bacchanalibus instruxerant. In hac elegans adolescens habitu puellari, omni excultus mundo muliebri, contortis crinibus & auro revinctis, tristem quendam Episcopum post se religatum trahebat; huic nigrum velamen faciem infuscabat, mitra papyracea caput ad ludibrium ornabat &c. mirabantur imperiti, gemebant saniores. Illi NB. Jesuitarum in instruendis Bacchanalibus solertiam laudantes, hi NB. religiosi Bacchanalium Magistris graviter succensentes. Hujus generis etiam est*

est tertia, qua in Collegii Claromontani tragædia, Jansenium, a demonibus abreptum in tartarum exhibuerunt &c.

Quid tibi nunc videtur, VITE, an tu nondum Jesuitas totos scenicos & scurriles existimabis? hoc certe Vestrates, puta Montaltius & Wendrokus, intrepide adfirmant. Sed edisseras velim, quomodo tuo sapuerit palato Horal-lectoris libellus? De hujus viri, sic tu loqueris, famosolibello, id semper sensi, ac hodie dum sancte attestor, me non legisse opusculum, aut librum etiam a Lutheranis conscriptum, in quo plus ignorantia & thraſonici clamoris, minus vero soliditatis & veritatis, etiam apparentis tantum, nisi forte apud rudem plebem, quæ hæret in plausibilium verborum cortice, reperiatur. Resp. cum pace autem dixerim tua, VITE, quod palatum tibi sit prorsus corruptum, atque cerebrum etiam, helleboro, ad purgandum illud, vehementer egens, quia hac tua critice nihil obtusius & nihil ineptius esse videtur. Adhæc per paucos te legisse credo Protestantium libros, quos contra vero tuus commilito P. Mændlius oportet longe copiosius devorasse, gloriatur enim ille prope finem ineptæ, quam in Sigmannum scripsit, animadversionis XXXV. quod jam libros supra aliquot myriades lectitaverit; non fallit animus, quando dico, hunc Jesuitam, facile principem, inter omnes librorum helluones, locum tenere.

Hoc tamen non obstante, tot cum jam milia devoraverit librorum, nihilominus miser ille,

clausura
muntzall

æque ac tu, infra mediocritatem ingenii hæret, dum similiter lamentatur. *Horallectoris libellos fere unicos esse, in quibus nihil soliditatis*, tu addis, *ne apparentis quidem*, reperire potuerit. Quod sane iudicium, de Horallectoriis scriptis, ipsa duritie durius videtur. Lepidum autem est caput, Oralector Sigmannus, quando, hanc desperatam Jesuitarum censuram, nihil prorsus moratur, e contrario plus satis laudis habens, longe benigniorem, cum audit, ab aliis clare doctis viris, sententiam ferri: ejus nempe scriptis tantum inesse soliditatis, ut, in illis refutandis, hætenus Jesuitæ Augustani nequicquam præstare potuerint.

Id quod non tantum P. Mændlius & P. Koflerus, verum etiam horum pedissequus F. Pichlerus, viri professoriæ dignitatis, omnium clarissime demonstrarunt, non ausus hic posterior, in prima libelli sui fronte, mentionem facere *Reflectionis*, qua calumniose adortus est Montgallum, sed quicquid generatim, contra Antifabricianas ejus Epistolas, deblatteravit, id omne, ita callide, mediis in *pugna suæ decretorii* foliis, occultavit, ut hætenus Montgallum nihil, de hoc secreto sui adversarii quaternione, constiterit. In hoc autem, clamorosus Mændlius & Stentoreus Pichlerus, plane confimiles evadunt fratres, ut neuter Horallectoris argumenta, vel primis quodajunt labris, attingat, sed uterque in nudo verborum cortice hæreat. Et horum omnium miserrimus est P. Koflerus, qui tantum non insulse garrit, quicquid dicere intendit.

Hucus-

Hucusque tu *VITE*, in reflectendo quasi somnolentus stertisti, nunc vero experrectus. Bone Deus! quantum furiosus incedis, ita porro criminando: *Ratio, cur suspicer, hos duos nebulones, Montgallum & Oralectorem esse eundem calumniatorem est primo aequalitas stili, qui utrobique affectatus, thrasonicus, studiose comptus &c. aequalitas intenti, quod utrobique est, ex catholicis Auctoribus impugnare Catholicos &c. &c.* Quando ita vis *VITE*, per me licebit, ut tuo divinationis abundes sensu, Montgallum scilicet nec non Oralectorem, eosdem esse germanos fratres, nam talis hariolatio nullo negotio transmitti potest, non æque tamen ista cavillatio, quâ hos bonos viros, etiam nebulonum atque calumniatorum gregi associatos cupis.

Tantam autem, *VITE*, pungendi lasciviam & usque adeo impudentem *τοιοῦταιαν*, abs te, fateor, haud expectassem, præsertim, cum inscriptiones, quas tui præferunt libelli, Te Professore SS. Theologiæ ordinarium, & quod caput dixeris, eum etiam virum declarent, qui præ aliis *Socius Jesu* audire gestit.

Num tu vero animum inducere potes, ut credas, id honesti hominis, ne dum socii Jesu esse, tam foedas & multas eructare injurias, easque fronte perfricta? num is inquam professorio dignus est ordine, qui se tam intemperanter gerit & petulanter effutit, quicquid in buccam venit? Te adeo, mi *VITE*, omnes modestiæ & mansuetudinis limites supergressum, ut statim

ab initio tuæ Reflexionis, Montgallum *nebulonem* increpare auderes ! & hoccine nebulonis jurgium, quo tu virum honestum impetis, abstinentiam esse putas a *verborum dicacitate*, quam tamen solenniter promittis ? Desine talia somniare, *VITE*, sic enim te gerendo, Lojola tantum, nequaquam vero Jesu socium esse, luculenter ostendis. Nebulones quos spiras, si tibi cordi sunt, aliunde quæras oportet, invenies autem illos ex parte demonstratos, in Montgalli Theatro Apologetico, pag. 126. seq.

Ego vero, *VITE*, ut tibi meum intimiorem cordis sensum pandam, lecta & audita hac tua nebulonis eructatione, statim mecum: Hem, par pari reponendum censes Pichlero ? non lubet. Quî sic ? quia hoc strictum talionis jus, Lex nostri Jesu dulciter prohibet. Interim tamen prodeat Valerius Magnus, Vir Religione Capuccinus & doceat nos, qua nunc exceptione, sedignum præbeat, jurgiosus *VITUS*. Hunc autem, Valerianum, si nomino, Papæ ! quodnam Auctoritatis ornamentum adpello ! audiamus inquam nostrum *Magnum* de se ipso, in Apologia, pag. m. 57. his verbis perorantem : *Ago ætatis meæ animum sexagesimum octavum & quinquagesimum tertium in ordine Capuccinorum, in quo est nulla dignitas, quæ mihi non obtigerit, aut suffragio regulari, aut quam non abnuerim : adhibitus insuper tractandis gravioribus negotiis a Regibus, Cesaribus & summis Pontificibus, visus propterea in Aulis omnium pene Principum Catholicorum !*

Igitur

Igitur testem produco sic satis illustrem & auditu digniorem nostro *VITO*. Heus vero tu Valeriane, ades dum inquam & expone nobis, quo in pretio habendos existimes Jesuitas, honestos viros Præter meritum injuriantes, dic sodes, quibus sint tales obtrectatores elogiis ornandi? Itaque eos, sic modo laudatus Magnus, contra Jesuitas loc.cit. qui eatenus, ut dictum est, cudunt adversum me presumptionem violentissimam in malum; subjicio huic tortura, NB. pronuncio viros illos esse nebulones spectatissimos doctissimosque mentiri impudentissime, si crimina illa non propalaverint. Sed sunt, qui sentiant, his contentionibus scandalizari Catholicos, nedum hereticos, ipse sum in eadem sententia. Scandalum fuit imputare Capuccinis, edito libello anonymo doctrinam hereticam. Huic scandalo consultum fuit, demonstrata innocentia nostra. Scandalum est, constituere Valerianum, scripto publicato, sub presumptione violentissima multorum criminum. Huic scandalo occurritur equuleo seu tortura præfatâ. Diducis ergo Jesuitis in illo equuleo, præstolabar aut restitutionem fame aut juridicum processum &c.

Jam non est, ut prolixus sim in abstergendo nebulonis jurgio, quo, Montgallum laceravit, infans obtrectator Pichlerus, nec etiam fert animus, ut hoc luridum convitium, vel in ipsum, vel in suos retorqueam socios. Absit hoc. Moneo autem Vitum cavillatorem, ut in posterum ab ejusmodi male olentibus nebulonum eruptionibus desistat, hoc si facere renuet, tunc abeat

at velim Valerianum suum rogatum, quinam sint nebulonum *Spectatissimi*, & si his flosculis suos gregales a Valeriano cognoverit coronatos, tunc animum inducat credere, quod Oralector, ab hoc sævo retorsionis genere, multum abhorrrens, doctos & modestos Jesuitas, præsertim eos, qui, de re litteraria & antiquaria, bene meriti sunt, magnis in deliciis habeat.

Hæc de objecto nebulonis crimine, nunc etiam procedam oportet, ad diluendum *calumniatoris* titulum, postea rem ipsam aggressurus. Siccine vero tu *VITE* antiquum obtines, ut Montgallum etiam audeas calumniarum postulare? Sed temet iterum hîc proprio perire gladio, palam est omnibus scripta tua & Montgallica legentibus. Nam Jesuitas denuo nomines oportet, si quos insignes lubet indicare calumniatores. Horum enim libellos calumniis scatere, demonstrat non semel Montaltius, Epistola provinciali XIII. pag. m. 158. *Hoc ostendam,* ait Idem, *non temere Jesuitas sed consilio esse mendaces.* Quid quæso his propriis Montaltii verbis testatius? *Habent Jesuitæ,* sic suum adjicit calculum Wilhelm. Wendrokus not. 2. in Epist. XVI. pag. m. 236. *Communes quosdam calumniarum locos, ad quos excurrunt, quoties in aliquo capite instare sibi vehementer adversarios suos vident.* Non mirum autem est, Jesuitas esse consilio mendaces atq; communes habere calumniarum locos, siquidem illos constat publicis thesibus, quod totius audaciæ cumulus est, Lovanii 1645. verbis

verbis rotundis docuisse: *Quid ni, non nisi veniale sit, detrahentis auctoritatem magnam, sibi noxiam, falso crimine elidere?* Ceu iterum videre potes apud laudatum Montaltium, eadem, quam modo citavi, Epist. XV. His lubenter adderem plura, nisi jam alibi, ab ipso Montgallio prolata fuissent prolixiora. Postulat autem locus, ut nunc rem serio versemus, id quod, Deo volente, in sequentibus fiet paragraphis.

Sectio II.

S U M M A R I U M.

Brevis & tandem bilosa letitia, quam Jesuita Pichlerus cepit ex Epistolis Antifabricianis. Causa propter quam, Montgallio differentia, papisticam inter religionem & Augustanam confessionem, demonstranda fuerat. Tenebrosum & ignivomum Pichleri Judicium de tractatu Antifabriciano. Causa impulsiva ob quam Pichlerus calamum contra Montgallum strinxit. Ejusdem Jesuitae jurgiosa & persanctoria Reflectendi ratio. Fundamentum fidei apud Pontificios alteratum. Ex moderatione, quam adhibuit Jesuita Eilffius, in damnandis Protestantibus, Pichlero solatium præbetur, quod similiter etiam non omnes Pontificii, flammis sint adjudicandi æternis. Montgalli Methodus, qua Pontificios ex Pontificiis confutat scriptoribus, a Pichlero frustra peragitur falsitatis rea. Auctoritas Desid. Erasmi & M. Anton. de Dominis vindicata.

Perge

Perge itaque, *VITE*, proferre, quæ tibi restant præfanda: *Quam latus initio in hunc librum involaverim & cupidus; eo quod idem, quod ego tunc versabam, pariter ipsi studium esse arbitrarer, eundemque scopum & finem refutandi pestilentem indifferentissimum: brevitamen gaudium meum in justam indignationem mutatum est.* Resp. Tuam *VITE*, lætitiā, quam initio ex perlegendo Montgalli Antifabricio hauseras, tam subito, in bilosam evasisse indignationem, est sane, quod vel ipse tecum doleam, maluissem enim, ut quemadmodum lætus inceperas, sic etiam gaudens finiisses lectionis pensum, & eo magis condoleo, quoniam, ut ais, in ipso tentato cædis opere, quo nempe, pestilenti Indifferentismo mortem minitabare, hanc tuam alterationem passus es. Dic autem sodes commotionis causam.

Partim quod argumentum, quod pertractandum assumerat Montgallus, prorsus imperite ac male tractet. Resp. Montgallum vero imperite tractavisse argumentum ais? Sic tu profecto *VITE*, male iudicando, nimium multum, ab aliorum te longe rectius sentientium distas iudicio. Expone tamen, qua in re, imperitia Montgalli notanda veniat: *Totus enim in eo est, ut non tam Fabricio, Professori Helmstadiensi Lutheranæ, quem sine ulla addita ratione habet pro Pseudofabricio, & quem refutare ex instituto profitetur, quam ut Jesuitis Augustanis ostendat non levis momenti discrimen esse inter Augustanam Confessionem & Religionem Catholicam.* Resp. Hancine vero

vero causam, quod Montgallus scripserit contra Pseudofabricium, tu *VITE*, pro justo indignationis momento existimas? at at tu vix mentis compos es, dum scribere audes: Montgallum, nullam, cur maluerit contra Pseudofabricium disputare, rationem addidisse. Hoc enim assertum tuum plane impudens & nullo modo verum est. Quia rationem & quidem haud levem, cur Montgallus potius cum falso, quam cum vero Fabricio, congredi voluerit, additam habes verbis expressis, statim primam cum evolyeris libri sui Epistolam, paginâ tertiâ. Sic etiam frustra Montgallum stomacharis, *VITE*, quod totus in eo fuerit, ut non tam Pseudofabricio, quam ipsis Jesuitis Augustanis ostenderet: haud levis momenti discrimen esse, inter Augustanam Confessionem & Religionem Romanam. Nam hoc ut faceret Montgallus, obligavit eum Rapsodus ipse Pseudofabricius, qui statim in prima fronte scriptuli sui, hæc posuit verba: Daß zwischen der Augspurgischen Confession und Catholischen Religion/ kein sonderlicher Unterschied seye.

Pedem promove & perge mustitando: hoc toto labore penitus supersedere potuisse Montgallum, quare O bone? cum utique Jesuita Augustani non sentiant cum Fabricio, sed dictitent & clamitent, ingens inter utramque chaos firmatum esse, ita ut, Confessionistis nec aditum ad cælum, bene tamen Catholicis patere, universi affirmant. Resp. Credo equidem tibi: Jesuitas Augustanos non sentire cum Fabricio. Ut enim apparet:

Isti

Isti nolunt sentire cum vero, tamen autem cum falso Fabricio.

Illud vero, *VITE*, vel mihi bilem movet, dum adeo nequiter in vocabulo *Catholici* ludis, opinando: *Confessionistas & Catholicos* esse homines diverſi generis. Hæc tua inquam propositio mihi plurimum est scandalosa. Ratio subest. Quia *Confessionistæ* confitentur doctrinam catholicissimam, hoc autem dum faciunt, quis illos, quæſo, non confitebitur catholicos? si vero, ad innuendam aliquam notabilem distinctionem, vice catholicorum, posuisses pontificios, tunc demum fides habenda foret tibi errantissimo aliàs Jesuitæ. Quod autem scribis: Jesuitas Augustanos NB. *dictitare & clamitare*, tam ingens firmatum esse chaos, ut nullus *Confessionistis* ad cœlum pateat aditus, hoc sane illud ipsum est, quod omnium justissimum mihi cordolium excitat, nec non etiam, quo te impudentem Jesuitam calamo stringam, satis causarum suppeditat. Ut autem ad propositum, redeam libet mihi denuo, te *VITUM* eſſe animo percontari, eccur te patiaris, a pessimo livore, usque adeo transversum agi, ut nullus subveraris cum sociis subinde clamitare: *Confessionistis nec aditum ad cœlos Patere!* num tu ineptule, hanc in dementiam prolapsus es ideo, quia Laudati confessores *confitentur in ore suo Dominum Jesum, & in corde suo credunt, quod DEUS illum suscitavit a mortuis?* Næ, tu Jesuita videris prorsus Anti-Paulinus!

Sed

Sed cum hic tuus discursus, *VITE*, vehementer mihi displiceat, fac, alium incipias: *Frustra igitur tempus, papyrus, calamus trivit Montgallus, per totum opusculum in supposito errans.* Resp. Hæc cuncta detrimenta, tumet *VITE* passus es ipse, cum nuper tam absurdam cuderet *Reflexionem*. Insuper te rogatum volo, ut Montgallo commonstres viam, hætenus calcata commodiorem, quo nempe, te præmonstratore dexterrimo, longe curatius, in supposititia Jesuitarum supposita, penetrare valeat. Perge inquam. *Partim quod occurrant ejus pungentes aculei, mordaces idiotismi, festiva irrisiones & vane quasiti flosculi, ad plausum a rudi popello emendicandum & præter affectum scribendi methodum Gallicis tamen phrasibus constanter immixtis a Germana integritate plurimum degenerem, solidi nihil & parum ad rem.* Resp. Multum fatigas aures legentium, in recensendis Montgallici scripti nævis & vitiis adeo horrendis! Veritatem autem esse, scias oportet, quæ reorum corda pungit & innocuis odia parit. Hætenus in lingua Teutonica scripsit Montgallus, hanc si minus callet, fac tu tandem Rhetoricissime *VITE*, ut ille per tuam dicendi facultatem nitidioris formæ compos evadat, hujus eum imitatore, spondeo, habebis quam promptissimum. Et quam luberet etiam quæso! tuas aliquando degustare, in nostra vernacula, stili elegantias, iisq; potius, quam in sapidis latinitatis tuæ odorari labruscis, utpote per quas, tu nihil aliud agere videris,

C

*Pichler
germanicus*

videris, quam ut suaves Montgalli flores, suam deperdant fragrantiam. Cum vero & hoc addas: Montgallum *nihil solidi & parum ad rem dicere*, denuo te rogandum puto, ut tu ipse manum operi admovens solertius ostendas: quid sit *ad rem dicere*. Audiamus inquam, post tot inanes, quibus tu nos subinde obtundis, nominalitates, ecquas tandem etiam habeas realitates, si pace Prisciani, fas est ita loqui.

Unde hanc Montgalli lucubrationem utpote nullius honesti viri oculis dignam, inter ceteros hujusmodi nocturnarum scurriles partus perpetuis tenebris aut omnino flammis jam destinaveram. Resp. Hoc nimirum est ad rem dicere, quando Montgallilucubrationes, ad quas, adversa pars, nihil solidi respondere potest, perpetuis tenebris aut omnino flammis, ut tu loqueris, destinantur. O te nimium realem Theologum & flammeum Professore! propemodum dixissem, horrendum vulcani discipulum, nonne vero te pudit hujus tenebrariæ, quæ per Vulcanum cuditur, confutationis? sic omnino factum oportuit, quia statim aliud & quidem longe humanius, ad quod rediisti, propositum, nobis enarras: *Verum cum notassem, Augustæ Vindelicornum non deesse simplices, imperitos & importunos præcipue ex Lutheranis laudatores, eam denuo pervolvere meamque de illa mentem ac publicam sententiam proferre institui.* Resp. Euge quam bene se res habet, quod scripta Montgallica etiam suos habeant laudatores! hos tu vero saltem simplices & imperitos

peritos censes? ah quam turpiter iterum falleris *VITE*! tu inquam nimium simplex & rudis es in judicandis Montgalli laudatoribus. Sed per me licet sint simplices & non duplices isti, quos inuis, Encomiaſtæ, modo, horum auxilio, Montgalli liber etenebris & flammis evaſerit ſalvus. His ſane optimis Viris, Montgallus ſemet quam obſtriſtiſſimum agnoſcit.

Sed cur tu hos ſimplices, *VITE*, nuncupas etiam *importunos* laudatores, *præcipue* e Lutheranis? forſan etiam quidam Romano-Catholici tibi inſtiterunt, ut iſſis clariuſ exponeres, quid monſtri alat Montgallus, in ſuis ad Pſeudofabricium litteris? ſi mihi mens non eſt læva, facile ſuſpicor, inter ipſos etiam Romano-Catholicos, fuiſſe non paucos, qui Montgalli pondera judicabant, Pichleriana lance digniſſima, ea propter tibi, tantæ exiſtimationis Viro, non parum gratulandum eſſe duco, quod tandem multorum rogatu permotus, Montgalli lucubrationem de-nuo ſub incudem revocares.

Hoc autem qua diligentia feceris, ediſſere quæſo paucis: *Non refutando minutim per ſingula, utpote indignam propter inſinuatæ rationes, ſed ſummatim ac paucis perſtingendo*: Reſp. Vah nunc ſcimus, quid ſit *ad rem* dicere! hoc ſcilicet, exemplo diſcitur noſtri *VITI*, qui Montgallum refutaturus, ejus Episto-las Antifabricianas, non minutim per ſingula, ſed ſummatim per generalia currendo ſtrinxit, quis hanc metho-dum non credat ipſi eſſe familiarem & percom-

modam? hic certe idem foccus est, quo etiam P. Koflerus saltare solet: Sic omnes fere Jesuitæ qui ex trivio sunt, dudum consuevère, ut nempe adversarios, quos speciatim premere non valent, generatim saltem carpere studeant. Argumentorum pondere depressi, varias, sed omnes inanes quærunt evadendi latebras. Nemo autem hac in palæstra rixandi, nostro *VITO* est exercitator. Testis exceptione major est ejus *Brevis Reflexio*, nam longiorem nobis dare considerationem, ei ludes erat in oculis, in primis cum vidisset, aquam sibi hærrere ubique. Ne vero prorsus in respondendo deficeret, non res ipsas, ut jam supra dixi, sed voces tantum aggreditur, harum videlicet nexum satyricum, seu quod idem est, stilum studiose comptum, gallicis phrasibus immixtum & id genus alia causatus. Paucis. Placuit nostro *VITO*, Montgalli Antifabricianas Epistolas non refutando minutim per singula, ut ipse loquitur, sed tantum carptim, hoc est, nihil ad rem dicendo, perstringere.

Nunc *VITE*, stilum tuum vertas & aliquid de tua loquendi modestia dicas, licet; *Abraham autem ab omni dicacitate, qua scriptor iste Catholicos identidem pungit.* Resp. Te vero ab omni dicacitate abstinere? cum tamen ad ravimusque Montgallum, *nebulonem, scurræ & impostorem* esse clamitaveris! vide mi lector, quomodo hic Jesuita totus temulentus, audeat tamen alios sobrios accusare crapulæ. Liquet inde, quo cum versuto homine, cordatus Montgallus

gallus rem habeat. Ad hujus sales & urbanitates in dicendo, cum ascendere nequiret *VITUS*, suam injuriandi dicacitatem, qua tota ejus *Reflexio* repleta est, pro summa stili moderatione venditat!

Videamus autem, quos tandem cuniculos agat, dum arcem ex imo nititur subruere: *Dico in Epistolis Montgalli, nihil solidi contineri & parum ad rem. Posterior pars assertionis constat, quia Montgallus indifferentissimum, quem exscindere molitur, fere nullo, saltem efficaci argumento impugnat.* Resp. Istum autem indifferentissimum, quem, temerarius Papismi incrustator Pseudofabricius, exculpandum assumfit, Montgallus tam efficacibus impugnavit argumentis, ut tu *VITE*, non ausus fueris ad illa speciatim respondere, ad nullum inquam eorum, ne hilum quidem potuisti.

Perge vitilitigando: *Sed improvide Montgallus dilabitur ad quosdam articulos Catholicorum in particulari, nempe de missa, de purgatorio, de invocatione Sanctorum, de cultu imaginum, de veneratione Reliquiarum, de Superioritate Ecclesie Romanae, de peregrinationibus Compostellana & Lauretana.* Resp. Hos autem, quos tu *VITE* recenseres articulos, nequaquam Catholicorum, sed ipsorum esse Pontificiorum, palam est omnibus. Ut vero ad istos speciatim considerandos excurreret Montgallus, ipse Pseudofabricius, ut mox videbimus, in causa fuit.

Sed promove pedem ulterius : *Ut ostendat, longe aliter sentire de his Catholicos & Papistas, quam Confessionistas. Quis de hoc dubitat?* Resp. Dubitavit tamen de hoc Pseudofabricius, qui, cum in fronte, tum etiam in medio & fine sui scriptuli, laboravit mundo persuadere, discrimen, quod Pontificiam & Lutheranam intercedat Religionem, non adeo momentosum esse. Id quod vero magnum & impudens est mendacium, omnium clarissime, in Montgalli, quas tu frustra carpis, Epistolis, demonstratum.

Instas autem rogando : *An propterea Pontificii & Evangelici non conveniant in fundamento fidei?* Resp. Non conveniunt, mi VITE, Evangelici enim respiciunt ad fundamentum, in fide plane firmum, virgineum & illibatum, Pontificii autem simul ad arenosum & pessime mistum corruptumve, quomodo igitur Illis cum his convenire poterit? Rem si vis, apertius dicam. Pontificii Pseudofabriciani profitentur equidem, idem se cum Lutheranis commune habere fidei fundamentum, quod in solidum est Christus Jesus, illud unicum Propheticum & Apostolicum, præter quod, nullum aliud poni potest & debet; At istos etiam, si juxta Religionis eorum theoriam & praxin publicam penitus confideres illud ipsum, de quo tam speciose gloriantur, *fundamentum*, haudaliter, quam sub variis retinere corruptelis deprehendes, fermento nimirum humani meriti, ab ipsis supra modum adulteratum,

teratum, & hinc esse, quod, alia ut sexcenta ta-
ceam, Franciscum suum, quem blasphemie Jesum
typicum, & Virgin. Mariam, quam Mundi Cor-
redemptricem salutant, non solum frequentius
quam ipsum Deum colere, sed insuper etiam, me-
ritum vitæ æternæ, bonis ab operibus tam præ-
fracte suspendere soleant, ut illud statim, quod
moderatiores Papistæ pie ac veraciter creden-
dum præ se ferunt, Index Madriticus expungere
jubeat. Exempli loco notetur sequens:

Ex libro, cui inscribitur. Ordo Bapti-
zandi cum modo visitandi, impresso Vene-
tiis 1575. delenda jubentur: *Credis non propriis*
meritis, sed passionis Domini nostri Jesu Christi
virtute & merito ad gloriam pervenire? post
quem paragraphum, paulo post, litura etiam
imperatur huic periodo: *Credis quod Dominus*
nostrer Jesus Christus pro nostra salute mortuus sit:
Et quod ex propriis meritis, vel alio modo nullus
possit salvari, nisi in merito passionis ipsius. Quam
expunctionem ita mandari, testes sunt, Jos.
Hallus in Roma irreconcil. pag. m. 66. & Calixtus
Histor. de B. V. Immacul. concept. pag. m. 261.
Et quia hujusmodi scandalosæ deletiones, non
tantum imperantur, verum etiam ita toleran-
tur, ut nemo ex universo Romano-Catholicæ
Ecclesiæ Magistratu sit, qui easdem vel cum ef-
fectu removeat aut improbet, hinc satis superq;
liquet: Pontificios fundamentum fidei tenere
haud illibatum sed valde corruptum, proin
Evangelicis cum illis non posse convenire.

B
H.
 Sed ad hoc non ita respicis, quin mustitare
 pergas: *Montgallum non probare, Pontificios, non
 obstante aliquo discrimine circa memoratos & simi-
 les articulos atque dissensione a Confessionistis, a
 salute excludi, utpote retinentes fundamentum fi-
 dei, ut velit Fabricius.* Resp. Montgallus con-
 tra, presso pede, Pseudofabricium insecutus,
 ejus omnia quæ protulit argumentorum mo-
 menta, lance trutinavit æquissima. Si vero vi-
 disset aut legisset Pseudofabricium etiam soluti-
 onem petere hujus delicatæ quæstionis: *Num
 Pontificii sint omnes excludendi salute sempiterna?*
 tunc sane non defuisset, ipsi solatium ex Nicolao
 Elffio præbere; qui Jesuita Coloniensis utique
 laudandus venit, dum, sicuti jam in Mont-
 galli *theatro*, adversus Eisenhutium *apologetico*
 pag. 73. & seq. dictum est, plures homines,
cum Lutheranae tum Calvinianae religioni ad-
hærentes, æterna damnatione sapienter eximit.
 Cujusmodi salvabiles huic Jesuitæ sunt Infantes
 post Baptismum decedentes, item adulti sim-
 plices, qui licet ignorantia laborent invincibili,
 carentque rectiora docentibus, nihilo secius ta-
 men observentur piam ducere vitam &c.

Et hujus generis homines Lutheranos, putat
 P. Eilffius esse in Saxonia, Dania & Suecia, quam
 plurimos. Laudenda inquam hæc Eilffii mo-
 destia. Nunc etiam pari ratione sentire licet de
 Pontificiis. Eorum nempe non paucos, imo quam
 plurimos soli tamen DEo cognitos, vivere me-
 dio in Papatu fatos, qui proh dolor careant recti-
 ora

ora monstrantibus, ac proinde, inprimis quod istos transmarinos attinet, pene invincibili laborare ignorantia. Reperiri etiam, qui spreto papismi fermento, simplice fide Christo innitantur. Cunctos hos, quorum autem multæ sunt myriades, commiseratione dignos, quis æternis adjudicabit flammis. Ego sane hoc nunquam auderem.

E contrario rem longe aliter se habere cum nostro VITO, Jesuita, uti notum est, criminossimo, non invitus largior. Hic enim nuper: *Papatum nunquam errantem* non solum scripsit, sed adhuc etiam ita mordicus defendit, ut vel ipsa pontificum nequissima monstra & bruta, supra sanctissimos quosconq; Lutheranos & Reformatos, plurimum extollat. Vid. ejus Papatus nunquam errans pag. m. 309. Ad hæc veritates olim coram Augustissimo Cæsare, Principibus & Statibus Imperii confessas vilipendit, calumniose traducit eas, condemnat & orco adjudicat, Papisticas vero horriditates & perversitates tam frigide & rigide tuetur, ut nihil supra. Reus actus & convictus in suis obstinationibus perseverat, & quæ sexcenta hujusmodi peccata sunt plura, cottidie a nostro VITO perpetrari solita. Quapropter præsumere imo firmiter colligere licet, hunc obstinatum & induratum Ignaticolam, adhuc procul abesse a Regno cælorum. Si autem cum veritate in gratiam rediturus nec non seriam criminationum suarum acturus est pœnitentiam, tunc demum bonam spem habeas licet, eum quoq; in portu navigaturum.

*Funde
fidei*

Attamen obstrepis, fundamentum fidei re-
tentum adhuc a Pontificiis, uti velit Fabricius,
consistere saltem in paucis: *Credere nimirum in*
SS. Trinitatem, in Christum Redemptorem, cre-
dere neminem justificari coram Deo ac salvari per
opera legis, & per merita bonorum operum, sed
per misericordiam & gratiam Dei. Propter satis-
factionem Christi, unius Mediatoris inter Deum &
hominem atque per fiduciam in merita Christi &c.
Hoc fundamentum fidei & vite Christianæ, dicere
Fabricium, retineri adhuc a Papistis, contrarium
vero non probare Montgallum, ergo intentum su-
um non obtinere, sed complacere sibi, in suis Ger-
manicis tum Gallicis idiotismis. Resp. Nec Ger-
manicos nec Gallicos verborum flosculos Mont-
gallum detinuisse, *VITE*, credas velim, quo-
minus ille clarissimis ostenderit argumentis,
quam procul recesserint Papistici Doctores, ab
his omnibus enumeratis articulis, minimum
eos, hodierno in Papatu, valde corruptos reti-
neri, affutis hinc inde novæ religionis fragmen-
tis plusquam superstitionis. Nec defuit etiam
Montgallus commonstrare, quam res esset
periculi plenissima, desciscere ab iis, qui te-
nent fidem sanam & illibatam, contra vero
transire ad eos, qui fundamento nituntur ad-
modum luxato.

Haftenus, *VITE*, vidimus te probando
deficientem in parte assertionis tuæ, quæ est
contra Montgallum, posteriori, nunc etiam
dispiciamus oportet, quomodo deflectas a veri-
tate,

tate, circa partem ejusdem assertionis priorem. Tua enim vestigia legens non multum curo, quam præpostere partiaris absurdam tuam Reflexionem, pergis autem ita: *Nihil solidi, quo sua probet, adducere Montgallum, patere, quia pleraque probare intendat Montgallus contra Catholicos ex scriptoribus Catholicis.* Resp. Atqui Montgallus ob hoc, quando arma sua, quibus Pontificios conficiat, ab ipsis mutua sumit, & hos ceu catmæos fratres inter se committit, maxime laudandus est. Hæc enim illa ipsa disputandi methodus est, quam Lud. Montaltius, scriptor cæteroquin Pontificiæ Religioni addictus, mirifice probat & ea propter in sua provinciali Epistola XV. non absurde consulit: *Homines, quibus cum res sit & qui eadem modo affirmant, modo negent, ut vincantur, non aliunde arma, quam ex ipsis mutuari debere.*

Ringeris autem, quod Montgallus Cardinales Bonam & Bellarminum, item Mabillonium & Tursellinum, nec non Breviarium & Martyrologium Romanum adduxerit, & contendere audes: *Hos Auctores & libros ita Catholicos & probatos esse, ut certum sit, nihil in eis vel contra fidem Ecclesiæ Romanæ vel contra veritatem historicam contineri.* Resp. Auctores quos Montgallus produxit, per me sint licet, vel Catholici vel probati viri, modo sint etiam testes ex propria domo ac proinde tales, quorum auctoritate non solum scriptores Pseudirenici confundi, sed etiam clamosi Jesuitæ, puta Mændlius, Pichlerus & Koflerus

Ierus ad conscientiam usq; convinci possint Breviarium & Matyrologium Romanum, ad instar tabularum se habere, quæ haud integræ & perfectæ, sed corruptæ & fabulosæ ad nos pervenerint, Montgallus ex vestratibus, Valesio nempe, Baronio, Baluzio, Launoyo, Combefixio, Holstenio, Espensæo & Mabillonio, ita demonstratum dedit, ut tu contra ne hiscere quidem potueris.

Sed plus ultra progredieris accusando: *Evidentem contra Montgallum enasci præsumptionem, quod dictos auctores vel male alleget, vel non intelligat, vel perversè interpretetur, vel fraudulenter reticeat, vel ineptam ex iis consequentiam deducat.* Resp. Hæc instituta tua quærela, omnino gravissima videtur, sed antequam accipiatur, illam prius evidenter probes oportet, *VITE*, ad hoc vero præstandum, velim ingenii tui nervos intendas omnes: *Id quod facile foret ostendere in particulari, si opera foret pretium & instituti ratio permitterit.* Resp. O te miserum bellatorem, statim in primo conflictu diffugientem! nunquam sane instituti tui ratio magis postulavit & nunquam magis operæ pretium fuit, quam ut nunc probares in particulari: Montgallum laudatos Auctores vel male citare vel perversè torquere. Hoc tibi omnino probandum incumbit, id quod tamen ad calendas Græcas præstabis. Nam Montgallum Auctores pontificios, non sic obiter & perfunctorie, ut tu *VITE* Lutheranos scriptores evolvere, sed eos curate perpendere dudum consuevit. Hinc
etiam

etiam illæ lacrymæ! ut tu Montgalli diligentiam nunquam particulatim sed saltem generatim carpere potis sis.

Sed absolve, si lubet, quæ tibi, hoc in genere, plura restant proterve dicenda: *Adde quod nequam impostor aliquos inter Catholicos Auctores numeret, qui tamen erant Apostatae, nec habentur pro veris Catholicis, uti Marcus Antonius de Dominis & Erasmus.* Resp. Hoccine autem tibi abstrahere est, ab omni, quam detestaris, dicitate? quando nempe cavillando pergis & ais Montgallum esse *nequam impostorem!* sed abeas, *VITE*, in malam rem, cum isthac tua dicendi modestia, non est enim, ut credas, Montgallum velle, quo & hoc eum perfundas lixivio. At ex tanta, quam Montgallus adduxit scriptorum Pontificiorum nube, cur quæso, solum Antonium de Dominis & Desiderium Erasmus admordere sustines? videlicet cæteros oportet omnes, quos tu sic intactos prætermisisti Auctores, ut suo recto stent talo. Res bene habet.

Quæ vero illa est intemperies suggillandi, *VITE*, ut nullus dubites hanc bigam virorum, Marcum puta de Dominis & Erasmus Roterodamum in simulare Apostasiæ? dic enim si potes, ubi & quando Desiderius Erasmus a vestra defecerit communione? num credamus oportet? te latere, quod Papa Leo decimus Erasmus, ob suas in novum Testamentum lucubrationes, maximis ornaverit laudibus & eum insuper dilectum suum filium salutaverit! hoc si nescis, *VITE*,

VITE, evolvas velim proprias hujus Pontificis ad ipsum Erasmus litteras, apud Humfr. Hodium lib. 3. vers. Bibl. pag. m. 458.

Te nimirum doctissimum Jesuitam, tanta Historia litterariæ cepit ignorantia, ut etiam prorsus nescires, Pontificem Paulum tertium, ceu ipse Petrus Bembus lib. 6. pag. m. 683. non obscure indicat, proximo, qui Erasmi mortem antecessit, anno, cogitasse de ipso in Collegium Cardinalium cooptando. Fieri nempe potest, si tibi credere fas est, quod Pontifex Romanus, cogitet de viris in Collegium Cardinalium assumendis, qui sunt minus veri Catholici, aut si mavis etiam Apostatæ!

Marcum vero Antonium de Dominis, miserum illum Archiepiscopum Spalatensem, quem admodum non ausim, ob notam ejus inconstantiam exculpate, ita non parum mirari subit, te iterum clam esse: Quoddictus Archiepiscopus Romam remigraverit, & ibidem, ejurata Protestantium religione, mortem oppetierit. Sane hujus viri *Causas profectiois ex Italia*, Venetiis ab ipso 1616. d. 20. Septembris scriptas, si quis recte secum perpenderit, eum necesse est, ut multum, ab hoc tuo in ipsum incogitato iudicio, dissentiat.

Ad ostendendum autem, VITE, quam tu prorsus vanus atque falsus hac sis accusatione: Quasi nempe Montgallus, Pontificios Auctores, *vel male alleget, vel non intelligat, vel perverse interpretetur, vel fraudulenter reticeat, vel*

ineptam ex iis consequentiam deducat, lubet omnino & fert impræsentiarum animus, tale tibi Montgallicum præsentare specimen, per quod, omnium clarissime constabit: Vel temet ipsum in controversiis Theologicis Thraſonem, ex scriptis, quæ, socios tuæ religionis, habent Auctores, ita perfecte confundi & in ruborem dari posse, ut hanc valentissimam disputandi rationem, tu disputax Jesuita, nullo plane responsionis genere, valeas amoliri, sed totus, quantum etiam sudores & labores, convictus maneat.

Sectio III.

S U M M A R I U M.

Specimen disputationis ad hominem, quo, Jesuita Pichlerus, cum suis tribulibus, committitur, & ejus Papatus, quem nunquam errantem statuit, plane concutitur. Materia conflictus desumitur ab ipsa Pontificis prætensa infallibilitate, quam Calixtus status Papalis proram & puppim esse tradit. Concutitur autem illa ex Sixtinorum Bibliorum Suppressione. Species facti proponitur. Adductis adversariorum testimoniis, ostenditur. Sixtum quintum & Clementem octavum, edidisse vulgate versionis correctiones admodum contrarias & contradictorias. Ex quibus Lud. El. Dupinus Sacra Facult. Paris. Doctor recte colligit: iactatam pontificum infallibilitatem esse nullam. Exceptiones Pichleri examinata & confutata. Probatum Bullam

Bullam Sixtam omnino publicatam fuisse, sed eam etiam pro forma & typo in reliquis excudendis, vendidisse. Laus & perfectio Sixtinae correctionis ex A. Rocca & L. Waddingo. Sixtum emendationi suae propriam, adhibuisse manum. Proinde non posse a Clementis Revisione utpote quae aliena facta fuerit operâ, superari. Utrumq; Pontificem gloriari, se corrigendo, tantum praestitisse, quantum fieri potuisset. An Sixtus suam editionem de fide certam & ex cathedra definiverit? Eundem Sixtum, in Bulla sua, ingentes jactare correctionis labores, quantos Clementem non item. Quis Sixtinam emendationem sub nomine Clementis correxit? An vulgata nullum errorem contra fidem contineat? Lusus Pichlerianus in lucem protractus. Opinionis Pichlerianae vanitas. Per hanc auctoritati Ecclesiae plurimum detrahi. Vitus Pichlerus ex asseverationibus Dupinianis iterum castigatur.

Missa verborum ambage, rem statim aggredior, *VITE*, materiam tractationis, in quantum data fides postulat, ex ipsis absurdis tui *Papatus nunquam errantis* nugamentis, desumturus. Est autem, ut tu omnium optime novisti, inter articulos fidei Papisticae haud postremus ille; quem vos Jesuitae tenetis, de Pontifice Romano errare nescio. Et hoc fulcro teredinoso, totus fere sustinetur Papatus formaliter sic dictus. Ipsi Calixto Juniori, Theologo judiciosissimo, si credimus, proprius Papalis Reipublicae status, & hujus

hujus quasi prora & puppis, est *ea ipsa Pontificis*
Infallibilitas, qua stante omne Papale stabit in-
teresse, ruente vero ruitura sunt illi superstructa
cuncta. Hancque prætenfam Infallibilitatem,
quod nempe Pontifex Romanus, circa res fidei
ex sua cathedra definiendas solus sit inter omnes
mortales, errare nescius, tu *VITE*, tam ope-
rose, quam quis alius cæcus Doctor, adstruere
conaris, in vano isto tractatu, quem nuper au-
sus es *Papatum nunquam errantem* inscribere.
Te vero hic omnia gratis & frustra dixisse, dabo
nunc tibi, Bono cum D^Eo, vel ex ipsis Papis &
Papistis, ita demonstratum, ut simul prolixus iste
verborum fastus, quo tu, in dicto libro, perinde
ceu feroculus superbis, prorsus intereat.

Ad hoc autem præstandum, credas velim,
non pauca mihi conclusionis media, quæ a scri-
ptoribus insigniter pontificiis mutuari possunt,
in promptu esse; ex quibus tamen, hac vice suffice-
re poterit, illud unicum idque luculentissimum
argumentum, quod nobis suppeditat *Sixtinorum*
Bibliorum Suppressio, ex hac enim, famola ista in-
errabilitas, non tantum ingentem patitur jactura-
ram, verum etiam pene tota occiditur.

Ut vero vim argumenti capiamus & facti spe-
ciem exacte cognoscamus, proponenda res est
prius ex Historia, quæ breviter sic habet: Conci-
lium Trident. vulgatam versionem authenticam
esse jubens, optare se professum erat, ut illa quam
emendatissime & accuratissime ederetur, hancq;
provinciam Romano præfuli demandayerat Q^o

D

decre-

*Bibliotheca
Lip.*

66A
decretum istud executioni mandaretur, non sine cura laboratum est. Tandem post sex & quadraginta annos Sixtus V. editionem illam publici juris fecit, præmissâ Bullâ, qua decernit: eam prius quidem universali S. Ecclesiæ ac SS. Patrum, deinde vero generalis Concilii Tridentini, nunc etiam Apostolicâ sibi a Domino tradita auctoritate comprobata, pro verâ, legitimâ, authenticâ & indubitata in omnibus publicis privatisque disputationibus, lectionibus prædicationibus & explanationibus recipiendam & tenendam esse. Deinde expresse jubet Bibliorum codices, ne minima quidem particula mutata, addita vel detracta, denunciata majoris excommunicationis poena ei, qui, ad hanc editionem, Biblia sua non correxerit.

66A
Hæc est procul dubio & fidei & juris questio. Hanc decreto suo Sixtus definit, & nihil eorum omittit quæ pondus dare illi possunt. Ejus tamen definitionem aliquanto post Clemens VIII. refigit, decessoris sui decretum revocat, editionem pro virili parte supprimit, novam ipse adornat, in qua innumera detrahit, mutat & ut verbodicam, plus bis millies corrigit & novam editionem condit. Quas enormes contrarietates Bailius ipse, rigidus alioquin Papista, ultro largitur quando parte Sec. Summæ conciliorum, ut videre est apud Ant. Reiserum in Rom. non glor. pag. m. 838. hunc in modum scribit: *Clemens octavus hanc Bibliorum Sixti vulgatam editionem in multis emendatam, in pluribus emendatio-*

datiorem edi curavit, mutatis, additis aut de-
tractis aliquot verbis, aliis transpositis, nonnullis
etiam NB. apertam contrarietatem aut contra-
dictionem habentibus. Has autem vulgatæ ver-
sionis editiones, quas nobis, duo Pontifices, ita
contrarie & contradictorie oppositas fabrica-
runt, in conspectum orbis litterarii dederunt Ja-
mesius & S. Amama, ex his vero, compendium
ad certa capita redactum exhibet nobis, Clariss.
Humfr. Hodius, in Hist. de Vers. vulg. lib. 3.
Part. 2. pag. m. 505.

Nunc quilibet, cui sanum est synciput, fa-
cili negotio concludere potest, Infallibilitatem
Romanorum Pontificum esse vanam & nullam,
imo plane hîc captam esse Papalem *inerrabilita-
tem*, nemini non constare potest ideo, quia
neuter duorum istorum Pontificum, sine alte-
rius dispendio evadere potest. Absoluto enim
Clemente, damnatur Sixtus, & vice versa, li-
berato Sixto, Clemens necessario reus agitur.
Res versatur in propatulo: Quo vero te *VITE*
magis constringam, & *Papatum tuum nunquam*
errantem etiam captivum ducam, necesse est,
ut hanc causam & sententiam dicat, ipse *Elias*
Dupinus, qui Auctor, non solum in Historia
Ecclesiastica exercitatissimus, sed adhuc dum
in vestris castris militans, ea propter, scriptor
Romano-Catholicus, extra controversiam est.
Sic autem ille de antiqua Eccles. disciplina dis-
sert, quintâ pag. m. 358. Denique ut alia plura
ejusmodi exempla omittam, quæ decretales &

Bullas Pontificum legentibus passim occurrent, sic secum invicem pugnant Sixtus quintus & Clemens octavus, circa Bibliorum correctionem: Sixtus enim in Bulla, editioni Bibliorum præfixâ, hanc suam vulgatæ editionem emendatissimam esse, & pristina puritati restitutam sanxit: Nihilominus tamen Clemens octavus cum multos in illa editione errores relictos deprehendisset, illam simul cum Bulla jam promulgata suppressit, & novæ editioni emendatiori conficiendæ operam posuit, quæ innumeris pene in locis a Sixtina disfidet: Ergo vel hic de novo, Biblia corrigendo, vel ille suam editionem emendatissimam & pristina puritati restitutam esse pronuntiando, in negotio maximi ad religionem momenti, a veritate deviarit. Plane certe hæc vestratis est Dupini collectio.

At nunc palam etiam est & evidenter constat, quam validissime propriis inter se telis confodiantur Romanenses Doctores. Per hoc enim civile bellum, prostrata jacet Pontificum Infalibilitas, hujus autem tam insignem stragem, quis quæso alius, præter ipsos Pontifices & Pontificios, edit? Ergo Papistæ ex Papistis, etiam atque etiam convelluntur. Hoc est inquam, quod ostendendum assumseram. Sed tales victorias, tu *VITE*, præfracte negas Montgallo, aut negas tantum, cum aliter non possis, generatim & perfunctorie. Ad quam rationem sane omnia possunt negari, quæ cunque disputantur in rebus humanis. Si autem vir es *VITE*, tunc speci-

speciatim demonstres oportet, quæ neganda putabis. Sed lubet te denuo audire, quid in tua Reflexione, quæ profecto propter breviculam suam generalitatem nimis absurda est, mustitare audeas: *Evidenter contra Montgallum nascitur præsumptio, quod scriptores Catholicos male alleget vel non intelligat, vel perversè interpretetur, vel aliquid fraudulenter reticeat, vel ineptam inde consequentiam deducat, id quod facile foret ostendere in particulari, si operæ foret pretium.* Sic tu *VITE* plus quam oscitanter: An vero non operæ pretium credidisti, nunc rem ipsam efflagitare, ut tandem in particulari, ut loqui amas, ostenderes, ubinam Montgallus vel male Auctores allegasset, vel perversum illorum interpretem egisset? Sed jam sentio quid tibi velis, nimirum quod tu non vales præstare, id solerter differ ad calendas græcas.

Respice autem quæso, ad superiora. Sixtus quintus correxit vulgatam, hanc correctionem vero, quam miser Pontifex omnium emendatissimam putavit & pro tali etiam habendam sanxit, succedaneus Clemens data opera refixit, & ita quidem, ut hic multa vel addiderit vel detraxerit, alia vero ita mutaverit & transposuerit, ut, ambæ revisiones sive correctiones, in mutuam & apertam abiverint contrarietatem. Sed in his *VITE*, tuam iterum apello conscientiam, quid nempe Montgallus hic aut fraudulenter alleget aut perversè judicet? nonne vester Dupinus, Vir rariori litteraturâ florentissimus, aperte

testatur? *Editionem Clementinam*, innumeris pene in locis, a *Sixtina* dissidere! Ego vero verba Dupini formalia refero, illis præterea nihil addens aut detrahens.

M
Dupin
Pergit autem laudatus Dupinus, contra Pontificum infallibilitatem sic colligere: Ergo vel *Clemens de novo, Biblia corrigendo*, vel *Sixtus suam editionem emendatissimam pronuntiando*, in negotio maximi ad religionem momenti, a veritate deviauit. Nunc effice *VITE*, ut tandem palam fiat, ubi Dupinus, scriptor Romano-Catholicus, per hanc Montgallicam disputandi rationem, vel torqueatur, vel supprimatur, ostende inquam istam malam allegationem, aut perversam expositionem, per quam, sensus Dupinianus minus dextre proponatur. Iterum atque iterum te provoco *VITE*, ut aliquando in *particulari* demonstres, ubinam Montgallus scriptores Catholicos, vel pravis citationibus vel perversis expositionibus male habeat? prodi foras inquam & dic causam, ubi nunc, cum tuo Dupino, fraudulenter agatur, quando Montgallus statuit, hunc Parisiensem Doctorem, ex manifesta *Sixtinæ & Clementinæ* correctionis dissonantia, æque ac ipsos Protestantes, arguere, quod prætenso Pontificum infallibilitas sit nulla. Intende quæso nervos ingenii, an non Dupinus eodem prorsus modo, cum Protestantibus colligat: *vel Clementem, de novo, Biblia corrigendo*, vel *Sixtum suam editionem emendatissimam pronuntiando*, in negotio maximi ad
reli-

religionem momenti, a veritate deviavisse. Meo equidem iudicio, Dupinus rem acu tetigit.

Sed de hac tamen conclusione, quæ, qualis & quanta illa sit, in præsentī non esse disputandum censeo, tu modo fac *VITE*, ut tandem Montgalli fraudulentia compareat, circa perverſam, cujus eum arguere conaris, expositionem, quæ nunc tibi præſentatur, ex Dupino vestrate Theologo, de Pontificum Infallibilitate, in negotio maximi ad religionem momenti.

Hoc ni facies *VITE*, ego publicis litteris prodam, quod nequaquam Montgallus, sed tu met ipse perversus existas auctorum interpres. Agedum, faciamus huius rei, in bona charitate, periculum. Sudes tibi, quod probe ſcio, in oculis est, Clementina refixio per quam, periit Sixtina correctio, & per utramq; prætenſa Romani præſulis Infallibilitas, at non hæc ſolum, ſed etiam tuus proh dolor! Papatus nunquam errans.

Uti autem aliquid responſes & infelicem hunc pullum, in lucem edas, Artic. 8 pag. 275. hunc in modum obſtetricaris: Sixtum quintum in ſua Bulla de emendatis a ſe Bibliis, quæ tamen nunquam fuiſſet promulgata, ſaltem plene, non dixiſſe, hanc ſuam editionem eſſe unde quaque emendatiſſimam, cum aliquoties dicat, fuiſſe correctam quoad fieri potuit. Multo minus definiſſe ex cathedra ſuam editionem eſſe de fide certam. Adeoq; potuiſſe adhuc magis emendari & emendatiorē in lu-

*gem proferri, a Clemente VIII. Hoc tamen certum
& definitum esse, quod in editione vulgata, qua
ut amur, nullus sit error contra fidem, licet quoad
alia, posset forte adhuc magis emendari & corrigi
ad antiquos fontes. Caterum S. Scripturam qua-
tenus sit in corde Ecclesie, non indiguisse correcti-
one, nec indigere, quia Ecclesia nunquam possit er-
rare circa Verbum Dei, licet quoad voces externas
possit irreperere error.* En *VITE*, tuam excepti-
onem, contra superiora, dexterrime citatam,
absit enim, ut ego itidem, quemadmodum tu fa-
cere soles, adversariorum responsiones perverse
truncem, aut earum nervum, aliquid momenti
reticendo, incidam & sic fraudulenter agam.

Jam etiam patiente animo feras oportet,
quando dico, per hanc tuam deproperatam re-
sponsum, *errantem Papatum*, nequaquam de-
fendi, sed magis magisque prostitui, & hoc ideo,
quia te defensorem nactus est valde imperitum.

Ain' tu vero : *Bullam Sixti nunquam publi-
catam fuisse?* hæc dicendo, bone Deus, quantam
prodis, in rebus Bullaribus, ignorantiam! finge
autem si lubet, Sixti Bullam non fuisse pro more
publicatam, sed, in ejus promulgatione, aliquan-
tulum defecisse cursoris Pontificii diligentiam,
quid tum *VITE*? num tu propterea hujus Pontifi-
cis infallibilitatem non amplius a Spiritus Sancti
assistencia, sed potius ab inepto famelici cursoris
studio & officio suspendebis! at bono sis animo,
VITE, Sixtus quintus ritus curialis utiq; memor,
Bullæ suæ publicationem sollicite mandavit :

Volm.

Volumus autem, sic ipse Sixtus in sua, de qua loquimur, Bulla, *presentis litteras in valvis Basilicae Lateranensis ac Principis Apostolorum de Urbe & Cancellaria Apostolica de more publicari*. Nonne hic vides *VITE*, Pontificem voluisse & quantum etiam in se fuerit, serio praecepisse suae Bullae publicationem? at forsan, ut tibi videtur, somnolentus quidam cursor, mandata, quae in curia Papali acceperat, non statim exsecutus fuit! non est autem, mi *VITE*, cur hac de re nimium sollicitus sis & multum ringaris, habemus enim Sixti Bullam suis ipsis Bibliis insertam, Illa ipsa inquam in fronte Sixtinae correctionis conspicitur, quem locum publicationis vel ipso Campo flori longe celebriorem existimo.

At non saltem plene publicatam pertendis Sixti Bullam. Sed cur non plene, mi *VITE*? cum tamen optime sciamus hanc Bullam tantundem publicationis habuisse, quantundem ejus, ipsa Biblia Sixtina habuerint. Conjunctim ergo has tabulas & solenniter publicatas fuisse scito *VITE*. Aut tu forte utriusque publicationem negabis? hoc autem quando sustinebis facere, tunc ipsi soli obloquêris & aera verberabis, mi *VITE*. Talia vero somniando, multum desipias oportet, quia nempe *Papatum nunquam errantem defendis*. Quid tuus autem Dupinus, super hac re? an ille non in superioribus expresse: *Sixtinam editionem NB. cum ipsa Bulla publicatam fuisse* tradit? O te confusum hominem! perge tamen in hac tua miseria.

Sixtum in sua Bulla, de emendatis a se Bibliis, non dixisse, hanc suam editionem esse undequaque emendatissimam. Ohe, nunc te ipsum, ut stultus forex, suo se sibilo, prodis! ex Bulla Sixtina nobiscum disputas, ergo vel te ipso iudice & teste aurito, Sixti Bullam publicatam habemus, cujus evulgationem tamen nuper negare videbaris. Liceat autem mihi, VITE, tua pace dicere: Quod ipsemet Sixtum tuum perverse exponas, inque Historia Sixtinæ correctionis pessime versatus ea loquaris, quæ tuo Papæ tui nunquam erranti sint vehementer adversa. Suspikor autem, te, hanc levem exceptiunculam, ex aliquo inepto Rhapsodo, qui sic satis ignavus fuerit, deproperasse, ipsamque Sixti Bullam nunquam inspexisse, hoc enim, VITE, si tu non prætermisisses, sed ipsa Sixti verba perpendisses, profecto non ita crude & temere responderes.

Coarguam igitur te primum, ex ipso Sixto, sic autem ille, in sua, ex qua disputamus, Bulla, declarat atque statuit: Editionem hanc suam sine ulla dubitatione aut controversia censendam esse eam ipsam, quæ a Concilio Tridentino pro authentica recepta est; Et pro vera, legitima, authentica & indubitata tenendam: Districtius inhibens, ne ulla unquam prodeat editio, particulâ ullâ vel minimâ mutatâ, additâ vel detractâ: Et si quæ prodeat, decernens, eam nullam fidem, nullamque auctoritatem habituram esse. Sixto autem sic decernente & statuente, quis
NON

non credet, *VITE*, eum ipsum, hanc *suam* editionem declarasse *undequaque emendatissimam*? minimum, eam pro tali habuit vendiditque, alioquin certe hic Pontifex non districte prohibuisset, ne ulla unquam prodiret exscriptio: *Particulâ ullâ vel minima mutatâ, additâ vel detractâ.*

Hinc colligas licet: Cui editioni nihil debet addi vel detrahi, & quidem circa minimas vocum particulas, illa ipsa undequaque emendatissima sit oportet. Sed audiatur iterum atque iterum Sixtus in sua Bulla porro adfirmans: *Hanc deniq; editionem a variis, qui vitio multorum irrepperant, erroribus accurrate emendavimus & purgavimus atque in pristinam veritatem summa diligentia restituvimus.* Nunc iterum colligo. Versio vulgata, per Sixti accurationem, in pristinam veritatem summa diligentia restituta fuit, Ergo Sixtina correctio pro undequaque emendatissima jure habebitur. Id enim procul dubio, undequaque emendatissimum censendum, quod in primam suam restituitur veritatem. Sed hoc perfectionis punctum, tulit omnino, si Pontifici Bullanti fides habenda est, ipsa Sixtina editio. Consequitur ergo, in primis ex tam solenni declaratione, qua Bullans sive decernens Papa utitur, quod Sixtus suam editionem undequaque emendatissimam existimaverit. Quis vero non mirabitur, nostrum *VITUM*, per ipsum Sixtum convictum!

Succe-

Succedat nunc, ad prosequendam tam gloriosam victoriam, Angelus Rocca, qui, in libro de Biblioth. Vatic. pag. 228. apud Jacobum Le Long Parisinum & congregationis oratorii sacerdotem, Biblioth. Sacr. cap. IV. pag. m. 622. summam & diligentissimam Sixti accurationem, hisce refert verbis: *Quarta inscriptio ingentem indicat curam & vere Pontificiam, quam Sixtus quintus NB. toto suscepit conatu pro Bibliis vulgatae editionis emendandis & imprimendis, NB. juxta Concilii Tridentini praescriptum. Qua in re praestanda, NB. tot ac tantos die noctuque perpeffus est labores, quantos unquam verbis explicare nemo possit, ut mihi persuadeo, qui hujus generis labores re ipsa videns non semel, tanquam oculatus testis obstupui. Universa enim Biblia, antequam prae lo committerentur, NB. ad verbum perlegit - - - Nec eo contentus, universa Biblia sic emendata & recenter impressa, NB. de integro perlegit, ut omnia fideliter recognita in lucem prodirent. Cum Sixtus, teste Rocca oculato, in adoranda vulgata Bibliorum versione, ut haec nempe juxta Concilii Tridentini praescriptum ederetur ita sudaverit & alserit, quis ejus inquam accurationem, & editionem, non undequaq; emendatissimam judicabit? tantos sane labores postea Clemens in sua revisione, per quam, Sixtina correctio suppressa fuit, non insumsit, utpote multis parasangis, ab hac stupenda Sixti cura praecursus.*

Et quid tandem multis opus est verbis, *VITE*, in confutanda somnolenta tua exceptione?

one? quam eam ipsam, apud modo laudatum Longium, loc. cit. pag. m. 625. in terminis terminantibus, uti loquuntur, difflatam habemus, dum ibidem Lucas Waddingus, nobilissimus ex Franciscanorum familia scriptor, correctionem Sixtinam, ceu opus undique perfectum laudat & celebrat.

Esto tamen *VITE*, Sixtinam emendationem non usquequaq; perfectam esse. Ita se res omnino habet, cum non solum hanc, sed & alias omnes vestrae vulgatae versionis editiones, innumeris adhuc erroribus scatere, certo sit certius, tamen vero memineris orportet, Sixtum revisorem, se non tantopere, ad agnoscendam suae correctionis imperfectionem, demisisse, quantopere postea Clemens, hoc faciendo, succedaneam suam editionem nobis reddidit Sixtina revisione, longe suspectiorem. Audiamus si placet, ipsum Clementem, in Bibliorum praefatione, imbelles & timidos suos labores, non abscurae his verbis prodentem: *suam editionem, etsi, ceteris omnibus emendatiorem purioremque esse, minime dubitandum sit, illam tamen omnibus numeris absolutam, pro humana imbecillitate, affirmare difficile fore.* Hic habemus, ni fallor, Clementem octavum, praes Sixto quinto, in corrigendis Bibliis, minus accuratum & minus perfectum. Utut enim ille ceu infallibilis Pontifex & novus Post-Revisor, manus admoverit operi, suam tamen correctionem omnibus numeris absolutam affirmare non ausus

ausus est, agnoscit fateor modeste, humanam qua etiam laboraverit imbecillitatem, in culpa fuisse. Huc accedit aliud incommodum, quod & typi vitia, suam oculorum aciem præstrinxisse, nobis largiatur Clemens: *Eam aiens cautionem adhiberi præcipimus, ut nemo hanc Sanctarum Scripturarum editionem typis mandare præsumat, nisi habito prius Exemplari in Typographia Vaticana excuso, cujus exemplaris forma, ne minima quidem particulâ de textu mutâ, additâ vel ab eo detractâ, NB. nisi aliquod occurrat, quod Typographica incuria manifeste adscribendum sit, inviolabiliter observetur.* Contra oculatissimus Sixtus, suam accurationem tam perfectam agnovit, ut eam etiam, ab ipsis Sphalmatis Typographicis, immunem declaret, his verbis: *Eaque res quo magis incorrupte perficeretur, NB. nostra nos ipsi manu correximus si qua Prælo vitia obrepserant, & quæ confusa aut facile confundi posse videbantur, ea intervallo scripturæ, majoribus notis & interpunctione distinximus.* Cum quibus ad amussim concinit, supra laudatus Rocca, ut adeo necessessit, Clementiam emendationem, a Sixtina correctione longe superari. Et tamen hæc, quod valde mireris, per istam refixa fuit!

Nunc credo, *VITE*, te jam probe sentire, quam graviter Montgallica tela, tuum hauriant latus, istorum enim vibramine, duos inter se commissos vides Pontifices, per quorum apertam Biblicæ correctionis contrarietatem, Vaticana Infallibilitas omnino perit, & quod non minus

minus miratu dignum est, tuus etiam *Papatus* nunquam errans lethaliter sauciatur, tu inquam *VITE*, tot scriptoribus Pontificiis causam contra te dicentibus, victas manus præbere, nolens volens cogeris, O te miserum *Papatus* errantis defensorem!

Sed cape animum & perge in tua Sixtinæ Correctionis decacuminatione. Sixtum ais: suam editionem, non *undequaque emendatissimam* dixisse. Audio hoc. Sed unde id, quod jam supra destructum est, probabis? Quia Sixtus aliquoties dicat, suam editionem fuisse correctam, quoad fieri potuisset. At ego Respondeo: Hinc iterum Patere, quam oscitanter tu Sixtinam Bullam perlegeris, cum istud quoad fieri potuit, ibidem non aliquoties sed semel tantum occurrat. Et quid tum est, mi *VITE*, quando dicta excusandi formula, Sixtus usus fuit in sua Bulla? hoc ipso enim cognoscere debes, bonum hunc Papam, summæ, quoad nempe fieri potuisset, correctionis officio defunctum, Tridentinorum decreto super corrigendis Bibliis, ex asse satisfecisse, quia aliam, ipsimet hi patres conciliares, revisionem, præter hanc: *Quod fieri posset*, intenderunt nullam. Id quod iterum, ex Luca Waddingo, apud Le Long pag. m. 624. constare potest, inter alia hoc etiam tradente: *Cum Sacro-Sancta Tridentina Synodus inter plerasque latinas editiones Sacrorum Bibliorum, solam veterem & vulgatam, quæ longe tot seculorum usu in Ecclesia probata fuerat, gravissimo decreto*

creto authenticam declarasset, atque illa ipsa emendatissime NB quoad fieri posset, imprimi iussisset --- Sixtus provinciam hanc &c. plura ergo, Synodus non requisivit, quam quæ, Sixtus in Bulla gloriatur, se præstitisse.

Nec majora postmodum executus est ipse Clemens, ceu ex eâ, quæ suis Bibliis præfixa est Præfatione, palam fit, ubi lector *accipere* iubetur, *Clemente summo Pontifice annuente, ex Vaticana Typographica veterem ac vulgatam Sacra Scriptura editionem*, quanta fieri potuit diligentia castigatam. Cum ergo Pontifex uterque fateatur, se tantum in corrigenda vulgata præstitisse, quantum fieri potuisset, interim tamen uterque nullum aliud correctionis opus. quam quod sibi met, per manifestas invicem contrarietates & contradictiones, adversissimum est, produxerit, quapropter *VITE*, vel te invitum oportet admittere Dupinianam illationem, quæ ut supra jam visum est, tuum *Papatum nunquam errantem* ita prosternit: *Secum invicem pugnant Sixtus & Clemens octavus circa Bibliorum correctionem*, ergo vel hic de novo, *Biblia corrigendo, vel ille suam editionem emendatissimam pronuntiando, in negotio maximi ad religionem momenti, a veritate deviauit.* Vah quam validissime, Vitus Pichlerus animal alioqui disputacissimum, per expeditam istam disputandi, qua Montgallus uti solet, methodum, concutitur & occiditur!

Sed

Sed ut video, *VITE*, tu nondum vis videri in Præsenti conflictu periisse, humi quippe fusus palpitas & anhelas obtendendo: *Multo minus Sixtum definivisse ex cathedra, suam editionem esse de fide veram.* At vero Sixtum suam editionem de fide certam esse statuisse, inde liquet, quia cunctas versionis vulgatæ editiones & codices, juxta suam adornatam correctionem castigari, bullariter mandavit, & idem etiam ubique fieri districte præcepit: *Tam in impressis quam in imprimendis missalibus, Breviariis, officiis B. Mariae Virginis, Psalteriis, Ritualibus, Pontificalibus, Ceremonialibus & aliis Ecclesiasticis Libris, quoad eas scripturae Lectiones & verba, quæ ex vulgata editione sumta, atque in iisdem libris inserta fuisse constaret.* Hæc qui cum tanta contentione agit, ut certe Sixtus egit, quo nimirum, omnes omnino vulgatæ versionis editiones, juxta suæ correctionis typum, reformari & emendari deberent, ille profecto suam, quam ita confidenter commendat editionem, *de fide quam verissimam* esse declaravit. Talia ne quidem novus revisor Clemens ausus fuit, ut suam editionem, consimili jussione, pro typo reformatorio cunctarum editionum, & quod magis videtur, ipsarum vulgati textus lectionum in Missalibus, Ritualibus, Pontificalibus &c. Orbis terrarum obtruderet.

Et cur *VITE*, Sixtum quintum non *ex cathedra* definivisse credamus? cum tamen ejus Bulla denuo verbis insinuet expressis: *Illum,*
E
circa

circa vulgatæ correctionem occupatum, statu-
 i se ex certa sua scientia deque Apostolica potesta-
tis plenitudine. Adjicit & hoc Sixtus: eum,
 qui paginæ suæ, temerario ausu contraire præ-
 sumeret, *indignationem omnipotentis DEI ac*
Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus incur-
surum esse. Ni fallor, hoc ipsum comminationis
 genus, est signum illud, per quod intelligimus:
 Pontificem ex cathedra loquutum fuisse. Sed
 nunc magis attendo ad illa verba, quibus nos Six-
 tus certos facit, *se de Apostolica potestatis plenitu-*
dine statuisse. Non ergo dubitandum, quin Six-
 tus *cathedraliter* bullaverit. Captus proin &
 iterum victus es *VITE*, circa Papatum, quem tu
 plus quam temere, *nunquam errantem* statuis,
 quoniam hîc manifesto vides, aut Sixtum, aut
 Clementem erroris reum. Omnium tutissime
 agimus, si utrumq; Pontificem, ab infallibilita-
 tis scopo, deviantem statuimus, magis tamen
 Clementem, qui, Sixtum vulgatæ correctionem
 de plenitudine Apostolica promulgantem, inse-
 quenti sua revisione & editione, de novo corri-
 gere, sicque *Cathedram Petri* haud parum pro-
 stituere ausus est.

Tu vero conaris hanc maculam incrustare,
 pertendendo: *Sixtinam editionem potuisse adhuc*
magis emendari & emendatiorem in lucem pro-
ferri a Clemente. Respondeo, Sixtum tamen in-
 gentes suæ correctionis labores jactare, imo tan-
 tas emendationis, quas adhibuisset, curas allega-
 re, ut majus castigandi studium in revidendis Bi-
 bliis

bliis, vix ac ne vix quidem, ab ejus viribus, requiri potuerit. Quo enim correctionis negotium magis incorrupte perficeretur, non dubitavit, ipsissimam suam Papalis perfectionis manum applicare. Sic enim ipse, ut supra jam vidimus, propriis asseverat verbis: *eaq; res quo magis incorrupte perficeretur, nostra nos ipsi manu correximus, si quae prae lo vitia obrepserant.* Contra de Clemente si rogabis, quas ille laborum, in nova subeunda revisione, sustinuerit molestias, tunc sane, vix centesimam Sixtinæ diligentiae partem implevisse reperiēs, imo brachium suum Clemens quam levissime strinxerit oportet, quia præcipua negotii cura Rob. Bellarmino relinquebatur, & profecto hic fallibilis Cardinalis pene solus emendationis curriculum agitabat, dicto Clemente interim, aliis in sæculi negotiis, suaviter occupato.

Dignus mihi videtur Jesuita Alegambe, qui super hac re, præ cæteris audiat, apud sæpius laudatum Jacob. Longium, pag. m. 628. correctorem Bellarminum hoc exornans elogio: *Anno 1590. missus Bellarminus a Sixto V. in Gallias est - - - inde post decem menses redux, jubente Gregorio XIV. Sacra Biblia unus e paucis ad id designatis, liberavit erratis quæ prima a Sixto imperata irrepserant, & præfationem ipse composuit, quæ impressa est hodieque legitur.* Transeat nunc præsumptio Alegambiana, de Typographicis Sixtinæ correctionis erratis, utpote quæ maximam partem falsa & saltem hunc

Alegambe

in finem excogitata est, ut eo facilius suppressa Clementina in crustari possit, expiret enim & in auram abeat, hic error de typorum erratis, necesse est, quando perpendimus, Sixtum non frustra in Bulla sua gloriari, quod etiam præli vitia *sua manu* sublata fuerint. Hoc autem est, quod præcipue consideratum velim, ipsum nempe Jesuitam Bellarminum esse, qui Post-Revisionis Clementinæ curas habuerit primarias; Id quod etiam Jacobus Fuligatus in ejus vita lib. 2. cap. 9. confirmat his verbis: *In hoc opere obeundo fuisse Bellarmini præcipuum laborem, & in eum quoque sententias rediisse omnium.* Deinceps & hoc alterum, quam maxime attendatur, oportet: Bellarminum scilicet, in Bibliis istis, quæ Sixtus paulo ante, cum tam stupenda castigationis cura, expoliverat, adhuc magnam sustollendorum erratorum segetem invenisse. Ad gloriam enim Bellarmini non parvam, refert Alegambe, illud emendationis munus, quod videlicet hic Jesuita unus e paucis ad id designatis suscepit, & sic jubente Papa Gregorio XIV. *Sacra Biblia liberaverat erratis.* Hoc inquam est, quod fallibilis Cardinalis, infallibili Pontifice fuerit longe perspicacior.

Bellarmin

Non frustra opinor erit, quando etiam scrutamur, qualem & quantam, Bellarminus, in hac demandata sibi correctionis provincia, diligentiam adhibuerit? hanc autem ille ipse, in litteris, ad Franc. Lucam Brugensem, ab eodem Longio, productis, pag. m. 629. sic prodit:

dit: *Scias velim Biblia vulgata non esse a nobis accuratissime castigata, multa enim de industria justis de causis pertransivimus, quæ correctione indigere videbantur.* Bone Deus quam supina hujus Post-Correctoris est diligentia! sed quantum negligens etiam Bellarmini & sociorum fuerat emendatio, hæc tamen ob stare non poterat, quin per talem novam Clementis Revisionem, solertissima Sixti correctio, maximam subiret castigationem. Res memoratu dignissima. Sixtus quintus suam accurationem mirifice laudat & commendat, Bellarminus contra suam, quam, nomine Clementis, peregit correctionem, non obscure perfunctoriam fateetur, dicit enim: *Biblia vulgata a nobis non accuratissime castigata &c.* quæ vero Bellarminus hic privatim enuntiavit, ea quoque in præfatione ad lectorem, præmissa editioni Clementis VIII. quæ in locum successit Sixtinæ præfationis, publice tradidit his formalibus: *In hac tamen pervulgata lectione, sicut nonnulla consulto mutata, ita etiam alia, quæ mutanda videbantur, consulto immutata relictæ sunt, tum quod ita faciendum esse ad offensionem populorum vitandam &c.* Ex his ergo liquet, quantum se virum Bellarminus, in hac nova Bibliorum correctione, per quam Sixti accuratio suppressa fuit, præstiterit, talem nimirum, ut vel hodie Pontificia Ecclesia, sub nomine Clementinæ correctionis, nulla alia uteretur versione latina, quam quæ per Bellarminum admodum supine

revisa & correctâ , vitius adhucdum laboraret non paucis *consulto* relictis.

Ut ergo rem paucis concludamus , hîc Clementinam videmus editionem , æque , *non undequaque emendatissimam* , imo collatam cum jactantia Sixtina , adhuc magis inelaboratam , quia *consulto* vitiosa mansit. Proin frustra omnino es, *VITE* , cum hac quæſita , perquam evadere volebas , rimâ , Clementinam enim limam , antequam tu accuratiorem credas , prius tecum curatius pensites rogo , quam multis & magnificis verbis , Sixtus suam extulerit castigationem , eamque pro perfectissima omnium vendiderit ! Et quî fieri potest quæſo , ut insequens Bellarmini Revisio , longe præferri debeat correctioni Sixtinae , cum tu tamen hominem Cardinalem nequaquam sustineas , ipso summo Pontifice oculatiorem existimare. Quæ ergo Pontifex Sixtus , in purgandis Bibliis , propria manu præstitit , longe tutiora & emendatiora esse , juxta tuam religionem credas & accipias oportet , quam quæ nobis Cardinalis Bellarminus , sua manu confecit & alieno nomine supposuit.

Si nunc vero nos , non ad ipsum Bellarmini ministerium , sed ad infallibile Clementis magisterium respicere jubes , tunc simul etiam edoceas oportet , cur potius istius pontificis magisterium , cujus propria peracta est manu Bibliorum correctio , præponderetur magisterio hujus pontificis , qui non propriam sed prorsus alienam adhibuit & curam & manum ? Vin' dicam veram

veram causam *VITE*? Ignava scilicet Clementis correctio, per quam nonnulla vitia mutanda *consulto* immutata relicta fuerunt, suppressere debuit istam non immerito, quæ Sixti fuit, omnium inquam, teste eodem pontifice, præstantissimam accurationem!

At nunc alio divertis, statuendo: *In Editione vulgata, nullum esse errorem contra fidem.*

Resp. Ut ut vulgata Latina suam quoque laudem mereatur, sunt tamen vel ex ipsis Pontificiis doctiores, qui plures inibi contra fontes reperiri errores, non invitis largiuntur manibus, ceu hoc alibi Montgallus pluribus demonstrarum dedit. Error etiam quam crassissimus contra fidem est, quod vulgata, Genes. III. 15. renitente licet textu originali, contritionem capitis serpentini adscribat mulieri, quæ aberratio sane ipsum fidei fundamentum tangit & hodiernæ Marianorum Theologiæ quasi fons & scaturigo est.

Tandem ais: *Sacram Scripturam, quatenus sit in corde Ecclesie nunquam indignisse correctione, nec indigere propterea, quia Ecclesia nunquam erret circa verbum Dei, licet quoad voces externas possit irrepere error.* Resp. Talia nunc non ad rem pertinere, multa equidem, ne quid diffitear, hic moneri possent & ostendi etiam, quænam Ecclesia morbidum habuerit cor, & quænam illa sit, quæ jam dudum a verbo Dei, quod utique in se nulla indiget correctione, desciverit, & sic non parum, circa custodiam verbi divini erraverit. Nolo autem impræsen-

*Vulgata
Genes.*

Gen. III.

tiarum ad hoc demonstrationis genus evagari, aliud est, quod magis necessarium videtur, paucis nimirum commonstrare, quam turpiter tu *VITE* soleas etiam in verbis ludificare, & quod hinc iterum facile sit Montgallo, te, non solum ex scriptoribus Pontificiis ceu propriis fidei sociis, verum etiam, ex ipsis tuis ineptis, quos haecenus in lucem emisisti, libellis, insigniter refutare.

Quod igitur ad Ecclesiam attinet, hanc tu etiam, fateor, in scriptulis tuis nunquam non laudare videris, sed hoc saltem facis verbis externis & ad speciem compositis, intus enim & in corde longe aliter sentis, imo quod magis est, hoc unice, in tuo *Papatu nunquam errante*, agis, & propterea nullum non lapidem moves, ut Sacrum Ecclesiae Respectum & Sanctam ejus auctoritatem quam pessime habeas. Hujus criminis, quod sane maximum est, ego te *VITE* reum arguam cum summa tui confusione, fac modo, ut ad ea, quæ nunc dicturus sum, attentus sis, & rem curatius, quam facere consuevisti, ponderes.

Veram Christi Ecclesiam non posse in rebus fidei & morum decretis errare sed absolute infallibilem esse, tu *VITE* non tam speciose quam etiam magnifice asseveras, & quidem in *pugna tua decretoria*, Art. IV. pag. m. 69. & hinc est, quod in superioribus etiam dictites, *Ecclesiam nunquam errare circa verbum Dei*. At hæc non ex animo loqueris, *VITE*, sed Vocabulum Ecclesie, miserrime torques. Quicquid enim prima fronte de Ecclesia excellenter dicis, id statim

statim & unice ad Papam impudenter transfers, sic inquam, te versipellem geris, quando tuum *Papatum nunquam errantem* inducis. Hoc exemplo videbimus. Dic autem ipse *VITE*, quid specioso sub nomine *Ecclesiae*, intellectum velis? hoc tu, ni fallor, equuleo diductus, statim ut forex, proprio peribis indicio.

Imo nomine Ecclesiae, intelligi posse solum summum Pontificem, juxta ea, quae dixi in Papatu nunquam errante. Ita est *VITE*, sic loqueris formaliter, in Papatu tuo errantissimo & in Pugna etiam decretoria, pag. m. 66. ut solum scilicet Pontificem pro Ecclesia concipias. Sed misera Profecto est Ecclesia, cujus nomine *solus* intelligi debet *Romanus Pontifex*! Res autem magis ad oculum patebit, si plures ejusmodi flosculos, ex tuo decerpamus Papatu.

Eheu vero! hinc statum Ecclesiae longe despiciatorem, quam in *pugna decretoria* depictus est, intuebimur! quando enim decretorie pugnas, tunc Ecclesiam plusquam magnifice laudas, eam nempe *absolute infallibilem* pronuntiando. Sed audiamus nunc, quid tu statim in Papatu §. 3. pag. m. 153. contra sentias, sic autem ibidem: *Experientia constat amplissima imo generalia concilia errasse, quae summo Pontifici non unita, nec ab eo confirmata sunt: Ergo possunt errare nec habent infallibilem auctoritatem.* Bone DEus, Generalia Concilia, quae totam Ecclesiam repraesentant, nullam habere infallibilem auctoritatem sed in errores rapi, casu quo

*Concilia
errant.*

non unita fuerint Pontifici Romano ! an non sic perit, *VITE*, *absoluta illa*, quam in pugna decretoria jactas, *Ecclesie infallibilitas* ? nunc sane plus satis apparet, quis intus & in cute sis, ut enim videmus, tu verbis saltem externis & minus seriis uteris, quando Ecclesiam *absolute infallibilem* statuis, nam si qui hujus esse debet vigor, illum tu omnem a solo Pontifice suspendis, & sic Ecclesie nihil infallibilitatis relinquis.

Sed monstrosa tua, *VITE*, quam intus in corde foves, absurditas, omnium clarissime inde patet, quando in *Papatu* tuo pag. m. 109. plusquam effrons contendis: *Papam occulte hæreticum posse manere verum Caput Ecclesie*, & p. 266. vecors concedis: *Pontificem errare posse, in assignandis rationibus & motivis suarum definitionum*, frustra obtendendo, quod ejus infallibilitas non ab istis sed a *Spiritus S. Assistentia* dependeat. Quasi vero Christus Dominus abiturus ex hoc mundo, promississet Papis occulte hæreticis, in definiendo, Spiritum S. assistentem ! an hæc inquam non ἀσύνετα & longe absurdissima sentis ? Papam etiam occulte hæreticum, & insuper in assignandis definitionum motivis erroneum, gaudere, dum ipse hæreticus, in fide definit & decidit, assistentiâ Spiritus Sancti ! in asserendis ejusmodi horrendis vanitatibus, credo te pressisse vestigia Jesuitæ Costeri, qui præ cæteris furiosus Doctor, in suo Enchridio controvers. propos. VI. pag. m. 133. haud invite lar-

largitur: Fieri posse, ut Petri Successor idola colat,
apud se forte de fide non recte sentiat, adeoque
diabolicis artibus operam navet, quæ profecto
 horribilium omnium horribilissima, istius est
 homuncionis, qui aliàs infallibilis creditur,
 fallibilitas!

Sed compone & in ordinem redige hæc tua,
 si potes *VITE*, omnium absurdorum longe ab-
 surdissima scita: Pontifices occulte hæreticos,
posse omnino manere vera Capita Ecclesiæ.
Pontifices in assignandis suarum definitionum
motivis erroneos, nihilominus existere infalli-
biles Ecclesiæ Patres. Pontifices idola vene-
 rantes & diabolicis artibus operam navantes,
 in definienda fide, tamen continuare Petri suc-
 cessionem &c. Sed quid te rogo, ut talia con-
 nectas & nigrum statuas esse album? hæc enim
 sane quam asseris infallibilitas, ita duratissimi &
 inseparabilis esse generis videtur, ut nullus vel
 horribilissimi etiam erroris, juxta te, fingi & co-
 gitari possit casus, cujus Pontifex Romanus reus,
 non permaneat tamen, in definiendo, infallibilis
 rerum arbiter.

At tu in hoc genere credis Ecclesiam quo-
 que infallibilem, imo si recte memmini, *absolute*
 talem, sed quam vitrea, mi *VITE*, & pene nulla
 hujus secundum te apparet infallibilitas! *Expe-*
rientiâ enim constare ais, amplissima imo genera-
lia Concilia errasse, quæ summo Pontifici non unita
nec ab eo confirmata fuissent. Ergo Patere, quod
amplissima imo generalia Concilia possint errare
nec

nec habeant infallibilem auctoritatem. At cum, Amplissimis Conciliis, tantummodo Pontificis et tandem occulte hæretici, vel etiam idola colentis accedat auctoritas & confirmatio, tunc statim Rempublicam Christianam in portu navigare. Ita tu quidem decretorie!

Sed fallor ego *VITE*, si dico, per absolutam infallibilitatem, quam tu decretorius propugnator Ecclesiæ adscribis, nil nisi umbram & infallibilitatis larvam intelligi? minimum, omnis infallibilitas, quæ prægrandis illius est Ecclesiæ, quam Præsentativam dicunt, tota dependet ab unionem istius hominis, qui occulte potest esse hæreticus & idololatra! Magna est inquam hujus opinionis absurditas, major tamen illa, quando tu *VITE*, pertendis etiam, Pontificem occulte hæreticum vel idololatram, manere caput Ecclesiæ! tandem omnium maxima hæc est absurditas, quod sine Pontificis crebro errantis auctoritate, nulla possit esse summorum Conciliorum infallibilitas!

Contra
J. P. Pergamus *VITE*, in tuo *Papatu* turpiter errante. Sic autem tu iterum §. 4. pag. 173. Dico, Papa est supra Concilium, ita scilicet, ut in decisionibus tum fidei tum morum non ipse Concilio, sed concilium ipsi se conformare teneatur. Resp. Misellam denuo, per te *VITUM*, esse Ecclesiæ cum infallibilitatem tum auctoritatem, quia, Pontificis sine nutu & influxu, ne hilum quidem illa valet! in omnibus enim fidei decisionibus, vel ipsa summa & generalia Concilia, Papali

Papali iussioni, se se ut accommodent, tenentur. Sed heus *VITE*, ita tu cum sentias, alio tempore, quando Ecclesiam vel centies *absolute infallibilem* declarabis, ego tamen nihil tibi crediturus sum. Hoc pulcro enim *infallibilis Ecclesia* titulo, tu nobis insigniter illudis, & sub hoc, ipsam Ecclesiae auctoritatem nimium quantum deprimis.

Tamen pedem promoves in tuo Papatu, Thesi enim ni fallor quartâ, pag. m. 181. tu iterum sic: *Multa Concilia etiam numerosissima errarunt, quando non fuerunt directâ a summo Pontifice, ergo non supra sed infra Papam, nec ipsis Papae conformare debet, sed ipsa illi.* Si vero numerosissimum Concilium, tanquam nobilissima universae Ecclesiae pars, erroribus, & deniq; tota Ecclesia, Papali nutui & gustui ita serva subest, ut absque directione Romani Praesulis, nihil infallibilitatis præstare possit, quid quaeso hoc est? quando dicere sustines: *Ecclesiam esse absolute infallibilem!*

At jam sentio, quid tu monstri, circa hoc magnificentum *infallibilitatis* encomium alas, falluntur equidem juxta te vel numerosissima concilia, interim tamen tota & simul sumta Ecclesia, nunquam poterit labi, si hoc *VITE*, dic tandem etiam, quomodo vel unusquisque homo tota evadat Ecclesia? nam tu mihi artem didicisse videris, per quam macrocosmus statim fieri potest microcosmus, tu inquam insignem novisti verborum lusum, qui vastissimum ilico Ecclesiae

Systema

Systema, in tam parvulum ita redigit compendium, ut appareat etiam, totam Ecclesiam vel unico inequitare posse asino!

Proin tu perditâ cunctâ fronte, *Papat.* pag. m. 198. impudentissime sic porro: *Nam Papa spectatus, cum sua jurisdictione & potestate suprema, est quasi tota Ecclesia, sicut totus influxus gubernativus reliquorum membrorum est totaliter in capite, licet caput sit pars corporis.* Vah! nunc tandem scimus, quis solus mortaliū sit *tota Ecclesia*, Pontifex Romanus est felix illa species monadica, in qua quicquid velis, inclusum existit. Paucis, Summus qui Romæ est Præsul, in utero gestat *totam* eamque *absolute infallibilem* Ecclesiam. Hanc inibi, aliâs nullibi reperies, juxta nostrum Vitum. Sed bone DEUS! vel Amplissima totius Christianitatis concilia, quam valde misera, evadunt corpora & collegia! ex miserrima Pichleri sententiâ; errat quippe, nostrum si audimus Jesuitam, omne, pontificis absque concursu & influxu, quodcunque tandem erit, in toto terrarum orbe, concilium!

Tu vero *VITE*, dic hujus miserabilis sententiæ causam: *Si accipis Ecclesiam sine Papa, tunc nec Ecclesia est aliquid totum, sed pars, major quidem magnitudine quam solus Papa, minor tamen auctoritate, nec est corpus integrum sed truncum* NB. nullius vigoris. loc. cit. Euge quam felix es tu *VITE*, in solvendis dubiis, Ecclesiam cum dicis, sine pontificis inspiratione & gu-

& gubernatione corpus esse truncum *nullius vi-*
goris, adeoque nullius etiam infallibilitatis! quis
vero tam horrendum in verbis lusum ferat, te-
cum dicere: *Veram Ecclesiam esse absolute infalli-*
bilem, & tamen hanc credere etiam, sine Papa,
esse corpus truncum nullius vigoris?

Sed quæritur & hoc: an saltem Ecclesiæ
consensus ad istam tantopere jactatam pontificis
infallibilitatem accedere oporteat? ad quod tu
VITE Artic. 8. pag. 242. hunc in modum: *Papa*
est infallibilis etiam ante consensum Ecclesiæ extra
concilium Generale, adeoque si *Papa* aliquid faci-
endum definiat ex *Cathedra*, vel aliquid facien-
dum præcipiat toti Ecclesiæ, ista tenetur illi con-
sentire & parere, nec penes Ecclesiam est, ap-
probare vel acceptare pro lubitu. Habemus er-
go, *VITE*, Ecclesiam in tuo Papatu, quæ tota
Pontificis libidini est serva & subdita! nullo,
prohdolor, nobilissimum hoc totius Christiani
orbis Corpus, infallibilitatis splendore corrus-
cat; adsit oportet ubique radiamentum Papæ,
ut ut hic vel occulte hæreticus existat, vel
etiam idola colat! uno verbo Infallibilitas
Ecclesiæ, quam tu *VITE* in pugna decretoria
& alibi tam magnifice laudas & prædicas, illa
statim iterum, in *Papatu* tuo defenso, in auras
abit & tota perit.

Sed ut tibi larva denuo detrachatur, finem di-
cendi faciam, ex tuo Dupino, qui litteratissimus
Scriptor, tractat. de Antiq. Eccles. Discipl. Diss. V.
§. 6. pag. m. 361. impudentiam tui *Papatus nun-*
quam

quam errantis ita retundit: *Ad rejiciendam Romani Pontificis infallibilitatem, nihil clarius, nihil apertius est, quam Concilii Basileensis Sanctio, quæ sic se habet in Epistola Synod. Tom. 12. Concil. Col. 682.* Si Ecclesia errare possit, cum certum sit Papam errare posse; tunc & Papa & reliquo toto corpore errantibus, tota erraret Ecclesia, quod esse non potest. Experientia etiam demonstrat quia sæpe experti sumus, & legimus Papam licet caput & Principalem partem errasse, reliquum autem corpus, Papa errante, errasse nunquam legimus, propterea reliquum sæpe totum corpus condemnavit aut excommunicavit, aut deposuit Papam, tam ratione Fidei quam morum. *Hæc est definitio Concilii Generalis & approbati a Pontifice: Nam Basileense Concilium approbavit & æcumenicum esse declaravit Eugenius quartus in Bulla quæ lecta est sessione decima quartâ.* Hæc omnia Dupinus. Cujus verbis ego nihil addo & nihil detraho, nec etiam consequentiam inde deduco, hanc enim & ipsemet Dupinus efficit, prætenfam Pontificis infallibilitatem ex Concilio generali per Papam Eugenium approbato, fortissime concutiens.

Sed pontificiæ Infallibilitatis basiatoribus, nihil frequentius in ore, quam dicere: Romanum Præsulem equidem errare posse, ut *Doctorem privatum*, non vero ut *Doctorem publicum*, cum enim ille intendat Ecclesiam *ex cathedra* docere, tunc ejus definitionem evadere omnino infallibi-

infallibilem & errare nesciam. At contra Dupinus, Doctor Parisinus & in Historia Ecclesiastica versatissimus, collectis exemplis, ejusmodi Pontificum gnathones, loc. cit. pag. m. 353. hoc modo arguit: *Habemus ergo in isto Pontifice (loquitur de Joanne XXII.) exemplum, quo manifeste probatur, Papam Romanum etiam cum Ecclesiam docere intendit, errorem posse tanquam fidei dogma proponere, ac proinde ruit Romani Pontificis ex cathedra loquentis, hoc est, Ecclesiam docentis infallibilitas.* Et pag. 357. iterum his verbis: *Ex his autem liquet, Romanos Pontifices etiam solemniter aliquid definientes errori obnoxios esse, cum enim Nicolaus & Joannes contrarium plane definiant, atque huic videatur haereticum, quod ab illo determinatum est, necesse est alterutrum eorum, non modo in errore versari, sed & errorem solenniter definivisse.* Hæc cuncta iterum Dupinus rectissime, atque hunc ad modum, doctores Sorbonici fere omnes, & qui cum illis emunctioris esse solent nasi, non pauci.

Sed manum de tabula. Hæc enim parvula digressio, sufficere poterit, cunctis in Augusta Vindelicorum Jesuitis, quo tandem videant & quasi manu tangant, non esse Montgallo in more positum, Papistas confutare ex propriis scriptis, quin eorum Auctores citentur fide perquam bona. Nunc iterum redeamus oportet ad inflexam Pichleri Reflexionem, utpote de qua, dictam ob causam, paululum deflectendum fuerat.

F

Sectio

Sectio IV.

S U M M A R I U M.

Communione sub utraque a Christo mandatam esse, num ex verbis institutionis imperativis recte colligatur? Testimonium Cardinalis Bonæ vindicatum. Purgatorium Papisticum Patristico contradistinctum, quia pecuniosum. Vel ipsum totum Papatum nil nisi quæstuosissimum abusus statum esse. Ex Richerio. Invocatio Sanctorum, num apud Pontificios ad instar Articuli fidei necessaria putetur? Recitatio Rosarii, apud eosdem, nervus & compages omnis devotionis. Reliquias Compostellanas fabulosis inniti commentariis. Pseudo-Dexter a Jesuita de la Higuera interpolatus. Miraculosam Mariæ domunculam, quæ Laureti colitur, itidem fabulosis superstructam esse narratiunculis. Probatur ex ipso Tursellino. Quomodo Religio Papistica cum Protestantica Reconciliari posset. Infallibilitatem Pontificiam esse status Papalis Basim. Num cultus Reliquiarum & huic similes quisquiliæ, ad substantiam fidei Papisticæ pertineant? de Servitute Patrum Tridentinorum, ex Richerio & Duditio. An Protestantes de operato Schismate sint incusandi?

S Equitur altera tua probatio, qua probare niteris, Montgallum, ea propter, nihil solidi demonstrare: *Quia obligationem, sumendi Eucharistiam sub utraque specie probari dicat ex verbis*

bis Testamenti imperativis: accipite, edite, bibite, facite. Hanc ipsam vero probandirationem, cur tu *VITE* non solidam existimas? redde quæso hujus insulsæ assertionis rationem: *Quia Sacra littera uterentur etiam imperativo, quando aliquid suadeant: ut si vis perfectus esse, vade, vende quæ habes, vel quando exhibeant modum deprecandi, ut: miserere mei, DEUS, dele iniquitatem meam.* Resp. Potuisses autem, *VITE*, ad majorem Probationis Speciem, etiam ex ipsa Precatione Dominica, depromere sequentia: *Dimitte debita nostra & libera nos a malo.* Necquicam tamen, spondeo, profecisses, si vel his plura corrasisses exempla. Illud enim *vade, vende*, quod attinet, revera mandatum est, licet per se tantum personale atque peculiare.

Sed non item hoc, quando precamur: *miserere mei DEUS dimitte debita &c.* Talia enim, quis præcipere potest DEO? adest igitur in ejusmodi exemplis modus imperativus quidem, sed saltem quoad inflexionem Grammaticam, non vero quoad significationem & sensum ipsum, utpote qui non alius quam mere deprecativus vel optativus esse potest.

In verbis autem Christi Testamentariis, habemus imperandi modum, omnibus numeris absolutum, tum quoad conjugationem, tum quoad interpretationem. Quin & ipsa SS. Coenæ institutio rationem habet mandati perfectam. De qua ne dubitares, Sanctissimus Testator, vo-

luntatem suam, circa comestionem corporis & bibitionem sanguinis sui, verbis insinuavit strictissime imperativis. Hinc etiam apparet, quantopere, ad sumtionem Eucharistiæ sub utraque, sumus obligati, tantum nempe ad bibendum, quantum ad edendum, quia utrobi-que idem plane verborum præcipientium est ordo atque nexus.

In his, *VITE*, convictus, ad aliud te confers *κρησφύγελον*, mentiendo, Montgallum, Cardinalem Bonam Scribentem: *Peracta consecratione in omnibus liturgiis Christi mandatum commemoratur præcipientis, ut ipsum Sacrificium in ejus memoriam peragamus, hæc quotiescunq; feceritis, in mei memoriam facietis. Quis enim auderet ad altare DEI accedere & augustissimum mysterium celebrare, nisi Dominus tanti Sacramenti institutor præcepisset*, perperam allegare. Resp. Sed nequaquam est Montgallo, credas mi *VITE*, sicuti tibi Cacoethes Scriptores perperam citandi. Bonæ verba, ille, prout hic jacent, allegavit dexterrime. Tute vero es, qui Montgallum sinistre, capis. Concedit nempe laudatus Cardinalis: In omnibus liturgiis Christi *mandatum* commemorari præcipientis, ut ipsum Sacrificium in ejus memoriam peragamus. Imo neminem aliàs ausurum ad altare DEI accedere, nisi tanti Sacramenti *institutor præcepisset*.

Agnoscit ergo Bona *Testatorem præcipientem* commemorationem sui. Quod commemora-
morati-

morationis mandatum quando Cardinalis adstruit, tunc respicit ad verba Christi: Hæc quotiescunque feceritis in mei memoriam *facietis*. Jam vero pro more clamas: Montgallum non intelligere Catholicos Doctores, hos enim præceptum commemorationis & communionis sub utraque saltem concedere, respectu Sacerdotum missam celebrantium actu. Sed iterum credas mi *VITE*, quod Cardinalem Bonam Montgallus, in liturgicis tam sedulo legerit & relegerit, ut ausim spondere, illum hunc scriptorem longe melius intelligere, quam tu pro eâ, quâ laboras Jesuitica cœcitate, haud possis.

Arrige si lubet aures, & cape iterum specimen luculentum. C. Bona, verbum Christi *facietis*, pro mandativo cognoscit. Tu adjicis calculum tuum, dum idem præceptum commemorandi verbo *facietis* inclusum concedis. Bene. Atqui, si verbo *facietis* vis inest imperativa, cur quæso non etiam huic *bibite*? an non *Tò Bibite* fortius quam *Tò facietis* imperat mandave? apage sis autem istos fictitios *Sacerdotes* missam celebrantes actu, quorum tu respectu, verba Christi omnino præceptiva esse, lubenter concedis.

Hæc enim exceptio ideo nulla est, quia fundatur in suppositione plane falsa. Hoc unicum nunc perpendas oportet, num scil. *Tò Bibite* non æque sit præceptivum, ac vestra concessione *Tò facite vel facietis* est. Adde si lubet & hoc: quod Montgallus his longe momento-

fiora ex laudati Bonæ libris liturgicis, objecerit, ad quæ tu prorsus nihil.

Purgatorium

Attamen pergis & quidem infrunitus: Quod Montgallus *Purgatorium fere unice impugnet ex eo, quia magnum inde quæstum faciant monachi & clerici. Et idem fere faciat impugnando cultum Sanctorum & Venerationem Imaginum. Infirimum sane argumentum!* quod suggererit mera invidia, acriter quidem petus urens sed animam Montgalli non purgans. Resp. Ecquis unquam, mi VITE, credidit, per flammam invidiæ, purgari animas? tibi certe partibus nimium dedito, priusquam de purgatorio disputes, opus esse videtur helleboro, ad purgandum cerebrum. Ad nebulas enim, quas Pseudofabricius purgatorio Papistico ex Patribus conatus fuerat suffundere, dispellendas, necessum utique Montgallo fuit, ostendere, quam ingens esset inter utrumque ignem discrimen, & quasi tale firmatum chaos, ut istæ faces, quas hodie Doctores Pontificii ad purgandas animas ardentes credunt, cum his, quas olim nonnulli Patres, ex foco Platonico accenderunt, nullatenus conjungi possint.

Flammam autem, quas hodie sufflant flamines Romani, non nisi quæstuosas sive pecuniosas esse, & sic immane quantum a Patrum purgatorio distare, Montgallus, ex Gratiano Artheniensi, Scriptore neoterico eodemque Capucino, nec non ipsâ etiam experienciâ, plus satis demonstravit; Et quæ ejus probationes, tu infirmas

mas nec non ab invidia suggestas esse clamas? cum præter hoc, adversus illas speciatim, ne verbum quidem potueris! ut vero imagines & reliquias apud vos itidem quæstus gratia coli probaret Montgallus, iterum plane nulla invidia, sed ipsa rerum evidentia motus, ad Lauretanos & Compostellanos Thesauros, jure optimo provocavit.

Quid quod totus Papatus nil nisi quæstuosissimus sit abusuum status, & insuper etiam, si judicio Papæ Hadriani VI. stare volumus, nullam reformationem admittens, id quod vester Edmundus Richerius Histor. Concil. General. lib. 4. pag. m. 133. hisce refert verbis: *Sæpe enim Sanctissimus Pontifex ubi curiæ Romanæ artes & consilia perspecta habuit, cum Guilelmo Encurtio Theodorico Hezio suis familiaribus conquestus est, permiseram esse Pontificum Romanorum conditionem: Eoque in statu res esse, ut quamquam maxime vellet, Ecclesiam emendare non posset; quandoquidem omnes corruptelæ atq; abusus in formam status politici quæstuosissimi evaserunt.* Non parum etiam irritatus videris in hoc, quod Montgallum contendere quæreris: Purgatorium Papisticum ideo non posse probari ex Patribus, quia illi, fatente Jesuita Burghabero: *Temporalem tribulationem & publicam pœnitentiam subinde vocarint purgatorium.* Licet hæc omnino recte, tu tamen sciscis ulterius, cur non sequentia Burghaberi verba: *Ex hoc tamen non sequi, Patres negasse verum pur-*
F 4
gato-

gatorium, adiderit Montgallus? Resp. Quid autem attinebat adjicere glossema falsum? sufficiebat Montgallo Produxisse Jesuitam confitentem: *Subinde Patres temporalem tribulationem ac publicam pœnitentiam vocare consueſſe purgatorium*, nam ex hac liquida confessione, illorum petulantia, qui ex nuda saltem eaq; passim apud Patres occurrente purgatorii mentione, suum statim pecuniosum elicere conantur ignem, jam plus satis retunditur. Quanquam non hoc solo tantum, *VITE*, sed etiam pluribus aliis argumentis evicerat Montgallus, Patristicum inter & Papisticum purgatorium, apparere discriminationem quam maximam, ad quæ tu tantundem, ac mutus piscis, respondere voluisti.

Invocationem demortuorum excusas & incrustas ex eo, quod ad illam Pontificii non *obligati* sint ex mandato Concilii Tridentini. Resp. Ita Pseudofabricius etiam. At Montgallus longe aliud ex Veronio, Suaresio & Serario demonstravit, tandem etiam ex ipsa quotidiana Papistarum Praxi & Liturgia, quæ testis omni exceptione major est, ad probandum, quam necessaria sit invocatio demortuorum, apud Pontificios. Hæc omnia vero, tu, nimia iterum festinatione, sicco pede transisti.

Ad ostendendam autem Praxin, quâ constet, Sanctorum invocationem Pontificiis magis in deliciis esse, quam ipsius DEI, loco probationis Montgallus inter alia, *Rosarium* allegaverat, utpote in quo Pontificii decies recitare consueverint

Rosarium

rint *Ave Maria* usquedum semel unum *Pater noster*. Hac demonstratione tu compunctus rogas: num recitare Rosarium sit Articulus Fidei? Resp. Est vero, mi *VITE*, recitatio Rosarii quasi nervus & compages totius vestrae cum publicae tum privatae devotionis, absq; ista friget & torpet omnis vester cultus. Uno verbo. Sine Rosario nuper invento, vos nihil potestis. Evolve saltem si lubet, panegyristas Rosariorum, mira videbis. Et cur tu *VITE*, respuis recitationem Rosarii habere in numero Fidei Articulorum? cum tamen Jesuitae, in Colloquio Ratisbonensi, ceu ex Actis patet, non veriti fuerint, blandimentum caudae, quo gavisus est canis Tobias, venditare pro maximo fidei Articulo! Num tibi recitare Rosarium, minoris esse videtur, quam credere caudam hujus caniculæ fuisse motam? attende quæso ad id, quod in præsentî quæstione locum tenet principalem: *Esse nimirum de fide Sanctos Venerandos esse*; Ita verbis expressis, vester Veronius in sua *Regula fidei* pag. m. 70. §. 10. An vero Sanctos invocare vobis non est eosdem venerari? perpende quoque, num Sancti demortui, apud vos, non plura possideant Sacella quam ipse DEus, & plura etiam habeant altaria, quam ipse Salvator mundi, qui noster tamen est Intercessor apud Patrem, in Sacris litteris commendatissimus. Et cuinam quæso non constat? Pontificios in Religioso creaturarum cultu, devotionis suæ proram & puppim collocare fere omnem, adeoque necessitatem invocationis

Sanctorum, facto ipsos testatissime profiteri, quod sane in eorum officiis statis, Litanis, Fraternitatibus, Peregrinationibus & Diebus festis, viva praxis, ad quam iterum atque iterum provoco, omnium oculatissime probat.

Sed magis mirandum imo deplorandum est: Quod ejusmodi creaturarum cultus, cui Pontificii adeo impense sunt dediti, plerumque fabulis inniti soleat. Hoc ut planum faceret Montgallus, Compostellam in Hispania, deinde Lauretum in Italia peregrinatum ivit, hæcque duo Reliquiarum Receptacula, ut omnium famosissima sic etiam omnium fabulosissima esse, ad liquidum perduxit. Quod institutum examen, quantum ad Religionem Compostellanam attinet, te ita mordet, ut desperato similis & quasi cestro percitus clamites: Montgallum *levem conjecturam contra tot testes & mundi persuasionem adferre*, sic tu quidem VITE, cum Montgallus sustinuerit adseverare: Pontificiorum Legendarios nullam fidem mereri, quando tradunt: *Divi Jacobi discipulos, corpus Magistri sui, Deipara consilio, ab Hierosolymis ad Hispanias translatum, in Gallicie urbe Ira flavia sub altari deposuisse*, Vana inquam hæc omnia, cum longe credibilius videatur: Exuvias hujus Sancti Martyris, a suis Agnatis in aliquo cæmeterio Hierosolymitano reconditas fuisse. Hanc vero conjecturam tu VITE, *levem* existimas? ita sane cavillaris verbis quam levissimis, & omnium pessime agis, quando etiam ad testes provo-

provocare audes, dicis enim: *Contra tot testes & mundi persuasionem!* Sed missa inepta mundi Papistici persuasionem, dic amabo, quinam illi sint testes, contra quos Montgallus sic sentiat? de pluribus loqueris testibus, & ne unicum quidem nominas, ni fallor tamen, per *tot testes*, præcipuum intelligis Lucium Dexterum, qui Historiæ Chronicon scripsit. Profecto satis obtuse, mi *VITE*, Hic enim Dexter omnium dextrorum judicio valde sinister, imo maximus nugator est.

Huic impostori, fateor, debemus præcipuas fabulæ compostellanæ circumstantias, has inquam, Flavius Dexter commentus est parum dextre. Fabulosus Auctor, nullam antiquitatis notam sed saltem ejus umbram & larvam habens. Fallax Jesuita fuit, cui nomen Hieronymus Roman de la Higuera, homo ad ejusmodi dolos cudendos natus & factus, qui hoc Dextri Chronicon Fuldæ inventum & ex Fuldensi codice descriptum & Wormatiâ ad se transmissum simulavit, etsi neque Fuldæ, neque Wormatiæ, ullum ejus rei vestigium, a viris doctis propterea diligenter inquirentibus, inventum fuerit. Hæc eo confidentius scribo, quia, consentientem habeo Cardinalem Aguirre Tom. 2. Concil. Hisp. pag. 52. & 64. apud B. Ittigium præfat, Bibl. & Cat. Patrum, plures enumerantem Auctores, qui dudum fictitium hoc Dextri Chronicon, cui, tota Compostellanæ relationis machina, innititur, exploserunt, Quando

Quando tu *VITE*, hac Critica non contentus es, fac ex *tot testibus*, quos crepas, ut veniant alii ad Montgalli censuram.

Compostellâ relictâ, te confers ad defensionem Laureti. Nimis etiam sero, mi *VITE*, Nam & hoc castellum Reliquiarium, a Montgallo, funditus eversum esse scito. Quo tamen non obstante scribis: *Montgallum Historiam Tursellini de Domo B. V. seu Æde Lauretana ab Angelis Lauretum deportata ex eo impugnare, quia Tursellinus ipse fateatur, id non statim innotuisse Regionibus finitimis & scriptoribus synchronis.* Respondeo, te rem iterum male capere, Lauretanam quippe domum ipsam, non vero Tursellini Historiam, impugnatum ivit Montgallus. Hac enim in parte, socio tuo scribenti: *Per annos fere centum sexaginta, ex quo demigrasset in Italiam, Lauretana domus famam Piceni finibus se ferme tenuisse: In finitimas ac longinquas regionis vix tenuem quendam & obscurum manavisse rumorem,* facile creditur, tum temporis enim, cum hæc fabula in vulgus spargeretur & cum adhuc esset tota recens, non inveniebat illa tam patulas atque vacivas, ut nunc fieri solet, aures; postea tamen interposita annorum mora effecit, ut conficta hæc & lucrosa narratio de transportata Mariæ domuncula, penes illos, qui bonas Historiæ leges non curabant, aliquid auctoritatis haberet. Res plus quam ridicula! constat enim, rebus novis & miraculo conspicuis hoc semper fati genus inesse, ut

ut statim cum evenerunt, tum finitimas tum longinquas circumvolitent regiones; sola vero, quod valde mireris, excipienda videtur fama de transportata divinitus Lauretana domo, utpote quæ se Piceni finibus unice continere, ibidemque tam diu silentiosa perdurare potuit. Hoc maximum inquam miraculum, quo vix illustrius in toto terrarum orbe datur, narrante Tursellino, *per annos centum & sexaginta*, finitimos latuit populos!

Quod diurnum sane silentium ad instar novi est miraculi, præsertim cum hujus domus transportatio, non tenebrosa nocte, sed clarissima die, per aera cœlestibus vocibus resonantem, visibili Angelorum ministerio facta esse perhibeatur! longum etiam erat iter, quod Angeli hanc cameram Marianam bajulantes, per plurimas populorum regiones, ex Gallilæa in Judæa, usque Lauretum in Italia, emetiendum habebant, ut adeo pluribus nationibus de illo constare, necessum esset, nihilo secius tamen stupendæ hujus rei, nulla gens, præter Picenam, conscia fiebat. Hinc est, quod ego denuo suspicor, hoc miraculum esse valde miraculosum, quia celebratu dignissimum, per annos tamen longe supra centum, manebat tacitissimum.

Lepidus autem & suavis est Tursellinus, quando ratiunculas somniat, & ob has existimat, famam hujus miraculi, nec ad Antoninum, qui tunc temporis *Summas Historiales* conficiebat, nec alios Etruscos superiorum temporum scriptores,

ptores, pervenire potuisse, ipsam nimirum *Etruriam civilibus ardentem bellis inculpa fuisse* per-
tendens, quo minus tam illustris rei notitia, *inter strepitum & fragorem armorum* ad Etru-
scos penetrabat. Hoc videlicet responsi Tursel-
linus, bellus Marianæ domus encomiastes, dare
solet iis, qui res Lauretanæ ex Historicis syn-
chronis deposcunt, inibi, autem ne hilum rela-
tionis reperiunt. Bellorum strepitus, si crede-
re fas est, & civilium armorum fragores, tum
temporis, aures bonorum Historicorum ita fe-
riebant, ut illi, nihil famæ de rebus Lauretanis,
quas in suos etiam referrent Annales, percipere
potuerint! Ridiculum sane factum circa Lau-
retanum fanum.

His inquam *VITE* & aliis ejusmodi rationi-
bus ex Tursellino pluribus, Montgallus Laure-
tanam Ædem oppugnavit, quibus tu nunc ad
incitas redactus rogando instas: *An propterea
tot testes & Christianitatis communem opini-
onem, per tot sæcula vigentem, damnabimus
tanquam nulla fidei etiam humanâ dignos?*
Resp. Transeat communis Christianitatis opi-
nio, hanc enim gratis fingis, testes autem, quos
crepas, quinam quæso illi sunt? Testes nobis
laudat Tursellinus, at nullos synchronos, pro-
fert inquam quosdam legendarios & nugiven-
dulos, ea propter nulla plane fidei dignos, sunt
præterea omnes, ad quos ablegamur, posteri-
oris & valde recentioris ævi, conantes supposi-
titiam Domunculam, cum illis priscae antiquita-
tis

tis fundamenta defint, fabulis plusquam anilibus suffulcire; *de transportata* sic iterum Jesuita Tursellinus H. L. lib. 1. pag. m. 84. *divinitus Lauretana domo, iccirco fortasse NB. nullum verbum Paulo antiquiores Historici fecere, ne vana & incredibilia afferre viderentur*, O quam suaviter divinat Tursellinus, usque dum, rancidam de Lauretana æde fabulam, reddit credibilem! *nullum verbum ait paulo antiquiores historicos fecisse, nullum inquam verbum de transportata divinitus Lauretana Domo, quare hoc vero? arrige aures VITE, ne vana & incredibilia afferre viderentur*, sic ergo, vera miracula, ob incredulos, quibus illa vana videri possunt, silentio sunt involvenda? hoc somnio quæso, quid suavius cogitari potest! sed pergit noster Tursellinus stertendo: *quippe cum tam inusitatum & a condito ævo in auditum miraculum nondum pontificia auctoritate firmatum esse constaret*, quasi vero, mi VITE, Prisci Historici, nulla miracula, licet a condito ævo inaudita, referre consueverint, nisi quæ Pontificis confirmata fuerint auctoritate!

Ego contra istos Antiquiores, qui vanitatem Lauretanæ casæ, commentariis suis inferere supersederunt, multum laudis meruisse statuo, cum præsertim de illorum dexteritate, hac in re, tutius præsumere liceat, illos in consignandis rerum monumentis, ad bonas Historiæ leges respexisse, quæ prohibent, ne veri Annales immixtis conspurcentur fabulis. Uno verbo. Si testes

testes requirimus de miraculosa Lauretanæ domus transportatione, testes inquam qui sunt antiquæ & probatæ fidei, tunc nullos adesse videbis, sin vero nugivendulos & nullius pretii Auctores cupis, tunc fateor, eorum affatim in Historia Lauretana habebis. At inter hos, *VITE*, Diabolus ceu principalis rerum narrator eminet, testis apud Tursellinum juratus & cujus relationi unice fere debetur, quicquid rariorum circumstantiarum de Lauretana domo jactatur, ceu pluribus hoc ostensum fuit a Montgallio, in Epistolis Antifabricianis pag. 349. seq.

Apæge sis ergo, *VITE*, tuos ad quos provocas testes, & quos exceptione majores habes nullos, desine inquam jactare *communem Christianitatis opinionem*, vix enim millesima Christiani orbis pars est, & si est, falsa tamen imbuta est persuasione, quæ Lauretanam domum, credat, Sanctæ Mariæ Virginis esse genuinam,

Imples autem tuarum ineptiarum mensuram, quando & hoc adjicere ausus es: *Montgallum tandem improvide incidere in sententiam Fabricii, quem tamen refutare instituerit, dum dicat, omnino fieri posse, ut Romana & Protestantica Religiones concilientur, si novæ leges a Papistis late abrogarentur.* Resp. Quod Montgallus bono ex animo scripsit, id tu minus candido exponis. Absit autem, mi *VITE*, ut Montgallus Pseudofabricii tui syncretismum vel foveat vel defendat, potius Thomæ Schmitii Doctoris Angli justam quærelam, quam & celeberr-

berrimus F. U. Calixtus suam fecit: *Romanam nempe Ecclesiam ideo violata pacis ream jure merito postulari, quia refixis primæva antiquitatis regulis, novos Articulos tanquam fidei magistra, licet sub specioso declarationis titulo & prætectu, orbi Christiano obtrudit &c.* Iterum atque iterum laudat & approbat, quin etiam judicium illud, quo idem Calixtus censet: *Statûs Papalis proram & puppim esse Pontificis infallibilitatem, qua stante omne Papale statutum interesse, ruente autem, ruitura esse cuncta illi superstructa,* constanter pro veracissimo declarat, concludens inde: Statu hoc tyrannico, qui proh dolor, totam Christianam fidem, ex arbitrio curiæ Romanæ nec non scholasticorum opinionibus, pendentem reddit, penitus sublato, spem non dubiam fore, ut tandem omnes, quæ ex Roma veniunt, superstitiones, cujusmodi sunt indulgentiæ stationariæ, dispensationes pecuniariæ, secessus etiam & lustrationes monachales, societates item & fraternitates Marianæ, Josephanæ &c. Una cum peregrinationibus religiosis v. gr. Lauretana, Eremitana, Compostellana &c. facile cessarent. His autem squamis, per quas hætenus purus DEI cultus misere deturpatus fuit, abstrusis, planissimam deinceps stratum iri viam, qua Protestantes cum Romanis faciliores redire possent in gratiam, quis non crederet? quis non optaret?

Sed ab hac plana & sana mutuæ reconciliationis via, tu *VITE* longe remotus dicis: ejusmodi quisquiliæ religionarias, vel potius quæ-

stuaras & devotiones superstitiosas, de quibus Protestantes tantopere conquererentur, *plane non spectare ad fundamentum fidei, imo nec spectare etiam ad fundamentum, ipsa decreta concilii Tridentini, quæ Montgallus persequeretur, neque talia esse, ut jure scindantur schismate hæc duæ Religionēs, aut Papa proterea habeatur pro Antechristo & Tyranno, in hac Replica versari cardinem rei, ad hanc autem Montgallum nihil respondere.*

Resp. Si cingulum Marianum vel Franciscanum, cujus in honorem, devotissimas imo superstitiosissimas celebratis fraternitates & societates, imo cultus publicos & solennes, dies festos & peculiare missas &c. Si peregrinationes inquam & indulgentiæ, in quibus vos etiam spem ponitis maximam, si denique Rosaria & quæ habet Papatus hujus farinæ melanthia innumera, non pertinent ad substantiam fidei, cur iis tamen, quæso, Papani Doctores tam pertinaciter inhaerent, ut propterea Protestantes, qui talia respuunt, omnibus diris devoveant? Notandum insuper & hoc est, prædictas superstitiosæ religionis quisquilias, nullatenus quidem ad fundamentum fidei pertinere, quod vel sexcentis si essent manibus largior, Interim tamen, illas, ab adversa parte, fundamento ita & taliter adjungi, ut hac ratione fidem salvificam non parum concutiant atque convellant, ceu alibi, præsertim in Antifabricio suo, pluribus ostendit Montgallus.

De Concilii Tridentinis decretis, quod nec illa, quæ Montgallus, speciatim persecutus est,
ad

ad fundamentum fidei spectent, me neutiquam contradicentem, sed hanc tuam cenceSSIONis liberalitatem potius devenerantem habes, subintelligo autem ego fidem non Papisticam, sed Catholicam, & dico, quod Tridentina dictamina, non ad hanc, sed ad istam proprie pertineant. Ratio hæc est. Quia Tridentini Patres, in eundem suis decretis, tantum ad stabiliendum Papæ dominatum, nequaquam vero ad reformandum corruptum Ecclesiæ statum, respexerunt. In hoc præterea conventu, viris, qui fuerunt honesti veritatisque clientes, nihil relinquebatur libertatis ad dicendam sententiam, erant enim plerique Patres & Episcopi, homines Italici, Curia Romanæ mancipati & ejus Capiti, hoc est Pontifici subjectissimi. Paucis. Servuli & Gnathones, quos Pontifex reus omnes habebat ex suo nutu pendentes, ea propter definire prorsus nihil audentes, nisi quod Papali genio & gustui esset quam acceptissimum. Hos inter Pseudo-Judices, veritas exulabat, iniquitas contra triumphabat.

Et hoc tam certum est, *VITE*, quam quod certissimum, leges saltem, si dubitas, ex vestra communione, Edmundum Richerium, Doctorem Sorbonicum, qui Hist. Concil. lib. 4. p. m. 171. inter alia, hæc memoriæ prodit: *In Tridentina Synodo solis legatis Apostolica sedis permissum erat agenda proponere & præscribere: Idque magno artificio excogitatum est, confusionis & turbarum vitandarum specie, sed revera ut impediretur efficax Ecclesiæ & Curia Romana Reformatio. Quæ*

malum ergo hæc Synodus erat, in qua, corruptus Ecclesiæ Romanæ status, nullatenus attendebatur, sed omnis efficax Reformatio impediatur? Pergit idem scriptor Romano-Catholicus, loc. cit. pag. 173. etiam his verbis: *Pontifices sedulam operam dederant, ut in Tridentino Concilio Episcopi Italia triplo ferme aliarum provinciarum Episcopos superarent: ac proinde omnia ex animi sui arbitrio & curia Romana stilo ac placitis, quibus innutriti erant decernerentur.* Richerio verissima prodenti, adjungas velim, alium ex vestra domo testem, eumque, quia ipse Concilio interfuit, ocularem, Andream nempe Dudithium, Episcopum Quinqueecclesiensem, in Epistola ad Maximilianum II. Cæsarem hæc gemina tradentem: *videre erat quotidie famelicos & egentes Episcopos, ex majori parte barbatulos adolescentes luxuq; perditos Tridentum volitare, conductos illos, ad sententiam secundum Papæ voluntatem dicendam, indoctos illos quidem cum & stolidos, sed tamen impudentia & audacia utiles.* Hi cum ad veteres adulatores Papæ accesserant tum vero victrix exultabat iniquitas, neque decerni jam quidquam potuit, nisi in eorum sententiam, qui Papæ potentiam luxumque defendere, summam religionem arbitrabantur. Bone DEUS! ab ejusmodi corruptissimis iudicibus, decreta salutaria, quæ collapsam disciplinam & fidem restaurarent, facta fuisse, quis credit? Ex his vero VITE relatis, quæ nos, ab Edm. Richerio & Andr. Dudithio, vestris inquam tribulibus, accepimus, jam medium terminum

minum transumas & inde Syllogismum conficias licet, quo mecum omnino statues: Tridentina decreta, minime ad fundamentum fidei Catholicæ, sed ad stabilimentum tyrannidis, & superstitionis Pontificiæ, maximam partem spectare.

Simul autem advertas etiam oportet, quod Lutherani transeuntes ad castra Pontificia, teneantur jurato & *indubitanter recipere cuncta, quæ sunt a Tridentina Synodo tradita, definita & declarata*; hæc est scilicet illa fides, quam vos nominatim profitimini Catholicam, revera tamen Papisticam, aut si mavis proprie, Romanam. Ad minimum, puncta Catholica & Papistica, sunt ibidem invicem ita commixta & intrita, ut vos hæc *pari cum istis pietatis affectu & reverentia suscipienda* esse, palam doceatis. Ad hanc Montgalli replicam, tu *VITE*, cum Pseudofabricio, prorsus nihil, licet in ea totius rei cardo vertatur. Frustra ergo es, quando tu nunc præsens schisma Protestantibus imputas pro læthali, quum istud tamen non ipsi Lutherani, sed vos Papani violenter operati fueritis, dum Evangelicos atque innocentes homines, vestra ut excederent Communione, fulmine coegistis Tridentino, hoc est, prorsus iniquo.

Sectio V.

S U M M A R I U M.

Hodiernam Pontificiorum Missam, ab antiquis missis essentialiter diversam esse, probatur solide. Missarum privatarum recens post auctoritatem Apostolicam inventum. Harum origo ex propria

confessione C. Bona detegitur. Quando missalis actio primum pro sacrificio proprie sic dicto declarata fuerit. Dissensio Pontificiorum circa imaginum cultum. Jesuita Burghaberi crassa & plus quam ethnica doctrina circa colendas imagines. Harum veneratio prima vis Christianis ignorata. Ex Petavio & Pagio. Jesuitas divitiis inhiare demonstratur ex Val. Magno. De mortuos a Pontificiis coli cum maximo honoris divini praesudicio. Sanctorum invocationem ab ipsis credi necessarium. Ex publicis precationum formulis, quas usurpant Pontificii, recte inferri, plus a Sanctis quam nudam peti intercessionem. Sacrificare in honorem Sanctorum & sacrificare iisdem Sanctis, non esse duas res contra distinctas, & quid hoc sit enucleate ostenditur. Absurditas idiomatis Tridentini circa missa Sacrificium in honorem Sanctorum. Quae distinguenda veniant in quolibet sacrificio. Ordinem, qui cunctis sacrificiis est quasi naturalis, & etiam in sacrificio crucis deprehenditur, in sacrificio missatico deprehendi inversum. Quid horrenda absurditatis iste praetextus in se habeat, per quem obtenditur, mediante missa, quae in honorem Sanctorum celebratur, eorum saltem patrocinia & intercessionem implorari? Sanctorum commemorationem in SS. Cæna nullum habere locum. Nota Characteristica, qua Papatus discernitur a vera DEI Ecclesia! Istius indicium ex Grancolasio, recente inter Gallos scriptore.

Nunc

Nunc talem ingredimur campum, *VITE*, in quo tu pro more pergis idem esse cursor, obfirmus nempe atque perpetuus erro. Hinc longe melius fecisses, si breve tuum scriptulum, non Reflexionem, sed potius *Deflexionem* nuncupasses. Sic enim ubique a vero tramite deflectis, ut mihi propterea nunquam non, in viam revocandus sis regiam, utinam vero hanc tandem calcares, sed ecce te protinus iterum inepte devium, scriptitando: *Quod nihil solidi, quo sua probet, adducat Horallectorizans Montgallus, patere tertio ex ejus ignorantis.* Te vero Oralectorizantem Montgallum etiam postulare ignorantiarum! quasnam, quæso dic ilico, putas ignorantire? quippe in Epistola prima & secunda partis primæ existimat missam Romanam, nunc usitatam esse essentialiter diversam a Gallicana, Hispanica & Romana antiquis, eo quod discrepet in ceremoniis ac ritibus. Resp. In tribus primæ partis Epistolis, quas tu saltem extremis attrectas digitis, hoc præcipue demonstrandum assumfit Montgallus: Quantum hodie Lutherani proficere possent ex eruditiss Pontificiorum scriptis. In ipso enim Papatu esse hoc tempore non paucos, qui pristinam Christianæ Religionis faciem ex industria speculantur, eamque longe diversam a præsentī Romanorum larva confiteantur. Hos inter, ad Cardinalis Bonæ nec non J. Mabillonii Liturgica, verbis inde desumptis provocavit lectu dignissimis, liquido etiam contra celeberrimum Fabri-

cium demonstrans: Quod vel ex moderatissimis iisque doctissimis in Papatu viris, nulla subsidia religionis pontificiæ *adunativa* vel *reunitiva*, si ita loqui velimus, bene tamen & cum magno nostro probationis usu, veritatis *testativa* falsitatisque *convictiva* depromi possent argumenta.

Rem Montgallus multis illustravit exemplis, & simul etiam pontificiam tyrannidem, per quam, antiquæ missarum formæ abrogatæ fuerint, ita in apurum produxit, ut tu nunc tam evidenti demonstratione conterritus *nihil solidi*, ad omnia, ex vestra domo, producta testimonia, reponere potueris. Laterem autem lavas, mi *VITE*, quando tu pro more generatim, *essentialem* inter antiquas & hodiernas missas negas diversitatem, eandemque, si quæ sit, leviusculam saltem & obiter rituariam opinaris. Montgallus certe tantas discrepantias ex Bona & Mabillonio in medium attulit, quæ missarum essentiam & naturam quam proxime tangunt.

Respice tantum ad vestras missas solitarias, ceu essentialis differentię testes apertissimas. Has enim antiquitus prorsus ignoratas fuisse, liquet cum ex aliis plurimis, tum præsertim ex verbis Joannis Bonæ, quæ leguntur apud ipsum, R. L. lib. 1. cap. 13. pag. m. 167. in hac formali positione: *Et quidem ab initio sic Sacrificium principaliter institutum fuisse, ut publice ac solenni-*
ter

ter fieret clero & populo astante, offerente ac communicante, ipse tenor missæ & Veteris Ecclesiæ praxis evincunt. His gemina sunt, quæ idem Cardinalis loc.cit. producit ex Micrologo: Scien- dum est, quod soli Communicantes divinis myste- riis interesse consueverunt, unde & ante oblati- onem juxta canones jubebantur exire, catechu- meni & pœnitentes videlicet, qui nondum separa- verant ad Communicandum. Ex qua propria confessione, liquido colligitur, nullas prorsus, apud antiquos, celebratas fuisse missas, abs- que communione astantium. Hinc laudatus Micrologus apud Bonam infert: *Nec proprie Communio dici potest, nisi NB. plures de eodem sacrificio participant.* Ex quo iterum colligas licet, communionem sive communem Sacra- menti participationem constituisse olim essen- tialem partem, & fuisse missarum quasi vitam & animam.

Et cur quæso, hodiernæ vestræ missæ non essent essentialiter distinctæ, ab illis antiquis & intemeratis, cum istæ demum post longas Apo- stolorum ætates fuerint adinventæ? ipsum Baronium Vestrorum Annalistarum principem, *Anno tantum 418. missa privata nosse originem,* confitetur vester Barth. Gavantus Thes. Sacr. Rit. Tom. 1. pag. m. 81. verbis rotundis, & Georgius Wicelius, qui etiam ex Pontificiis Scriptoribus non in postremis est, viâ Regiâ pag. 56. de solitariis missis haud veretur scribere: *Quod eas nuperis seculis adinvenerit vana ho-*

minum superstitio & hypocrisis, ignorantia & Φιλαργυρία. En missas vestras antiquis Apostolorum temporibus insolentes, proin novitias & nuperis demum sæculis inventas! Causam vero propterquam, in missis desierit communio priscais sæculis consuetissima, laudatus Bona lib. 1. lit. cap. 18. p. m. 273. assignat hanc: Quia multorum Charitas refrixerit, adeo ut hodie nec ipsi quidem ministri in plerisque Ecclesiis communicent, licet Sacrificio cooperentur.

Sed originem privatarum missarum adhuc clarioribus verbis exponit idem Bona, quando loc. cit. & hoc asserit: Cur autem desierit, mos olim missis summe necessarius & usitatissimus, Causa mihi videtur fuisse, quod fundatis ordinibus mendicantium & longe lateque propagatis, multiplicata sint etiam onera missarum, atque ideo necesse fuerit singulos sacerdotes, ut iis satisfacerent, singulis diebus privatim celebrare. Tandem essentialem antiquarum & hodiernarum missarum diversitatem, cognoscas ex eo, vel te invitum oportet: Quod Patres, qui Tridenti fulminaverunt, primi Conciliariter missam quoad formam & actionem pro vero proprieque dicto sacrificio determinaverint, talem autem synodalem definitionem, ante hanc Tridentinam, nullibi veterum Conciliorum deprehendes, fatente hoc ipsum, Romanorum ex cœtu, Matthæo Galeno, Theologo Duacensi. Cuius verba paulo prolixiora lege sis, apud Celeb. Fechtium, in append. de superstit. missarum pag. m. 28. Patres ergo

ergo vetustiores quando missam sacrificium appellaverint, de *improprio sacrificio* intelligi posse, declarat & concedit nobis iterum Galenus. Nunc judica, *VITE*, an vetus illa & hodierna missa non essentialiter differant? dispicias rogo, num sacrificium proprium, ab eo, quod est improprium, naturam & essentiam non habeat diversam?

Nunc pedem promoves ad alia & quidem isthæc: *Quod Montgallus sibi inepte persuadeat, Catholicos circa obligationem ad utramq; speciem se quidem fateri devinctos, ex mera tamen pertinacia amplecti oppositum.* His dictis, ab Epistola Montgalli tertia saltuatim ad sextum utriusque partis Epistolam transis, paucissimis verbis murmurando: *Montgallum nullum facere discrimen inter adorationem Christo & Sanctis debitam.* Post hæc addis: *Montgallum putare etiam, tam imagines Christi quam ipsum Christum coli a Catholicis equale cultu latria.* De quibus autem, cum Montgallus alibi satis prolixè disputaverit, tu vero, ejus rationum momenta, nullus attrectaveris, nedum refutaveris, nihil nunc attinet dicere, præter hoc unicum: quod vos circa ipsam imaginum adorationem, ceu cadmæi fratres invicem pugnantes, opinionum diversitate plurimum varietis, id quod Jesuita Burghaberus nuper confessus est ipse, *Theolog. polem. controvers. 44. pag. m. 289.* his verbis: *De ratione & modo colendarum imaginum specialis lis est inter Auctores, de suo hæc tenenda tradens: Quando imagines formalissi-*

malissime sumta, ut scil. exercentes munus ima-
ginis, proprio cultu adorantur, tunc non solum
externa signa, sed etiam internus affectus sub-
missionis & reverentia vere circa imaginem NB.
simul & ipsum exemplar tanquam circa adequa-
tum terminum seu objectum ut quod versan-
tur, adeoque NB. utrumq; vere & proprie NB.
eodem cultu colitur. Quæ horribilis circa ima-
ginum cultum sententia, profecto, vel ipsam
ethnicorum stultitiam superat! præsertim cum
idem Jesuita §. 14. & hoc defendat lemma:
Imagines Christi, Deiparæ Virginis ac Cæterorum
cælitum posse etiam NB. per se ac seorsim tanquam
res Sacras aliquo modo coli & venerari, NB. non
adorato directe exemplari & persona, ad quam
illæ pertinent, adeoq; formaliter spectata NB. ut
prototypo relative opponuntur, sane non eo fu-
roris quondam processit gentilium iconosophia,
utpote quæ secundum Arnobium lib. 6. hoc mo-
do differens est: Nam neque nos æra, neq; auri
argentiq; materias, neque alias, quibus signa con-
sunt, eas esse per se DEos & religiosa decernimus
numina, sed eos, in his colimus, eosq; veneramur,
quos dedicatio infert Sacra, & fabrilibus efficit in-
habitare simulacris. Quem nodum Gordium, ex
collatione hujus quondam gentilis, & modernæ
pontificiorum iconolatriæ, innexum, tu VITE,
irrito sane conatu diffecas, quando bipennem
tuam distinctionariam, hoc modo, applicas: cul-
tum imaginum absolutum discriminandum esse
a cultu imaginum respectivo.

Vanus

Vanus inquam es & nimium quantum ipse distinctus a primævis istis Doctoribus Ecclesiæ, qui, fatente Desiderio Erasmo, in Catechesi: Usq; ad ætatem Hieronymi, nullam ferebant in templis imaginem nec pictam, nec sculptam, nec textam, ac ne Christi quidem. Sed Erasmi Auctoritas, quando tibi vilioris est pretii, tunc te ad Dionys. Petavium virum ex societate tua longe doctissimum ablegatum volo, lib. XV. Theol. Dogm. de incarnat. cap. 13. Haud invitum largientem: *Primis ab ortu Christianæ religionis temporibus, imagines parum usurpatas fuisse, quare in Controversia de imaginibus, citerioris Ecclesiæ potius exemplorum & institutorum, quam antiquioris auctori rationem oportere.* Uti videre est apud *ἐμπεριον* Ant. Pagium Ord. min. in sua Critica Historico-Chronolog. Baron. pag. m. 44. Sic verissime Petavius. Novitius proin & impurioris est ætatis, tuus *respectivus* imaginum cultus.

Tandem plurima eaque momentosissima transfiliendo devolveris ad Epistolam secundam Part. 2. ubi Montgallus scriptori Demilliano in-nixus asseruit, quod Jesuitis familiare sit, maxi-mis inhiare divitiis, quocirca tu sic murmuras: Putat Montgallus, Jesuitis Italis ingentes thesau-ros accedere ab exequiis, quas celebrant pro diti-oribus defunctis, eosque propterea ita defendere purgatorium. Sed nescit, Jesuitis speciali lege interdictum esse missas & exequias celebrare pro pecunia. Resp. Hic iterum non nude putavit Montgallus, mi *VITE*, sed solide probavit, re-mittendo

mittendo vos ad testem ocularem, qui diu satis in vestris militaverat castris. Quare non Montgallum sed Demillianum Jesuitas repetundarum postulante, refutes oportet. Esto autem ut prætendis: Jesuitis speciali lege interdictum esse, ne missas & exequias pro numerata celebrent peccuniâ, hoc tamen non obstante, Jesuitæ de facto exleges summis divitiis & præsentibus nummis, sicuti cadaveribus vultures inhiant.

Sed hæc dum repeto, iterum velim Montgallum missum facias, contra vero dicam scribas vestro Valeriano Magno, Viro Capuccino, qui in negotio quod ipsi fuit cum Jesuitis, ex Bruma Moravorum 1656. d. 28. Aprilis, ut in ejus Apologia habetur, pag. m. 106. ad Pontificem Alexandrum VII. his in terminis scripsit: *Beatissime Pater. Post beatorum pedum oscula & humilissimam meæ devotionis subjectissima contestationem: Ego Pater Valerianus à Mediolano, Sacerdos Fratrum minorum, nuncupatorum Capuccinorum, jussus sub pœna excommunicationis lata sententiæ aliisque expressis in Bullis summorum Pontificum, Prædecessorum tuorum, denuntio Sanctitatis tuæ, me, per longam annorum seriem NB. certo certius observare, quod Clerici Regulares nuncupati Jesuitæ, dum NB. inhiant divitiis, dominationi & gloriæ supra omnes mortales, NB. plurima palam committunt prohibita & omitunt præcepta sub pœna culpæ mortalis, nullam exhibentes indicium pœnitentiæ, sine qua sunt*
suspe-

suspecti de Hæresi &c. Audin' tu *VITE*, quæ Jesuitæ, in corradendis divitiis, teste Valeriano, nequiter audeant!

In Epistolâ contrâ Pseudofabricium exarata numero quintâ Part. 2. & alibi supponi conquereris, *Catholicos adorare Sanctos ut DEos, omnemq; cultum religiosum esse cultum soli DEO debitum.* Resp. Hoc vero non tantum a Montgallio suppositum, sed invicte etiam ostensum fuisse, scribere debuisses. Quanquam de Catholicis nihil, sed de Papistis tantum locutus fuerit Montgallus, & hos, divino Honori, cultu, quem demortuis hominibus, cum primis Virgini Mariæ inpendunt, religioso, horribiliter præjudicare, ad oculum itidem demonstraverit. Nam in Sanctos credendum & eorum opi fidentum, in primis vero Sanctam Virginem, ut corredemptricem mundi & quod magis videtur, ceu DEam omnipotentem Christoque filio imperantem, colendam & adorandam esse, Pontificios adstruere doctores, tam evidenter, ex propriis eorundem scriptis, probatum dedit Montgallus, ut tu *VITE*, denuo nihil contra hiscere, nedum aliquid dicere potueris, adeoq; pro convicto plane censendus sis.

Pergis autem frendere Montgallumq; anquirere inscitiam, quod itidem scripserit: *Catholicos pro necessario fidei Articulo habere, quod sit obligatio invocandi Sanctos.* Resp. Hoc iterum non Catholicis sed pontificiis vere imputari, oculis videt, animo cernit & manibus palpat;
voca-

quisquis Montgallicas evolverit Epistolas. Invocationem enim Sanctorum, apud Papistas, quam maxime necessariam & obligatoriam censer, verbis ex Serario & Suarezio desumptis, Idem probavit tam clare, ut tu quidem, pro more tibi solenni grunnire, re ipsa vero prorsus nihil reponere sustinueris.

Ignorantiis accenses etiam, quod Montgallus pag. 202. & 258. seq. contenderit: *Ex variis precationum formulis ad Beatam Virginem & SS. directis, uti sint: Adjuva me, fac me confidere in te, iter para tutum, defende nos a malignis Spiritibus, mediatrix nostra Salvationis, conserva me Domina &c. colligi, plus quam meram intercessionem peti a B. V. aliisque Sanctis.* Resp. Ita vero colligere nequaquam inscitiae sed potius ipsius est veritatis. Non enim aliter intelligi volumus, quam loquimur, & ideo loquimur, ut intelligamur, nec aliter loquimur, quam communi usu receptum est, qui, si aliter loqueremur, audientem utique cum quo loquimur, decepturi essemus. Unde non licet novas nobis, nisi studio fallere velimus, vocabulis indere significationes, quippe quarum vim, qui easdem vel audit vel legit, non percipit, sed usitatae eorundem notioni ordinarie adhæret. Ea propter necessum est, ut vos, si culpam procul a vobis remotam cupitis, tales, in libellis precatoriis, adhibeatis formulas, quas novistis, ex nativa significatione, tantum intercessorias esse, hoc autem facere, quamdiu renuitis, tamdiu etiam

etiam suspectissimi manetis: Quod sic ab ordinariis vocum notionibus recedentes, ex industria simplices animos, si non conceptibus idolatricis inficere intendatis, minimum tamen, dubiorum laqueis irretire, nullam occasionem subterfugiat.

Post hæc, Montgallum scandalizari scribis: quod Catholici in honorem Sanctorum missas celebrent, eum vero ignorare idioma & sensum Catholicorum, utpote qui norint optime distinguere, dum DEum invocant tanquam absolutum Dominum & fontem omnis boni, Sanctos vero, licet quandoq; iisdem apparenter verbis utantur, solummodo tanquam intercessores & amicos supremi Domini, sine cuius nutu Sanctos nihil posse & velle perbene sciant. Resp. Scite, celeberrimus Jurius in egregio libello, quem Præservativum nuncupavit, pag. m. 126. de Romanensibus Doctoribus hoc scripsit: Il faut, que ces Messieurs nous fassent des vocabulaires tout nouveaux & nous avertissent, qui ne leur plaist pas de parler avec tout le genre humain. i. e. *Opus est, ut Pontificii Doctores nova nobis vocabularia cudant, usq; simul publice testatum reddant, quod ipsis non complaceat amplius cum toto genere humano loqui.* Quod novum subsidium omnino necessarium videtur, quia Religio Papistica, per Jesuitas bilingues, nunc intellectu multo difficilior evasit, quam olim fuerat.

Quæ difficultas præ cæteris, in missa ceu primario Papatus Castello, manifeste deprehenditur;

ditur; sunt enim in missis pro honore Sanctorum haberi solitis, quæ sensum vere idololatricum, simplicibus non tantum non eximant, sed etiam adaugeant: utpote quod in iis Sanctorum Patrocinia, præsidia, munimenta, expiationes, imprimis placatio justitiæ divinæ & quicquid salutis siue Spiritualis siue Corporalis est, implorantur, laudes præterea immodicæ in eosdem tanquam in Deos per participationem, uti Bellarminus loquitur, congeruntur, quo credula plebs permovetur, ut dictos sanctos haud aliter ac ipsum DEum colat iisque honorem, & si quis divino major est, externi Splendoris mangonio decepta deferat. atque adeo sacrificia verissime offerat.

Licet autem hoc posterius, Romanæ Ecclesiæ doctores, propter nimium pudorem, quem ipsis protestantium argumenta suffundunt, prorsus negare velint, id tamen frustra conantur, quam diu lexicum suum Tridentinum, quod *missas in honorem Sanctorum* defendit, non corrigant. Nam Sacrificare Sanctis & Sacrificare in honorem Sanctorum, insita ipsis vocibus virtute, idem prorsus significare, imo posteriorem Phrasin, qua nempe *sacrificare in honorem Sanctorum* dicitur, istâ priori, qua *Sacrificare Sanctis* scribitur, adhuc absurdiorum & scandalosiorum esse, longe clarius & apertius, Montgallus, Juriano ex Præservativo, demonstravit, quam ut nunc abs te, VITE, simplici negatione vel inepta tua glossa refutari queat. Præbe te nunc, quæso, attentiores.

Thesis

Thesis vestra, ex ipsis fontibus Tridentinis hausta, hæc est : *Licet sacrificium missæ offerre sanctis* ; cujus genuinum & naturalem sensum si evolvas, nonne id tantundem esse comperies ? ac si diceretur : *DEO DEum ipsum offerri in honorem creaturæ, idq; per ministerium alterius creaturæ.* Hoc cum tibi nunc intellectu difficile videatur, agendum Grammaticam Tridentinam ut iterum repetamus, illamque paulo curatius perpendamus oportet, spero me, per hoc fidele informationis beneficium, id fructus capturum esse, ut tu tandem collustratio redditus Romani imo vestri Missalis, volo dicere, idiomatis ineptias, vel ipsis manibus sis palpaturus. Attende inquam attentissime. Victima missalis est ipse Filius DEI, Is cui offertur sacrificium, est DEus Pater, Is vero, cujus in honorem offertur, aliquis sanctus adeoq; nuda est creatura, Is autem qui offert, Sacerdos est, alia nempe creatura. Hoc nunc, *VITE*, si tu supposueris, uti supponendum omnino necesse habes, tunc rationeris etiam & concedas oportet, hunc ipsum sacrificandi modum, si non sit contra quemlibet ordinem agere, in universo mundo circa sacrificia observari solitum, quid tandem sit ordinis sacrificialis rationem & naturam egredi, & huic se se totis viribus opponere, te mecum ignorare itidem ultro profitearis, tam necessum esse iterum atque iterum credo, quam quod te hominem rationalem existimo.

Ea enim dignitatis gradatio, circa Sacrificia in omnibus religionibus, observata hætenus

est, ut tria ista bene distinguerentur, nempe: Sacrificii minister, Victima & Is, cujus in honorem victima est oblata. Et victima quidem inter tria ista minus eminebat, quippe quæ non nisi ex brutis animantibus assumebatur. Dignior erat is, qui offerebat, quippe qui fuerat homo. Is vero, in cujus honorem victima offerebatur, infinities erat major & excellentior offerente, quippe qui considerabatur ut DEus.

Atque hunc ipsum ordinem, in admirabili quoque crucis Sacrificio, deprehendamus licet, quod tamen de cætero, omnes istas regulas longe post se relinquere videtur. Humana natura, quæ victima est, in infimo dignitatis gradu consistit. Christus JESUS ceu DEus & homo, Sacrificator est, atque hoc respectu, Dignior quam victima. Is denique cujus in honorem hoc sacrificium offertur, DEus est, superior & victimâ & sacerdote. Quanquam enim Christus Patri suo cœlesti in omnibus sit æqualis quoad divinitatem, si tamen consideratur in officio suo mediatorio, ut DEus & homo, Patre minor quodammodo est & inferior.

In sacrificio autem missatico, quod in honorem Sanctorum celebratur, ordo plane inversus apparet. Siquidem victima in illo infinities excellentior est eo, in cujus illa honorem offertur. Corpus enim JESU Christi in honorem offertur Sanctorum. Hoccine tibi non absurdum videtur *VITE*? Sed videamus aliam, quæ longe major est, absurditatem. Ait enim Concilium Triden-

Tridentinum : *JESUM Christum qui semet ipsum in cruce obtulit, esse illum ipsum, qui se hunc usque in diem offerat per ministerium Sacerdotum.* Quod perinde est, ac si diceretur, quia Christus semet ipsum obtulit, ideo & ipsomet proprie suimet ipsius Sacrificatorem esse. Jam vero Sacrificium ipsius in honorem Sanctorum peragitur. Sequitur ergo, Christum semetipsum DEO Patri, in Sanctorum honorem, offerre. In honorem vero Sanctorum Sacrificium offerre, est illos honorare iisque inservire. Christus igitur, qui magister & creator Sanctorum, honorat Sanctos, servit suis creaturis, dum in eorum se honorem offert & sacrificat.

Hæc consequentia nullatenus e longinquo petita, piis tamen auribus terribilis atque horrenda est. Rogo te, *VITE*, ut nunc aliam percipias, conclusionem, quæ animum non minori percellit stupore.

In omni sacrificio Is, qui sacrificat, supplicans est, qui, ceu vulgo loquimur, gratiam alterius, cui supplicat & favorem aucupatur. Is vero in cujus honorem sacrificium offertur, persona est, a qua gratia & favor expetitur; victima medium est, per quod supplicans illum commovet & flectit, a quo gratiam exorat. Hæc ex ordine & natura Sacrificiorum denuo sunt manifestissima.

Jam in Sacrificio, Sanctorum in honorem oblato, finis est, dicente Concilio Tridentino: *Sanctorum patrocinia implorare, ut ipsi pro nobis*

bis intercedere dignentur in cælis, quorum memoriam facimus in terris. Qui hanc gratiam, hæc patrocinia, hanc intercessionem efflagitat, sacerdos est, hic vero sacerdos ipse Christus est. Victima cujus interventu confidit, hanc se gratiam impetraturum esse, corpus est Christi & sanguis ipsius. Hæc iterum inquam ex Tridentinorum placitis tam evidenter clara sunt, ut nullam patiantur contradictionem.

Sed componamus nunc ista cuncta & dicamus, Filius DEI, DEus ipse benedictus in sæcula, offert DEO sacrificium corporis & sanguinis sui hunc in finem, ut obtineat apud Sanctos suam protectionem suamque intercessionem pro fidelibus. Ita nimirum Christus ipse mediatorem se constituit & intercessorem apud sanctos, ea cum intentione, ut gratiam intercessionis ipsorum pro fidelibus obtineat. Potestne mi *VITE*, res ulla sanæ rationis regulis magis esse contraria? consideres autem porro alias, sic rogo te, plane admirabiles & oppido absurdas Romanensis hujus devotionis, qua DEus convenitur, ambages.

Præsentatur DEO sacrificium eum in finem, ut impetretur protectio sanctorum eorumque intercessio, Hoc idem tu *VITE* sciscis, hoc ipsum etiam indicant verba in missis usitatissima: *Venerantes memoriam gloriosæ semper Virginis Maria, Matris DEI & Domini nostri Jesu Christi, sed & beatissimorum Apostolorum & Martyrum tuorum; quorum meritis precibusq; concedas, ut in omnibus protectionis tuæ muniamur auxilio.*

AUC

Aut nihil, *VITE*, capit ratio nostra aut id significant hæ preces, quod primum recta via tendatur ad DEum, eique offeratur directe sacrificium; deinceps DEus sacrificio permotus convertit se se ad Sanctos, eosque per sacrificium propitiatur & obtinet, ut sancti etiam intercedant apud JESum Christum hac intentione & hunc in finem, ut Christus apud DEum intercedat pro iis, qui sacrificium offerunt.

DEum immortalem, quinam isti sunt circuitus, quænam ambages! si enim DEus jam flexus est & per sacrificium propitiatus, quid opus est quæso, ut ad Sanctos demum se se convertat, eosq; ad intercedendum obliget pro iis, quibus jam est reconciliatus?

Ut verbo dicam, *VITE*, quantum ex hoc orationum circulo comprehendere licet, in eo versatur totum hoc negotium, quod Romana Ecclesia Christum mediatorem & redemptorem suum offerat DEO, hac intentione, ut DEus semet ipsum velit facere mediatorem apud Sanctos, ut etiam ipsi velint fieri mediatores & intercessores apud homines.

Rogandus hic es, *VITE*, per DEum, ut hanc rem oculis intuearis a partium studio remotis, & discussa superstitionis caligine, fatearis tandem, Protestantes utiq; Tridentinorum idioma quam optime ceu absurdissimum tamen intelligere, hos contra vero ipsosmet esse, qui semet ipsos, quid absurditatis olim dictaverint atq; sanciverint, non satis trutinaverint aut intellexerint.

Tu videndo tamen adhuc cæcultas & nescio quid nictando instas : *In honorem Sanctorum celebrare missas Catholicis hoc sonare, quod velint sacrificare DEO, cui utiq; soli debeat sacrificium, & ab eo per intercessionem alicujus sancti, quem ita missa honorant aliqua commemoratione, seu speciali mentione, aliquid facilius impetrare, si simul sanctum habeant secum precatorem apud DEum, vel quod velint DEum honorare in Sanctis suis.* Resp. Redit idem coccyſmus hactenus solidissime confutatus. Addo quod nunc plane non possit intelligi, quomodo soli Deo sacrificium offerri, & simul etiam absque contradictione, in honorem Sanctorum possit offerri. Hoc idioma inquam, est propter suam absurditatem inconditum atque incomprehensibile. Non equidem negari potest, honorem, qui Domino & Magistro exhibetur, certo quoque respectu redundare in ministrum & amicum. Grandis enim honor est ministro, Dominum habere potentem, cui totus orbis quasi homagium preſtet, quo sensu recte dicitur, cum DEus honoratur, honorari quoque sanctos illius. Sed vero isne sensus est, *VITE*, si bona fide agere velimus, cum vos dicitis, offerri DEO sacrificium missæ in honorem sanctorum ? Id si foret, omnes preces & omnes actus latriæ, quibus DEum colitis, pariter fierent in honorem sanctorum, id quod tamen vos dixeritis nunquam.

Si enim sacrificium missæ in honorem sanctorum offerri, tantummodo & unice hanc ob causam
& re-

& reflexionem diceretur, quia Sancti quidpiam honoris & lætitiæ inde percipiant, quod Herum siue magistrum, qui adoraretur, haberent, ex omnibus missis æquus ad eosdem honor redundaret. Id quod intentioni Romanensium non potest esse conveniens, sunt enim ceræ missæ quæ celebrantur & offeruntur in honorem sanctorum sunt rursus aliæ, quæ in eorum honorem non celebrantur. Unde fit, ut alia missa celebretur Honori S. Petri, alia S. Rochi, neque Missa S. Borromæi, vel S. Antonii in honorem S. Pauli cedit.

Ex quo evidens est, præter illum honorem, qui in Sacrificio, primo in DEum, deinde in Sanctos, per quandam reflexionem redundat, aliam quandam esse gloriam, quæ directâ operâ sanctos, in missis, ipsorum honori peculiariter consecratis, respiciat. At vero ne fingi quidem potest, quæ in re peculiaris hic honor, si a sanctorum commemoratione, laudatione, intercessione recedas, quæ tamen in missis communibus reperiuntur, consistat, nisi eosdem corquæ DEo & divino honore afficere velis. Alium quem cunq; honorem si Romanenses intelligant, necesse est, audientes eos velint decipere vereq; facere imposturam.

Hæc *VITE*, ad objectum tuum idioma, quod Concernit Sacrificia in honorem Sanctorum oblata, & quod tu, a Montgallo non intelligi, frustra putas. Laterem etiam lavas, quando novitium hoc atque inconditum idioma ex eo tandem incrustare laboras, missas nempe in honorem Sanctorum celebrari, dum *hi aliquando*

*commemoratione seu speciali mentione honoren-
tur, & nos facilius aliquid impetrare, si simul
Sanctum habeamus nobiscum precatorem apud
DEum. Resp. Ad hunc vero finem Christus
Dominus SS. Cœnam neutiquam instituit, ut in
illa, suæ commemorationi etiam commemo-
ratio sanctorum adjungatur. Vesana inquam
audacia est, quod vos, juxta Christi passionem &
merita, sanctorum etiam merita & passionem ex-
tollitis in Missis, quando v. gr. in S. Andreæ Festo
Missificus hanc Secretam precatur: *Sacrificium
nostrum Tibi Domine quaesumus, beati Andreæ
Apostoli precatio Sancta conciliet: Ut in cujus ho-
nore solemniter exhibetur, ejus meritis efficiatur
acceptum.* Itane vero meritis Andreanis Sacri-
ficio Christi reddi debet acceptum? Et quis
non dicet, hodiernos missificatores quasi œstro
percitos esse? Cum illos, in Festo Impressionis
Stigmatum in Corpore Francisci, sic precantes
audimus: *Domine Jesu Christe qui frigescente
mundo, ad inflammandum corda nostra tui amo-
ris igne, in carne beatissimi Francisci passionis tuae
sacra stigmata renovasti; concede propitius, ut
ejus meritis & precibus Crucem fugiter feramus
& dignos fructus Pœnitentiae faciamus.* Quæ im-
manis, bone DEus, deflexio hæc est ab institu-
tione SS. Cœnæ, utpote in qua, non alia occur-
rit quam Domini & Dominicæ mortis memoria
& commemoratio!*

Hoc facite, inquit ipse Rei Auctor, in
meam commemorationem. Hoc facite, inquit
Pau-

Paulus, quotiescunque bibetis, in Domini commemorationem. Quotiescunque enim manducabitis panem hunc & calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis, donec veniat. Nullius Sancti commemorationem fieri videmus, nisi Christi. Certe dignus erat Dominus, digna mors, quam pro nobis passus est, cujus unius commemorationi totum hoc sacrum impenderetur. Ut in cruce morientis nemo socius fuit, ita neque in hoc mysterio commemorari quemquam par fuerat. Quædam Christi injuria est, in plures partiri, quod ei uni debetur. Ut ejus plane singularis fuit: Ita & singularem esse decet nostram grati in eum animi significationem. Eucharistia nullius Apostoli, nullius Martyris res est. Tota est Christi. Qua tu fide Christo, in sacro illi uni instituto, socios ad jungis? mors Christi hic commemoratur, quæ in Christum unum incubuit. Eâ unâ nos & omnes & toti redempti sumus. Mortis illius unicæ honos est commemoratio, quæ fit in Eucharistia. Quod Petrum & Paulum & Cosmam & Damianum piorum mentibus in Christi sui memoria defixis, molestus interpellator objicis? quoties ac ubicunque Sol fulget, ibi latent omnes stellæ. Quid præsentem Christo alios me circumspectare cogis? si bene rem putes, Sanctos Christi sui regis ac DEI honoribus permiscere, & ipsis invidiosum est & nobis periculosum. Satius ac tutius erat Servatoris instituta pura atque illibata revereri, neque ultra ejus mandatum sapere. Sicuti his
oppido

oppido veris rationum momentis, Jo. Dallæus, Vir immortalibus scriptis adversus Romanorum novitates inclytus, explodit adjunctam Christi commemorationi specialem Sanctorum mentionem, lib. 9. de Cat. Cult. cap. 12. pag. m. 1241.

Sufficit ergo Christus, unicus Redemptor, unicus Intercessor, unicus comprecator in Sacrosanctis Sacrificii sui mysteriis commemorandus & laudandus. Hoc ipsum est, quod faciendum instituit & jussit. Hoc unice fecit olim prisca Sanctorum Apostolorum Ætas. Hanc solam ergo & non aliam novitiam, posterioribus ævis adinventam, a primo-primis vestigiis deflectentem viam & orbitam sequamur oportet.

Sed Montgallum *sapius etiam supponere dictitas, discrimen esse inter Papatum Romanum & inter Ecclesiam veram, in Papatu Romano adhuc latentem, quod quam absurdum & falsum sit, docere te in libello de Ecclesia, nominatim de eius visibilitate.* Resp. Hoc Montgallus non tantum supposuit, verum etiam ostendit, rationibus tam firmis & solidis, quas tu ne quidem attingere sustines. Tuum vero quod attinet libellum de visibilitate Ecclesiæ, vanum illum & nihil soliditatis habentem non curat Montgallus. Illud autem discrimem, quod ipsum inter Papatum Romanum & sub hoc latitantem Ecclesiam versatur, quam maximum esse scito. Papatus enim Romanus, juxta Protestantium Theologos, in proprio sensu est Regnum idololatricum, Tyrannicum & superstitiosum; sicuti autem sub Tyrannide

nide sive Regno violento, boni adhuc cives & subditi, sic etiam in ipso Papatu boni latitant viri & foeminae, Electorum inquam myriades soli tamen DEO numerabiles.

Si vacaret, haberem de Papatus violentiis cum tyrannicis tum idololatricis plurā dicenda, hisce vero missis, urgeo nunc saltem inexcusabilem ejus circa cultum Mariæ superstitionem, ceu notam Papismi præcipuam. Hunc enim cultum, apud Pontificios, utramque paginam facere, vel ipse Grancolasius recens inter Gallos scriptor, non diffitetur, quando capite, de Missis in Sanctæ Virginis Mariæ honorem celebratis, apud Celeb. Fechtium, de Liturg. Vet. Eccles. quoad Honorem Sanctorum, pag. m. 309. inter alia hoc ponit: *Le culte, que les fideles rendent a la Sainte vierge, fait une partie considerable des exercices de la Religion; id est. Cultus, quem fideles Sanctæ Virgini reddunt, præcipuam facit Christianæ Religionis partem.* Quod equidem religionis genus, in Ecclesia Romanensi præcipuum esse, præter hanc propriam Grancolasii confessionem, ipsa etiam testis est Experientia quotidiana. Si autem *VITE*, inter *præcipuas Religionis partes*, cultus est Virginis Mariæ, quæ sit, ut hic præcipuus cultus in novo Testamento nullibi legatur institutus? cur nunquam ille in primævis sæculis exercitius? cur ne verbulo ullo vel in Apostolica Ecclesia, vel in Catholicis Petri & Pauli litteris, hujus Mariani cultus mentio unquam facta sit?

Sectio

Sectio VI.

S U M M A R I U M.

Litteras indulgentiarias, apud Pontificios, existimari necessarias. Per indulgentias quæ sunt de Portiuncula, deleri non tantum penas sed etiam culpas. Harum fabulosa origo & superstitiosa lucratio refertur ex Demilliano. Indulgentias Portiunculanas omnium esse Præstantissimas & ubivis locorum in Ecclesiis Franciscanis lucrabiles. Preces superstitiosa, propter dictas indulgentias lucrandas adhiberi solita. Indulgentias esse pias fraudes ex Wesselo Groning. & Thoma de Aq. Indulgentias Stationarias trahere originem ex erroribus Scholasticorum, nec ante Sæculum XI. institutas fuisse, concedit Fesuita Papebrochius. Exuvias Corporis Jacobi non solum Compostelle in Hispania, sed etiam Tholosa in Gallia recondi. Peregrinantes, circa Reliquias, quas ex devotione visitant, posse decipi, concedit Pichlerus. Processus, qui Romæ, circa definiendas reliquias, observatur. Ex Mabillonio. Num bona opera mereantur augmentum gratiæ? Præscripta forma, secundum quam, peccatores in Papatu, etiam per merita Sanctorum absolvuntur. De confessione peccatorum, quæ, in Missa Pontificia, preliminariter ad Archangelum Mich. & Sanctos demortuos dirigitur.

AB Epistola septima, duas intermedias octavam nempe nonamque transfiliendo, pergis ad decimam, & in hac non nisi paucissima, pro more tibi solemni, delibas: *Montgallum ais existimare, omnes fidem Catholicam professos teneri, ut publice contestentur studium lucrandi indulgentias Portiunculae, & juxta doctrinam Catholicorum omnes, quotquot templum Portiunculae die secundo Augusti visitant, ibique quinq; Pater & Ave recitant, justificare, licet forent gravissimi peccatores. Quasi vero per indulgentias peccata, & non potius temporales pœnas peccatis ad huc debitas remitti docerent Catholici.* Resp. Non eos qui fidem Catholicam, sed hos qui fidem Papisticam profitentur, ex decreto Tridentino, teneri dixit, Montgallus, cum ad varias reliquias religiose venerandas, tum etiam ad annexas illis indulgentias superstitione lucrandas. Et utrumque cultum, in Papatu, Practice, pro summe necessario haberi, Montgallum itidem asseruisse, non abnuo. *Litteras enim indulgentiarias esse necessarias, si velis pacem conscientiae asferre, confitetur fœdus Alastor Scioppius, in Apologetico suo, contra B. Hunnium, Cap. II. apud celeb. Heidegg. Myst. Babst. Mag. Tom. 2. p. m. 588.*

Inter indulgentias vero, quas earundem mercatores venditare solent, fabulosissimæ de portiuncula eminent plurimum. De his autem Montgallus nihil, nisi quod Ipse Demillianus in
suo

suo Itinerario Italico Tom. 1. pag. m. 192. seq. hunc in modum scripsit : Je reviens a l'averne. On nous fit voir ensuite plusieurs autres endroits dans les roches ou S. François faisoit ses exercices de devotion , & entre autres celui ou il ecrivit les constitutions de son ordre. I' en ai vu l'original escrit de sa main , a nostre Dame de Portiuncule. C' est une petite chapelle dans l'umbrie , a environ cinq mille d' Affise. Ce fut la que l'on dit qu'il eut plusieurs revelations et apparitions. On fait mention entre autres d'une apparition de N. S. Jesus-Christ, dans laquelle en consideration du grand Zele de ce Saint pour le salut des pecheurs, J. Christ lui accorda une indulgence, autant pleniere qu'il la pouvoit donner c'est a dire une remission entier de la coulpe et de la peine pour tous ceux qui le premier jour d' Aoust visiteroient cette petite chapelle. De sorte que le grand jubilé de l' année Sainte, n'est pas plus salutaire aux pecheurs que l'est celui-ci. Une personne qui va visiter ce jour-la cete Chapelle avec intention de gagner ce jubilé en disant cinq pater & cinq Ave Maria , fuisse le plus abominable pecheur qui soit au monde, il est rendu aussi pur & innocent , qu'il l'etoit apres son batême ; et s'il mouroit dans cet etat il n'y auroit ni Enfer, ni Purgatoire pour lui ; mais il iroit tout droit en Paradis. Daus cette croyance ou sont les Catoliques Romains et particulierement les Italiens, il y a un si prodigeux concours de
Peuple

Peuple ce jourla de toutes parts, que ce la met
la famine dans tous les pays d'alentour, et
plusieurs sont etouffez par la presse aux portes
de l'Eglise. Quæ verba latine sic reddo: *Rever-*
tor ad montem Avernum, in quo nobis plura
ostensa fuerunt loca istarum rupium, ubi S. Fran-
ciscus suis quondam devotionibus vacare solebat,
et inter alia, spatium illud, in quo Regulas or-
dinis sui scripserat. Harum originale, quod ip-
sus manu conscriptum extat, ego vidi apud Di-
vam nostram Matrem de Portiuncula, quod Sa-
cellum parvum et in Umbria situm est, quinque
circiter milliaria ab Assisus distans. Quo in lo-
co Franciscus fertur plurimas habuisse visiones et
inter has unam ipsius Domini Christi Jesu preci-
puam, in qua Servator intuitu Zeli, quo Vir
iste Sanctus propter salutem peccatorum ardebat,
ipsi tantas quantas potuit, indulgentias concessit,
plenariam nempe remissionem peccatorum, NB.
cum quoad culpam tum quoad pœnam pro omni-
bus iis, qui primo Augusti die parvum hoc Sa-
cellum frequentaturi essent. Ita, ut vel ipsum
magnum Sancti anni jubileum, hoc ipso non pos-
sit salutaris evadere peccatoribus. Siquidem
is homo, qui præscripto die, hanc invisit Aedem,
cum intentione ibidem lucrandi has indulgentias,
et quinque Pater totidemque Ave Maria recitat,
licet etiam omnium detestabilissimus esset pecca-
tor in toto mundo, nihilominus tamen purus et inno-
cens redditur, ac initio post acceptum baptismi la-
vacrum fuit; Et si contingeret ipsum in hoc statu
morì,

mori, recta viâ, evitato igne cum infernali tum purgatorio, in paradisum perveniret. Qua in persuasione cum sint Catholici imprimis autem Italici, prædicto die quotannis tam prodigiosus eo sit populi concursus ut inde omnes circumjacentes regiones non parum annonæ caritate molestantur, nec non plurimi etiam homines, in ipsis Sacelli foribus per confertam se invicem comprimentium multitudinem suffocati pereant.

Ex hac relatione constat liquido, Cisalpinis Pontificiis hanc opinionem esse intime defixam, quod per indulgentias Portiunculanæ, non solum temporales poenæ, quas tu *VITE*, peccatis debitas ais, verum etiam ipsæ peccatorum culpæ remittantur. Si hoc enim sibi non haberent persuasum, non video, cur alioquin quotannis, ad istius generis indulgentias captandas, tantum capitis periculum adirent. Sed ad rem facit, ut de his Portiunculanis indulgentiis, etiam P. Cochemium audiamus; qui homo Capucinus, in libello suo Indulgentiario, istarum excellentiam & virtutem multis laudibus extollens, inter alia p. m. 513. teutonice hæc tradit;

Eben der jenige Christus / welcher zu S. Francisco gesprochen: gehe zu meinem Statthalter auff Erden / und begehre in meinem Namen / daß Er dir disen Ablass bewillige: hat S. Francisci Kindern eingeben / daß sie zu seinen Statthaltern hingehen und von Ihnen begehren sollen / daß Sie den Ablass Portiunculanæ auff ihre Kirchen ausstrecken und erweitern wollen. Auff diß Begehren / haben die Herren Päpste denen

denen Kirchen S. Francisci Ordens / keinen gemeinen vollkommenen Ablass verleyhen / sondern den allerkräftigsten Ablass / welchen Christus JEES dem Kirchlein Mariæ de Englen gnädig verleyhen / allen und jeden Kirchen S. Francisci mitgetheilt und communiciret.

Sic nimirum Fabula Fabulam trufit. Ad magnificandam autem Portiunculæ Indulgentiam, Cochemius etiam consentientes laudat Theologos, ex illis pag. m. 514. hunc in modum garrere pergens : Zum andern sagen gemeldte Lehrer: daß der Ablass Porciunculæ , nicht allein in Italien / sondern auch in allen S. Francisci Ordens Kirchen NB. alle andere Ablass / das Jubilæum aufgenommen NB. an Würdigkeit / Gewißheit / Kräften / Nutzbarkeit und Wirkung übertriffe und vorgehe.

Hæc cum ita se habeant, quod nempe Relaxationes Portiunculanæ , remedendi virtute, omnes omnino præcedant indulgentias, mirandum non est, cur Cisalpini in Lucrandis Portiunculæ Indulgentiis , tam lubenter vitæ & necis discrimina patiantur , præsertim cum istarum mirifica virtus & efficacia etiam hominibus demortuis prodesse credatur ; Id quod Cochemius post recensitas aliquas plus quam aniles fabellas , pag. 517. hilce insinuat verbis : Wegen diser und anderer Geschichten / ist das Zueignen des Ablasses den Abgestorbenen zu Portiuncula so gar gemein / daß der Pater Sacristan NB. Jährlich von acht bis zehn tausend gedruckte Zeugnuß / denjenigen muß

auftheilen / welche von anderen dorthin seynd gesendet worden / daß sie den Ablass nicht für sich / sondern vor diejenige / von welchen sie seynd gesandt worden / verdienen sollen. Si tanta virtus inquam & estimatio est indulgentiarum, quæ Portiunculæ venales prostant, quis igitur non putet: Omnes fidem Papisticam professos teneri, ut publice contestentur suum istas lucrandi studium?

In Epistolis Antifabricianis, Montgallus aliquoties inculcavit, ut, in dijudicanda Pontificiorum fide, diligenter ad ipsorum, quam præscriptam habent, respici debeat praxin. Quapropter nunc velim, ut etiam ad sequentem precandi formam attendatur, quam Idem Cochemius pag. 520. Festo Portiunculæ recitandam, hisce publicat verbis: Allergnadenreichester HErr Jesu Christe / du wahrer Eifferer des Menschlichen Heyls: an diesem heutigen Gnaden-Tag grüß ich dich / durch das Hertz deiner süßesten Mutter Marice / und erinnere dich der inbrünstigen Liebe / mit welcher dein süßes Hertz damahl entzündet war / als du dem heiligen Seraphischen Vatter Francisco, durch die Fürbitt deiner lieben Mutter bewegt / den überaus grossen und kostbaren vollkommenen Ablass zum Heyl aller Sünder verleyhdest. Im Namen aller Menschen / mit dem Affect aller Creaturen / und aus der ganzen Krafft meines Hergens / dancke ich dir O Jesu / jetzt und allezeit / daß du durch deine unendliche Gütigkeit beweget zum Heyl deiner Glaubigen / den unerschätzlichen Gnaden-Schatz dem Kirchlein Marice der Englen erstlich geschencket / und hernach

hernach durch deine Statthalter allen Kirchen und Capellen S. Francisci - Ordens mitgetheilt hast? Wie viel tausend Seelen seynd durch disen Gnadenreichen Ablass NB. von ihren Sünden aufgelöst / NB. von ihren Schulden befreyet / und NB. aus dem Rachen des höllischen Wolffs gerissen worden.

Cum hæc ergo Portiunculana Religio vel ipsis prunis ardentior videatur, & per totum terrarum orbem, in omnibus Capuccinorum Ecclesiis diffusa vigeat floreatque, dic quæso, quomodo hac tandem solenni superstitione, Papistarum fidem Professi superledere possint? Hos tu credas inquam, cum ad observandos dies festos, ex Præcepto Ecclesiæ Romanæ, teneantur, ad ipsam indulgentiarum Portiunculæ Festivitatem, non esse obstrictos? quis illorum, si modo genuinus, velit esse Papista, erit, qui non omnium maxime istarum indulgentiarum, de quibus audit, *quod ceteros cunctas antecedant virtute*, particeps esse desideret? Quicquid autem vel de virtute vel de obligatione Portiunculanarum sit indulgentiarum, has tamen non aliis rationibus, nisi prorsus fabulosis innixas apparitionibus, cum pace veritatis, omnino puras putidas esse fraudes, dixeris *VITE*; Cujus census & Monetæ ceteræ sunt indulgentiæ omnes, Fraudes inquam quæstuariæ.

Quam sententiam eo tutius amplectaris licet, quia jam olim Wesselus Groningensis, monachorum sui temporis opinionem recitans, in-

genue fassus est: Indulgentias esse pias fraudes & dolum non malum, quo plebs officioso errore ad pietatem trahatur, quam eandem etiam opinionem Thomas Aquinas supplem. p. 111. q. 25. Art. 3. refert, apud Heidegg. Myst. Bab. Magn. Tom. 2. pag. m. 571.

Minimum, indulgentias stationarias, primis Ecclesiæ temporibus, prorsus incognitas fuisse, certo est certius. Laudandus hic est, præ ceteris, Jesuita Papebrochius, qui Propylæo Maji in Sergio II. Diss. 17. n. 14. Fictitiam & simul etiam novitiam illarum originem, his confiteatur verbis: *Quod porro ad indulgentias Stationarias attinet - - - has nescio a quo, sed non ante seculum XI. primo institutas, cum vulgus cœpisset ad ipsarum stationum auctorem S. Gregorium M. referre, eumque errorem, ut certam veritatem arripuissent Scholastici veteres.* Indulgentiarum igitur existimatio primitus error fuit, & hunc errorem veteres Scholastici, genus hominum ad eudendam novam religionem apprime nobile, ut certam veritatem arripuerunt, hos deinde secuti ceteriores Pontifices propter quæstum, omnem malorum lernam, in Christianum orbem, induxerunt. Hanc fidem teneo. *VITE*, de vestris Indulgentiis, quarum potestatem frustra commendarunt Judices Tridentini.

Ab his tu regrederis ad Reliquias Compostellanas, quando Montgallum Epist. XI. pag. 319. putare ais: *Omnem utilitatem corporis*

ris & anima, quam percipere se credunt Catholici peregrinantes Compostellam, fundari in veritate Corporis S. Jacobi, ibi depositi. Quasi vero ad hoc, ut fideles licite ac pie venerentur aliquas Sanctorum Reliquias, Deus iis propterea ad intercessionem illius Sancti, cujus Reliquias venerari se credunt, ac propter devotionem, varia beneficia etiam prodigiosa, elargiatur, non sufficeret, si fideles moraliter certi bona fide judicent, vere praesentes esse Reliquias tales; licet absolute falli possint; cum de nullis reliquiis in particulari definitum sit, eas vere esse praesentes & religiose colendas esse; quod Montgallus perperam supponat. Resp. Hoc tibi, VITE, solenne ac perpes est, ut Montgalli sententiam fide semper mala recites, nullam etiam inpraesentiarum, ex tot & tantis rationibus, quibus ille futilitatem Compostellanae Peregrinationis ostenderat, vel extremis labris attingas. Exuviis autem corporis Jacobæi, quas Compostellani apud se reconditas jaçant, omnium eò peregrinantium devotionem superstructam esse, tam certum est, quam quod certissimum.

Interim tu, Reliquariam Theologiam non satis callere, videris, dum moralem saltem, non vero absolute talem certitudinem sufficere statuis, ad credendum, quod Sanctorum Reliquiae, iis in locis, quæ peregrinantes, cum tot viarum periculis, frequentant, vere praesentes adsint. Actum sic erit, mi VITE, de praecipuis vestrarum Reliquiarum Castellis.

An vero tu, dic sodes serio, non certo certius persuasus es, Compostellæ verum adesse divi Jacobi corpus? credo equidem, te non leves habere dubitandi rationes, quia nec Hispanicæ Æmula gloriæ Gallia patitur totas Jacobi reliquias apud Compostellanos recondi, vix minimam eis partem concedit, cum Tolosæ in Æde Sancti Saturnini Beati Jacobi corpus, teste Bagnagio, Annal. Tom. 2. pag. m. 540. etiam affervari prædicet atque colat.

Hoc autem pro monstro exemplum est, tecum opinari, DEum etiam per suppositias & minus certas reliquias *prodigiosa elargiri beneficia*! quis tam absurda cui sanum est sinciput, tecum credet? tandem omnium apertissime concedis, Peregrinantes, circa Reliquias quas visitant, *absolute falli posse*, quare hoc? dic causam amabo: *Cum de nullis reliquiis in particulari definitum sit, eas vere præsentés* adesse. Ego vero multum doleo, VITE, vestram peregrinatoriam Religionem, adeo infirmo stare talo! Hanc ego certe, vestris de Reliquiis incertitudinem, non usquequaque tantam esse credidissem, nisi te ipsum cordatum Theologum audirem adfirmantem. Quapropter illos non parum deplorandos existimo, qui, ejurato Lutheranismò, Papismum amplectuntur & in suis professionibus spondent: Se non solum, uti Tridentinum jubet Concilium, Sanctos religiose invocatu-
*ros, verum etiam ipsorum reliquias devote veneratu-
ros esse, cum tamen instituta rerum in-*
dagati-

dagatione comperiatur, eos in hoc promisso cultu *absolute falli* posse, quia, causam dicente Pichlero, nihil haecenus *in particulari* definitum est: Sanctorum Exuvias, in quarum tamen gratiam, tam splendida novimus extructa templa, vere praesentes adesse.

Peregrinantes igitur, qui tam longinqua saepius itinera, ad visitandas Sanctorum reliquias suscipiunt, plurimum, circa illas deosculandas, animi pendere oportet, si nihil adhucdum in particulari de iis definitum cognoverint. Iterum atque iterum *VITE*, tuas vices doleo, te nimirum haud ita pridem conatum esse, *Papatum nunquam errantem* parturire, nunc tamen ad incitas redactum ultro confiteri: Quod Hagio- & Lipsanolatræ in Papatu, utique *absolute falli* possint, cum de nullis Reliquiis *in particulari* definitum sit, eas, ex. gr. Lauretanas vel Compostellanas, quæ tamen omnium præcipuæ sunt, *vere praesentes* adesse. Fides proin, quam Reliquiarii tenent, nullatenus in particulari, sed tantum in generali, ad instar individui vagi, vera esse, quoque judicabitur.

Hanc instabilem Lipsanolatriam, qua cum tibi, miser *VITE*, luctandum est, ego sane, ut jam dixi, admodum dolenter fero, conabor autem iis hæitationibus, quibus te circumagi video, efficaciter medicari & tuam ægrotam Theologiam istis definitionibus consolari, quas a *Sacra* in ipsa Roma congregatione indulgentiarum sanctarumque reliquiarum, sedulo fabricatas habemus.

Cum tu autem harum curiositatum fortean ignarus sis, iccirco benignas præbeas aures rogo, totumque negotium, quo nempe Sanctorum Reliquiæ certificari soleant, verbis accipias vestri Mabillonii Epist. de Cultu Sanct. ignot. §. VII. pag. m. 21. sic habentibus: *Præmissis nonnullis precibus, si quis tumulus in Romanis illis antiquis cæmeteriis nondum reseratus occurrit, cum Christi monogrammate, cum signo Palmæ, Columbæ, Pastorisve, aut aliquo consimili, tumulus ille detegitur, hominis conditi ossa e tumulo efferuntur; tumque pro certo indicio Sanctitatis habetur, si nomen aliquod quomodocunque lapidi inscriptum sit, vel vasculum vitreum, sanguine ut creditur intinctum, in tumulo reconditum habeatur. Dehinc ossa lavanda traduntur certis ministris ad hoc deputatis, quibus lotis, Cardinalis Vicarius vel Episcopus Sacrarii Apostolici Præfectus Augustinianus, nomen Sancto imponit. Denique litteræ Testimoniales dantur ab eodem Episcopo vel a Cardinale Vicario, eo spectantes, ut hæ reliquiæ, in Ecclesia quavis vel oratorio, publicæ venerationi exponantur. Auden' vero VITE, amplius dubitare de Reliquiarum definitionibus in particulari? An non hîc cuncta, quæ ad accuratam Reliquiarum notitiam pertinent, sedulo & curiose tractantur? videmus enim tumulos detegi, de hinc ossa recondita efferri & ministris lavanda tradi, postmodum Sancti, cujus illa sunt,*

sunt, nomen perquiri, hæc autem ut fide non careant, litteras etiam Testimoniales confici, bone DEUS, quam scrupulose & religiose hæc omnia! Vestræ autem Reliquiæ, ex Roma si habent appensas attestations, quid opus erit ulteriori animi dubitatione? ex his apparet, *VITE*, Montgallum, in recognoscendo Papismo, non superficialia gaudere notitia, sed in ipsius penetratione, te propemodum oculatiorem esse.

Postulat rerum ordo, ut nunc etiam dispiciamus, quid sit illud, de quo rixas incipis super Epistola duodecima. Conquereris enim, Montgallum pag. 363. opinari: *Catholicos prædicare docere, quod homo justificetur per opera legis & per merita operum; quæ tamen ignorantia sit non distinguens inter justificationem & augmentum justitiæ.* Resp. Hoc autem Montgallus non de Catholicis, sed si recte memini, de ipsis Pontificiis opinatus est verissime. Et non solum hanc suam de Papistis opinionem in medium attulit, sed in super illam, demonstrationibus ex Bellarmino, Redingio, Vasquesio & ipsa etiam publica Pontificiorum praxi desumptis, sic roboravit, ut tu nunc plane frustra sis distinguendo, inter *justificationem & augmentum justitiæ*, ideo, quia gratia justificans est velut ἐν ἀτόμῳ indivisibili posita, nimirum absolutio a reatu, quæ a DEO judice fit simul semelque, sola donatione justitiæ Christi, proinde nullum admittens in se augmentum. Et sicut initium ita continuatio & augmentatio vitæ Spiritualis
in

in solidum pendet a gratia DEI Rom. I. vers. 18. 1. Cor. XV, 10. Phil. I, 6. non igitur a merito. Perit ergo tua vana distinctio, quæ potius justificationis cum sanctificatione confusio, nominanda venit.

In eadem Epistola pag. 371: Sic porro lectori imponis, Montgallum ineptissime supponere, absolutionem a peccatis apud Catholicos consistere in his verbis: Passio Domini nostri Jesu Christi, merita B. V. M. & omnium Sanctorum, quicquid boni feceris & mali sustinueris, sit tibi in remissionem peccatorum, augmentum gratia, & premium vite æternæ, Amen. Cum tamen consistat in his verbis: Absolvo te a peccatis, Resp. Si Rituale Romanum, qui liber, apud vos, summe practicus est, evolveris, illumq; apertis oculis inspexeris, tunc deprehendes, hæc ipsa verba, confessionariis ibidem sub Absolutionis forma præscripta esse. Nihil ergo supposuit Montgallus, nisi quod apud vos expressis traditur verbis. Alioquin falsa vestra suppositio de judiciali processu, quem sibi quilibet Pœnitentiarius in absolvendis peccatoribus exercendum sumit, Montgallum non latebat. Illi vero impræsentiarum, non ad talem falso suppositum iudicis actum, sed potius ad Pseudofabricium respiciendum fuerat, præfestine dictitantem Pontificios æque mere gratuitam peccatorum per sola Christi merita remissionem credere; quam autem Præumptionem oppido falsam esse, Montgallus inter alia probationis momenta, ex ipsa in Rituali Romano præscripta abso-

absolutionis forma & praxi, omnium rectissime demonstravit. Qui modus probandi tam validus & perspicuus est, ut tu per illum convictus, nihil prorsus contra respondere, sed tantum alium quæstionis fingere potueris.

Eosdem cuniculos sed frustra etiam agis, quando de generali Confessione celebrandis missis præmitti solita, rixosus contendis: quod per illam missatici Sacerdotes peccata sua non *sacramentaliter* confiteantur. Sit hoc inquam. Parum enim refert, an sacrificus id missaliter vel sacramentaliter faciat. Ad neutrum Montgallus sed ad hoc solum respexit, quod nimirum flamines Romani, in missificando peccata sua primum: Archangelo Michaeli & J. Baptista, deinde pluribus aliis dudum mortuis hominibus confiteantur, id quod tamen admodum absurdum & olim inauditum erat, nec non per illorum sanctorum, quorum reliquias subtus altaria reconditas credunt, merita, indulgentias depolcant.

Sic enim in Missali, libro itidem, apud Ecclesiam Romanam, valde Practico, præscriptum legitur: *Oramus Te Domine per merita Sanctorum, tuorum quorum Reliquia hic sunt & omnium Sanctorum, ut indulgere digneris omnia peccata mea.* Quod argumentum iterum ex solenni missificantium praxi petatum, contra Pseudofabricium, opinantem: *Romano-Catholicos aequae ac Evangelicos per sola Christi merita, peccatorum remissionem deposcere*, haud vulgare atque strigosum, sed quam stringentissimum est.

Sectio

Sectio VII.

SUMMARIUM.

De Missarum Spectatoribus impudicis. Num hi, Præcepto Ecclesie, de missis audiendis satisfaciant, consequenter pro bonis Catholicis haberi possint? decisio Jesuitarum adducta. De Scapulari Carmelitano. Ex quam materia illud conficiatur. Fama domus Lauretana, quam ratione fuerit propagata? Montgalli Proloquium ad Jesuitas Augustanos, a criminatione Pichleriana vindicatum. Num Roma tantum quoad ædes materiales presumitur sit? Finis Reflexionis Pichlerianæ.

HActenus *VITE* tres classes tuarum Reflexionum percurrimus, quibus frustra omnino subnixus probare voluisti: *Quam nihil solidi & parum ad rem continerent Montgalli Epistola*, nunc ad quartam, quæ superest ejusdem furfuris, pyxidem accedo.

In hac tu *mendacia, blasphemias & corruptas versiones* conclusas, sed prorsus inaniter gloriaris. Impudens etiam es, dum *valde multa hujus generis delicta* in Epistolis Montgalli reperiri clamas, quorum autem numerum statim diminuis addendo: *Te pauca tantum delibaturum esse.* Sed cum nihil prorsus mendaciorum reperire sit in Montgalli Epistolis, nullæ prorsus etiam blasphemix & corruptæ textuum versiones in illis appareant, nisi quæ forsan ex propriis Pontificiorum transcribendæ fuerint

fuerint libris, quomodo tu ergo mendacissime *VITE*, vel multas vel paucas delibabis? An vero mendacium esse? cum dixerit Montgallus: *Apud Pontificios illum jam haberi pro bono Catholico, qui singulis diebus missam spectaverit & consecratum panem adoraverit.* Resp. Missa in Papatu primarium cultus officium constituit & utramque paginam facit. Quis ergo ille, qui singulis diebus missas frequentat, non pro bono & quidem Romano-Catholico cive habendus esset, cum tamen principales cultus Papistici partes exerceat quotidie?

Ut autem quis, missis spectandis & audendis, animo vacet minus religioso & minus devoto, etiam per moralem Jesuitarum doctrinam licitum esse, Te *VITE*, nondum scire, est profecto, quod ego, in te Professore Polemico, non parum miror! potest autem esse, ut, quæ tu omnium optime novisti, nescire tamen ex composito simules.

Te vero, Bone DEus! latere, quæ Jesuita Tamburinus l. 4. Decal. cap. 2. §. 1. n. 17. his benignis defendit verbis: *Si missa quis intererit ad videndam mulierem vel ad aucupandam vanam gloriam, satisfacit, si interim sacrificio vacet.* Te virum inquam, ex longo jam tempore Professore Conventualem! nondum devorasse benignitatem, quam Jesuita Filiutius qq. Moral. Tom. 1. tr. 5. c. 7. n. 212. his tradit terminis formalibus: *Prava intentio adjuncta voluntati audiendi missam, ut aspiciendi mulierem libidine &c.*
dum.

*dummodo ſit ſufficiens attentio, non eſt contraria præcepto, quare ſatisfaci, niſi confabulatio eſſet diſcontinuata, partim ſcil. loquendo & partim attendendo, ut communiter fieri ſolet. Idem ibidem n. 216. Si tu VITE harum laxitatum revera ignarus fuiſti, tunc ſuadeo, tibi, ut tuum Eſcobarium legas, qui Benigniſſimus Auctor tr. I. exam. II. num. 107. pag. 193. hæc plane geminâ docet: *Audit quis ſacrum animo non ſatisfaciendi præcepto, ſatisfacitne? Ita plane ex Vasquezii aſſertione.* En VITE tuos tribules, moralistas inquam, qui minus devotos, imo vel ipſos impudicos miſſæ ſpectatores, pro bonis exiſtimant Catholicis! plures ejusmodi nugatores evolvas licet, apud illum, quem tibi ſupra laudavi, Doctorem Sorbonicum, in ſuo Tractatu, quem in ſcripſit *La Morale des Jeſuites* Tom. 2. pag. m. 519. ſeq.*

Scapulare

Tu tamen pergis obſtrepere ac Montgallum mendacii coaguere ſcribentem: *Quod præcipua portio in quolibet Scapulari, quod geſtant Pontificii, eſſe debeat parva particula detriti cuculli Carmelitani, & quod ab hoc cultu publico Scapularis, nemo facile, etiam princeps Perſona, poſſit eſſe exempta, ſi ſemel juramento ſe adſtrinxisset Religioni Romana, promittens ſe credere Sanctorum Reliquias, eſſe venerandas &c.* Reſp. Dici non poteſt, quantopere Carmelitarum Scapulare in Papatu cluat & quantum ſalutis, ſuis veneratoribus adferre credatur! Hoc Montgallus pluribus oſtendit. Interea totum illud,

illud, quantum cunque laudetur etiam, nil aliud quam superstitiosum inventum est. Quia vero cultus fictitii huius Sanctuarii eo pedem promovit, ut etiam in honorem ejus, dies festi, missæ, Processiones & nescio quæ fraternitates solenniter habeantur & celebrentur, iccirco non parvum inde, cunctis ad Papatum transeuntibus periculum imminere, Montgallus asseruit, quia tales personæ, vi Religionarii juramenti, coguntur, hujus generis nœnias, ceu devotiones ab ipsa Ecclesia Romana, quæ reliquarum Magistra putatur, singulariter approbatas, religioso cultu amplexari. Hæc, cum sint evidentissima, tu *VITE*, tam frustra, quam frustra ipsum solis splendorem in meridie negas.

Sed inprimis urere & male te habere videtur, quod Montgallus conceptum & partum vestri *Scapularis*, tantummodo consuturam ex parva portione cuculli Carmelitici esse dixerit. En vero Demillianum, qui nuper ex vestris ad Protestantium transiit castra, de hoc superstitionis genere Tom. 2. pag. m. 50. & 51. ita differentem: Le petit Scapulaire ou habit de la Vierge est une piece de meme valeur & appartient aux Carmes, puisque c'lest propre habit auquel ils font rendre tant de respects & d'adorations - - - Comme il n'etoit pas possible de persuader tout le monde de se faire carme pour en porter l'habit, ils ont trouvé le moyen de couper leurs vieux habits en petits morceaux quarrez de la grandeur de quatre ou cinq doigts, qu'ils don-

K nent

nent aux Seculiers pour porter sur eux. Ils ont des gens qui les vendent a la porte de leurs Eglises quatre ou cinq sols la piece. C'est la meilleure invention qu' ils pussent trouver, pour se defaire de leurs vieux habits a grand prix, & estre toujours bien habillez comme ils le sont. Quæ sic reddo. *Quantum ad Scapulare vel parvum istum divæ Virginis habitum Spectat, hæc particula vestis ejusdem (cum Rosario) valoris censenda venit, ad Carmelitas autem ceu propria pertinens, ex horum quippe vestibus Scapularibus decerpta & digna etiam ab illis æstimata, ut tantis honoribus atq; venerationibus afficeretur. Quia vero non omnibus poterat persuaderi, ut in gratiam hujus habitus, Carmelitarum Religionem & Ordinem susciperent, iccirco consultum duxerunt, ut eorum trita vestes in minutas scinderentur particulas, easq; quatuor vel quinque digitos latas, quo Personis laicis, ad gestandum commode distribui possent & ad has distrabendas, habent suos peculiare institores, qui eas singulatim, ad fores templorum ipsis priorum, pro quatuor aut quinque solidis divendunt. Quo invento, ut nimirum hi monachi, vestes suas senio detritas pretio venditarent atq; eas cum novis commutarent, vix aptius excogitari potuisset medium.*

Nunc a falso impactis Montgallo mendaciis, calumnioso calamo pergis ad æque mendaciter effictas blasphemias, eum blasphemum reputando: *Quia pag. 277. divum Petrum vocaverit Den armseligen Peter / & pag. 292. S. Franciscum,*

scum, quem tamen *Apologia Augustana Confessi-*
onis de Missa cum tota Christianitate pro viro
Sancto habeat, einen sich sehr capricieus und
seltsam aufrührenden P. ell. Resp. Siccine vero
 Montgallum, tanquam blasphematores tradu-
 cere, tibi non est religio, quando ille pauperti-
 num Petrum, respectu pecuniosi Papæ, vocavit
 den armfeligen Peter? næ tu teutonicas Empha-
 ses in vocibus armfelig / leuthselig / holdselig parum
 capis! vel ex hoc unico constare potest, tibi,
 proh dolor! animum esse calumniis extreme de-
 ditum. Sed heus VITE, quando tibi cordi est
 homines blasphemantes in ius vocare, Mændlios
 & hujus furfuris alios, poteris, citare criminato-
 res, qui nimirum, omni pudore decocto, haud
 subverentur Sanctissimam Lutheranorum coe-
 nam conferre cum botulo fuillo, & quæ sunt id
 genus convitia teterrima plura, quibus Jesuitæ
 nunquam non allaborant, nostris Sacris ob-
 trectare, more blasphemio. De Francisco vide-
 bimur infra.

Sic etiam maledico dente carpis versionem,
 qua, verba Tursellini: *Hinc eximia illa Recine-*
tensium animis insita religio pietasque adversus
Laurentina Virginis domum, corrupte reddiderit
 Montgallus: Daher sens kommen / daß die Leut
 in der Welschen Marck so verpicht worden / die Sa-
 bel von Loreto vor einen Glaubens-Articul aufzu-
 nehmen. Resp. Montgallus vero Tursellinum
 nequaquam corrumpit, nec enim animus ipsi fuit,
 longum ejus textum verbotenus vertere, quod

vel ex ejus glossemate verbis latinis statim sub-
juncto : Welches in substantia rei so viel besaht :
Dass der Bischoff von Macerata &c. Satis obser-
vari potest. Ostendendum autem sumserat ille,
quare Recinetenses fere soli fuissent, qui tam
stupenda de domo Lauretana spargerent mira-
cula, horumque tam eximii præ cæteris omni-
bus populis extitissent Prædicatores, cum ta-
men, fatente ipso Tursellino, in alias finitimas
ac longinquas regiones, vix tenuis quidam &
obscurus manasset rumor; Hoc ideo factum esse
demonstravit, quia Recinetenses, ad hanc Fa-
bulam in vulgus publicandam, statim a teneris
unguiculis assuefactos fuisse, ex ipsa Tursellini
naratione liqueret.

Res scil. ex composito agebatur, dum Ma-
ceratensis Episcopus, qui idem illa tempestate
& Recinetensis erat, ita prodendam posteris,
Ædis Lauretanæ memoriam ratus fuerat, ut li-
bellum edendum curaret, qui hujus Domun-
culæ in Italiam adventum triplicemque ejus in
Recinetensi agro migrationem, præcipuaque
circa illam sermonibus populi divulgata miracu-
la contineret. Et quo altius in teneræ ætatis
animos Mariæ Lauretanæ religio descenderet,
insuper Recinetensis civitatis decreto sancitum
fuerat, ut ludimagistri omnes in tradendis pri-
mis litterarum elementis, omnium primum
talibus narrationibus imbuerent pueriles aures
animosque, libellique illius lectioni paulatim ru-
dem assuefacerent ætatem. Hæc omnia iisdem
ferre

fere verbis Tursellinus. Ex quibus ergo non solum, præfervidam illam Recinetensium animis instillatam Relligionem, adversus Lauretanam domunculam, verum etiam ipsius hac de re sparsi rumoris originem & causam penitus cognoscas licet.

Hactenus, *VITE*, tuæ criminationes, quibus Montgalli Epistolas Antifabricianas impugnatum invisti, & quas nunc omnes, earum enim nullam præterii, æqua trutinâ examinatas vides. Licet pessimæ fuerint, evanuerunt tamen & in nihilum iverunt, ad instar palearum, quæ vento concussæ in auras dispelluntur.

Finis calumniarum adesse videtur, quam ita claudis: *Plura non attinet, quamvis plurima possem assertionis meæ argumenta adducere.* Resp. Imo attinuisset quam maxime, modo tu id præstare potuisses. Argumentorum numero & pondere deterritus, Montgallum pressio pede sequi non ausus fuisti: Hinc factum, quod paucula saltem, ad rodendum, selecta fuerint abs te verba. Res ipsas attrectare prudenter noluisti.

Perge inquam ad finem, verborum initio & medio similem: *Cum ex his obiter annotatis abunde cuivis prudenti manifestum fiat, quam nihil solidi & parum ad rem contineant Montgalli Epistola.* Resp. Potius vero dicendum & Montga'o gratulandum est, quod nunc putidæ tuæ cavillationes manifestatæ sint omnes. Hinc

levidense tibi paratum est brabeum. Spectaculum nempe risus evasisti, cum tu non *parum* sed prorsus nihil ad rem respondere potueris; & non parum etiam, mi *VITE*, tuam professoriam estimationem decoxisti, dum, ad victorias Montgalli depugnandas, tam male accinctus prodixisti. Abstineas impofterum vanis ejusmodi conatibus oportet, quandoquidem tibi porro lubet, laureolam in mustaceo quærere.

Sed claude rivulos, sat prata biberunt: *Adeoque nullius lectione dignæ sunt Montgalli Epistolæ, præsertim honesti viri, qui ejusmodi partus jure inter libellos famosos reputat, vulcano dedicandos.* Resp. Hem! calamo cum nihil præstare possis, iterum Vulcanum in subsidium vocas, & superos cum flectere nequeas, Acheronta moves. Lectione honesti viri, Montgallicas ais epistolas esse haud dignas, at tua tamen *Reflexione* Dignæ fuerint oportet, alioquin tu non calumniatus fuisses eas; Eccum vero te, *VITE*, diligentem Montgalli lectorem! quia grande tibi omnino est, ad calumnias evomendas, acumen.

Nunc omnium ultimo vindicandum etiam est Montgalli Proloquium. Quia tu vero hoc usque ad tuæ *Reflexionis* calcem reservandum, illudque demum, in malevoli tui libelli fine, rodendum putaveris, in causam, quam tu fortean habuisti perplexam, inquirere non lubet, stat enim sententia ubique vestigia tua presse sequi. Hic autem cum perpaucula tantum verba feceris, ego respondendo itidem non prolixus ero.

Fac

Fac ergo præposteræ tuæ coaxationis initium: *Quæres adhuc, quid sentiendum de Proloquio, quod suis Epistolis præmisit Montgallus? respondeo, sequentia: Illud esse primo monstruosum & improporcionatum, cum mole sua quintam totius libri partem constituat.* Resp. Molem vero proloquii tibi fuisse molestem? credo equidem propter ipsam refutationis *molem*, imbecillibus tuis axillis nequaquam sustinendam. *O VITE!* ad hanc gravem præfationis sarcinam portandam, tibi certe non asininis, sed Elephantinis opus fuissent viribus, hæ autem cum tibi prorsus defuerint, non mirum est, tanto cur succubueris oneri.

Perge infelix Aselle: *Secundo esse impertinens; non enim facile divinaveris, qualem connexionem habeant, quæ in eo thrasonice & satyricè dicuntur, cum iis, quæ disputantur in Corpore.* Resp. Etiam hanc *divinationis molem*, te non potuisse portare! causam nempe hariolari, ob quam Montgallus audebat Jesuitas Augustanos præfari? hoc ipsum etiam est, *VITE*, cur denuo te multum stupeam. Cingarum profecto agere tu potuisses nullum, artem divinatoriam, cum tam parum calleas. Sed neminem præter te credo fore, cui non statim, Montgallica cum legat, oculi aperiantur, ad videndam connexionem, quam ejus proloquium habeat cum ipso corpore. Te inquam, vel ad ipsum solis meridiani splendorem cæcipientem, excipio.

Sic a labe caligationis absolutus, dic porro causam tuam: *Tertio esse imprudens, quia dedicatum Jesuitis Augustanis, nec ulla hujus presumptionis addita est prudens ratio: Quare non dedicavit PP. Dominicanis, cum contra R. P. Eisenhut, aut Jesuitis Tyrnaviensibus, cum contra R. P. Szentivany Provocationes conqueratur.* Resp. Siccine vero putas, Montgallum prudentius fecisse, suum si Pseudofabricium Jesuitis Tyrnaviensibus inscripisset? sed ista provocationis satyra, qua pronuper Martinus Szentivany Lutheranos exagitare voluit, non videbatur tantum reputationis meruisse, ut propterea statim Patres Tyrnavienses compellandos censeret Montgallus, contra, Jesuitas Augustanos, qui Pseudofabricium typis evulgarunt, hoc præfationis honore, multo digniores existimavit esse, minime tamen ratus, eos, hanc suam honorariæ præfationis molem, tam moleste laturus fore. Vel cur non pridem Reverendis Patribus Dominicanis, scriptum aliquod Anti-Eisenhutianum dedicasset, rogas etiam? O quam vellem ipse, *VITE*, ut his R. R. Viris, suum Epistolarum opus, proloquio adversus Jesuitas Sinenfes munitum, consecrasset Montgallus! hos enim certe, tantam prologii molem, non tam inique ut tu nunc Jesuitarum nomine agis, luros fuisse, est omnino, ut, eorum propter longe majorem modestiam, facillime credam.

Illud autem quod quarto loco ponis, quidnam quæso est? *Esse male Cocharens quia nunc de*

de Successivo Babelis casu effusis habenis late discurrat, nunc fuse impugnet voluntarias corporis castigationes, praesertim quas vocamus disciplinas, apud Catholicos usitatas, nunc alia quae non sunt ad rem pertractet. Resp. Quasi vero, non plures possent quæstiones, in eadem dedicatione, simul & percommode tractari. Et cur, *VITE*, discursus de Successivo & adhuc sperando majori Babelis casu, non apte combinari potest, cum ipso Epistolarum corpore? cum tamen iste, genuinum Papatum a vera Ecclesia semper distinguendum, quam maxime demonstret, & pariter eundem denudet etiam connexa, de superstitioso vestrorum flagrorum usu, dissertatio. Quam cohærentiam si tu negas, eadem operâ demonstras etiam, tuam *Reflectionem* ipsa cum absurditate cohærere.

Quinto caufaris: Proloquium esse prorsus lubricum & male firmatum, cum totus discursus de ulteriori Babylonis casu, a quo illud nuncupet, nitatur incertis interpretationibus obscurissimorum textuum, ex Apocalypsi desumptorum, & proprii capitis vertiginosa glossa: Proinde una negatione subruì totam Montgalli structuram, velut aranei se consumentis tela dissipetur ancilla scopa. Resp. Bona verba, *VITE*! Nequaquam lubricis & male firmatis, sed credes & oppido firmis pugnare solet argumentis Montgallus, quin hanc ipsam causam esse credo, quod tu alioquin Philosophaster haud ignavus, illius Theologicas Epistolas & his præmissam

K 5

dedi-

dedicationem, non speciatim sed saltem generatim carpleris. Abest autem etiam quam longissime a vero, ut Montgallus in demonstranda Romæ ruina, quæ per ignem certo certius est futura, haud aliis quam incertis obscurissimorum textuum interpretationibus subnixus, vertiginosis proprii capitis interpretationibus indulgeat. Cave inquam hoc adseverare pergas, vix alibi enim Apocalypsis Johannæ clarius, quam de totali Romæ meretricis excidio, loquitur, vestris insuper etiam Testimoniis atque commentariis, Montgallus suam roboravit sententiam insigniter. Et ipsissima tua *Reflexio* est, *VITE*, quæ nunc, ad instar aranæ, scopis Montgalli versa, tota periit.

Hæc cum ita se habeant, miror eo magis, quod *sexto* dicas: *Idem proloquium esse inefficax, etiamsi enim transmittatur, Babylonem Romam juxta vaticinium Apocalypthicum aliquando penitus evertendam esse, plus tamen Montgallum non probare, quam id eventurum primum ad finem Mundi, & quoad Ædificia Materialia tantum, ac quoad Imperium Romanum seculare; quod multi Catholici ultro fateantur, utpote fidei suæ non adversans.* Resp. Bene habet, quod vel inter ipsa tua convitia, fatalem Romæ Ruinam confitearis, erras autem adhuc in Duobus, primum circa tempus, deinde circa ipsius everisionis effectum. Nam proxime totius mundi finem, hanc Romæ panoletiriam demum fore, tu frustra omnino suspicaris, cum
extir-

extirpata hac urbe scortatrice, adhuc plura supersint implenda Apocalypseos Varicinia. Id quod ex illis, quæ Johannes, post cantatam Babylonis excisionem, divinitus spectavit, Emblematis, abunde patet. Et clausurarum Scena hætenus semper tristi & lugubri, longe lætior quam tu credis, insequentur catastrophe, destinatam suam etiam periodam perduratura.

Nec ædes tantum materiales aut muros prostermet, panica hæc incendii clades, sed ipsum in primis superbum meretricii Regni solium & sceptrum, ita penitus evertet, ut aliubi nunquam, ad hanc pristinam Magistralis Dignitatis formam, emerfura sit de ruinâ pessima mulier.

Proin satis *efficax fideiq; vestre* plus quam *adversans* erit Apocalypticum istud Diluvium, quo tota etiam Papalis Cancellariæ moles, id est, non tantum ipsa Rota, sed emulgens etiam Data-ria & impia Pœnitentiaria simul, in perpetuum ibunt exitium. At sic tandem Romana ipsa etiam Ecclesia Particularis, molestissimo, quo hætenus misere depressa fuit, onere liberata, in longe meliorem, quam nunc est, deveniet statum.

Ut ultima tuæ Reflexionis respondeant primis, pergis mendaciter concludere : *Montgalli* *Irol* quum esse contrarium etiam principiis *Luthe-
ranorum*, tum quia *Lutherani* cum suo *Luthero* expungant, vel saltem olim expunxerint *Apoca-
lypsin* ex canone. Hoc autem tam verum est, ac verum est, quando præsumeretur Vitum Pichlerum expungi pronunc, vel jam olim expunctum

Etum fuisse ex Albo seu potius Nigro Jesuitarum. Quamquam hoc posterius, asserto priori longe certius, evadere possit.

Jam plaudite Spectatores, quia noster Virtus sic tandem suam hucusque ineptam finit Reflexionem: *Hæc pauca sufficere puto sapienti, ut quid de Epistolis & proloquio Montgalli sentiendum sit, clare dispicere possit.* Respondeo, hæc, non sapienti sed lectori tecum insanienti, sufficere. Pauca dixisti, verum est, at eadem omnia male, sufficiunt autem hæc tua pauca, quia inde jam satis superq; constat: Quod tu neque Montgalli Epistolas ad Pseudofabricium, neque ipsius etiam Proloquium ad Jesuitas Augustanos, particulatim refutare possis, unquam. Stat ergo Victoria, penes Montgallum, integra & tota, DEO gratia & gloria.

Sectio VIII.

S U M M A R I U M.

Num Montgallus sit in Sanctos injuriosus? admodum insulsa dedicatio, quam Jesuita Burghaberus presumpsit dirigere ad Divam Virginem Mariam. Num apud Pontificios colantur homines demortui gentiles? de Catacumbis sive cæmeteriis Romanis. Antiquos Romanos non tantum combussisse sed etiam sepelivisse mortuorum cadavera. Testimonia notat digna. Lamentatio Mabillonii super assertis Martyribus apud Pontificios coli solius, quos tamen Christianos fuisse, vix ac ne vix quidem

dem constare possit. Catacumbas olim solis Sanctis sive Martyribus sive Confessoribus concessas fuisse, negat idem Mabillonius ex certim. S. Argyris apud Ravennates pro Martyre culta, per Papebrochium inter Ethnicas mulieres proscripta. Mabillonii votum & suspirium super immodico cultu, qui spuris apud Pontificios impenditur Sanctis. Albigensum Innocentia ex Auctoribus Pontificiis asserta. Dominicus belli, quod vocant Sacrum, incentor, ex tabula vaticana. Kofleri Pseudosyllogismus correctus An S. Paulus se propria manu flagellaverit? Koflerus super loco 1. Cor, 9. ex Abbate Boileau castigatus. Vitia flagellationis Guzmaniana. Spontaneam flagellationem esse gentilis originis & imitationis, clarissimis ostenditur verbis ex Boileau. Quæ sint Predicantibus Lutheranis flagella? DD. Pontificiorum titubatio & dubitatio circa modum meriti. Pontii & Gretseri blasphemata de meritis spontanea flagellationis doctrina.

TE vero etiam, EMMANUEL KOFLERE, omnem adeo perfricuisse frontem posuisse. que pudorem, ut, *inter, in Sanctos, injurios scriptores, moderno tempore, Montgallum eminere, haud verearis, in putida tua scribere Navicula! sed nequaquam Montgallum injurium esse scito in Sanctos, eorum quando ille supposititios ab authenticis & genuinis separat divos, nec non etiam ab horum veneratione, istas supersticiosas removet religiones, quibus, tu profanus*
Aposto.

Apostolus, Christianum populum non parum inficis atque corrumpis, quando vel nudos homines, non solum divinis honoribus, puta votis, festis & Sacrificiis colendos esse tradis, verum etiam eosdem mortuos, pro vere Sanctis existimas & in scriptis declaras, qui quondam in his terris vivi, gentiles sectati sunt Sanctitatis umbras. Proin tu potius ipse injuriosus in castam Christianitatis religionem scriptor, nec non importunus ad triremes Petri nauta esse, jure meritoque censeris.

At *Epistolis suis pramississe*, Montgallum ais, *præfationem Collegio Jesuitarum Augustano dedicatam insulsam*. Hoc autem tu iterum insulse dicis, dum id nullo verbulo evincis. Nuper Vitus socius tuus, æque tecum, in nudis censuræ generalibus subsistens scripsit: Montgallum *impudenter præsumsisse*, quando Jesuitis Augustanis suum *dedicaverit proloquium*. Hæc dictus commilito tuus admodum invenuste, tu vero multo magis inepte, quando etiam Montgalli præfationem vocas *insulsam*. Sed hoc ipsum Kofleri & Pichleri judicium omnium insulsissimum deprehendet, quisquis illud cum Montgalli proloquio comparate legerit.

Si vero tibi *KOFLE RE* cordi est, *insulas & impudentes* novisse librorum *dedicationes*, tunc animum advertas oportet, ad proprias sociorum cum præfationes tum dedicationes. Ex plurimis cogita quæso, quidnam nuper Jesuita Burghaberus & impudenter & insulse facere præ-

præsumserit, quando suam Theologiam Polemicam ausus est vel ipsi Virg. Mariæ dedicare, quo hujus rei quam certissimus evadas, en Burghabarianæ præsumptionis impudentiam plus quam insulsam: *Mariæ*, sic inquam dedicare præsumit, Burghaberus, *Sanctissimaq; DEI Genetrici, Augustissima cælitum Regina, Domina terrarum Clementissima, Virgini sine macula concepta, Potentissima Hæresium debellatrici, D. D. D. Clientum Infimus Adam Burghaberus.* Annon magna hæc est præsumptio, eaque plane insulsa! quam si nondum capis *KOFLERE*, attentiores te quælo præbe ad hæc magis insulsiora dedicatoris verba: *Patere Domina, ut cum suo libro Auctor pedibus tuis supplex advolvatur, & hic & ille, extra omnem controversiam, Tuus est ex asse totus; utramque benignis, si lubet, suscipe manibus, utrumque gratioso, quo tuos consuevisti, dignare oculo ac protectione, ridebo obtrectantium tela, si Tu defendis, ex qua velut Turre Davidica mille pendent clypei & omnis armatura fortium; neque sane alterius mihi quaerendum aut ambiendum duxi Patrocinium, quam illius, cujus in hoc opere luculentum sensi auxilium; cumque ejusdem officii sit, parta tueri ac parere tuenda, agnoscit hæc mea Theologia Polemica meliorem Te quam me Parentem, & sponte in eum sinum redit, unde tota prodiit, Te siquidem Summa Imperatrice dictante, hoc belli genus & formam concepi; Te classicum canente arma in hostes fidei corripui. Te suppetias*
e cæleo

*e cælo ferente, quæ Terribilis es ut castrorum
acies ordinata, in certamen descendi, quod tan-
dem Te quoque mecum calamus stringente feli-
citer absolvi &c.*

Scatet Burghaberi Theologia Polemica mendaciis & ignorantibus tam multis, quam ca-
leus putridus vermiculis, turget illa gerris &
nugis quam plurimis, & tamen audet earum-
dem faber Jesuita Burghaberus, hanc libri sui far-
raginem nuncupare Theologiam: *Quæ ex asse
tota sit Sanctissima Virginis Maria.* Nonne hæc
tibi *KOFLERE* insulsa videtur præsumtio? adfir-
mare scilicet: Burghaberi *Polemicam* prodiisse
totam ex sinu Maria! quanta Bone DEus, hu-
jus dedicatoris est insulfitas! deblaterare: hanc
suam Theologiam eristicam, *hoc* inquam *belli
genus & hanc ipsam ejus formam conceptam fu-
isse, Summa Imperatrice dictante*, hunc Jesu-
itam, totum insulsum & insigniter impudentem
quis non mirabitur? desinas igitur *KOFLERE*
cum tuo Pichlero, insimulare Montgallum vel
impudentis vel insulsæ præsumptionis, quando
ille, in edendo suo Pseudofabricio, bonam occa-
sionem amplexus non subterfugit Augustanos
præfari Jesuitas; Hoc enim neque *impudentis
præsumptionis*, vel *insulsæ præfationis*, absit, sed
optimæ potius & laudandæ intentionis indicium
fuisse, iterum atque iterum scito.

Sed intemperanter etiam te geris, quando
antecedenter de vestra hominum sanctitate glo-
riabundus, inter alia sic fremis: *Vim argumenti
hujus,*

huius, nempe impossibile videri, Pontificias doctrinas falsas esse, cum easdem & verbo & opere tenuerint per tot sæcula homines Sancti-
moniâ clarissimi, *declinatu-
ros impudenticres
quosdam Lutheranos aperte in Sanctos involare
ac eorum nonnullos inter Ethnicos proscribere.*
Respondeo *KOFLERE*, non esse adeo Romanensi
coetui insolens, quin, ut hætenus consuevit,
nobis vel Arianos vel Paganos obtrudat homi-
nes, pro veris Sanctis colendos. Res in aprico
versatur, & quantum quidem ad Arianos spe-
ctat divos, tunc S. vester Georgius & S. Theo-
dotus satis pro exemplo stare possunt, juxta ea,
quæ haud ita pridem Montcoquius super his
spuriis differuit Sanctis, in sua ad Divam Zeapo-
litanam peregrinatione. Paganos autem quod
attinet, eos fere, quos col tis, innumeros esse
censeo. Quis inquam illos ignotos, Ethnicos,
dubios & spurios enumerabit Sanctos, quos,
hodierna Roma cumulatim, tenebrosis ex cata-
cumbis, & nescio quibus ex puticulis, olim ser-
vis & lixis sepeliendis adaptatis emotos, huc &
illuc transmittit vendendos colendosque? num
tu *KOFLERE*, in hoc Babyloniorum mercatu,
nos tam stultos esse iubes, ut credamus, con-
suetudinem cadavera hominum comburendi &
in cineres redigendi, Ethnicis Romanis ita fuisse
universalem, quod non itidem innumera mil-
lia, more aliorum populorum sepelienda cura-
verint? absis inquam cum isthac absurda, quæ
antiquissimis gentis Romulejæ ritibus valde con-
traria

traria est, opinatione ! Audi Horatium, de speculuncis, quas Romani Ethnici habuerunt sepulchrales, ita canentem :

*Huc prius angustis eiecta cadavera cellis
Conseruus vili portanda locabat in arca:
Hoc misera plebs stabat commune sepulchrum.*

Auribus & animo percipe, quæ tuus Nodotus, peregrinator curiosus, in suo libello itinerario, quem *Nouveaux memoires ou Relation de Monumens de Rome* inscribit, pag. m. 218. his tradit verbis : Il faut remarquer, que les premiers Romains ont été long-temps sans bruler les corps, ils les enterroient a la maniere de grecs, & a parler juste, la coutume de les reduire en cendre n'a jamais été universellement etablie parmi le menu peuple, h. e. *Observari debet, quod primi Romani, per longum tempus, cadavera sua non assueverint comburere, sed ea, more Græcorum terra reddere; vel ut apte loquamur: consuetudo cadavera in cineres redigendi, nunquam fuit, apud vilem populum universalis.* Cum his coniungas licet, quæ nos etiam doctissimus tuus Ant. Pagius, in critica sua Historico-Chronologica ad Annum Christi 67. n. 18. pag. m. 61. sequenti docet notatione: *Is veterum Romanorum usus, saltem ad quatuor aut quinque priora secula servatus fuit, ut defunctorum corpora extra urbem efferrentur, ibique juxta viam Appiam aut aliquam aliam publicam conderentur.* Per quæ
Testi-

Testimonia credamus necessum est, quod olim Romana cœmeteria cadaveribus hominum cum paganorum tum Christianorum promiscue op-pleta fuerint, id quod ipse vester Mabillonius, his in rebus exercitatus antiquarius, Epist. de Cult. ignot. Sanct. pag. m. 9. Sequentibus confitetur verbis: *Neque soli ibidem (loquitur autem de catacumbis) humati sunt nascentis Ecclesie Christiani. In usum communem hæc cœmeteria fuerunt in longa post hæc tempora, id est, ad prima quatuor aut quinque minimum Ecclesie sæcula, ut inscriptiones probant.*

At vero nunc ista tenebrosa loca post effluxum tot sæculorum commovere, indeque Sanctorum corpora & ossa eruere, quis non videt, rem esse profecto periculis plenissimam? Hoc tamen non obstante, summi Pontifices eorumque Sacri reliquiarum mercatores, hætenus ingentem sceletorum copiam, ex ejusmodi locis subteraneis, quæ consueto nomine, *Catacumba* vocantur, extraxerunt, & innumera illinc eruta corpora, in omnes mundi plagas, ad publicum cultum distraxerunt! quæritur quo purioris Religionis successu? sane non alio quam auditu horrendo, dum hinc magna etiam sceletorum eluvies in Ecclesias irrupt easque tot spuris Sanctis infecit. Quade re haud obscuri sed inter Pontificios clarissimi critici, de Pseudo-Sanctis, qui, apud Romanenses cœtus, in pretio habentur & publice coluntur, sæpius mustitant.

Juvat hîc iterum *KOFLERE*, vestrum audire Mabillonium, monachum equidem Parisiensem, sed qui, in hoc internoscendæ antiquitatis studio, vix sui parem habet. Is postquam in modo laudatâ Epistola de Cult. ignot. Sancti pagina mihi undecimâ, exemplum *Julia Evodia*, quam Augustiniani Tolosani Martyrem vulgarunt, ex aliquo Epitaphio D. M. inscripto, quod Romæ in Cœmeterio Callisti nuper cum corpore sibi concesso repertum est, adduxisset, nec non hac in re duplex animadvertisset erratum, tunc ille justo dolore correptus ita lamentatur: *Ex his nemo non videt, quam graviter in ejusmodi rebus contra religionem peccetur, dum Sancti Martyres asseruntur, quos NB. Christianos fuisse, vix ac ne vix quidem demonstrari potest.* Concedit nempe Doctissimus Mabillonius per modestam suam quærelam, plures in Ecclesia Pontificia Sanctos coli Martyres, de quibus tamen, an Christiani fuerint? nihil certi constet, nec etiam constare possit.

Id quod adhuc rotundius de iisdem ignotis Sanctis, quos Romanenses Rituarii ex suis catacumbis eruunt, & ad cultum publicum divendunt, loc. cit. pag. m. 15. in his subjunctis fateatur verbis: *Si de vita eorum vel Martyrio quaeritur: silet Antiquitas. Si majorum de illis Testimonium; nullum est. Si facta & actiones; nulla, perinde ac si nunquam illi extiterint. Si vel nomen; plerorumq; Penitus ignoratur; & si quod sepulcris eorum appositum est, nullum fere*
discr-

discrimen NB. *a profanis.* Cum res ita se, *KOFLERE*, quantum ad vestros nuper Româ transmissos attinet Sanctos, habeat, ut illi sint nempe prorsus dubiæ notæ, imo nullius fidei, cui, de illorum sanctitate tuto possemus inniti, qua ratione igitur succenses Lutheranis, ejusmodi Sanctos Christianorum Catalogo merito eliminandos, inter Ethnicos & Profanos proscribentibus? rem prius transigas oportet, antequam nobis litem intendas, cum tuo Criticorum principe, Jo. Mabillonio, utpote qui nuper Romæ catacumbas diu satis scrutatus, nullam inde aliam quam spuriam, pro vestris Divis, reportavit sanctitatem. Id quod iterum atque iterum pag 9. insinuat, hisce omnium clarissimis verbis: *Sancti ejusmodi NB. plerique nequaquam certi & indubitati, imo dubii & incerti sunt, nullis certis approbati Testimoniis aut indiciis. Horum corpora eruuntur e veteribus Romæ Cæmeteriis, quæ Catacumbas vocant. NB. Dubitant nonnulli, an hæc ita fidelium propria fuerint, ob ab iis Profanos & gentiles penitus exclusos constet. Ego vero solis Christianis propria fuisse indubitanter crediderim: at solis sanctis sive Martyribus, seu Confessoribus, concessa omnino negaverim.*

Cum itaque *KOFLERE*, non ipsa tantum experienciâ ceu optima rerum magistrâ, sed partim etiam ex vestrorum Criticorum vel modesta confessione, vel expressa dubitatione, satis superque pateat; vobis non paucos esse Pseudo-

Sanctos & Spurios Martyres, ex quorum numero, illi præ cæteris notandi veniunt, qui nuper, ex dubiis Romæ Catacumbis, sive antiquis cœmeteriis, extracti, in tot mundi Partes, cultus gratiâ trasmitti fuerunt, iccirco non est, ut illos Lutheranos, qui tales apud vos divos proscribendos censent, vel alicujus detestandæ impudentiæ vel injuriosæ in ipsos Sanctos obtrectationis, accusare sustineas. Potius hoc proscriptionis Consilium pro salutari habeto, quoniam illud non ita pridem, vel ipse Jesuita Daniel Papebrochius, Vir sane maximi judicii & ingenii, haud veritus est suggerere Ravennatibus, apud quos divertens, cultam ab illis *S. Argyridem Matronam & Martyrem Græcam*, pro Spuria & Dubia deprehenderat. Quod illustre factum, eo lubentius huc transfero, quia illud non solum Pseudo-Sanctos apud vos hætenus coli solitos, manifeste ostendit, sed etiam notabile *Proscriptionis* exemplum, cum laude proponit. Recitabo autem illud, iisdem fere verbis, quibus P. Mabillonius, ex Papebrochianis, in sæpius laudata Epistola quæ primum Parisiis 1698. & nuper Ultrajecti 1705. prodiit, attexere non gravatus est. accidit nempe:

„ Ut Jesuita Papebrochius, cum Anno 1660.
 „ venisset Ravennam, & d. 20. Novembris ingressus ornatissimum templum novi Classensis
 „ intra urbem monasterii, adoravisset, sub majori ara, quoddam corpus Sacrum, illic depositum & decentissime conditum a quodam
 Cardi.

Cardinali Legato, admonitus, esse *Sanctæ*
Argyridis Matrone & Martyris Græcæ, cu-
jus NB. ibi festum quotannis ageretur die
24. Aprilis, ductus fuerit post altare, quo
spectaret marmores aut quatuor pedes lon-
gum, altum vero unum, quod cum corpore illo
pariter allatum fuerat, græcis inscriptum lit-
teris. Rogabant adstantes P. Papebrochium,
ut istam inscriptionem sibi latine redderet.
Hanc ergo interpretationem eis scriptam re-
liquit: *Dulcissima mulieri Argyridi Trophi-*
mus maritus, annis vixit XXXVI.

Sed quid ad hæc Sagacissimus Papebro-
chius præterea? monuit removendum a
templo videri saltem lapidem, qui natus esset
scandalum parere intelligentibus, & mulieri
forsan NB. Ethnicæ positus, ac deinde à Chri-
stianis fuisset allatus in cryptam, ut alicujus
Martyris loculo claudendo serviret pro latere.
Nam illa corda sub hac figura ψ . expressa, si
vera essent corda, solum esse indicia doloris,
quem maritus hauserit ex jactura tam caræ
conjugis. Quod NB. in aliis pluribus Ethni-
corum epitaphiis videre erat.

His recitatis P. Mabillonius hunc in modum
suspirat & exclamat: *Pium sane Papebrochii Con-*
silium, sed audi piissimum factum Archiepiscopi
Ravennatis. Quod utiq; NB. ceteri Antistites
in similibus rebus imitarentur. Sic enim, qui-
busdam interpositis, pergit juxta eundem Pa-

„ pebrochius: Cum Ravennati Archiepiscopo
 „ innotuisset nostrum de lapide iudicium, con-
 „ gregationem quæ Romæ super indulgentiis
 „ sacrisque reliquiis instituta est, consuluit &
 responsum accepit: *Non solum amovendum la-*
pidem, sed NB. ipsum quoque illud corpus, NB.
quod Martyris esse nullo jam certo argumento pa-
tebat, restituendum Domino Cardinali, qui ipsum
donaverat. Post quæ verba, Mabillonius in-
 ter suspiria quasi exultat & iterum exclamat:
O dignum certe Romana gravitate iudicium Sa-
cræ illius congregationis! a qua sine dubio, eadem
omnino sententia NB. in similibus factis speranda
est, NB. si de his pariter consuleretur. Quæ vota
 & suspiria Mabilloniana certo indicant: Quod
 ejusmodi Saxa & corpora, in Ecclesia Roma-
 nensi, ad cultum Prostantia plura sint reperta,
 modo etiam essent, qui super iis, rituariam in
 Roma congregationem consulerent.

At tu *KOFLEKE*, quo tandem, tales apud
 vos offensionis lapides, & Ethnica infaus-
 tæ religionis sceleta, removeantur & proscribantur,
 pariter consulas oportet. Enitere inquam ut
 ejusmodi salutaria *proscriptionis* Consilia sedulæ
 mandentur executioni. Eo certe tendunt
 Mabillonii Monachi Benedictini vota & su-
 spiria, ut minimum: Vid. Epist. pag. m. 34.
immodicus iste cultus, qui ignotis Sanctis NB.
in multis Ecclesiis tribui solet, corrigatur &
emendetur, & major in posterum cautela in
probandis & admittendis ejusmodi reliquiis ad-
hibeatur.

bibeatur. Sed hæc *KOFLERE*, de gentilibus in Romana Ecclesia Sanctis, satis esse possunt, postulat nunc rerum ordo, ut ad cæteras tuas retundendas progrediamur cavillationes.

Harum aciem & hujus quidem phalanga, contra Montgallum, instructurus tres formas propositiones, sed tibi non parum infaustas. Ex tanta enim & spissa materiarum segete, quam Montgallus tractavit, tu miser controversiarum Professor, prorsus nihil, præter ineptam Domini, Francisci & Xaverii selegisti defensionem. Hæc triga scil. novitiorum sanctorum tibi omnino percommoda videbatur, ad demonstrandum, quod Montgallus injuriosus in sanctos Romanæ Ecclesiæ esset scriptor. At quam multum deceptus es, mi *KOFLERE*, dum Montgallum injuriarum, in hos ex tua sententia Sanctos, accusare sustinuisti! Montgallus certe, quod ego omnium optime scio, vel hos ipsos, quos tam imprudenter adoras sanctos, ex temporum, in quibus vixerunt, genio & vitio æstimat & excusat, at tu immodicus istorum hominum laudator, defendis sine judicio, quæ plane non sunt defendenda. Historiam insuper negligis dum fabulas apprehendis, & circa illos extollendos, properanter effutis, quicquid tibi rerum ignaro, in buccam venit. Incipiamus de Dominico.

Utpote de quo statim sic exordiris: *Profecto qui, olim de centum millibus Albigensum triumphabat, facile de Montgalli Lutherani audacissimi injuria triumphabit.* Et deinceps iterum:

L s

San-

Sanctum Dominicum centum millia Albigenſium a Religione dulci & falſa, ad Catholicam aſturiorem & veram convertiſſe. Reſp. Hæc tu quidem Koſlere ita ſomniculoſe, quia in Hiſtoria de rebus Albigenſium hoſpes es valde imperitus. Fallis enim & falleris ipſe multum, quando tibi perſuades, Albigenſes ſive Waldenſes fuiſſe hæreticos carnis deliciis deditos. Imo hac ratione Dominicum ipſum ſuſpectum reddis & ejus ſanctitati non parum detrahis, quando hoc in ejus laudibus ponis: *Quod de miſeris triumphaverit Albigenſibus.* Equidem me non latet, quanta dogmatum portenta, & rancida etiam veterum hæreticorum repotia, tribuantur Waldenſibus, hæc autem cum ab eorum hoſtibus per calumni- am efficta ſint, & adhucdum conſingi ſoleant, non multum curanda eſſe duco, præſertim cum ex ipſis etiam adverſariorum, quos de rebus Albigenſium habemus, commentariis conſtare poſſit, quæ horum hominum fuerit partim In- nocentia, partim etiam cruentiſſimæ in illos perſecutionis cauſa.

Testis inquam vel ipſe Rainerius, olim Waldenſium per Lombardiam Inquiſitor, eſſe poteſt, qui de horum Waldenſium Innocentia Bibl. Patr. Tom. IV. part. 2. apud Frid. Spanheimium Hiſt. Chriſt. Tom. I. pag. m. 1653. inter alia ſequentia tradit: *Quod hæc Secta magnam haberet ſpeciem pietatis, coram homi- nibus juſte viveret, & bene omnia de DEO crederet, & omnes Articulos qui in Symbolo con- tinen-*

*tinentur : Solummodo NB. Romanam Ecclesiam blasphemaret, & Clerum, cui multitudo laicorum facilis esset ad credendum. Probe attendas velim, KOFLERE, ad ista Rainerii verba : solummodo Romanam Ecclesiam &c. utpote ex quibus statim colligere potes, quare Waldenses Pontifici Romano ejusque Curialibus odiosi, & ab his in Catalogum Hæreticorum relati fuerint, hoc scilicet ideo & solummodo evenit, quia in fastum, opes ac vitia Pontificum & Cleri vehementius invec-
ti, Romanam Ecclesiam liberiore taxabant reprehensione. Hoc quicumque faciunt & audent, illi statim, apud Romanenses, in Hæresin labuntur.*

Sed tuo Rainerio adjungamus etiam Historicorum principem, Jac. Aug. Thuanum, scriptorem itidem Romano-Catholicum, sed veritatem ubivis locorum insigniter propalantem, qui Hist. lib. VI. Tom. I. de Waldensibus, hunc in modum : *Vera belli in Waldenses suscepti causa fuit, quod Antichristianismum, tyrannidem & errores sedis Romane averfarentur & veraci Evangelii predicatione populos sensim ab Antichristi obedientia revocarint.* Sic libere Thuanus pro more, at etiam vere. Huic accinit Guil. Paradinus in Annalibus Burgundiae lib. II. ad Annum 1209. *Nihil quicquam ajens fecisse Albigenses eorum quæ accusarentur, præterquam quod vitia & corruptelas præsulum liberius reprehenderent.* Ita quoque Bernhardus Girardus, apud eundem Spanhemium, in Historia

istoria Francorum lib. 10. id inprimis, Papæ odium in Albigenſes concitaſſe teſtatur: *Quod Eccleſiaſticorum vitia & mores diſſolutos culpate, ipſiusq; Papa vitam & actiones reprehendere, conſueverint.* Hæc inquam ex veſtris tabulis.

Albigenſibus igitur Romanus Pontifex iuſtiſſimus, nullum non lapidem movebat, quo talis Zelofa & peſſimis Romanenſium moribus adverſa gens, funditus extirparetur. Hinc promiſcua in illam cædes. In Gallia ubi viſ locorum miſeri trucidabantur Waldenſes, non pauci vivi cremabantur. In Anglia candenti ferro in humero aut in fronte notabantur. Infelix popellus hinc inde diſperſus, ſe tandem abdebat ac colligebat, præcipue in regionibus Alpinis & provinciis Alpibus vicinis, undique præruptis ac inacceſſis ferme montium jugis vallatus.

Cujus miſerrimas adhucdum exiſtentes reliquias nemo non novit. Contra hos intrepidus veritatis confeſſores & invidioſos corruptiſſimi cleri cenſores, ab initio mittebatur etiam Dominicus Guzmannus, fervidiſſimus Belli Sacri, duce Montfortio, inceptor, poſtea Inquiſitor Generalis & fundator ordinis Prædicatorum, qui, poſt infauſtas quas habebat, conciones & diſputationes, gladio non amplius ſpirituali & Dominico, ſed proh dolor ferro & cruento, conſentientibus omnibus Chronographis & Hiſtoricis, horrendam in miſello Waldenſium populo ſtragem edendam ſuadebat! ſuper qua
lanienâ,

lanienâ , Romani flamines mirum in modum exultabant atque tripudiabant , id quod inter alia hujus gaudii signa , etiam inscripto tabulæ vaticanæ satis superque , testatur , miserorum Albigenſium cædem ita exprimens: *S. Dominico ſuadente contra Albigenſes hæreticos, Simon, Comes Montfortius, pugnam ſuſcipit, egregie conficit.* Non parum etiam tu gloriari videris *KOFLERE*, quoniam *Dominicum de centum millibus Albigenſium triumphaffe*, jactabundus ſcribis.

Sed quid tum mi Jeſuita ? num tu propter hos triumphos, Dominicum Sanctitatis titulo, jure donatum credis? at tales ovationes poteris etiam pro Neronibus & Caligulis allegare, ut jam nihil de Turcicis, Perſicis & Japonicis dicam Popis & Muſtis, qui hætenus etiam de plus quam centum millibus Chriſtianorum triumphaverunt. Colige inquam *KOFLERE*: Quicumque de centum millibus Albigenſium, horridas Cleri Romani corruptelas conſtanter reprobantium, triumphabat, Is adorabilis omnino Sanctorum antefignanus videtur. Atqui &c. Ita vero ſi perges *KOFLERE* triumphare, Pape! quantum tu, rubro Eccleſiæ Romanæ Calendario, Sanctorum adjicies Auctarium! ſic enim omnes Dragones, & Cataphracti milites, qui huc uſque conſimiles egerunt triumphos, in illud referantur oportet.

Sed hoc non eſt illud, de quo tu cum Montgallo videris pugnare, longe alius te premit ſcrupu-

scrupulus, te nempe male habet, quod Montgallus scripserat: Dominicum cluere disciplinâ Ethnicâ, & per hanc, non aliam quam spuriam habere Sanctitatem. Hinc scilicet est, ut tu Montgalli discursum *Scopis dissipatis* similem esse dicas, hasque in sequentem syllogismum cogi posse credas: *Ideo Baalita Sacrificuli & populi erant Ethnici Sancti, quia se sponte suâ flagellabant. Ergo etiam Dominicus erat Ethnicus Sanctus; hoc gladio stricto, instar ludionis, aera sic verberas: Ideo populi erant Ethnici mariti; quia ducebant uxores: sed etiam pracones Baptizati Lutheranorum ducebant uxores: ergo etiam pracones Baptizati Lutheranorum erant Ethnici mariti.* Et postquam hanc syllogismorum phalanga sic satis, pro tuo lubitu, in aciem produxisti, tunc tu post principia stans, in sinu gaudes: *Quis non ridet inquis hanc sequelam?* Recte respondisti, mi KOFLERE, risu sane digna est hæc imbellis tua syllogismorum acies, ridendo inquam illa sola funditur. Proin isto longo, quem, ad explicationem tuæ collectionis, meditatus es, commentario, pulcherrime potuisses supersedere, non opus enim fuisset, ut Montgallum tuæ logicæ non adeo ignarum, ulteriori fatigares informatione, illumque, ad faciliorem minoris negationem, etiam moneres: miseriam maioris tuæ propositionis, hoc modo esse circumscribendam: *Non ob solum matrimonium populi esse Ethnicos maritos, sed propter matrimonium inter non Baptizatos gentiles contractum,*
sic

sic ergo etiam : non propter solam flagellationem popas fuisse Ethnicos Sanctos , sed propter flagellationem vel idololatriâ vel aliis sceleribus vitiatam , quæ inter suos Sanctitatis nomen habebat , & quæ sunt tua ejus generis nugamenta plura.

Quo autem tibi , *KOFLERE* , serio respondere videar , ante omnia monendus es amicè : Quod nequaquam in tuo situm sit arbitrio , illum discursum , quem Montgallus de spontanea Domini flagellatione habuit , ejusque generis disciplinam Ethnicis quoque Sanctis usitatam fuisse , imo apud illos adhucdum in more positam esse statuit , tam ineptis & puerilibus includere collectionis terminis. Quis enim te hominem adeo dialecticum , ad demonstrandam spontaneæ flagellationis gentilitatem , & hinc resultantem ejus spuriam Sanctitatem , cum hoc insipido , tuo syllogismo : *Ideo Baalita & popa erant Ethnici Sancti , quia se sponte sua flagellabant , sed etiam Dominicus &c.* Ferre potest ? Te vero , *KOFLERE* , nomine Montgalli argumentaturum , istius frivolæ non puduisse argumentationis ! en sic inferas oportet , contra spontaneam Domini flagellationem conclusurus : Quicquid fundamento verbi divini destitutum ex Ethnicismo in Ecclesiam introductum est , illud merito reprobatur , Atqui spontanea flagellatio , qua usus est Dominicus , fundamento verbi Divini destituta ex Ethnicismo &c. Ergo. Vel sic : Quicquid ad venandam Sancti-

tatem

tatem lustralem adhibetur, interim exemplo, instituto & promisso d' vino prorsus carens, originem ab Ethnica superstitione trahit, illud ipsum inquam ceu spurium & Christianismo adversum merito improbatur, atqui spontanea flagellatio, quæ fit propria manu, & quam Dominicus, ad venandam Sanctitatem lustralem, adhibuit, instituto, exemplo & promisso divino prorsus carens, originem ab Ethnica superstitione trahit. Ergo.

Ad hunc argumentationis cuneum, *KOF-
LERE*, omnes istæ exceptiunculæ, quibus tu Montgalli dicursum, de spontanea Dominici flagellatione, infringere satagis, ceu futes & nullius roboris, in auras abeunt. Imo tu ipse plusquam inanis & ineptus es, quando Montgallicæ collectionis infirmitatem ostensurus sic porro garris: *Si sola flagellatio facit Sanctitatem Ethnicam, tunc vel ideo quia est mortificatio corporis? ergo & Christus fuit Sanctitatis Ethnicæ ob quadraginta dierum jejunium, quod magis corpus mortificat, quam brevis flagellatio. Aut ideo, quia flagellatio est mortificatio spontanea? numquid etiam spontanea fuit mortificatio S. Joannis Baptiste in eremo? ergo & hic erat Sanctitatis gentilis.* Hæc enim non tantum prorsus aliena & divina facta, sed ita etiam a scopo nostræ disputationis diversa sunt exempla, ut nullam plane, cum spontanea Dominici flagellatione, habeant connexionem, nec insuper etiam Montgalli discursum contra istam argu-
menta-

mentativum, licet tu alia magis congruentia Proferres, ferire possent ideo, quia ille, ut modo dictum est, non sic nude & crude colligit: *Quicquid Ethnicis in usu fuit, illud improbandum &c.* Abi proin KOFLERE cum hac araneosa texturâ, & ad superius argumentationis robur, animum intende, si tibi curæ & cordi est, aliquid ad Rhombum respondere. Ostende inquam vel ex Sacris litteris vel ex Apostolicis ævis, Guzmannicæ tuæ flagellationis, vel *institutum*, vel *exemplum* vel *promissum* Divinum.

Hic Rhodus, hic salta. Ut vero ad Christi quadragesimale redeam jejunium, illud tanquam singulare, heroicum, Theandricum & imitatu impossibile, huc impertinens, non solum est, quia Idem Christus Dominus, ad hoc in eremo sustinendum, ductus fuit ipso *Spiritu Sancto*, at quo putas Dominicum Guzmanum, ad sponte infligenda sibi flagra incitatum fuisse *motu*? certe non alio, ut infra videbimus, quam *Ethnico*. Et licet noster Servator fuerit vir dolorum, non tamen, ut dolorosam pateretur flagellationem, proprias adhibere voluit manus. Ecquid tibi tandem cum Jo. Baptista, altero illo in Spiritu & virtute Elia? hunc cine tu, absque jussu & instinctu divino, in eremum abiisse credis?

Attamen, non quod pueri in faba, aliquid tandem reperisse tibi videris, quando & hoc modo inflas: *Si sola flagellatio facit Sanctitatem Ethnicam tunc vel ideo, quia est mortificatio spontanea non qualiscunq; , sed consi-*

M
stens

stens in verberibus sponte influctis? ergo & Paulus a gentibus suis contraxit Sanctitatem gentilem, qui 1. Corinth. 9. v. 27. ait: Castigo corpus meum, quem locum exponens noster Cornelius a Lapide inquit: Nonnulli censent, Paulum corpori suo plagas & verbera inflixisse. Cui, teste Gretsero nostro in Predicante vapulante, ad stipulatur vester Melanchton, qui loco castigo legis contundo, contusio vero non fit sine verberibus. Resp. Sed hæc iterum, non ex tripode, loqueris KOFLERE, nihil inquam te juvare potest socius Cornelius scribens: Nonnulli censent, quia sunt alii & quidem plures, super hæc verba paulina, interpretes, qui Sanctum Apostolum metaphorice loqui lubenter agnoscunt. Inter quos ipse Petrus Faber, Rob. Bellarminus, Erasmus, Thomas Aquapud Beatum Gerhardum in Confess. Cathol. Idem facit noster Melanchton, quando verbum græcum per contundo vertit. Ego autem te, in maiorem tui confusionem, ad Abbatem Boileau recentem inter Gallos scriptorem ablego, qui in *Historia flagellantium* hunc ipsum locum ex Professo tractans, rem capite 3. pag. m. 41. ita decidit: Utcunq; res sit, si Sanctum Paulum ex concordia patrum & interpretum mente intelligere necesse sit, inventu difficilem habebit, qui hoc verbum ὀπιλάω in flagello aut virgis cædo traduxerit & spontaneam verberationem

enem ex eo intellexerit. Quæ confessio propria, notatu maxime digna videtur, uti etiam sequens, quando idem Doctor Sorbonicus post adductos Patres Græcos pag. 47. porro scribit: *Quis vero ex his non intelligat faciliter, castigationes quibus corpus cohibebat Sanctos Paulus, non alias fuisse præter labores ad Predicationem Evangelii, quibus vires carnis attenuaverat.* PP. Græcis Abbas Boileau adjungit etiam Patres latinos, & hos cum istis familia tradere pag. 48. ita statuit: *Non dissimilem huic loco interpretationem dederunt Ecclesie latina Patres, nec a Græcis alieniorem.* Neminem unum reperire potui, quin sibi persuaserit Apostolum haud propria manu vapulasse. Jam exulet oportet, **KOFLERE**, tuus Cornelius a lapide, cum suo glossmate: *Nonnulli censent &c.* Aliud enim & quidem longe verisimilius reperire licet, confitente nostro ex Sorbona Doctore Boileau, cum apud Græcos, tum apud latinos Patres, nempe: Divum Apostolum, ne quidem per somnium, de spontanea, quæ propria fit manu, flagellatione, cogitasse unquam.

Sed multo absurdior es, **KOFLERE**, quando tandem & hoc addis: *Si sola flagellatio facit Sanctitatem Ethnicam, tunc vel ideo, quia est mortificatio spontanea consistens in verberibus, qua sanguinem eliciunt? verum apti quoque sunt sanguinem elicere sacci pilosi, cilicia, qua tamen aperte in Sacris litteris commendantur.* Resp. Ubinam vero, dic fodes, cilicia NB. sanguinem

elicientia commendantur in Sacris litteris ? num tu flagrorum defensor , vel ipsam etiam Sacram scripturam flagellabis , usque dum inde sanguineam & indiscretam extuderis flagellationem ? ostende inquam & profer unicum ex Sacris paginis locum , per quem pateat , quod Sacci pilosi pœnitentibus Sanguinem elicuerint expiatorium. Dominicum equidem magnis evehis laudibus : *Quod se flagellans dolorem intenderit pro gloria DEI, peccatorum salute, animarum purgantium liberatione , ideoque ejus mortificationem & Sanctitatem fuisse veram & pietate plenam.* Hæc tu de flagellatione Guzmannica satis magnifice ! at jam allega nobis, quæso, aliquem virum illustrem & Sanctum vel ex veteri velex novo Instrumento, qui *similem propria manu se flagellans dolorem intenderit pro Gloria DEI, salute peccatorum liberatione & animarum Purgantium.* Hic iterum Rhodus, *KOFLERE*, cur ergo non saltas, vel institutum vel exemplum vel promissum divinum , adferendo ? hoc ni feceris, mi Jesuita, injurius certe manebis in Theandricam Christi flagellationem, quæ unice sufficit pro cunctarum animarum salute, cave quæso, hanc cruentissimam Servatoris nostri verberationem & flagellationem , quam ille sibi non propriis infligit, sed ab alienis sustinuit manibus, gentili tuâ profanes superstitione.

Plusquam inaniter & incassum etiam laboras, quando vel ipsos tonsores & chirurgos Scarifican-

ficantes in subsidium defendendæ Guzmannicæ flagellationis vocas, dicendo: *Quis unquam ex motivo valetudinis se ipsum Scarificantem judicavit esse Sanctum Ethnicum? cur ergo hoc nominis probrum imputetur sponte sua ex motivo virtutis se ipsum flagellanti.* Hæc enim absurdissima oblocutio iterum non Montgallicam sed tuam phantasticam, quam ipse fingis, argumentationem respicit. Et quidni, *KOFLERE*, hoc devotionis genus, quando quis sibi, *ex motivo Sanctitatis*, spontanea impingit flagra, profanum & Ethnicum censeatur? ostendas contrarium oportet, ex Sacra scriptura, & primæva Christianorum praxi, si hoc nominis probrum, ut loqueris, non sapit tuo palato. Tu certe plus quam lacero saltas focco, quando spontaneam Dominici flagellationem distinguis a gentili disciplina, hoc enim facis saltem, ex putidis illis quas tuus Gretserus adfert, circumstantiis, utpote: *Quod in flagellatione Ethnicorum popa vel sacerdos simulacrum tenens ipsis adstiterit & interdum gentiles flagella subeuntes inter se de flagrorum victoria contenderint, vel tandem etiam ne dolorem ex verberibus persentiscerent, mentem crebro medicatis potionibus abalienaverint.* Resp. Vestrates flagellatores, si non has præcise, tamen alias observare circumstantias, æque superstitiosas & Christianismo prorsus indignas, ut proin non opus habueris, Montgalum, cum hac lurida flagellare quæstiuncula, *Ni calumniator audire velit, ostendat, quodnam*

vitium fuerit conjunctum cum flagellatione Dominici? num idololatriâ quæ cum flagellatione conjuncta proprie faciat Sanctum Ebri- cum, num aliud vitium? quod cum flagellatione conjunctum faciat Sanctum spurium &c.
Resp. Istam Spontaneam flagellationem, per quam, Dominicus Guzmannus, elicitio suo sanguine, intenderat DEum iratum placare, flagitia & peccata hominum lustrare, animas purgantes liberare, Justitiæ Divinæ pro vivis & mortuis satisfactionem præstare, vel ut rotundius cum vestro Antonino loquar: quando Idem Guzmannus, *trinam Disciplinam de manu propria catenâ ferrea susceperat, usq; ad sanguinis effusionem, unam pro suis culpis, aliam pro existentibus in purgatorio, tertiam pro iis, qui in mundo versantur*, fuisse omnium vitiosissimam, quia non tantum insigniter superstitiosa, sed etiam enormiter blasphema & injuria in ipsam, quæ solum expiatoria est, Christi flagellationem. Et quid tu tandem, *KOFLERE*, de popis & sacrificulis hodiernæ gentilitatis, puta de Dervisiis & Faki- riis apud Turcos & Indos, de Bonziis & Benianis apud Sinenses & Tunkinenses dices? quos omnes, ex Polschizio, Tavernierio, Lecomtio, Schillingero, nec non aliis, transmarinas qui peragraverunt terras, Spontaneis Corporis macerationibus, fustigationibus, castigationibus & humicubationibus quam deditissimos scimus, atque his etiam juxta eorum opinionem sanctissimis pœnitentiarum operibus, largissimas pec- cata.

catorum relaxationes, cum pro se, tum pro aliis demerendas, prætere solitos!

Tu certe, quicquid etiam obstrepas, Spontaneæ, quæ propriis fit manibus, flagellationis originem, ex nullis aliis quam Ethnicis radicibus derivabis. Ad rumpendum igitur Disputationis filum, bene faceres, quando istam propriam Abbatis Boileau Confessionem, quam ex ejus Historia flagellantium Montgallus objecit, curatius perpenderes, est autem illa cap. 4. pag. m. 94. ita sonans: *Planissime constare, ex caudice gentilitatis, Spontaneas flagellationes & voluntarias ortum habuisse & ramos diduxisse, neutiquam vero apud veteres Christianos, ejusmodi verberationum seu flagellationum vestigium aut vibicem incurrere.* Rem ergo, cum proprio religionis socio & in hac Disputationis materia exercitatissimo, transigas, Montgallumque, rogo te, mittas velim.

Ad hoc autem tam illustre propria ex domo Testimonium, tu, ne nihil dixisse videaris plus quam frivole tricaris: *fortasse hunc Doctorem Sorbonicum de flagellationibus publicis loqui iisque talibus, quales olim instituerint Hæretici flagellantes dicti.* Resp. De istis equidem flagrorum Sectariis Abbas Boileau scribit etiam, hoc enim requirebat ordo Historiæ, at non tam multa & proluxa de dictis *Flagellantibus*, sicuti vestris adhucdum usu receptis flagellationibus profert; & de his posterioribus non solum superiora, verum inter alia plura, hæc etiam sequentia

ceu magis rotunda notat, capite nempe quinto pag. m. *Purioribus ineuntis & jam adulta etatis Religionis Christianae temporibus, ceu mille post Christum natum annis & amplius, incogitabile & improbabile fuisse hominibus, propria aut aliena manu, de suo ludere corio, ac sibi Scapulas conscribillare scuticis aut flagellis.* Insuper Jesuitam Gretserum, vestrae flagellationis antiquitatem ex falsis Testimoniis deducentem, non in uno refutat loco.

Dicis porro : *Ad id, quod ex hoc Auctore Gallo afferatur, integrum te ferre judicium non posse, ejus Historiâ ad te nondum perlata.* R. Tuum est efficere, ut ad te perferatur vel editio Latina Impressa Parisiis, apud Joannem Antisson Tygographiæ Regiæ præfectum, An. M. DCC. cum Privilegio Regis, velejus traductio five versio Gallica, ad te mittatur, quæ impressa fuit Amstelodami, Anno 1701. Quem Auctorem Gallum si tibi comparaveris, quæso eum perlege, deinceps fer judicium integrum & non tam mancum aut vitiosum, quale impræsentiarum tulisti adversus Montgallum. Hujus autem libri lectionem totiusque rei curatiorem meditationem, ego tibi tanto magis commendo, quanto magis tu frivolis & vanis, imo etiam blasphemis inhæres hariolationibus, non enim, sine mentis horrore, legi possunt sequentia tua verba : *Cur non ex eadem Adversarii ratione scribi ac dici posset, quod Christus in Baptismi institutione Pharisæicas lotiones sit imitatus* NB. in Eucharisti-

charistia Bacchi & cereris sacrificulos? Apage inquam hos profanos & impudicos flosculos, non responsione, sed animadversione dignos.

Ex quibus omnibus, *KOFLERE*, patere potest, te, in solvendis Montgalli objectionibus, cum earum vim aut non intellexeris, aut eas tibi longe aliter, quam Montgallus in forma propositurus fuisset, effinxeris, necquicquam sudasse & alfisse, imo te plusquam finistrum & in sanum esse, quando indiscretas istas corporis Lacerationes, quas Montgalli proloquium Jesuitis Augustanis, objecerat, excusaturus dicis: *Licet mortificatio quandoque in Christianis esset indiscreta & aliquo modo culpabilis, non tamen propterea statim vocandi essent Sancti Ethnici, sicut, ob modicum excessum in potu, intemperantes Christiani non statim dicantur intemperantes Ethnici, quales fuerunt Bacchi cultores.* Resp. Hæc ut iam dixi, tu perabsurde. Cum non attenderis Montgalliam argumentationem procedere ex loco causarum. Cujus nempe causa & origo est mere gentilis & Baalitica, id ipsum jure meritoque censetur Ethnicum & Baaliticum. Atqui spontanea corporis flagellatio & laceratio, quæ propriis fit manibus, nullius alterius est, quam Ethnicæ originis & religionis. Nihilofecius tamen vos Dominicum Loricatum, Henricum Susonem, Franciscum Borgiam, Catharinam Senensem &c. ob ejusmodi ferreas & lividas corporis disciplinas, mirum in modum extollitis, nec non pro Sanctissimis & meritissimis

M 5

habe.

habetis adiutoribus, cum interim tamen causa & origo hujus eorum laudis & Sanctitatis, indiscreta nempe corporis laceratio, sit mere gentilis & Baalitica. Et qui Bacchum vel modice imitantur, certe Bacchantes sunt, quicquid tu tandem obloquaris.

Circa ea, quæ Montgallus, de læsa per indiscretam flagellationem corporis sanitate, utpote qua nihil nobilius & præstantius esse potest, objecit, tu ita retundere conaris: *Ceterum non adeo sollicitus sit Montgallus de ladenda valetudine, vitæque decurtanda per austeritatem: cum non raro austerissimi vitam incolumem protraxerint in summum senium, aliis inter delicias crebro agrotantibus & premature mortui.* Resp. Hoc fati genus jam aliquoties contigisse, & adhuc contingere, non abnuo. Interim hoc quoque non raro usu solet evenire, ut quidam deliciofi supervivant ipsis austeris. Ambo delinquant, ni fallor, partim excedendo, partim deiciendo. Propterea tamen, nec austerior nec deliciosior vitæ decurtatio, apud sapientes invenit excusationis locum. Sed instas pungendo: *Hoc vero certum esse, minus nocere sanitati insignem austeritatem, quam curas matrimoniales Prædicantium cum appendice pusionum.* Resp. Unde tu vero *KOFLERE* novisti, curas matrimoniales, cum appendice pusionum, tam insigniter nocere sanitati? num hoc vel ex propria vel ex aliena didicisti experientiâ? sic profecto est; bona corporis sanitas detrimen-
tum

tum accipit, ubicunque, in ea curanda, vel deficitur vel exceditur. Et habent sane Lutherani Prædicantes suas quoque flagellationes, quibus etsi non sponte tamen invite macerantur. Flagella ipsis sunt austeritas uxoris, importunitas ludimagistri, improbitas Sculteti, acerbitas laborum, paucitas numorum, pluralitas pusionum & quæ sunt sexcenta hujus cruciamenti flagra plura, pronuper haud invenuste recensita, per quendam Anonymum, in tractatu, quem inscripsit: **Der wohlgeplagte Priester**/ quam dissertationem adeas & legas velim, si penitus novisse gestis, cujus amari generis sint cruciferæ Prædicantium disciplinæ.

Adhuc unum, quod tibi momenti speciem habere visum est, assumis ita explicandum: *Cum Romano-Catholici tenere dicantur: Quod per opera spontanea flagellationis aliarumq; mortificationum, pro peccatis suis satisfaciant, justificentur & salventur &c. Hanc doctrinam cum Christo Salvatore injuriosissimam frustra deplorare Montgallum, dum falsum omnino sit: quod juxta Catholicos spontanea mortificationis opera pro reatu culpæ condigne satisfaciant &c. falsum etiam, quod dicta opera justificent peccatorem ac remittant peccata mortalia. Hoc enim per merita Christi tanquam causam principalem & per actum contritionis &c. Montgallum igitur more aliorum Theologorum Lutheranorum non intelligere, quid Theologi Romano-Catholici de satisfactione, meritis & gratia teneant.*
Resp.

Resp. Hæc tibi omnia præcipitanter exciderunt. Et nimium frustra, mi *KOFLERE*, in hoc sollicitus ac quærulus es: Quod Montgallus non capiat aut intelligat, quid Romanenses Doctores circa merita vestrorum operum pœnalia, inter quæ, spontaneæ flagellationes non parum eminent, sentiant & intendant. At vice versa, tute potius ignorans, saltem, dissimulans esse videris illorum inter scholasticos certaminum, de *ratione & modo meriti*: Utrum videlicet mereantur opera *ex congruo*, aut ex *condignitate interna*, an pendeat meritum ab *acceptatione & favore DEI*, an a *gratiâ unionis vel Spiritus S.* an a *pactò DEI*. In hoc equidem dubitationum & altercationum torrente, vester Bellarminus vadum tentat & lib. 5. de Justificat. cap. 16. audacter asseverat: *Communem Theologorum sententiam admittere simpliciter meritum de condigno*. Sed eccum, nostrum Koflerum contra sentientem! quando clamat: *Falsum esse, quod iuxta Romano-Catholicos, opera spontaneæ mortificationis condigne satisfaciant*. Vobis ita fluctuantibus, quis *KOFLERE*, incertas Romanensium Theses satis intelligere poterit? At tamen Cardinalis Bellarminus sic satis clare, opinor, loquitur, quando lib. I. de purgat. cap. 10. §. secundus &c. dictitat: *Homo justus adultus, sub duplici titulo jus habet ad gloriam, uno ex meritis Christi, altero ex meritis propriis*. Sed longe clarius Jesuita Lud. de ponte, quando lib. 5. in Cant. Cant. exhort 24. flagra spontanea hunc

hunc in modum satisfactoria declarat : *Ex Christi exemplo disce modum, quo satisfacere te oporteat pro peccatis tuis, ut scil. per vulnera corporis medearis vulneribus mentis &c. Christus vulneratus, attritus & flagellatus est propter iniquitates nostras, te etiam vulnerari, atteri & flagellari oportet propter iniquitates tuas. Adimple ea, quæ desunt passioni Christi in tuo corpore.* Ex ejusmodi Christo Salvatori plusquam injuriosis flosculis, Theologi Lutherani, ut opinor, valorem vestrorum flagrorum satis superque percipere possunt. Itaque non erat, mi KOFLERE, ut longum illis scriberes commentarium, circa Spontanæ, quam nimium quantum defendis, flagellationis satisfactiones & justificationes.

Sed graviter etiam ferre videris : quod Montgallus Jesuitam Gretserum, vim & virtutem flagellatoriæ disciplinæ supra modum laudantem adduxerit, responsas quippe : *Gretserum vim satisfactoriam extollere quidem, sed talem tantum, quæ ex benigna Dei acceptione deleat reliquias peccati jam retractati &c.* Resp. Hæc tu KOFLERE, ex proprio cerebro, non autem ex Gretsericalamo. Demonstra inquam, ubi se talibus Gretserus exposuerit verbis ? Finge autem Gretserum ita sensisse, quid tum ? sic tu ex Scylla in Charybdin, quia hæc ipsa sententia : *Opera bonæ ex gratia procedentia non esse meritoria ex condigno ratione operis, sed tantum ratione pacti & acceptionis Divinæ, vestri est Soti, quem,*
hanc

hanc ob causam, Bellarminus libr. 5. de Justificat. Cap. 17. non parum explodit.

At quid opus est, *KOFLERE*, ut tu nobis Gretseri Disciplinas tam incerto verborum circuitu explices? cum ille se ipsum longe clarius & quidem lib. 2. Discipl. c. 8. item lib. 3. c. 1. & 2. hoc modo exposuerit: *Flagellatio, qua elicitur sanguis, peccata expiat, & regnum diaboli potenter destruit. Per flagellationem, Deum, homini debitorem effici, & ex justitia, ad solutionem obligari, eandem, eternam beatitudinem certissime afferre.* His verbis Gretserianis quid expressius? quid tandem etiam in flagra Christi dissolutius scribi potest! Remittis autem Montgallum ad Gretseri *Predicantem vapulantem*, sed quo tuæ defensionis emolumento? hoc nimirum, ut iterum atque iterum ex tuo vapules Gretsero, qui lib. 2. & 3. Præd. Vapul. hos omnium teterribus eructat logos: Quod nempe per *flagellationem humani corporis victima illi uni sacrificio, quod in ara crucis oblatum est, invisibiliter misceatur. Et nulla res sit, qua Deum nobis magis placatum & Propitium reddat, quam Sponte suscepta disciplina.* Audite inquam coeli & auribus percipe terra! ita mihi *KOFLERE*, denuo suspirandum & exclamandum est, cum Propheeta Esaia, quia tibi, proh dolor, obturatæ sunt mentis aures ad intelligendum, quam superstitiosa, imo quam blasphema sit, vestra flagellationis disciplina! nunc etiam accedam oportet, ad tuum Franciscum Stigmaticum, quem æque tam misere, quam tuum Dominicum defendis.

Sectio

Sectio IX.

S U M M A R I U M.

Pontificiorum neophytos ad res fabulosas & superstitiosas suscipiendas obligari. Stigmata Francisci solenni & duplici officio in Ecclesia Romana celebrari. Idem Franciscus cujus cerebri & morum studii fuerit? num se, vestes exuendo & nudum sistendo heroice gesserit? an laudi ducendum, quod bonum cingulum abjecerit, funem assumerit & Patrem neglexerit? gestiebat bestiis aeris & aquaticis concionari. Num in hoc conformiter cum Christo & Psalte Regio fecerit? Ad restringendas carnis libidines, se in nive volvebat & massas niveas in matrimonium ducebat &c. Cum porcis etiam in luto versabatur. Hoc non obstante Jesus typicus audit. Ejus visiones & revelationes exploduntur. Num a Pontificiis concionatoribus, equalis cum Christo, predicetur? Horrenda & blasphemica ejus cum Christo comparatio, ex libro conformitatum. Hujus libri comprobatio in generali Franciscanorum Capitulo. Existimatur perfectior ipso Christo. Ejus stigmatum impressio arguitur fabulositatis & impietatis. Ejus vulnera post mortem visa negat Matth. Parisiensis. Diabolorum vaticinia & Testimonia circa Francisci Stigmatizationem.

Miseras Francisci vindicias exorsurus conaris primo proponere Montgalli mentem, quam

quam huc redire adfirmas : *Intendere ad ver-*
sarium ut præcipue ostendat, Francisci Sanctita-
tem esse nullam, ejus Stigmata, indulgentias
Portiuncula esse figmentum, confraternitates
de cingulo S. Francisci, item Scapularis RR. PP.
Carmelitarum esse intolerabiles superstitiones &c.
Proin Lutheranos ad Pontificios transseuntes, vi
formula Professionis Tridentina teneri ad super-
stitiosa, ad fabulas &c. Ad has Montgallicas
 assertiones, quid tu *KOFLERE*? adversarium
 malo laborare supposito, qui sic autem mi Je-
 suitæ? *cum nemo Catholicorum obligetur ad cul-*
tum & invocationem positivam hujus determi-
nate Sancti, ad lucrandas has indulgentias, ad
hanc vel illam congregationem, & horum electio
cuivis sit libera. Resp. Hoc equidem tibi, de
 Catholicis ex parte lubenter, at nullatenus
 de Pontificiis, concedit Montgallus. Eos au-
 tem, qui, Lutheranismò abdicato, amplectun-
 tur Papismum, ex adjurata fidei Professione,
 sive recepto apud vos Tridentinæ religionis ju-
 rejurando, ad *invocandos Sanctos*, ad *veneran-*
das reliquias, ad *lucrandas indulgentias*, con-
 sequenter ad ipsas superstitionum nugas & ran-
 cidas reliquiarum fabulas suscipiendas, quam
 maxime obligari, quis non odoratur?

Et hoc illud ipsum est, quod suis in litteris
 Montgallus præcipue urget; ad quod tu tamen,
 cum socio Pichlero, prorsus nihil, præter pan-
 nosum istud exceptionis nugamentum: Nemi-
 nem obligari *ad cultum & invocationem positi-*

nam hujus determinate sancti, ad lucrandas has determinate tales indulgentias &c. Finge inquam, quantum lubet, hujus vel illius determinate imaginariæ, statuariæ & reliquiariæ devotionis electionem, relinqui jurantibus arbitriam, velut clarius loquar, transeuntium neminem obligari specialiter & determinate, ad hos vel istos invocandos Sanctos, ad has vel istas colendas imagines, ad has vel istas venerandas reliquias, ad has vel istas lucrandas indulgentias &c. nihilominus tamen clarum & evidens est, quod hoc ipsum superstitionis jugum super jurantium cervices ponatur portandum generaliter & cum nulla hujus vel illius Fabulæ v.g. Compostellanæ, Lauretanæ, Emeritanæ &c. exclusionem. Fateor, Constantiter teneo sic Professio sive jurantium formula Profitendi, ex Tridentinorum præcepto, Sanctos venerandos atque invocandos esse &c. Eorum reliquias esse venerandas, firmissime assero imagines Christi ac Deiparæ semper Virginis, NB. nec non aliorum Sanctorum habendas & retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impertiendam. Indulgentiarum etiam potestatem &c. Cum hæc solennis & jurata fidei professio transeuntibus sit inevitabilis, quid eos quæso juvare illud abs te jactatum electionis arbitrium potest? cum omnibus, qui emunctioris sunt nasi, constet & palam sit: Præcipuas apud vos Sanctorum reliquias, & harum omnium celebratissimas indulgentias, esse tam fabulosas quam supersticiosas.

Ad hoc respicit Montgalli discursus, ex professo, proin etiam ad hanc ipsam, si tibi respondere cordi est, decurras lineam, oportet. Et quare, *KOFLERE*, vestri neophyti, ad *invocationem posuivam hujus determinate Sancti*, ad *harum item vel istarum determinate reliquiarum indulgentiarumve venerationem & lucrationem*, non obligarentur? cum illis tamen, in ipsa juratæ professionis praxi, plane non integrum sit, prætermittere institutos vestrarum superstitionum dies festos & solennes cultus! v. gr. publica Stigmatum Francisci & indulgentiarum ejus Portiunculanarum Sacra! *Stigmata Francisci*, *Papam Benedictum XI. anniversaria solemnitate*, *duplici officio Ecclesiastico voluisse*, *Papam vero Sixtum V. mandavisse celebrari*, Auctor est ipse Baronius in Martyrologio Rom. mense Sept. 17. pag. m. 578. an non sic tibi, *KOFLERE*, cuncti Pontificiorum neophyti, per hos infallibiles Dictatores, ad celebranda fabularum solennia, satis superque *determinati* videntur? & quid vero totus Papatus, in sua solenni & practica consideratus devotione, aliud? quam ingentia, Sanctorum festis, Reliquiis, indulgentiis & missis repletissima plaustra & vehicula! ad horum unum certe, se, in solennibus festis & publicis cultibus, determinent & obligent vestri neophyti, tam necessum est, quam necessum ipsis, ut publicum evitent Papismi contemptum, nec non scandalosam fidei Tridentinæ simulationem.

Hac

Hæc tecum præliminariter, nunc propius ad rem ipsam.

Ut video, animo fers admodum iniquo, quod Franciscum Montgallus salutaverit hominem *corrupti cerebri*. Resp. Montgallus in teutonicis suis litteris ita loquitur: Wann ich aber von diesem seltsamen Heiligen ein eigentliches Urtheil abfassen müßte / so wolt mit Wahrheits-Grund sagen können / daß Er ein Mensch / welcher in seinem Gehirn nicht recht daheimbd gewesen / massen jener hazard &c. ut videmus, non infra modestiam, ne dum infra rei veritatem Montgallus loquitur, vesanientis quippe nec non cerebrosi hominis est: Apparitiones Christo Domino injurias jactare, vestibus exutis se nudum præsentare, corpus tegumentis privum in nivibus volutare, bonum cingulum projectare & hujus vice crassum funem gestare, avibus & piscibus textus Biblicos explicare, & quæ sunt sexcenta plura ejusmodi deliramenta, quibus Franciscus stolidè vacavit. Hæc si nondum capis, *KOFLERE*, dic ipse quæso, cujus cerebri Franciscum fuisse putaveris, quando ille priusquam ex ephebis excederet, in vario vitiorum ac scelerum luto vixit? litteris ajunt paululum degustatis, animum mercaturæ adjecisse tanquam vitæ genus questuosum. Affluentibus vero opibus adeoque insolentiorum factum, profanam luxuriosam & carnis undique voluptatibus deditam egisse vitam, & quamvis morbo gravissimo propterea correptus a DEO videbatur, nihilominus Sanitati

pristinæ restitutum, ad priorem vomitum rediisse usque ad annum ætatis suæ 25. Hæc Hospinianus de Orig. Monach. lib. 6. cap. 8. pag. m. 403. ex vestratibus Legendariis, puta Vincentio & Antonino.

Quid? quod ipse Thomas Walsingham, Monachus Benedictinus & homo sicut Oudinus in Supplem. de Script. Eccles. pag. m. 713. eum deprædicat, *in Historiis colligendis studiosus atq; diligens*, etiam dissolutissimos Francisci mores haud obscure insinuet, quando de illo inter alia loquens, his utitur verbis: *Post lasciviam juvenilis ardoris &c.* ceu videre in ejus *Hypodigmate Neustria* est, ad Annum 1227. apud immortalis memoriæ virum, Frid. Spanhemium, Hist. Christ. pag. m. 1700. Notandum etiam: Quod Cardinalis de Vitriaco Franciscum appellet, in Historia sua Hierosol. *virum simplicem & illiteratum*. Oportet ergo, quod non admodum sani, sed *corrupti fuerit cerebri* Franciscus Assisias, minimum talis, antequam suam ad frugem rediit.

Sed descendamus nunc ad Montgalli rationes, quas tu profecto, necquicquam, ut cæteras ejus cunctas, conaris refellere. Harum autem primam, propter quam ille, in Francisco, læsi cerebri signum colligat esse ais: *Quod Franciscus in præsentia Magistratus vestes Patrias exuerit & eas Patri suo, qui eum coram judice accusabat, restituerit*. Resp. Hoc cine vero factum, tu *KOFLERE*, non vesanientis credis

credis esse hominis? dic quæso contrariæ, cui addictus es, sententiæ causam: *Si Lutherus*, ita tu quidem instas, *in conspectu Papæ togam religiosam intrepida libertate depositam superiori sui ordinis restituisset, palam Papatu valedicere jussu, nunquid tribuerint adversarii hoc factum heroicum pio ardori & non turpi amentie? cur ergo Franciscus mundo Patrique valedicens insanus sit depositis vestibus nudum Christum seuturus?* Resp. Te vero mi *KOFLERE*, in Francisci tui gratiam ita insanire, ut nos etiam crederes, Lutheri consimile factum, casu quo nempe, ille adhuc monachus, depositis vestibus, se corpore prorsus nudum Pontifici præsentasset, pro illustri & heroico existimaturos! apage sis istos Lutheranos, ita tecum sentiendo ineptientes. Hoc si fecisset Lutherus, Potius demens, nequaquam autem prudens fuisset. Aliud autem est, cum hic monachus Augustinianus, instinctu prorsus heroico, deposita monasticæ vanitatis cuculla, vestros nudipedes coram toto mundo, hypocriseos & superstitionis arguerit, eosque ad pristinas asceticorum vias calcandas, intrepide monuerit &c.

Exceptionis tuæ absurditatem si nondum sentis *KOFLERE*, tunc fac, ex te ipso capias exemplum. Tu inquam, in Augustano Collegio, Professore Theologiæ polemicæ ordinarium agis, & sic non parum in celebritate versaris, at si nunc te quispiam repetundarum coram splendidissimo Senatu solenniter accusaret,

tu autem, ad satisfaciendum aëtori, coram tribunali, non solum cucullam, verum etiam tibialia & femoralia exueres, & sic te leberide nudiores præsentares, nunquid credere aude- res, fore, ut Inclutus civitatis Magistratus te heroa judicaturus esset? Ego vix ac ne vix quidem credo.

Sed aliud latibulum quæris dicendo: *qua- dam Sanctorum facinora sine circumstantiis specta- ta, videri primo intuitu minus sane rationi con- formia; considerata vero cum circumstantiis ceu actus heroicos suffici.* Id quod, exemplum Christi coram Herode silentis, evidenter comprobaret, qui, huius regi & ejus aulicis rem obiter conside- rantibus vir æque corrupti cerebri & risu dignus videbatur &c. Rem pariter se habere cum Fran- cisco, utpote in quo, quisquis ejus intentionem considerans, qua nempe neglecto Patre terrestri, qui eum a proposito avocare studuisset, soli placere cælesti voluisset, Christianam prudentiam coleret. Resp. Illa vero distantia, quæ, silentiosum inter Christum & stomachosum Franciscum, inter- cedit, nimia quanta est, & maximam, cum in personis tum in rebus, disparitatem infert, pro- pter quam, *KOFLERE*, intenta tuâ comparatio stare non potest. Merito Christus Dominus Aulicis Herodianis respondere supersedebat, quia horum ludificantium corda habebat explo- ratissima. Contra Franciscus rem cum quærulo Patre, coram judice habens, se minus reveren- ter gerebat, quando filialis pudoris & paterni respe-

respectus parum memor, statim ipsas exuebat caligas, non enim Pater Bernardio harum detractionem, sed morum, in filio contumaci, correctionem, intendebat. Nequaquam ergo hoc irreverentiæ factum, quale fuerat, quando denudato corpore Patri respondabat, Franciscum Heroa ostendit, ut tu perperam colligis, sed potius eum sarcasticæ illusionis arguit, qua parentem præter omne decorum excepit.

Dictus Pater Bernardio, fateor, exheredationis minas spirabat, idque non immerito, propter dissolutos & hactenus incorrectos filii mores, audito autem hoc Patris proposito, quid noster obstinatus Franciscus? en Pater, ogganniebat, habeas tibi etiam, cum omnibus istis, quibus me privare cupis bonis, Francisci tui caligas &c. cum hoc ergo subligaculi genus, simul nudus Franciscus manibus tenebat & sic satis arroganter Actori Patri in faciem respondebat, nunquid tu *KOFLERE*, bonum Bernardionem non delusum & male acceptum credis? Istum sane natum, qui, coram solenni panegyri, tam mordaci stylo & facto Patrem non reformidat pungere, nequaquam suavem vel morigerum, sed moribus valde corruptum jure meritoque dices.

Rem alio capias modo velim. Si tu *KOFLERE*, malo agitatus fato, in Collegii tui leges ita impingeres, ut te propterea, Spiritualis tuus Pater, Rev. Dominus Rector, qui jus in te habet castigationis, bis aut ter, ordinaria tua

privare vellet vini portione, quam meritam autem tu correctionem, non aliâ quam hac caperatâ fronte, accipere atque dicere velles: En Reverende Dn Pater Rector, habeas etiam tibi meam panis & carnis portionem, nolo enim amplius vel tuum potum vel tuum cibum degustare, sed meo prorsus lubitu jejunare &c. num tu sic non justam Patris Rectoris iram & apud cæteros, *corrupti cerebri* notam incurreres?

Hoc non obstante, tu instanter urges *circumstantias*, & per has credis, Franciscum se se denudantem, omnino heroa declarari. Resp. Ad sunt equidem, quod non diffiteor, peculiare circumstantiæ, quæ Franciscum, quando Pater ipsum coram iudice conveniebat, non obscure famosum & suspectum reddiderunt: Cum enim ille S. Damiani templum ruinosum ad orandum ingressus & ad Crucis imaginem prostratus denuo hanc vocem, nescio qua ratione, & arte prolatam audivisset: *Francisce vade & repara domum meam, quæ pene tota destruitur, ut vides*, tunc protinus Fulginum iter faciens, pannos, quos venales asportaverat, vendidit, eamque pecuniam, quam Patri suffuratus fuerat, templi sacerdoti dedit, ut inde sarta tecta ædium sacrarum reparari curaret, utque cum eo sibi aliquando vivere liceret, oravit. Concessit id quidem sacerdos, sed pecuniam, furto ablatam, accipere noluit, veritus ne parentes ejus id ægre essent laturi. Id vero ubi Pater rescivisset, quærit Franciscum, qui se in fovea occultarat.

rat. Tandem relicta ea, Assisium ingreditur, quem cum cives cernerent facie squalidum & mente mutatum, Cœno & lapidibus eum impetebant. Pater etiam inter alios accurrens, eum domum pertractum primo verbis deinde verberibus, tertio vinculis castigat. Sic dignam furto mercedem reportavit. Ex vinculis vero non multo post, matris beneficio, liberatur, patre peregre profecto. Reversus autem tumultuatur pater, majorem in modum, & in primis ablatam pecuniam reposcit, cumque recepisset, etiam si mitior factus esset, tamen de eo exhæredando cogitavit, ideoque ad tribunal Assisiense eum sistebat, ut ibi renuntiaret paternæ hæreditati &c. Hæc iterum, ex vestris Legendariis, apud laudatum Hospinianum. Adsunt itaque rerum causæ & circumstantiæ prægnantes, puta furti ignominia, filii pervicacia, Patris ira, carceris poena, civium verbera &c. Jam colligas licet, *KOF-LERE*, num his pulcris circumstantiis, Franciscus Assisias judicari possit Heros! mea equidem sententiâ, valde necessarium erat, ut ipse, rebus sic stantibus, aliquid ridiculi & a sana ratione alieni, coram solenni tribunali, patraret, quo nempe faciliorem judicis favorem & commiserationem sibi emendicaret. Detractio caligarum ipsi hac vice complacuerat. Insignis erga quærulum patrem respectus, & ingens Francisci Herois facinus!

Sed longe gravior illa videtur *circumstantia*, quam tu ipsemet, ad defendendum Francisci

Heroicissimum, memoriæ prodis, hanc ejus esse *intentionem* ais, *qua neglecto Patre terrestri, soli cœlesti placere studuerit Patri.* Resp. Hoc omnium inquam maximum fuit hujus Herois facinus, quando videlicet justo stomachosior *neglexit Patrem terrestrem*, & sic præceptum divinum, quod in numero est quartum, despexit insigniter! Nunc ad secundam, si tibi placet, Montgalli rationem.

Montgallum conquereris pene ipsum Franciscum declarare irrationalem, quia irrationabiles ad bestias verba fecerit. Resp. Hoc non adeo stulte Montgallus. Tu tamen, exculpandum super hac re Franciscum, duas obtendis rationes, quo nimirum Franciscus rationabilis evadat concionator ad irrationabiles bestias, quarum prima hæc est: *Quod Franciscus volucres ad laudem DEI, animaverit.* Secunda, quam interseris, causa est: *Quod idem Franciscus aves nimium inter orandum & concionandum garrulas DEI virtute tacere jussit, ad instar Christi: Qui imperaverit ventis & Mari, & Psaltæ Regii qui voluerit, ut Dominum laudarent bestie & universa pecora.* Resp. Hæc tu parum considerate, quia statum quæstionis turbas. Nam prudenter omnino perorat concionator, quando de volatilibus bestiis verba facit & per has homines ad providentiam DEI meditandam hortatur. Sic omnium amabilissime, Noster Servator. Sic etiam suavissime hortatus fuit Regius Psalter omnes homi-
nes,

nes, cujuscunque essent conditionis aut ætatis, ut Dominum celebrarent. Atque ut id facilius impetraret, per Prosopopœjam allocutus est irracionales, imo etiam inanimatas creaturas, easque jussit laudare creatorem: Non quod talem exhortationem intellexerint aut nunc intelligant, sed ut significaret, quod in ipsarum consideratione inventuri simus copiosam materiam celebrandi Dominum: Quandoquidem omnia ad laudem DEI & in usum humani generis condita sint. Contra Franciscus, si legendarios audis, non solum rationibus, sed etiam irrationalibus creaturis, a concionibus esse gestiebat. Bestiis inquam marinis & aviculis aëriis verba enarrabat & textus Biblicos explicabat, quod officii genus non prudens homo, sed is exsequitur, qui cerebri, si non prorsus corrupti, minimum tamen valde ridiculi est. Idque cum primis apparet, quando talis pennipedum præco, sermonem suum incepturus, Avium aures, *fratrum*, cicadas autem, *sororum* titulis demulcere conatur, qualiter omnino Franciscus fecisse traditur vid. *Les Entretiens sur les Saints* pag. m. 137.

Notissimum porro ais in schola Asærica dogma esse, ut ex creaturis ad DEum ascendatur & creatura omnes ad Auctorem DEum dirigantur: Ad hanc Scholam te proin D. Montgallum humanissime invitare, aut si is comparere amplius nec velit, nec possit, ejus Fautores. Resp. Non est, ut Montgalli Fautores, hac tua.
ad

ad Ascetarum lectiones capiendas, invitationes porro molestes, sed pro certo habeto, quod Montgallus ipse nullam Ascesin, quæ animum per scalam creaturarum, ad earundem summum procreatorem, deducit, sup̄terfugiat, fac modo, ut tandem comperiatur, ubi bonæ apud vos habeantur Ascetarum scholæ? nam illæ, quas Ridiculus Franciscus hætenus aperuit, non admodum placent. Et ne tu, propter *humanissimam*, ad asceticas vestras scholas, invitationem, inultus maneat, audeo te bonæ reciprocationis ergo etiam, humanissime rogare, ad discendum *jus Hominis in Creaturas*, quod nuper iusto tractatu tradidit Cl. Dn. Weigenius.

Nunc ad tertiam rationem examinandam Progredieris, qua Montgallus statuit: Franciscum Assisiensem *non sapienter sed stulte fecisse, quod cingulo meliori projecto, ad vestes necedendas, adhibuerit funem crassum & nodosum.* Hic tu omnium murmurantissimus retorques: *Ergo & Joannem Baptistam fuisse corrupti cerebri, dum depositis melioribus vestibus Cameli induerit exuvias.* Resp. Ut KOFLERE, me sentias aperte loqui, fateri non dubito: tuum, in adornanda hac responsione, paulo magis, quam olim Francisci caput, in assumendo ad se stringendum fune, vacasse cerebro. Quis enim unquam fando audivit, Joannem Baptistam meliores deposuisse vestes, harumq; loco cameli exuvias induisse? hoc velim demonstres KOFLERE, quænam illæ meliores, quas Joannes de-

Rosuit,

posuit, fuerint vestes? num tu ergo, hunc alterum Eliam, non credis semper vilem, simplicem, ex pilis camelorum contextam & sic facile parabilem gestasse vestem, sed hanc aliquando, cum quadam priori, quæ plusculum mollior & politior fuerat, permutasse? scilicet tuum est, usque dum conaris Franciscum pingere, varia fingere. Cur autem quæso, in hac ipsa discursus materiâ, non potius recedis ad ipsum Joannis cingulum pelliceum, quo semper hic præcursor Christi usus est eodem, nunquam cum resti five fune mutato?

Tandem devenis ad quartam Montgalli rationem, qua Franciscus ideo etiam corrupti arguitur cerebri, *quia corpus nudum inter nives volutavit*. Cui argumento responsas ita: *Sed cur volutabat? ut libidinis irritamenta restingueret: ergo & S. Benedictus ob eandem rationem se inter vepres volutans est corrupti cerebri*. Resp. Nunc tu miser cum Francisco hæres in luto. Tandem inquam fateris palam, Franciscum corpus volutasse inter nives, *ut libidinis restingueret irritamenta*, hoc scilicet opus habebat Franciscus volutabro, ut minoritæ postea possent eum fingere *Jesum typicum*, quæ pulchra rerum cohærentia! per hanc tuam *KOFLERE* confessionem, tandem patet, quam splendide olim mentiti fuerint isti monachi, qui blasphemum elogium Blæsis, nobili Galliæ urbe, de Francisco palam pro templi foribus inscriptum, posteris reliquerunt tale:
Que-

Queretur peccatum illius : & non inveni-
etur. Vid. Hospin. loco supra notato, p. m. 441.
O quam putidum etiam & frivolum, imo blas-
phemum est istud Jesuitæ Tursellini, de nostro
Francisco commentum :

*Exue Franciscum tunicam, lacerosq; cucullo,
Qui Franciscus erat, jam tibi Christus erit.
Francisci exuviis, si qualicet, indue Christum.
Fam Franciscus erit, qui modo Christus erat.*

Bone DEus ! quam impia ista etiam ad Franci-
scum precatio :

*Francisce Jesutypice, Dux Norma Minorum.
Sedes nobis perpetue da Regni cælorum !*

Rogo enim te *KOFLERE* & adjuro te, ut no-
his palam edifferas, ecquam Franciscus causam
habuerit, ut corpus nudum inter nives voluta-
ret ? tu tandem quod laudandum, ingenue sic :
Ut libidinis restingeret irritamenta. Optime ;
nunc ego mirari desino, & non amplius causas
indagari volo, cur Franciscus usque ad vigesi-
mum quintum ætatis annum, se, variis in scele-
ribus, volutarit ? hic miser enim ita libidine
æstuabat, ut etiam, si recte memini, religiosus
factus, ad restinguendum impetuosæ affectus ar-
dorem, opus habuerit Balneo nivato.

Esto quod S. Benedictus, ob carnis stimu-
lum, parilia tentârit & suas passiones inter ve-
pres medicârit. Fingas etiam licet, quantum lu-
bet, quod pariter D. Hieronymus, suas carnis ir-
ritationes, *e pectore*, ut loqueris, *excutere*
dico

duro lapide, conatus fuerit. Hos tamen, præ Francisco, longe facilius excusari posse, statuo, quia neuter horum, pro *Jesu typico*, venditatur. Hoc autem superbo eminentissimæ Sanctitatis titulo, cum Franciscus Affisias cluat, & tamen per nostrum *KOFLERUM* libidinosus audiat, quis inquam talia, sine contradictione, componet & connectet?

His nunc adductis, dices: sic disputationem nostram a præfixo aberrare scopo, dum principalis impræsentiarum sit quæstio, an Franciscus *corrupti* fuerit *cerebri*? Resp. Hanc ipsam dictam, quæ in quæstione versatur, corruptionem, per nivatum Francisci balneum, abunde probari. Si autem præter hoc, adhuc aliud, & quidem longe lutosius, tibi complacuerit videre labrum, in quo, hujus hominis cerebrum, etiam mire perpolitum fuerit, en illud ipsum *porcorum volutabrum* est. Ad hanc cœnosam vero cerebri lavationem, noster pervenit ex occasione suæ Regulæ. Istam enim vitæ monasticæ normam, quam Franciscus conscripserat, sollicitè ab Innocentio III. confirmandam petiit: *At Pontifex, in fratre Francisco habitum deformem, vultum despicabilem, barbam probixam, capillos incultos, supercilia pendencia & nigra, diligenter considerans, cum petitionem ejus tam arduam & executione impossibilem recitari fecisset, despexit eum & dixit: vade frater & quare porcos, quibus potius debes quam hominibus comparari, & involve te cum eis in volu-*

volutabro, & Regulam illis a te commentatam tradens, officium tuæ predicationis impende. Quod audiens Franciscus, inclinato capite exivit continuo, NB. & porcis tandem inventis, in luto se cum eis tamdiu involvit, quousq; a planta pedis usque ad verticem corpus suum totum cum ipso habitu polluisset. Sicque ad Consistorium reverrens, Papa se iterum præsentavit, dicens: Domine feci, sicut præcepisti, exaudi nunc obsecro, petitionem meam. Quod factum cum Papa admirans conspexisset contristatus est valde, quod illum despexisset: atque in se reversus præcepit, ut bene lotus rediret. Quod cum factum esset, reversus est festinanter. Commotus itaq; Papa super eo, petitionem ejus admisit & per Privilegium Romanæ Ecclesiæ, officium Prædicationis simul cum ordine confirmavit, eumq; in benedictione dimisit. Hæc totidem verbis apud Hospinianum, de Orig. M. Monach. pag. m. 409. *Matthæus Parisiensis*, Scriptor Sæculi XIII. Ord. Benedictini. Nunc *KOFLERE*, omnes judicii tui vires intendas velim, dispiciendo: An non Franciscus corrupti vel tandem etiam porcini fuerit *cerbelli*, quando se cum porcis in luto tamdiu involvit, quousq; a planta pedis usq; ad verticem, corpus suum totum, cum ipso habitu, polluisset.

Occurrit mihi *KOFLERE*, quod forsan etiam vel hanc ipsam porcariam Francisci volutionem, pro *Heroico facinore*, recognoscere velis, id quod tamen frustra, sicuti supra, circa ejus caligarum detractiōem, conaturus es. Itaq;

Itaque Francisci volutabro misso, confero me nunc etiam ad istas difflandas nugas, quibus fretus haud reformidas adstruere: Potius ipsum esse Montgallum, cujus cerebrum corruptum sit, quare hoc O bone! quia passio corruerit ejus calamum, ut enim varias in S. Franciscum conscriberet calumnias, Montgallum, considerasse hunc Divum: ad instar hominis simplicis & melancholici, item ad instar morosi & paradoxici, qui jactatis suis visionibus illuserit mundo, quomodo autem ille, qui corrupti fuisset cerebri, mundum decipere potuisset? Resp. Omnes illusiones religionarias, ex ingeniorum corruptionibus, ortum suum trahere, quis nescit? & sane ad illudendum hominibus, jactatae visiones & apparitiones corruptis ingeniis percommoda videntur media, cujus generis omnino fuerunt ista in Christum injuriosa somnia, quae Franciscus somniavit, cum in delubro Portiunculano, de indulgentiis, tum etiam in monte Averno, de Seraphicis Stigmatibus &c. Audiri hic meretur Auctor Oneris Ecclesiae Romano-Catholicus, qui cap. 1. §. 9. prudenter ita: *Revelationes quorundam Sanctorum seu devotorum hominum noviter repertae, non omnimodam certitudinem afferunt, quinimo hujusmodi revelationes NB. in versis vel falsificatis litteris, quandoque corrupti vel nomine alterius confingi possunt. Quandoque etiam Sathan se transfigurat in Angelum lucis, ut hominibus etiam justis, immissiones, sub fuco revelationum, faciat, quo eos falsis*

O

opini-

opinionibus extollat ad gloriam revelationum. Concinit etiam Jesuita Lud. ab Alcasar, qui Procem. in Apocal. not. 22. n. 2. hæc gemina tradit: *Revelationibus non innitendum, sunt enim quandoq; fictio vel vana persuasio.* Cape tibi hoc, *KOFLERE*, ac define Montgallum corrupti arguere cerebri, quando ille, Portiunculanas nec non Avernicas Francisci visiones seu revelationes, respuit ceu vanas & confictas.

Deinde ais *passionem corrupisse etiam Montgalli oculos, ut non videret Apologiam Confessionis sue Augustanae, in qua Phil. Melancthon Franciscum quoq; vocavisset Sanctum.* Resp. Ita vocat nostra Apologia Franciscum ex stilo vulgari & consueto, per cujus tamen appellationem, Franciscus Assisias, Auctori Apologiæ non magis vere Sanctus habebatur, quam Epimenides Apostolo Paulo videbatur Propheta, quo tamen nomine coronavit illum in litteris ad Titum, I. 12.

Post quæ & hæc adjicis: *Passionem corrupisse cerebrum Montgalli, ut falsa sibi pro veris persuaderet: Falsum enim esse, quod Catholici Franciscum Christo equalem faciant. Similitudinem equidem instituere concionatores inter utrumq;, non equalitatem, istam capere magis & minus.* Resp. Vel transmissa hac tua distinctiunculâ, tamen Romanenses Francisci laudatores, injuriarum in Christum manebunt rei. Nam quomodo iste, cum Domino Servatore nostro, rite

rite comparari potest? qui nummos per furtum abstulit, qui carceris pœnas dedit, qui stomachosus Patrem neglexit! nonne Christus Patrem suum dilexit & honore affectit? qua quæso pietatis specie, vestri concionatores audent Franciscum Assisiatem Christo similem statuere? cum hic ab omni contorti affectus labe purissimus, iste vero talia carnis irritamenta sentiret, ut propterea necesse habuerit, ad has, quæ eum titillabant, libidines restringendas, ipsum nivis algorem in uxorem ducere, refert enim Jesuita Gretlerus, uti locum Montgallus in proloquio suo perspicue notavit, quod Franciscus consuetam disciplinam corpore nudus exercens, *septem massas ex nive convolverit, quarum nativissimam suam maritam, ceteras autem nativissimas filios & servos, suas item filias & ancillas esse dixerit.* Quî denique Franciscus assimilari Christo potest? cum hic moribus cultissimus & suavissimus, iste vero, se, cum porcis, a planta pedis usque ad verticem, in luto volutarit! sic proh dolor vos adeo cæcos & lumine captos esse oportet, dum cupitis, ex luto Franciso, effingere Jesum typicum!

Et quidni concionatores vestri, ex quibus, Montgallus speciminis loco, Bernhardinum Senensem allegaverat, Franciscum Christo æquipararent? cum tamen suum Bartholomæum de Pisis, in celebri & famoso illo, quem de *Conformitatibus* edidit, libro, præeuntem habeant, qui blasphemus declamator, vid. excerpta Mor-

nazana Myster. iniquit. pag. m. 318. Franciscum
 Christo prorsus exæquat, quando asserit: *Quod*
Frater Leo Schedulam viderit de cælo super ca-
put Francisci descendere, ubi erat scriptum: hic
est Gratia DEI, totus Christo conformis, omnis
perfectionis exemplar: in Gloria DEI Patris dei-
ficatus: in Gloria Sanctorum DEO unitissimus:
unde & præfuit universa creatura. Nonne hic
 inquam Franciscum Christo adæquate similem
 videmus? & quis eum, qui totus Christo con-
 formis, qui NB. in Gloria DEI Patris deificatus
 est, qui universa præfuit creatura, Christo non
 ex æffe æqualem censebit? ita enim blaspheme,
aureus quem vocant *liber conformitatum*. Ego
 sane hæc cogitans totus horreo! si tu KOFLERE,
 hanc Christificationem, in Francisco, itidem
 abominabilem statuis, utique benefacies, inte-
 rim tamen Montgallum, a calumniis in Fran-
 ciscum, absolutum habeas, & rem cum fratre
 Bartholomæo transigas oportet, qui hunc di-
 ctum conformitatum librum, in Franciscano-
 rum generali Capitulo Assisi, secundo Augusti,
 Anno 1389, non solum exhibuit, sed etiam ibi-
 dem, ab omnibus, unanimi consensu, approba-
 tum recepit, cum hac expressa clausula: *Inspecti,*
discuti & examinari fecimus diligenter & nihil
invenimus correctione dignum. Hæc igitur pro-
 positio, qua Franciscus, *Totus Christo conformis*
& in Gloria DEI Patris deificatus dicitur, non
 privati tantum Doctoris Bartholomæi nempe
 Pisani. sed ipsius generalis Franciscanorum in
 Assi-

Assisiis quondam Capituli fuit, & adhucdum pro tali censenda venit, quia hic liber conformitatum, nondum in purgatorio Indice notatus conspicitur. Hoc autem e contrario videmus: *Franciscum* Christificatum sive *Stigmaticum*, in toto Pontificio mundo, ubicunque nempe Franciscani reperiuntur Conventus, anniversariâ coli solemnitate, propterea etiam locum, in ipso Martyrologio Romano, juxta mandatum Sixti V. accepisse peculiarem.

Sed quid ego, hac in re, ad librum conformitatum provoco? quid ego istum fratrem Bartholomæum de Pisis appello? quid ego inquam ad generalem Franciscanorum in Assisiis Synodum attendo? an non habemus ipsum Romanum Pontificem, his Pisanis & Assisianis doctoribus longe Profaniores? habemus certe, Vid. *Celeb. Heidegg. Babyl. Magn. Tom. 2. pag. m. 269.* Nicolaum IV. qui cap. *Exiit, de verb. signif. in sexto*, Christum & Franciscum comparans, *Christum* ait *habuisse quadam infirma, quibus Franciscus caruerit. Fugisse enim eum, & oculos habuisse. quæ duo a Francisco abfuerint.* Bone DEUS, quæ auditu horrenda! nos scilicet, definiente Nicolao, habere vel ipsum Christum, perfectioni Franciscanæ, cedentem & imparem! *habuit Christus quadam infirma, quibus Franciscus caruit &c.*

Levissimis iis observatiunculis, quas, Lutherum inter & Franciscum, inconcinniter annotas, insuperhabitis, restat illud unicum

adhuc diluendum, quo nempe circa Francisci Stigmata Montgallo ita respondas: *Falsum esse, impressionem Stigmatum vel ortam ex Phantastica imaginatione melancholici Francisci, eum in modum, quo nonnulli Phantasia vitiosibi affinxerunt pedes cereos & caput vitreum, vel eandem impressionem peractam fuisse Fratrum fraude: Hac omnia falsa: cum ordo Seraphicus, in libris suis afferat, ante & post mortem, Patris sui, testes Stigmatum oculatos omni exceptione maiores.* Resp. Transmissa imaginationis operatione, & quæ hinc suboriri potuit, in Francisco, Phantastica stigmatizatione, haud Fabulosam & vanam esse istam impressionis artem, quæ per fraudem fieri potest, tu *KOFLERE*, pro certo & comperito habe. Paulo enim ante Reformationis tempora, Monachos Bernenses, in tanto fraudulentæ stigmatizationis flagitio deprehensos fuisse, manifeste liquet ex Historiarum monumentis, quæ nobis consignavit Paulus Langius, Monachus Bezavviensis, in Chronico Citizenensi, quando de quatuor Dominicanis Bernensibus, An. 1509. Prid. Kll. Jul. indict. duodecima, combustis, pag. 895. seqq. refert: *Noverit devotus Lector, quod illi quatuor fratres, Prædicatorii ordinis, Berna combusti, ibidem in conventu eorum in odium Fratrum minorum, de converso quodam viro simplici unum Franciscum fecerunt novum Stigmata quinque arte ei imprimentes, & in Ecclesiam eundem assidue statuantes, divinitus illi eadem Stigmata impressa, populo dicebant,*

ob

ob id Sebastianus ille insignissimus Doctor, in
 precedentibus scribit, eos posuisse signa &c.
 Prolixiorem horrendæ hujus rei narrationem
 suggerit Hospiniânus, de Orig. Monach. lib. 6.
 cap. 14. pag. m. 444. Acta vero forensia, sive
 Protocollum integrum, ab ipsis Pontificiæ in-
 quisitionis Commissariis subscriptum, exhi-
 bet Celeb. Burnetus, in libello Itinerario,
 pag. m. 85, seq. cum igitur Stigmatum impressi-
 onem Religiosi Bernates non solum tentarint,
 sed ipsam etiam per fraudem effecerint, quid
 quæso tu, de Francisco porcorum more lutofo,
 atque ejus sociis seraphicum ordinem meditan-
 tibus, nec non in Sæculo ad quasvis Miraculo-
 rum fraudes pronissimo, viventibus, amplius
 dubitabis?

Tanto rationis radio prælucente, tuihi-
 loscius tamen obstrepere pergis: *Ordinem*
Seraphicum, in libris suis afferre, ante & post
mortem Patris sui, testes stigmatum oculatos,
omni exceptione majores. Resp. Homines Par-
 tibus deditos, tu existimas testes, omni ex-
 ceptione majores? & hæc tu quidem adeo se-
 cure proponis, quasi Seraphici Fratres, nullas
 unquam dedissent fabulas! oculatos istos quos
 tu laudas testes, qui Francisci Stigmata, etiam
post mortem ejus viderint, cœcultantes & ni-
 grum pro albo judicantes fuisse credo. Audi-
 amus Historicum, qui judicio criticorum fide
 dignissimus audit, Matthæum inquam Parisien-
 sem, Religione Benedictinum, qui floruit circa

Annos 1240. & proinde ad tempora Francisci quam praxime accedit. Quando hic de Francisco Affisiate, quid quæso de ejus Stigmatibus post mortem? arrige aures Pamphile, sic enim tuus Matthæus: *Francisco defuncto, nulla Stigmatum seu vulnerum in latere, pedibus & manibus remansisse amplius vestigia: Id quod futurum ipse, in agone mortis constitutus prædixerit Fratribus circumstantibus, inquiens: Ut omni ambiguitate remotâ, in hac fidei constantia usque in finem perseveretis, hæc vulnera, quæ, in me ita videtis aperta & sanguine cruentata, statim cum defunctus fuero, adeo sana erunt & Cohærentia ut carni cetera similia videantur.* Hæc, tu KOFLERE, si, cum tuis oculatis testibus, conciliare potes, majus in eo, quam in Stigmatibus Francisci miraculum agnoscam.

Sed vin' KOFLERE, ut ego tibi apertius dicam, *cujus fidei* Francisci sint Stigmata: *Diabolica* quando dico, rogo te, ne succenseas. Hanc enim meam assertionem iterum in aprico versari, mox videbis, modo attenderis, ipsum Dæmonem infernalem esse, qui non solum Seraphica Francisci Stigmata prælagiverit, sed etiam, postquam illa evenerunt, multorum Diabolorum testimoniis, insigniter communiverit. Res fateor tetra, interim tamen vera, modo *conformitatum libro* fidem adhibeamus, sic enim aureus hic codex lib. 3. part. 2. (juxta Heideggerianam excerpctionem, in Babyl. M. Tom. 2. p. m,

p. m. 418.) de Seraphicis Francisci vulneribus :
Authentizatur Stigmatizatio beati Francisci Testimonio malignorum spirituum, de quibus supra dictum est. Demon enim per os cujusdam mulieris cuidam Baroni habitanti in montibus juxta Eugubium dixit, loquendo inter alia de Stigmatibus beati Francisci, quod Christus videns beatum Franciscum sibi datum a DEO Patre pro signifero, ipsi sua vulnera impressit & clavos in manibus & pedibus, & in latere dextro vulnus: sicut jam patet in corpore suo, & multi jam viderunt. Alius demon cuidam Domino Bartholomæo, de tertio ordine beati Francisci, loquens de Sanctitate beati Francisci, inter alia ante Stigmatizationem B. F. bene per biennium, praedixit, ipsum beatum Franciscum Stigmatizandum a DEO. Inquit enim demon: adhuc notum est toti mundo, qualiter Christi passio in hoc homine beato Francisco renovetur. Alius demon per os mulieris zantessa dixit Fratri Jacobo de Bononia de tertio ordine B. F. coram 18. testibus: Duo tantum sunt in celo signati, scilicet Crucifixus & Stomachosus ille Franciscus. Vides KOFLERE quam non pauci fuerint Diaboli, qui nobis, cum vaticiniis tum testimoniis suis, tradiderint Francisci Stigmata! Res est horribilium horribilissima, interim tamen, ut supra vidimus, per generale Franciscanorum Capitulum comprobata! Hæc de Francisco, nunc ad Xaverium.

Sectio X.

S U M M A R I U M.

Xaverium debitis laudibus non defraudari. Titulum Prædicatoris Mariani olim incognitum & insuetum. Causa & rationes ob quas Xaverius titulum Prædicatoris Apostolici amittat. Decendialem erga Xaverium devotionem esse superstitiosam & idololatricam. Definitio Rosarii Kosleriana. Partes Rosarii Mariani quæ & quales? Notabiles Adversariorum Confessiones de recenti Salutationis Angelicæ inter preces adhibitione. Ad probandam intercessionem Sanctorum, collectionem, a statu vivorum ad statum Mortuorum, esse nullam. Coronaria precum calculatio derivata ex paganismo. De Rosariis sive coronis precatoriis apud Japonenses, Turcos & Persas. Kosleri Syllogismus pro invocatione Sanctorum exenteratus. Miracula Turcica ex Busbequio. Vanitas Miraculorum Xaverianorum ostensa, ex ipsis adversariis. Conclusio libelli.

LAudes, quibus Fr. Xaverium obruis nimum, examinaturus, oculos statim in Thesin tuam tertiam conjicio. Hic enim quasi triumphos agens ais: *Quantus Xaverius Indiarum fuerit Apostolus, confirmari etiam ex illis elogiis, quibus eum ipsi Romana Ecclesia hostes exornarint. Hunc in finem tres laudas testes, tanquam omni excepti-*

ceptione majores: puta Phil. Baldæum Delphensem, ordinum Hollandiæ Præconem, deinceps Richardum Haklutum, Prædicantem Anglum, & cum his conjunctim, Illustrem Tavernierum, celebratissimum illum per orbem terrarum viatorem. Sed hîc nullus repugno, *KOF-
LERE*, quin ipsum etiam Montgallum Xaverii laudatoribus adjungas licet. Quod enim Zelosus hic Jesuita miseris Indianis annuntiarit Evangelium Christi, in hoc certe nullatenus culpan-
dus venit. Hinc non est, ut tantopere tripudies, cum istis, apud D. Bouhours Jesuitam Gallicanum, excerptis laudationibus. His mactus esto Xaverius, quamdiu lubebit Koflero. Nequaquam enim Montgallus Xaverium debito studet defraudare laudis honore. Bene se gessit inquam Xaverius, quando tenebrosos & occæcatos Indianos collustravit Evangelii luce. Consimili modo laudandi etiam sunt Dominicus & Franciscus, in iis, quæ bene fuerunt operati. Et forsân Dominicus, de cruento suo in Albigen-
ses Zelo, nunc excusari posset, propter miserabilem illam ignorantiam, in qua peccavit ex viti-
o sæculi. Franciscus autem qui volutabro delectatus est, propter nimiam qua laboravit, ingenii simplicitatem & ruditatem. Ut autem ad infirmitates nostri Indiarum Apostoli revertamur, non bene fecisse Xaverium, scias oportet, quando Evangelizatos Indianos aspersit fermento Papismi. Laudant Baldæus Haklutus & Tavernierus Franciscum Xaverium, non male, ob-
stud-

studium & Zelum, quo exarsit Prædicare gentibus Evangelium. Laudant hominis virtutes exemplares. Recte omnino. Propter tales, laudandus quilibet bonus Jesuita. Nemo autem hominum laudibus mactandus est, propter vitiosam doctrinam & pravam conversationem, per quam, alios quos instruendos habet, & vitiari & deturpari constat. Ut nunc mille taceam res frivolas & superstitiosas, a Pontificiis Missionariis prædicari solitas, unice nunc ostendas velim, *KOFLERE*, ubi Baldæus Hakluitus & Tavernierus, quos utique Reformatæ religioni addictos bene novimus, Xaverium laudarint ob Rolarium Indianis insinuatum? hoc ut facias, obligatus es ideo, quia Xaverium non vereris laudare *Prædicatorem cum Apostolicum tum Marianum*. Sed jam dicas velim, quo in prisco Lexico, tu legeris unquam titulum *Prædicatoris Mariani* apud gentes. An non meministi Divos Apostolos solum prædicasse Jesum Crucifixum? Hinc Paulus non dubitat se vocare *servum Jesu Christi*, nunquam autem *servum Virginis Mariæ*; Idem Doctor gentium, scribens ad Corinthios, nuncupat se *vocatum Apostolum Jesu Christi per voluntatem DEI*, hoc & in cæteris facit Epistolis, at ubi quæso se unquam appellavit *Apostolum Marianum*, vel *vocatum Apostolum Virg. Mariæ*, per voluntatem DEI?

Erras autem *KOFLERE*; longe gravius, quando iterum pro more mutas quæstionis statum. Præcipuum enim quod Montgallus sumserat

rat ostendendum, est iste perquam superstiti-
olus cultus, quo, Jesuitæ Colonienses pronuper
opem Xaverii ceu indubitatissimam propone-
bant, peccuarii libello, implorandam. Quam
Decendialem erga Xaverium *Devotionem*, Mont-
gallus, ad probandum, qui apud Pontificios abti-
net, idolotatricum Sanctorum cultum, comodi-
sime citabat, quia dictus libellus, cui hæc Rubrica
Hülff in der Noth / continet manifestissimas
idololatriæ notas, quas excerptas tamen & ob
oculos positas, tu, sicuti soles quando hæres, ta-
cito transiisti pede, devolutus intererim ad ea,
quæ Montgallus saltem obiter perstrinxerat.

Sed quidnam istud, quod Montgallus sic
obiter & verbis admodum paucis? rem statim
dicam; In præscripta precationis formula, de-
cendialis Xaverii cultor, inter alia, sic præsentatur
suspiciens: O du Marianischer Xaveri / der du
den Gebrauch des Rosenkränzes bey denen Abgöt-
tischen Japaneseren eingeführt ic. i. e. O *Mariane*
Xaveri, qui Rosarii usum tradidisti Japonensibus
idololatricis &c. ad quam Rosarii traditionem,
Apostolis olim incognitam & insolentem, Mont-
gallus respiciens, paucissimis arguebat: Ergo
Xaverius, hunc in modum se gerendo, in expe-
dienda sua missione non Apostolicus &c. Et hoc
tanto magis urgere poterat Montgallus, si
prolixitas argumentationis lubuisset, dum
insuper etiam Decendialis Precator, in eadem
devotionis formula, Xaverium ceu sanctis-
simum ac merentissimum prædicat adiutorem,
Et qui

& quidem ideo, quoniam ille, ante suam ad Indos profectionem, neglecto valedictionis officio ergo propriam Matrem, in itinere, tantum ad *Matrem Lauretanam* deflexisset, & opem, ad instans suum, apud Indos, prædicationis munus, religiosissime petiisset; per quod autem devotionis vel potius superstitionis genus, Xaverii Indica Missio iterum suspecta & minus Apostolica redditur, quia Virginem Mariam, Apostoli, nec vivam nec mortuam ad prosperandum suum prædicationis munus, unquam implorasse leguntur, ea propter nec horum vestigia sequi volentibus convenire potest, ut in tanto religionis negotio, quale certe prædicationis munus apud Indos est, ad istam *Lauretanam Domum*, peregrinatum & precatum eant, cum, hoc Numen reliquiarium, doctis rerum indagatoribus, omnium fabulosissimum imo & supersticiosissimum, dudum constiterit.

Sed hæc ut jam dixi, Montgallus saltem obiter, animum vero magis advertebat: distam superstitionis immanitatem, qua Decendialis precator rogando instare monetur: quo sibi Xaverius magis magisque calentissimum erga imagines & reliquias amorem inspirare dignetur. Audiamus verba propria: O Marianischer Xaveri / der du den Gebrauch des Rosen-Kranzes / bey denen Abgöttischen Japanesern eingeführet / - - - erlange mir / daß ich Mariam die grosse Himmels-Königin mehr verehere / als alle Unglaubige und Ketzer sie verfolgen: Mache daß ich
NB. Ihre

NB. Ihre Bilder und alles was Ihr zugehört in
grossen Wehrt halte/ Ihrer jederzeit eingedenck seyen/
damit ich NB. würdig werde/ daß Sie meiner im letz-
ten Hinscheiden auch gedencke / und sich alsdann mir
ein gnädige Mutter erzeige / da mein NB. gröster
Trost seyn wird / daß ich Sie mit höchstem Fleiß
verehrt habe. Heiliger Xaveri/ der du unserer lie-
ben Frauen Rosen-Kranz am Hals getragen ic.
Hæc inquam & alia plura, Xaverianus Precator,
in eodem superstitionis tono. Postmodum,
idem Xaverianus invocator, ad studium & exer-
citium bonorum operum, nominatim instruitur.
Inter quæ, hæc sequentia eminent: *Auditio Missæ
in honorem Xaverii celebranda. Devota Rosarii
recitatio ad Altare Xaverianum. Religiosa reliqui-
arum Xaverianarum veneratio. Studiosa Xave-
riana imaguncula circa collum gestatio. Quotidi-
ana sui commendatio in Xaverianum Patrocinium.
Zelosa aliorum incitatio ad similia facienda &c.*
Ex quibus Montgallus efficaciter concludebat,
religionem Pontificiam esse, cum in Theoriâ tum
in Praxi, valde supersticiosam. Ad hujus autem ar-
gumenti ex cultu Xaveriano deducti vim & vir-
tutem, quid noster KOFLERUS? Montgallum ait
proclamare argumentis, clamoris multum, lana ni-
hil habentibus, ac in simili ad nauseam sæpius resu-
tatis, quæ ideo recoquere recuset. Sed respondetur.
Bonum KOFLERUM, procul dubio, ad objecta-
menta Montgallica, ideo nauseare, quia in con-
scientia, de supersticioso & idololatrico Xaverii
cultu convictus atq; confusus est. Eundem quo-
que

que Jesuitam *recusare* responfionem, quia nul-
lam solidam meditari potest. Prætermiffo igi-
tur præcipuo Montgalli cuneo, dilabatur ad in-
eptam Rosarii defenfionem, quam nunc etiam,
adjuvante DEO, breviter difpiciemus.

Sed modum precandi coronarium laudatu-
rus, in propofitione tua, quam numeras fepti-
mam, §. 2. Rem ftatim ipsis precibus agere vi-
deris, dum ita inflas: *Dignare faltem Mont-
galle, tuo intellectu capere Rosarium, quod
manibus comprehendere ut fuperftitiofum amu-
letum recusabis.* Resp. Non opus multis pre-
cibus, Montgallus enim promptus & paratus,
fine mora dignatur. Dic tu modo *KOFLERE*,
fine ambagibus, quid fit *Rosarium Marianum*,
& quid fibi, Corona veftra precatoria, cum fuis
velit globulis? *Rosarium* inquis *eft quedam
orandi fpecies, præter Sympolum Apoftolorum
complectens certum numerum Orationis Domi-
nica & falutionis Angelica, quem numerum
communiter, memoria juvanda gratia, in glo-
bulos diftinguimus.* Resp. Ut audio, certam
orandi fpeciem narras! fed quæ ifta quæfo rerum
confufio eft, quando tu *KOFLERE* ad cudendam
præcationis formam, quam equidem, ut notum
eft omnibus, jam dudum ab ipfo Chrifto, ple-
niffime traditam habemus, etiam Symbolum
Apoftolorum adfers, num tibi *certa fidei Profeflio*,
quam plerumque hominibus edimus, tantum
valet ac *certa supplicis ad DEum orationis forma?*
tu fane parum diftinguere videris, inter *fidei*
typum

typum & inter precationis modum; illum adhibemus, ut rem probe scias, quando, coram hominibus nostram profiteamur Religionem, hoc vero utimur, quando, ipsum convenimus DEum. Sed ecquid tibi vis, cum *Salutatione Angelica*, num & hanc succinctæ precationis formam censes? ficcine inquam tibi, *salutem dicere & preces facere*, unum idemque videntur? ut apparet, *KOFLERE*, tu admodum confusam *orandi speciem* nobis attulisti, fac proin aliam suggeras, aut, de hac insinuatâ, mentem tuam clarius exponas. Perge inquam.

Quatuor ais complecti Rosarium, 1. Symbolum Apostolorum, 2. Orationem Dominicam, 3. Salutationem Angelicam, 4. Ex Oratione Dominica & Salutatione Angelica certum numerum. Resp. Nunc tu in verbis, sic satis distincte, at in ipsis rebus, adhuc plus quam obscure. Perge iterum. *Fam Montgalle, cum ab Epistolis tuis Theologicis Theologus, utique & Philosophus videri velis, scies utiq; ex Philosophia Principiis, nunquam competere alicui toti denominationem, nisi ea reperiatur vel in singulis, vel saltem in una totius parte.* Resp. Hem, tandem etiam in rebus clarus appares! quando & ipsam *Philosophiam*, ad rite percipiendam precandi formam, Montgallum edoces requiri. Nunc tandem *KOFLERE*, intellectu capimus Rosarium, quod tamen manibus non comprehendimus. Tu inquam bene doces, quia bene distinguis. Hac autem, credas velim, Philosophica instructione.

P

Mont-

Montgallus Theologus, ad rite percipiendum vestrum Rosarium, non opus habet, quia illud, etsi manibus non comprehendat, intellectu tamen suo, sic satis capit. Partes enim illas, quas nobis enarras, puta Symbolum Apostolorum & Orationem Domini, quam nos edocuit ipse Christus, separatim consideratas, quis quæso improbabit? ad fidem enim Christianam cum explorandam tum profitendam, Symbolum Apostolicum omnium optime quadrat. Sic etiam ad supplicandum, apud DEum, & hujus aures feriendas, cum pro cœlestibus tum pro terrestribus beneficiis, certe nihil penetrantius est ipsa Oratione Dominica.

Quis autem quæso Apostolicam fidei Professionem convertit in supplices preces? quis illam miscuit cum Oratione Dominica? Et in his omnium, quod scire gestio, præcipuum est, quis salutationem Angelicam adjunxerit, & hanc ipsam, in precationem, transfuderit? omnium tamem quam maxime interest scire, quisnam, ex Oratione Dominica & salutatione Angelica, certum numerum constituerit? dic amabo, quis hæc omnia, ad certam efficiendam precandi formam, conjunxerit, & hanc ipsam, certis numeris & globulis, deblatterandam præceperit? Vel ut tuis loquar verbis, quando me nondum capis, quis ille Auctor sit, qui *memoria juvanda gratiâ, Orationem Dominicam & salutationem Angelicam in certos numeros & globulos*

los distinxerit? vel ut expressius vester Mantuanus, quando rotatum precandi numerum, hoc numero Poetico:

Hi filo inseris numerant sua murmura baccis.

Nunc re, procul dubio, clarissime capta & intellecta, dic tandem *KOFLERE*, quis vestri sit Rosarii Auctor & inventor? hoc quicquid tandem arcani est, tu omnium optime, scio, nobis revelabis. Hic enim Rhodus, ergo saltabis: *Rosarium Marianum, quoad quartam sui partem, consistit in certo numero Orationis Dominica & Salutationis Angelica, NB. qui numerus inventas tribuitur, S. Dominico cultori Beatae Virginis Zelosissimo.* Resp. Ista tu quidem vere, nondum tamen plene. Nam ut ego, vestri Rosarii auctorem & inventorem, Dominicum esse, non abnu-erim, ita tamen quæsi-verim etiam, quam ob causam, ipse talem excogitaverit precandi globum? Rem nunc discamus oportet, ex Romanorum Annalibus haud obscure referentibus: Quod nempe Dominicus Guzmannus aliquando subtristis, & forsan ad instar Francisci stomachosus, Virginem Mariam adierit rogando, cur Albigenes, tot jam Prædicationis suæ laboribus exantlatis, nondum potuerint devinci & in sinum Ecclesiæ retrahi? alii alio referunt modo, id quod tamen parum refert. Responsi argumentum, quod quærusculus Dominicus, a Diva Virgine, super hac re, acceperat, omnium maxime attendendum venit. Id quod conceptis

verbis tale fuit: *Rosarium institue, eamq; precandi formulam, quam tibi trado, homines edoce, ac tum Filio meo, tum mihi longe esse gratissimam admonere.* Hæc inquam, Sanctissima Virgo ad unguem, apud Abrahamum Bzovium, celebrem rerum Papisticarum commentatorem, ad An. scil. 1213. num. XI. Auctorem verosi sciscis, ex quo, Annalista talia hauserit, id frustra tentabis, nam hujus colloquii & auctoritatis diem ac consulem, ut notaret Bzovius, rerum oblivio fere obstitit.

Ut igitur subodoramur, Institutio & Inventio Rosarii, quod utique utramque paginam facit, in moderno Papatu, Sæculi Fabulositatem insigniter olet. Vix enim ac ne vix quidem credi potest, quod Pientissima Virgo, per hoc, cum cruento Dominico, Colloquium, ausa fuerit corrigere Priscum illum absque numeris orandi modum, utpote qui, per ipsum ejus Filium, confirmatus, jam longo tempore obtinuerat. Sed missa rancidâ hujus Colloquii Fabulâ, notanda inprimis est Rosarii ætas, hæc enim, ut videmus, valde novitia demum post duodecim integra Sæcula, in orbe Christiano, suam æram incipit. Cujus recentes natales, & quantum Angelicz inter preces salutationis usum attinet, ipse etiam supra pag. 125. laudatus Grancolasius Tom. 1. pag. 414. his confitetur verbis: *On ne voit pas que cette salutation ait été en usage dans l'Eglise Latine parmi les prieres des fideles, avant l'onzieme siecle.* Tous les canons des conciles precedents, qui parlent de prieres de peuples, ne

font mention que du Symbole & de l'oraison Dominicale. i. e. *Non observatur, quod hac saluatio in Ecclesia Latina, inter preces fidelium, ante saculum undecimum, in usu fuerit. Universi enim Conciliorum Canones nullas alias Orationes, in publico cœtu fundendas, memorant, nisi solum Apostolorum Symbolum & Dominicam Orationem.* Sed magis adhuc perspicue, de recentiori salutationis Angelicæ inter preces adhibitione, Cardinalis Bona, istius alioquin devotissimus æstimator, quando Div. Psalm. cap. 16. p. m. 434. hunc in modum loquitur: *Salutationem Angelicam ad Horas Canonicas, simul cum Oratione Dominica in principio adhiberi, usus est non admodum antiquus. Fure communi nunquam statutum fuisse eam dici, Martinus Navarrus diligentissimus Canonum indagator affirmat. Ante Breviarium jussu Pii V. Pontificis optimi Maximi reformatum, in solo Breviario Cardinalis S. Crncis legebatur.* Ex qua propria Adversariorum Confessione, colligi potest, Xaverium Indianis coronam Marianam tradendo, non Apostolorum pressisse vestigia, hi enim numerandum istum orationis globum prorsus ignorarunt, in hoc tamen docendo & inculcando, Xaverius, apud Indos, se omnium occupatissimum præstitit, qui ergo Apostolicus?

Circa Rosarium autem clarius exponendum, noto præcipue, quod, neque Symbolum, Apostolicum, neque Precatio Dominica, neque Salutatio Angelica, in præsentem censuram deve-

deveniant. Symbolum enim Apostolorum non solum, ut jam supra dictum est, ad profitendam fidem & religionem, sed etiam ad summa DEI beneficia meditanda, precaturis multum prodesse potest, & quod Orationem Domini attinet, tunc nemo non scit, hanc totius nostræ devotionis precatoriæ, esse omnium perfectissimum exemplar, ad quod cuncta dirigi debent suspirantium ora & labia. Ipsa etiam salutatio Angelica laudem & gratiam, quam Sanctissima Dei Mater, coram Domino invenit, annuntiandam amabiliter enarrat, & simul etiam altissimum Christi nomen prædicat, per quod unice, preces nostræ evadunt DEO acceptissimæ. Interim hoc salutationis & legationis munus, quod solum incubuit Archangelo, nullatenus confundendum cum Precationis officio, quo DEUS T. O. M. cum pro Spiritualibus tum pro corporalibus rogandus est bonis, & hoc qui concinniter administrare cupit, non ad verba, quibus usus est Angelus in suo legationis munere, sed ad perfectum illum Orationis typum, quem Christus Dominus precaturis ex Professo præscripsit, animum advertat, necessum est omnino. Ex hoc inquam Cornu copię implenda sunt nostra corda & labia. Hactenus ergo, in *Rosario Dominicano*, nihil superstitionis comparet. Quibus prænotatis, videre potes, *KOFLERE*, quod iste labor, quem, ad edocendum Montgallum, in exponendis Rosarii partibus insumere voluisti, nimis um fuerit supervacaneus.

Nunc

Nunc redeo ad ista, quæ, in Rosario, ceu illicita & superstitiosa, merito censentur. Primum est, audax illa *interpolatio*, per quam Mariolatræ salutationem Angeli, his additis verbis: *Sancta Maria Mater Dei ora pro nobis peccatoribus, nunc & in hora mortis nostræ*, non parum adulterarunt, perit quippe, per talem alterationem, integra Salutationis Angelicæ forma. Quæ autem transmutatio non prolixa opus habet refutatione. Constat enim & palam est, illam non solum Sacris litteris, verum etiam primis Ecclesiæ monumentis adversari. In primis quippe Sæculis, quæ adhuc odorem spirant Apostolicum, salutatio Angelica, nullibi, cum hac clausula: *Ora pro nobis &c.* reperitur. Id quod ipsum noster Koflerus non obscure confitetur, quando *de primis*, nescio autem quibus, Christianis loquens, hæc interserit verba: *qui successu temporis salutationem Angelicam in præsentem formulam redegerunt*. At grande tamen mendacium est, KOFLERE, primos Christianos talem interpolam ausos fuisse vel mutationem vel additionem. Quæ enim Synodus, qui cœtus primæ Ecclesiæ, hoc fecit? quæ Acta & Scripta nominabis? quem adjunctionis auctorem, diem & consulem assignabis? victus files.

Sed ut video, tu, ad incitas, fictas inquam conclusiones delapsus, sequentia obtendis: *teneamus præterea invocantes Patrocinium Marianum nec antiquis temporibus ineptiisse, nec modo ineptire. Si enim potuit B. Virgo adhuc viva ro-*

gantibus impetrare, utpote gratia plena, poterit
 & in cælis gloriosa & gratiis plenissima; si voluit
 impetrare viva misericors Mater, volet pariter
 impetrare post mortem charitate plenissima: si
 non præiudicat honori Filii invocatio Matris vi-
 ventis, neque præiudicabit invocatio Matris vi-
 ventis in cælo triumphantis. Resp. Hæc omnia
 frustra, quia sunt supposita sine probatione. Et
 per quot, quæso, instantias, hæc major: *Quic-*
quid B. Virgo potuit & voluit adhuc viva, illud
magis potuerit & volet nunc gloriosa &c. infrin-
 gi potest? deinceps absolute nego & pernego;
 quod Beati, in statu gloriæ, particularibus instare
 & rogare precibus, aut possint aut velint pro iis,
 qui, ab illorum sociali longissime remoti conver-
 satione, adhuc plurimas in his terris perpeti co-
 guntur calamitates. Nudi enim homines, qui,
 pro levandis amicorum & cognatorum angu-
 stiis, precibus instant & rogant, tenerrimis ut ita
 loquar compassionibus tangantur, necessum est
 omnino, num tu has etiam in cælis locum habe-
 re putabis? absit, hinc potius est, quod DEUS Jo-
 siam pientissimum Judæorum Regem. 4. Reg. 22.
 Ita consolandum præceperit: *Colligam te ad Pa-*
tres tuos, & colligêris ad sepulcrum tuum in pace,
NB. ut non videant oculi tui omnia mala, quæ in-
troducturus sum super locum istum. Magnum
 ergo DEI beneficium, quando Beati, maxima-
 rum istarum in his terris miseriarum oblivione,
 ita sunt imbuti, ut nihil malorum aut particu-
 lariter videant, aut speciatim cognoscant, qui-
 bus

bus eorum vel dulcissimos liberos, vel carissimos cognatos & socios, vel lectissimos etiam quondam familiares, indefinenter cruciari & premi, superviventibus satis superque constat, ut autem hi se mutuis juvent intercessionibus, res est non solum exempli, sed etiam instituti & promissi prorsus divini, quam tamen commiserantem charitatem utpote dolorosam, post mortem, cessaturam novimus ex 4. Reg. 2. ubi Elias ad Elisam hoc modo: *Postula quod vis ut faciam tibi, NB. antequam tollar a te.*

Alterum, quod, in Rosario, quam maxime censendum venit, est ista *globosa* precum *dinumeratio*, hanc vero institutionis esse Marianæ, quis credet, cum tota etiam, ejusdem sit, cum flagellatione, de qua supra, monetæ, originis nempe & inventionis pure gentilis? ex quo vel unico argumento, Bzovii narratio fabulosa deprehenditur: Quia B. V. Maria non tantum corpore & animo, verum etiam ipso Religionis sensu, omnium castissima, numeris Ethnicis, divinum precationis institutum temerasse, nec debet nec potest credi. Hinc iterum colligamus licet, Xaverium non Apostolice fecisse, quando neophytis Indianis tam indefesse tradidit: Christianæ esse Religionis, ut preces certis globulis dinumerentur,

Fuisse autem nodosam precationis calculationem, quondam Ethnicæ consuetudinis, & talem, hodiernis Barbaris, adhucdum in more positam esse, res est, quæ extra omnem dubitationis

tionis aleam versatur. Ut autem demonstrem, priscos in paganismo populos, ad calculandas preces, globosis usos fuisse coronis, non opus videtur, ea propter, ad studium numismaticum, utpote mihi nimis delicatum excurrere, qui curiosus tamen, ejusmodi coronæ precatoriæ figuram, antiquo numo expressam videre & nosse cupit, is adeat oportet Dominum *du Choul*, a Cl. *Mussardo*, de Ritibus Ethnicis in Ecclesiam translatis, pag. m. 218. commendatum. Potius ad nostram demonstrationem tum antiqui tum moderni apud gentiles Rosarii, sufficit solos allegasse Chineses & Japonenses, item Persas & Turcas, hos enim populos Ethnicos, miram Religionis suæ jactare longævitatē, nemo non novit. Quod igitur Bonfios, Popas Japonenses, attinet, de his, ipse *Xaverius* testis producitur, in *Caronis* Historia Regni Japonici edit. Arnold. An 1672. verba hujus auctoris formalia p.m. 595. hæc sunt: Hierzu gebrauchen sie lange Ketten / wie *Xaverius* selbst bezeugt / aus runden Kugeln / davon sie / so bald ein Gebett geendet / eines über den Finger schieben. pag. 604. Popæ montosi describuntur, de quibus inter alia hæc: Sie tragen allzeit ein Schreib-Zäffelein bey ihnen / wie auch einen Napf / eine Flasche und NB. eine Schnur Schnecken-Hörlein! damit sie ihrem Abgott die Gebett zuzählen / in dem sie bey jedem / ein Hörnlein fortschieben / pag. 6. 10. Secta poparum cui nomen Xenxus est, delineatur, de quibus *Sacrificulis* *Franciscus Belleforest* pag. ibidem 611. hunc in modum refert:

fert : Daß sie nemlich unterschiedliche Vater noster / gleich der Römischen Kirchen gebrauchen / und viel längere Gebette / dann die Christen / haben / welche sie auch hundert und acht mahl sprechen / dieweil sie dafür halten und lehren / daß sich der Mensch / wider ein jegliches Laster / mit einem absonderlichen Gebett verwahren müste.

Sed non tantum Popæ & Sacrificuli apud Japonenses, verum etiam ipsi homines ex plebe sunt, qui dictis Rosariis sive coronis precatoriis uti solent. Locus notatu dignus occurrit, in supra laudata Caronis Historia, pag. m. 630. hæc tradens : Die Zuhörer finden sich in solcher Menge ein / daß die Bögen-Häuser gemeinlich bis an die Thüren angefüllet sind. Wann die obbesagte / kleine Schell klingt / fallen sie sämtlich auf ihre Knie nieder ; und verrichten allda ihr Gebett / mit grosser Demuth. Dieses währet ein ganze Stund. NB. Die Hände / samt ihren Rosen-Kränken / heben sie nach dem Himmel auf / und rufen oftmahls nacheinander. Amida, gib Seeligkeit ! jedoch geschieht solcher aufruff allein bey derjenigen Secte / welche den Amida für ihren Beschirmer erkennen. De Bonfils in Sina videri potest Jesuita Gallus Le comte & aliorum Chinesium Auctores.

Redeo nunc ad Turcas & Persas, utpote quorum Popæ & Muffti, Coronæ nodosæ, propter calculandas preces, omnium gentium, assuetissimi videntur. De Sacrificulis ergo Mahumedanis, Franc. Caspar Schillingerus scriptor Religioni Pontificiæ deditus, in itinere
rario

rario suo, part. 3. cap. 1. pag. m. 41 & 42. nostra lingua hunc in modum: Bevor sie (verstehe die Türkische Pfaffen oder Muffti) das Gebett anfangen / kämmen sie Haar und Bart aus / waschen ihre Hände und Angesicht; alsdann steigen sie auff den obersten Theil ihrer Häuser / allwo sie ihre Teppiche ausbreiten / eine Bettschnur NB. unseren Marianischen Rosen-Kränzen fast ähnlich hervor ziehen / und anfangen mit zurück aufgewickelten Ärmeln / mit zusammen gelegten Händen daran zu betten.

De Popis Persarum, idem pag. m. 199. in his formalibus: Die Persische Priester wo sie gehen oder stehen / haben in Händen oder am Arm hangen eine Schnur von Perlen / NB. gleich unsern Rosen-Kränzen. Hæc *KOFLERE* de Rosario Ethnico, quod hætenus Pontificio non dissimile vides, cum illud utrumque, ad calculandas preces adhiberi, non obscure constet; & quia istud hoc multo antiquius est, haud inepte colligitur, Dominici globulos precatorios, nequaquam ex Marianâ vel Apostolica, sed Ethnicâ potius & supersticiosa derivari disciplinâ. Consequitur & hoc: Xaverium, Indicos calculatorem precum recitationem docendo, nullius Apostoli sed alicujus forsan Bonsii partes explevisse. Minimum hoc certo certius est, coronariam precum calculationem, non ex limpidis Christianismi fontibus, sed ad instar flagellationis spontaneæ, ex turbidis paganismi laticibus haustam fuisse.

In hac arenâ etiam devictus, tandem ad miracula, tanquam ultima subsidia confugis, & his de novo fretus, Rosarium Marianum, quod Xaverius tam solerter apud Indos propagavit, magno iterum ut soles, sed prorsus vano clamore, adstruere conaris. Ne autem insipida demonstratio infirmæ collectionis exordio careret, duo te præmittere ais: Primum illud indubitatum: quod Xaverius Indos suos docuerit invocationem Sanctorum, præcipue B. Virginis, hujus utilitatem more Catholicorum NB. ut dogma fidei inculcârit. Alterum quod ut certissimum supponis est hoc: Xaverium apud Indos inclaruisse miraculis, iisque talibus, quæ vel ipsos Daemonum conatus totiusque nature vires multum transcendere, qualia fuerint suscitationes mortuorum, subitanea restitutio sanitatis &c. quæ miracula Xaveriana, ut sua etiam constarent fide, non dubitas provocare: ad nescio quos juratos testes, quorum deposita Testimonia, ad huc Romæ & Goæ extarent. Verum enim vero quod primum tuum attinet suppositum, illud ego statim in rem meam ita confero: Quicumque Indos docuit invocationem Sanctorum, & in hac, præcipuam Beatæ Virginis Mariæ, istiusque utilitatem ceu dogma fidei inculcavit, ille quoad hoc, nullum Apostolici Prædicatoris munus confecit, sed potius hujus honoris titulum prostituit. Atqui Xaverius &c. Ergo. Hæc major, *KOFLERE*, tamdiu immobili stabit talo, quamdiu tu non probabis: Apostolos etiam, mortuorum hominum

num & in his præcipue Beat. Virginis invocationem docuisse, nec non NB. hujus utilitatem ceu *fidei dogma* inculcasse. In hac assertione, quæ tibi probanda incumbit, virum te præstes oportet, *KOFLERE*.

Post editam hujus primi falsi suppositi cædem, restat nunc, ut secundum tuum etiam confodiam præmissum. Antequam vero ad hoc destruendum accedo, me oportet, ut prius illum Syllogismum explorem, de quo tibi tam multum places. *His enim positis, ais, sic intentum meum urgeo; quale quælo intentum nobis enarrabis? dic ilico: Omnis doctrina, quam DEUS per Xaverium miraculis confirmavit, est vera: sed doctrina de utilitate invocationis Mariæ ac Sanctorum talis est, quam DEUS per Xaverium miraculis confirmavit: Ergo doctrina de utilitate Invocationis Mariana ac Sanctorum est vera.* Hac argumentationis scoriâ in medium prolata, in maximum triumphus gaudium resolutus videris, dum ita: *Quid negas Montgalle in hoc Syllogismo? major est innegabilis & similis huic innegabili propositioni: Omnis doctrina quam DEUS olim per Apostolos Miraculis confirmavit, est vera.* Resp. Te vero, mi *KOFLERE* cum hac Syllogismi umbra, tam vane gloriosum esse! ut primam ejus illationem, de Miraculis Xaverianis, confimilem putes argumentationi de Miraculis Apostolicis! parum abest quin credam, te capacem esse, ut etiam cum profusis tuis Syllogismis, ipsos possis cordatos vi-

ros in ruborem dare, tam magna enim laboras confidentiâ, ut, quicquid dixeris, id statim *innegabile* putes.

Sed ut rem perspicuis expediam verbis, libet impræsentiarum, ad experiendum majoris tuæ robur, Popam Turcicum producere, qui tecum in eodem sono & tono colligit: *Omnis doctrina, quam DEus per Muhamedem miraculis confirmavit, est vera, sed talis est Muselmanorum doctrina*, Ergo &c. quid tu nunc *KOF-LERE* ad majorem hujus Syllogismi, quando Mustus Turcicus tibi instaret dicere: *Majorem suam esse innegabilem & huic Christianorum propositioni*: Omnis doctrina, quam DEus olim per Apostolos miraculis confirmavit, est vera, *prorsus similem*. Num tu hanc jactatam collectionis similitudinem admitteres, & majoris superbiam, qua Turcicus Syllogismus inflatus est, nullo negationis limite frangeres? vix credo, te tam somnolentum fore. Parilem, quæso, attribuas velim vigilantiam Montgallo. Aut tu *KOF-LERE*, in rebus Turcicis tam hospes es, ut nondum didiceris quanta stupenda Muselmanni jactent miracula? si tu hætenus nihil de mirabiliariis Muhamedanis audivisti vel legisti, fac quæso, socium tuum P. Mændlium, contra Sigmannum, se se jactantem, quod jam multa millia voluminum devoraverit, roges, qui amabilis librorum helluo, tibi, procul dubio, Busbequium illustrem vestratæ religionis auctorem porriget, ex cujus Epistola quarta de Legat. Turc. pag. m. 330. seq. gustum

gustum capias, quibus & ipsi Popæ Muhamedani
exsplendescant Miraculis.

Attende inquam ad hæc formalia Busbequii
verba: *Sequitur hoc loco, ut alterius peregrina-
toris & Monachi Turcici tibi miraculum narrem.*
*Is incedebat cum tunica & pallio albo, ad pedes
usque demisso, casarie promissa, quales fere no-
stri dictores depingunt Apostolos. Sub facie libe-
rali latebat impostor animus, sed Turcæ ut mi-
raculis insignem venerabantur. Idem inter-
pretes meos impulerunt, ut ad me adducerent,
ut viderem. Sumsit una mecum prandium sobrie
& modeste. Inde descendit in aream domus,
pauloque post revertit, sublato vasti ponderis
Saxo, quo sibi in nudatum pectus aliquos ictos
influxit, quibus pane bos percelli potuisset. Hinc
manum iniecit ferro quod in foculo ad eum usum
accenso candens factum erat. Id ori insertum
omnem in partem aliquandiu versat, non sine
saliva stridore. Erat ferrum illud oblongum, sed
altero capite crassius & quadrangulum, quod ore
recepit, ut ignis sic fervefactum ut a candente
carbone nihil differret. Quo facto ferramentum
in ignem recondit, meque salutato & accepto
munere discedit. Habes KOFFERE miraculum
Turcicum, habes testem oculatum, Aug. Bus-
bequium. Percipe interludium risu dignum.*

*Admirabantur, sic idem Busbequius, qui cir-
cumstant mei domestici, præter unum, qui
se plus reliquis intelligere arbitrabatur: Et
quid vos, inquit, fatui ista miramini? an fieri
has*

hæc revera creditis? præstigia sunt ista & mera oculorum ludibria, ac simul ferrum, quæ parte alte e foculo extabat, accipit, probaturus sine noxa contrectari, sed non citius manum comprehenderat, quam rejecit, vola & digitis sic adustis, ut pluribus diebus Persanari agre potuerit: Quem casum magnus sociorum risus consequutus est, rogitantium, jamne illud calere, an nondum etiam crederet? invitantium ut de suo contingeret. Videmus ergo, istum Mahumedanæ Sectæ hominem, non nuda oculis glaucomata objecisse, sed candentissimum ferrum digitis vere contigisse & simul etiam in os ingessisse, id quod certe miratu dignissimum est.

Hoc autem miraculi genus si tu, KOFLERE, præ tuis, parvi æstimas, en aliud, ex Turcicâ officinâ, longe splendidius, quocum vix Xaveriana possunt conferri portenta. Accipies autem illud iterum, non meis sed Busbequii verbis, quæ citato loco ita se habent: Idem Turca inter prandium commemorabat, suum cænobiarcham, vitæ sanctimoniâ & miraculis clarum, consuevisse in lacum, qui esset cænobio propinquus, extendere pallium, in eoque sedentem quæ visum esset suaviter circumvectari. Eundem excoriato exenteratoq; verveci nudum alligari solitum, ut priores pedes brachiis, posteriores cruribus ejus aptarentur: Ita conjectum in ferventem furnum manere, donec percocto vervece ut jucunde edi posset, illasus ipse promi se juberet.

Q

Ingons.

Ingens sane miraculum, tam cum nempe, sine corporis detrimento, cum pueris Babyloniis. in furno candente versari:

Audita vero & perpenſa Muſelmannorum gloriatio-
ne de miraculis, quæ, inter ipſos, cœ-
nobitarum operâ, fieri ſolent, quid tu nunc
KOFLERE, ſic iterum rogo, de majori Turcici
noſtri Syllogiſmi propoſitione? *Omnis doctrina,*
quam DEus per Muhamedem miraculis confir-
mavit, eſt vera, num tu, ad os Popæ Turcici
obtutandum, ejuſmodi collectionem non hoc
conſtringeres limite: Poſito quod DEus *revera*
iſta jaçtata miracula per Muhamedem patrârit
& patrârit etiam NB. *ad confirmandam Muhame-*
dis doctrinam. Quod ultimum preſſe notandum
eſt. Poſteſt enim obſtinato Turco, quia DEus
olim, vel per ipſum quendam aſinum, miracula
fecit, concedi, illum etiam permittere potuiſſe,
ut per Muhamedem mirabilia patrarentur, quia
non hoc ſed iſtud principaliter quæritur: An
DEus per Muhamedem miracula fecerit aut fieri
permiferit, ad confirmandum Alcuranum? hoc
ſolutionis genere obſervato, tua major: *Omnis*
doctrina, quam DEus per Xaverium miraculis
confirmavit, eſt vera, certe non tam firmo,
ut opinariſ, *innegabilitatis* talo innititur, ſed
valde lubrica eſt. Longe inquam diverſiſſima
eſt ab hac: *Omnis doctrina, quam DEus NB.*
olim per Apoſtolos miraculis confirmavit, eſt
vera, ſcilicet tam longe diverſa ab iſtâ, quam
diverſus eſt Xaverius ab Apoſtoliſ.

Sed

Sed pergamus oportet ad examinationem minoris, quæ hæc fuit: *Doctrina de utilitate invocationis Mariæ ac Sanctorum talis est, quam DEus per Xaverium miraculis confirmavit.* Huc etiam spectat alterum tuum suppositum, de quo supra, & cujus formalis sonus hic est: *Certissimum esse, quod Xaverius in Indiis claruerit miraculis iisque talibus quæ etiam Dæmonum conatus totiusque nature vires multum transcendant, qualia sint suscitationes mortuorum, subitanea restitutio sanitatis &c.* Hæc illa pulcra Helena, de qua, tam assidua bella. Xaverium nempe miraculis claruisse in Indiis, & in his extremis terræ oris, mortuorum invocationem per miracula, probasse! quæ ista miracula? enarra quæso: *Conciones ais Xaverium habuisse Coulan, quæ urbs sit maritima haud procul a Comorino in Regno Travancoris. Quibusdam principio statim conversis, restitisse ceteros a vita in superstitione pertinaces.* Visa hac incredulorum pertinacia, quid noster Xaverius? *Quando, sic eum dixisse pergis, mihi fidem negatis, videte quod argumentum satis vobis esse velitis ad credendum? quo cupitis testimonio verbis meis fidem adstruam? cum deinde animo succurreret heri humatus: Pandite, addidisse Xaverium, sepulcrum, illic defossum cadaver adducite, explorate, an vita prorsus careat? his prolatis, præfracte incredulos accurrisse extemplo, & sepultum extraxisse, cujus tam evidens mors fuisset, ut jam putresceret. Evolutum linteo ad pedes Xaverii depo-*

22

deposuisse. Xaverium deinde, Barbaris rei expectatione suspensis & eventum avidè præstolantibus, in genua provolutum, post brevem precationem, ad defunctum orationem convertisse & præcipio exclamasse, ut in nomine DEI vivi ad religionis, quam prædico, certam & indubitatam fidem faciendam surgas. Ad hanc vocem mortuum vivum & valentem nullius adminiculo de terra se sustulisse. Erupisse omnium unam vocem: Magnus Christianorum DEUS: Vera Lex, quam docet magnus Pater. Exin Baptismum certatim petiisse & impetrasse. Splendidum sane miraculum!

Sed qua nunc demonstrationis arte, tu KOFLERE, maximo ex hoc miraculo, confirmationem momentosi istius dogmatis, de invocatione mortuorum, demonstrabis? hætenus enim nihil verborum de invocandis sanctis, sed nudam saltem miraculi relationem, de mortuo excitato, attulisti, dic verbis rotundis, quid tibi tandem velis; Montgallum ais debere notare verba Xaverii, quæ autem verba? ad religionis, quam prædico ego, certam & indubitatam fidem faciendam surgas, hæc verba Montgallus procul dubio notabit, sed quid tu inde? hæc ipsa verba includere etiam dogma de invocatione sanctorum, ergo DEUM, per Xaverium Religionem Xaverii in genere, quæ etiam Sanctorum invocationem complectatur, confirmasse Miraculo. Bone DEUS! quam longo demonstrationis anfractu, tibi opus est, quando intendis, confirmationem principalis

palis dogmatis de invocatione Sanctorum, ex Xaverianis Miraculis extundere. Ego quoque longa rerum expectatione suspensus, nihil tandem ex tam prolixo verborum filo, quam misellam collectionis ratiunculam video deductam!

Nunc ad aliam Miraculi historiolum pergis, ex qua, *in specie usum Mariani Rosarii per Xaverium fuisse a DEO confirmatum ita patere*, contendis: *Simul ac morbo quis corripere tur, Xaverium advocabat. Cum vero omnium votis facere satis ipse non posset, vicarios sibi pueros mittebat. Ibant illi mittentis Rosario instructi, sed fide viva alacres cursabant per pagos & oppida, agrorum tuguria subeuntes, coram Advocata multitudine, Rosarium memoriter recitabant, agrisque Baptismum ambientibus admovebant Rosarium, aut aliud quid ex Xaverii re culis moxque se sanos agri sentiebant.* Si verum fateri volumus, jam dicendum, nos iterum fabulam audiisse, præcedenti, crassitate haud disparem, id quod ex infra dicendis satis patebit.

Nunc perge ad elumbem tuam sequelam: *Montgalle si hoc audito adhuc usum Rosarii ineptam superstitionem appellas, ineptam & supersticiosam pariter dicent Indi impositionem manuum, quam Apostoli aliquæ adhibuerunt, in sanandis agris.* Cum vero hoc dici non possit de impositione manuum, utpote miraculosa sanatione agrorum stipata, nec id dici potuerit de usu Rosarii utpote eadem nota fulgente. Et hinc manet verissimum, quod etiam in specie usus Mariani Rosarii

fuerit a DEO per Xaverium miraculis confirmatus.
 Resp. Quid ad Montgallum Indi, tecum fallaciam a non causa ut causa ludentes? sic inquam ineptientes: Monachus proficiscitur, ergo pluit, baculus stat in Angelo, ergo bonus dies. Et finge etiam quantum lubet, *KOFLERE*, apud Indos, tempore Xaverii, quædam miraculosa reverâ contigisse, num tu statim, eorum causam, ipsum Rosarii usum censebis? quid, quod sacramentum impositio ritus Apostolicus, globosa vero precum calculatio, modus sit Ethnicus, hæc ergo duo diversa, in conclusionibus adversus Montgallum, rite conjungi putas? Sed his non opus esse censeo, ut tibi miraculis Xaverianis innitenti respondeatur, arx enim tua longe validiori potest subrui modo.

Miracula Xaveriana oportet *KOFLERE* prius probes, antequam illa ceu oracula laudes. Quæ malum disputationis perversitas hæc est! quando, adversus Montgallum, ex miraculis Xaverianis, ceu conclusionum principiis, disputas, cum ista tamen vera esse nequaquam consent! cedo inquam, de his ipsis probationis tabulas: *Montgallum oportere ais, ut legat P. Dominicum Bouhours Jesuitam, qui ultimus hisce annis ex testimoniis authenticis conscripsisset Vitam S. Xaverii in lingua Gallica, quæ nunc Latine redditæ Monachii impressa fuerit 1712.* Resp. Rem iterum pulcre agis, mi *KOFLERE*, quando scilicet Montgallum circa ea, quæ tibi incumbunt probanda, remittis ad socium in probando æque deficientem, addis autem

autem, ni fallor, insignem remissionis rationem: Jesuitam Bouhours esse omnium *ultimum*, qui Xaverio parentaverit, conscriptâ ejus vitâ ex *authenticis testimoniis*. Sed ubi quæso extant ista testimonia? *Roma & Goaimo adhuc ipsi etiam Indi testantur, qui a Parentibus miraculorum Xaverii luculentum acceperunt Testimonium.* R. Omnis um optime. Miracula Xaveriana scire cupidos ad Garamantas & Indos ablegas, istorum autem testimonia descripta qui videre gestit, non ipsam Indiam sed Romam saltem & Goam petat oportet. Roma quam maxime placet. In hac enim urbe, Inventarium omnium miraculorum extare ajunt. Hic vel ipsa prodigia, quibus Donationem Constantini M. confirmatam ajunt, depicta leguntur. Et quod longe majus est, hic etiam Arcam & Virgam Moïsis asservari credunt, & quas non reliquias ibidem reconditas esse jactant?

Sed antequam de *Reculis* sic enim ipse loqueris, Xaverianis, in specie agamus, operæ pretium videtur, ut prius aliquid, de miraculis Pontificiis in genere, dicamus. Primo, res pene ipsa miraculum videtur, quod Jesuitæ mirabiliarii & id genus alii homines, tantum apud Indianos, miraculorum patratores existant. Hos enim thaumaturgos, his in oris & in conspectu protestantium, quasi somnolentos & nullos miraculorum effectores videbis, contra, penes Garamantas & Americanos, famâ, quam ipsi de se spargunt tantarum audies operatores rerum, quæ, judice Koflero, totius naturæ vires transcendunt.

Hoc unum est. Jam secundo notandum venit, quod, in Europæis locis ad convertendos hæreticos, uti loquuntur, etiam summus Pontifex, nihil miraculorum præstare valeat, qua de re, vel ipsum Card. Bellarminum confitentem habemus, quando lib. 3. de R. P. cap. 21. §. de *Miraculis*, ita scribit: *Pontifices nec vera nec falsa miracula fecerunt, neq. hoc Seculo, neq. superiore.* At vero & hoc & isto Seculo, ad convertendos incredulos, miraculis quam maxime opus fuisset, si autem Pontifex maximus, ipse inquam Vicarius Christi, hætenus dono miraculorum carebat, quid ergo de Thaumaturgica Jesuitarum gloriatione cogitandum? nonne Jesuitæ longe minoris sunt dignitatis & sanctitatis, quam ipsi Pontifices?

Tertio notetur velim, etiam inter ipsos adversarios, cordatos reperiri viros, qui, dolos & fraudes miraculis subesse pontificiis, exercitum confiteantur; audiamus Nicolaum Lyranum, ordinis Fratrum minorum, qui annot. ad cap. 14. Daniel. ita inquit: *Et similiter aliquando fit in Ecclesia, maxima deceptio populi in miraculis fictis a Sacerdotibus, vel eis adherentibus, propter lucrum temporale. Et talia sunt extirpanda a bonis Prelatis: Sicut ista extirpata sunt a Daniele.* Mente volvamus, quid Joannes Gerson, magni in Constantiensi Concilio nominis Theologus, Epistolâ ad Vincentium Ferrerium Ordinis Prædicatorum, contra Sect. flagell. vid. Acta C. C. edit. Hardjanzæ Tom. 3. part. 6. pag.

pag. m. 105. his moneat verbis: *Quod si quis inducere voluerit miracula nova super Antichristi adventu proximo: notet, quod mundus senescens patitur phantasias falsorum miraculorum, sicut homo senex phantasiatur in somno. Propterea sunt nunc habenda miracula valde suspecta, nisi facta prius examinatione diligenti.* Reputemus animo justam illam quærelam, quam Georgius Cassander, Theologus itidem Romano-Catholicus, Consultationi suæ Art. 21. pag. m. 142. his interseruit verbis: *Accesserunt & alia mala, quod avaritiæ causâ, ad simplicem populum illucendum falsa reliquia supponebantur, & NB. ficta prædicabantur miracula, iisque miraculis populi superstitio alebatur, ut magis in admirationem miraculorum raperetur, quam ad Sanctorum imitationem, vel vitæ emendationem provocaretur.* Observemus etiam, quid Jo. Mabillonius Ord. Bened. judicii ferat, de miraculis istorum Sanctorum, quos *novos & ignotos* appellat, quando Epist. supra laudatâ p. m. 24. hunc in modum suspirat: *At miracula ejusmodi Sanctorum quanta! ad eorum loculos appensa anathemata in signum miraculorum! quor abortivi infantes excitati ad percipiendum Baptismum! verum illa miracula velim nobis præstari, a testibus fide dignis.* Sic inquam KOF-LERE, in ipso Papatu, cordatiores & veri amantiores, de miraculis apud vos merito suspectis.

His in genere dictis, jam propius accedam ad prodigia Xaveriana. Non est autem ani-

Q s

mus,

mus, *KOFLERE*, quemadmodum tu nobis id in-
 sinuas Confilii, aut Romam excurrere, aut ad
 Goam appellere, vel ipsas Petere Indias, ut in
 his a nobis longe remotissimis oris, extantia de
 miraculis Xaverianis testimonia perquiram &
 excutiam. Non placent hæc itinera hac tem-
 pestate suscipienda. Rem aliâ viâ tractabo, quæ
 nempe tutior & periculis transfretationis ca-
 rens est. Ingentia sane, stupenda & ipsis ævis
 Apostolicis inaudita miracula sunt illa, quæ vos
 Xaverio Patratori assignatis, ad hæc autem pro-
 banda, tu *KOFLERE*, admodum præcipitanter
 in partes descendis, & nullos præter Jesuitas te-
 stes innuis. Sequar ego paulisper hanc tuam
 methodum & tibi, etiam aliquos ex tua societate
 Viros nominabo, qui proh dolor miraculorum
 defectum, in modernis suis apud transmarinos
 missionibus, aperte & cordate confitentur.
 Primus in conspectum prodeat Jesuita Jo. Phil.
 Marinus, cujus *Historia Missionis Jesuitarum in
 Japoniam &c.* Romæ prodiit lingua Italica 1663.
 excerpta, ab Illust. Dn. Sekendorffio, Comm. de
 Luth. lib. 3. Sect. 21. §. 84. add. 3. p. m. 345. seq.
 qui laudatus Jesuita in dicta Historia lib. 5. cap. 7.
 & alibi passim, miraculorum defectum non tan-
 tum excusat, verum etiam alios defensat insi-
 nuandi sese, & fidem apud barbaros inveniendi,
 modos, v. gr. medicinam & artium quarundam
 Professionem, ante omnia vero, donorum & mu-
 nerum oblationem hoc verborum tenore com-
 mendat: *Solis donis, in illis Regionibus, gratias*
 Prim

Principum acquiritur, & sic loquendum est lingua intelligibili, ut paulatim Patres Jesuitæ viam sibi struant, ad Prædicationem Evangelii. Ubi enim nulla veri DEI notitia est, aut miracula in manibus gerere debent Prædicatores aut, ubi hæc deficiunt, ordinaria vi a incedere, quæ est, ut moribus gentis & capacitati hominum nos accommodemus, & donis inescemus homines, offerendo in primis res novas & exquisitas. An non hæc KOFLERE, luce clarius ostendunt, vanam esse vestram de miraculis apud Indos gloriationem? quid vobis opus est profusione numerorum, quando instructi estis dono miraculorum? num vero putas ex Salvatoris nostri disciplinam esse, quando donis & largitionibus homines ad Evangelium perducuntur? Absis.

Huic Jesuitæ Italo nunc adjungam Jesuitam Gallum, qui est *Louis le Comte*, haud ita Pridem a Sinensibus redux; cum mihi autem ejus literæ, quas, in Gallico idiomate, de rebus Sinicis exaravit, non sint ad manus, ideo contentus sis oportet, earum translatione Teutonica, quæ An. 1699. Lipsiæ, prodiit, & in qua, modo laudatus Jesuita, Parte 2. pag. m. 237. celebrem istum. *P. de la Chaise* inter alia sic alloquitur: Es ist wahr / mein Ehrwürdigster Pater / daß die Wunder-Wercke nicht so gemein in Sina seyn / als der Staat dises Reichs zu erfordern scheint; der Kayser / welchem man das jenige erzehlet hat / was Gott bey andern Nationen gewürcket / hat es uns NB. manchemahl vorgerücket. Seyn wir
sagt

sagt Er/ schlimmeren Zustandes/ als die Barbaren/ die so oft ihre Krancken genesen / und ihre Todten aufferwecket gesehen ? wie haben wir es um Gott verschuldet/ daß Er unsere Befehrung viel schwehret macht ? Ihr kommet vom Ende der Welt / uns ein neues Gesetz zu predigen / welches der Natur entgegen ist/ und über die Vernunft gehet ; ist es billich/ daß wir euren bloßen Worten glauben ? NB. thut Wunder-Wercke/ welche vor die Wahrheit eurer Religion reden ; und wir wollen euch / mit der Aufrichtigkeit unsers Glaubens antworten. Hæc Barbarus Sinarum Imperator Cam - Hy |, ad Jesuitas Gallos, haud ita Pridem apud ipsum, missionarios.

Jam operæ pretium videtur, ut paucis etiam percipiamus, quid excusationis Jesuitæ proferentes, huic sapientissimo inter Barbaros Regi, ad colorandum miraculorum defectum, responderint. De quo sic noster Ludovicus Comes: Man hat Ihme (dem Chinesischen Kayser) bisweilen geantwortet: Gott sey ein Herr seiner Gaben / und vertheile sie / nach dem Schluß seiner ewigen Weisheit/ welche zuergrübeln/ uns nicht zukömme/ Er würcke bisweilen diese Wunder-Dinge an den Höfen der Königen nicht / weilen Er den üblen Gebrauch zuvor sehe / der daraus erfolgen würde ; bisweilen auch/ weil ihnen/ denen er mehrern und durchdringendern Verstand gegeben/ die gemeine Gnade gnugsam wäre: anstatt dessen das einfältige Volk/ und die grobe Nationen / solcher sichtbaren Zeichen seiner Allmacht benöthiget wären / die Wahrheit
desto

desto leichter zu eröffnen. Vielleicht zögen auch / die fleischliche Klugheit / welche dem Geist Jesu Christi so entgegen ist ; die Zärtigkeit / die Ehrsucht / die Begierde der Grossen / ihnen diese schreckliche Straffe zu ; und verweigere Gott / durch ein gerechtes Gericht / die Wunder-Wercke denen Leuthen / welche auch selbst den einfältigsten und gemeinsten Gesetzen der Natur nicht Folge leisten wollen. Allein Seigneur, wurde manchmal beygefüget / die Liebe diser grossen Anzahl Missionarien / welche mit Freuden Europa verlassen / allwo ihr Stand / ihr Vermögen / ihre Wissenschaft / sie natürlicher Weisse hätte anhalten sollen. Und die durch tausend Gefährlichkeiten dem Wohlstand eurer Völcker sich aufzuopfern kommen ; diser so aufrichtige / so helle / so beständige Opfer / Sire, hat er nicht etwas wunderliches / und sollte er nicht eben so mächtig / als die Wunder-Wercke seyn / Euch zu überreden ? &c.

Laudanda utique Jesuitæ Comitæ est integritas confitendi verum, ex his enim ejus ad Patrem de la Chaize relatis, abunde constat, quod moderni Jesuitæ, in Sinis, nulla valeant edere signa. Uno verbo, habemus Confessum miraculorum defectum, verbis Jesuitæ le Comte sat apertis. Res inquam ipsa loquitur. Hoc tamen non obstante, sponfionem facere ausing, nostros posteros mira & stupenda prodigia percepturos esse, quæ, Jesuitæ Gallicani vel alii, coram hodierno Sinarum Rege Cam-Hy patrarint, sic enim horum hominum genius fert, ut sua patrata signa & prodigia, qualia sunt mortuorum

mus, *KOFLERE*, quemadmodum tu nobis id in-
 sinuas Confilii, aut Romam excurrere, aut ad
 Goam appellere, vel ipsas Petere Indias, ut in
 his a nobis longe remotissimis oris, extantia de
 miraculis Xaverianis testimonia perquiram &
 excutiam. Non placent hæc itinera hac tem-
 pestate suscipienda. Rem aliâ viâ tractabo, quæ
 nempe tutior & periculis transfretationis ca-
 rens est. Ingentia sane, stupenda & ipsis ævis
 Apostolicis inaudita miracula sunt illa, quæ vos
 Xaverio Patratori assignatis, ad hæc autem pro-
 banda, tu *KOFLERE*, admodum præcipitanter
 in partes descendis, & nullos præter Jesuitas te-
 stes innuis. Sequar ego paulisper hanc tuam
 methodum & tibi, etiam aliquos ex tua societate
 Viros nominabo, qui proh dolor miraculorum
 defectum, in modernis suis apud transmarinos
 missionibus, aperte & cordate confitentur.
 Primus in conspectum prodeat Jesuita Jo. Phil.
 Marinus, cujus *Historia Missionis Jesuitarum in
 Japoniam &c.* Romæ prodiit lingua Italica 1663.
 excerpta, ab Illust. Dn. Sekendorffio, Comm. de
 Luth. lib. 3. Sect. 21. §. 84. add. 3. p. m. 345. seq.
 qui laudatus Jesuita in dicta Historia lib. 5. cap. 7.
 & alibi passim, miraculorum defectum non tan-
 tum excusat, verum etiam alios defensat in-
 nuandi sese, & fidem apud barbaros inveniendi,
 modos, v. gr. medicinam & artium quarundam
 Professionem, ante omnia vero, donorum & mu-
 nerum oblationem hoc verborum tenore com-
 mendat: *Solis donis, in illis Regionibus, gratia*
 Prim

Principum acquiritur, & sic loquendum est lingua intelligibili, ut paulatim Patres Jesuitæ viam sibi struant, ad Prædicationem Evangelii. Ubi enim nulla veri DEI notitia est, aut miracula in manibus gerere debent Prædicatores aut, ubi hæc deficiunt, ordinaria via incedere, quæ est, ut moribus gentis & capacitati hominum nos accommodemus, & donis inescemus homines, offerendo in primis res novas & exquisitas. An non hæc KOFLERE, luce clarius ostendunt, vanam esse vestram de miraculis apud Indos gloriationem? quid vobis opus est profusione numerorum, quando instructi estis dono miraculorum? num vero putas ex Salvatoris nostri disciplinam esse, quando donis & largitionibus homines ad Evangelium perducuntur? Absis.

Huic Jesuitæ Italo nunc adjungam Jesuitam Gallum, qui est *Louis le Comte*, haud ita Pridem a Sinensibus redux; cum mihi autem ejus litteræ, quas, in Gallico idiomate, de rebus Sinicis exaravit, non sint ad manus, ideo contentus sis oportet, earum translatione Teutonica, quæ An. 1699. Lipsiæ, prodiit, & in qua, modo laudatus Jesuita, Parte 2. pag. m. 237. celebrem istum. *P. de la Chaise* inter alia sic alloquitur: Es ist wahr / mein Ehrwürdigster Pater / daß die Wunder-Wercke nicht so gemein in Sina seyn / als der Staat dises Reichs zu erfordern scheint; der Kayser / welchem man das jenige erzehlet hat / was Gott bey andern Nationen gewürcket / hat es uns NB. manchemahl vorgerücket. Seyn wir
sagt

sagt Er/ schlimmeren Zustandes/ als die Barbaren/ die so oft ihre Kranken genesen / und ihre Todten auferwecket gesehen? wie haben wir es um Gott verschuldet/ daß Er unsere Befehlung viel schwächer macht? Ihr kommet vom Ende der Welt / uns ein neues Gesetz zu predigen / welches der Natur entgegen ist/ und über die Vernunft gehet; ist es billich/ daß wir euren bloßen Worten glauben? NB. thut Wunder-Wercke / welche vor die Wahrheit eurer Religion reden; und wir wollen euch / mit der Aufrichtigkeit unsers Glaubens antworten. Hæc Barbarus Sinarum Imperator Cam - Hy |, ad Jesuitas Gallos, haud ita Pridem apud ipsum, missionarios.

Jam operæ pretium videtur, ut paucis etiam percipiamus, quid excusationis Jesuitæ proferentes, huic sapientissimo inter Barbaros Regi, ad colorandum miraculorum defectum, responderint. De quo sic noster Ludovicus Comes: Man hat Ihme (dem Chinesischen Kayser) bißweilen geantwortet: Gott sey ein Herr seiner Gaben / und vertheile sie / nach dem Schluß seiner ewigen Weisheit / welche zuergrübeln / uns nicht zukömme / Er würcke bißweilen diese Wunder-Dinge an den Höfen der Königen nicht / weiln Er den üblen Gebrauch zuvor sehe / der daraus erfolgen würde; bißweilen auch / weil ihnen / denen er mehrern und durchdringendern Verstand gegeben / die gemeine Gnade gnugsam wäre: anstatt dessen das einfältige Volk / und die grobe Nationen / solcher sichtbaren Zeichen seiner Allmacht benöthiget wären / die Wahrheit

Desto

desto leichter zu eröffnen. Vielleicht zögen auch / die fleischliche Klugheit / welche dem Geist Jesu Christi so entgegen ist ; die Zärtigkeit / die Ehrsucht / die Begierde der Grossen / ihnen diese sebröckliche Straffe zu ; und verweigere Gott / durch ein gerechtes Gericht / die Wunder-Wercke denen Leuthen / welche auch selbst den einfältigsten und gemeinsten Gesetzen der Natur nicht Folge leisten wollen. Allein Seigneur, wurde manchmal beygefüget / die Liebe diser grossen Anzahl Missionarien / welche mit Freuden Europa verlassen / allwo ihr Stand / ihr Vermögen / ihre Wissenschaft / sie natürlicher Weisse hätte anhalten sollen. Und die durch tausend Gefährlichkeiten dem Wohlstand eurer Völcker sich auffzuopfern kommen ; diser so aufrichtige / so helle / so beständige Eysfer / Sire, hat er nicht etwas wunderliches / und solte er nicht eben so mächtig / als die Wunder-Wercke seyn / Euch zu überreden ? &c.

Laudanda utique Jesuitæ Comitæ est integritas confitendi verum, ex his enim ejus ad Patrem de la Chaize relatis, abunde constat, quod moderni Jesuitæ, in Sinis, nulla valeant edere signa. Uno verbo, habemus Confessum miraculorum defectum, verbis Jesuitæ le Comte sat apertis. Res inquam ipsa loquitur. Hoc tamen non obstante, sponsonem facere aumus, nostros posteros mira & stupenda prodigia percepturos esse, quæ, Jesuitæ Gallicani vel alii, coram hodierno Sinarum Rege Cam-Hy patrarint, sic enim horum hominum genius fert, ut sua patrata signa & prodigia, qualia sunt mortuorum

orum excitationes & cæcorum sanationes &c. demum post decursum multorum annorum in lucem edant. Et hæc ipsa illa Scena est, quam attentus Lector ante Sesquisæculum cum Xaverianis portentis actam deprehendet. Cum enim Xaverius apud Indos versaretur, nemo hominum, ista stupenda miraculorum genera vel auribus vel litteris hauriebat, quæ postmodum, Jesuita Tursellinus, effluxo integro Sæculo, in suos referebat annales, *eum* scilicet: *Uno tempore septem Indianos a mortuis excitasse, demones per puerum tantum, impositione lignæ crucis ejecisse, cecos præterea, claudos, mutos, surdos, leprosos & incurabiles morbos quam plurimos, recitatione saltem nuda super eos Articulorum Fidei & Evangelii, & quod longe majus est, vel solo Rosarii sui attactu Sanasse &c.* quæ omnia Tursellinus cumulatim in Vitâ Xaverianâ. Nullus autem mortalium, ut jam dixi, ejusmodi prodigia Indica, Prædicante apud Americanos Xaverio, vel audiebat vel legebat. Nec ipse quidem Xaverius, in suis ex India sæpius in Europam transmissis litteris, ullum de tantis ab ipso patratis miraculis mentionem faciebat, de quibus tamen, nunc omnia perstrepunt.

Inter miraculosa vero subsidia, quibus missionarii, ad Barbaros & transmarinos populos convertendos, opus habent, nullum magis necessarium est, quam donum linguarum, at hoc, tam utilissimo & summe necessario, instrumento,

mento, Xaverium prorsus caruisse, comparet ex ejus propriâ confessione, quæ in Epistola Xav. 5. lib. 3. apud Hospinianum in Hist. Jes. excerpta reperitur, atque hunc in modum lamentatur: *Si nos linguam calleremus Japonicam, non dubito, quin plurimi fierent Christiani. Faxit DEUS, ut brevi eam addiscamus, tum demum aliquam Christianæ rei navabimus operam, nam nunc quidem inter eos, tanquam muta statua, versamur, multa enim illi de nobis & dicunt & agitant, ad quæ nos scilicet obmutescimus, Patrii ipsorum sermonis ignari in præsentia, in lingua hujus percipiendis Elementis repuerascimus.* Sic inquam Xaverius quærus fuit, de conversionis Japonicæ remora, quam haud mediocrem sentiebat, ob linguæ popularis ignorantiam. Res sane non miraculosa, sed plus quam monstruosa videtur, quando nempe credendum est: Xaverium potuisse mutis & surdis loquelam Japonicam restituere, ad quam tamen auditam, ipse miser obmutescebat! *multa Japonenses de nobis & dicunt & agitant, ad quæ nos obmutescimus, Patrii ipsorum sermonis ignari.* In stuporem raptor, quando audio: Xaverium in Japonia, mortuos facili negotio ad vitam reduxisse, ipsos autem colloquentes non intellexisse. In summis miraculis edendis, virum, in percipiendis autem linguæ Elementis, puerum egisse. *Patrii ipsorum sermonis ignari, in lingua hujus percipiendis Elementis repuerascimus.* Non sic olim Apostoli.

Nunc

Nunc pergo ad illud argumentationis genus, per quod iterum, *KOFLERE*, miracula Xaverii, quæ nimio opere laudas, sicut nives vernaes liquefcere videbis. Habes autem hanc, quam nunc ad tui confufionem allegaturus fum rationem, jam in fuperioribus infinuatam, oportet igitur eam impræfentiarum, non aliter, quam infigni veftris exædibus Testimonio roboratam, præfentare. Hoc equidem ad amiffim fiet, modo non graveris te attentum præbere. Præclara illa facinora, quæ Xaverius apud Indos patravit, ais totius naturæ vires transcendiffe, credo equidem, nam mortuos ad vitam revocare, cæcos oculorum lumine donare, mutos in differtos & furdos in auritos commutare, graviffimos præterea & acutiffimos morbos, folo Rosarii attactu, fanare, quid hoc quæfo aliud eft, quam ipfas naturæ vires fuperare? Hæc fi ita evenêrunt, quemadmodum tu pertendis, tunc fane nullum effe poteft dubium, quin tota ifto tempore India, miraculis Xaverianis perfonuerit, & horum fama, quæ eundo crefcere folet, etiam ad Europæos volitaverit, præfertim ad Hifpanos, fub quorum aufpiciis, Xaverius ad Indos navigaverat. Verba, quæ nunc facio, cum rebus convenientiam habere credo.

Horum omnium autem prodigiorum, quæ vos nunc tantopere crepatis, tunc temporis, nihil ad Hifpanorum nedum Germanorum aures perveniffe, fifto ego tibi, *KOFLERE*, teftem omni exceptione maiorem, *Francifcum* nempe
de

de Victoria, Theologum Hispanum celebratissimum, virum inquam Ordinis Prædicatorum, & in florentissima Salmanticensium Academia Professore Regium, & quod præcipue notandum venit, ipsius Xaverii coætaneum, quando enim hic Apostolus gentibus in Japonia Evangelium spargebat, tunc noster Salmanticenses docebat in Hispania. Sed audiamus nunc, quid novi, Fr. de Victoria, de missionibus sui temporis Indianis / referat, quando ille, *de Indis noviter inventis, Relect. Moral. V. Sect. 2. propos. 5. pag. m. 372.* hæc sequentia tradit: *Non satis liquet mihi, an fides Christiana fuerit Barbaris hætenus ita proposita & annunciata, ut teneantur credere sub novo peccato. Hoc dico, non teneantur credere, nisi proponatur eis fides cum probabili persuasione. Sed NB. miracula & signa nulla audio, nec Exempla vite adeo religiosa: Imo contra multa scandala seu facinora & multas impietates. Unde non videtur quod Religio Christiana satis commode & pie sit illis prædicata, ut illi teneantur acquiescere.* DEum immortalem, quid audimus! ex tot & tantis Xaverii miraculis, & stupendis prodigiis, quæ nostro tempore, Jesuitæ ubivis locorum plenis buccis laudant & disseminant, ne unicum quidem, isto tempore, quando palam in conspectu tot millium Indorum patrabantur, ad aures nostri *Victoria* pervenisse! ad aures inquam tanti Viri, qui Theologorum suæ memoriæ princeps habebatur, & ad quem, notitia rerum Indicarum quam maxime pertinebat, nam quæ, hic Doctor Publicus & Salman-

R

tinus,

tinus, de rebus & negotiis Indorum scripsit & judicavit, id certe non propria & privata, sed Publica & Regia fecit auctoritate. *Catholici quippe Hispania Reges, causas ad ipsorum conscientiam attinentes, quales fuerunt subactarum novi orbis Provinciarum & repudiata uxoris a Rege Anglia, ad eum detulerunt, ab eoque in his doceri voluerunt; quæ sunt verba Præfationis Ingolstadiensis, fere in medio Editionis, quam ego possideo. Quam ob causam rogo, KOFLERE, ut verba Victorix: Miracula & Signa nulla audio, intimis infigas cordis fibris. Ad hujus enim Viri, qui extra partes positus est, attestationem, Bouhoursiana tua necquicquam valent.*

Accedat nunc Josephus Acosta, Vir equidem tui Ordinis, sed, in comparatione aliorum, veri multum studiosus. Hic Jesuita Hispanus, non diu post Xaverii tempora Indias petiit & ibidem per octodecim annos commoratus, Historiam Americanam condidit, quam docti pluris æstimant. Quanquam autem hic Acosta socium suum Xaverium, alibi etiam laudet, id tamen, quantum ad ejus miracula pertinet, moderato facit Stylo, dicit enim: *Cujus tot & tam magna signa NB. referuntur, ut vix de alio, NB. exceptis Apostolis, plura & majora legantur.* Quâ limitatione non opus esse videtur, quando Xaverium pari modo, mortuos suscitasse, demones fugasse, cæcos illuminasse, leprosos mundasse atque omnis generis morbos sanasse, certum esset. Sed quicquid hoc est transeat velim, ego enim Acostam, quem, apud magnum & Catholi-

tholicum nostrum Gerhardum, excerptum habemus, nunc non ad dijudicanda Xaverii portenta, sed potius hunc in finem, proferendum existimo, ut ex illo iterum, *KOFLERE*, confessum miraculorum, apud quoscunque Acoftani temporis missionarios, defectum cognoscas, indeque concludas, venam Xaverii Thaumaturgicam, jam tum, in omnibus Jesuitis, totam exaruisse.

Sed quid Acofta? Lib. 2. de procuranda Indorum salute, cap. 8. sequentia: *Non solum signorum vis nostris temporibus deest, verum etiam pro his scelera ubiq; fervent.* Capite 9. *Multi quaerunt & admirantur, quid sit, quod nostra aetate in predicatione Evangelii apud novas gentes miraculorum illa vis non cernatur, quam Christus suis promisit, quaeq; ad confirmanda superhumana dogmata singulariter efficax est.* Libro 6. cap. 4. *Qua est Prædicatio nostra? quæ fiducia? signa quidem non edimus.* Libri ejusdem Capite 12. *Nos prodigia, quibus Evangelicas voces confirmemus, nulla producimus.* Hæc omnia Josephus Acofta ingenue. Ex eodem quando quæris, ob quam causam, apud Indos nulla fiant miracula? citato lib. 2. cap. 9. hoc modo respondet: *Indos esse ratione, cultu, auctoritate & omnibus rebus inferiores; Prædicantes vero Jesuitas antiquitate Religionis, multitudine, ingenio, elegantia ceterisque ad persuadendum superiores.* Ad has solertes rationes quando excipis: Olim tamen Apostolos, apud Romanos & Græcos, edidisse signa, proin ad convertendos Indos, adhuc opus esse, miraculis, tunc Acofta statim regerit: *Romanos*

& Gracos floruisse etate & sapientia hujus Seculi, Apostolos vero fuisse imperitos & ignobiles, deficientibus ergo humanis praesidiis, opus fuisse miraculis.

Jam finge *KOFLERE*, Xaverium, apud transmarinos, stupendis claruisse miraculis, eum *integra Regna*, ut loqueris, *& plurimas gentilium Provincias ad Religionem Catholicam convertisse, innumeris miraculis a DEO per eundem patratis*, posito inquam, hæc ita se habere, quæ sit autem quæso, & quid causæ subesse reris, ut ipsius statim succedanei, apud eosdem Barbaros, Prædicatores atque missionarii, nihil amplius efficere potuerint prodigiorum, & adhuc nihil possint producere miraculorum? *Signorum vis*, ita vester Acosta, *nostris temporibus deest, signa non edimus, prodigia nulla producimus*; quæ res sane ipso miraculo mirabilior videtur, mortuo nempe bono Xaverio, statim omnem miraculorum vim & virtutem, in succedaneis missionariis, adeo exaruisse, ut hunc usque in diem, nulla prorsus apud Indos valeant edere signa & prodigia! hæc enim, si nuper Gallicani Jesuitæ, coram potentissimo Sinenfium Rege, præstare potuissent, profecto non dubito, quin eosdem plane, cum Xaverio, missionis Indicæ fructus collegissent quam uberrimos, quin vastissimas, dico, Barbarorum Provincias & Regiones, ad Christianam perduxissent Religionem. Sed deficientibus proh dolor Xaverii virtutibus, moderna missionum negotia, pene ad incitas redacta videmus.

Hæc cum ita sint, miror non parum, cur tu *KOFLERE*, nihilominus Lutheranos pungere pergas

pergas & illis sic illudas: *Lutherani nullum hætenus Ethnicum, miraculo a DEO per ipsos patrato, ad Christi cultum perducere potuerunt, cum nullum inter gentes patrârint &c.* At vos inquam Lutheranis duplo miseres evaditis, non enim se jactare solent Lutherani de patrands miraculis, quemadmodum vos indefinenter consuevistis, prodigiorum autem periculum facere jussi, cum omnib⁹ vestris mirabiliariis in luto hæretis.

Sed inanis tuæ, *KOFLERE*, gloriationis peræsus, paucis adhuc verbis, unicum istud examinaturus sum miraculum, quod inter jactata Xaverii portenta, præcipuum est. Postea rivulos claudam, quia, ut jam dixi, sat prata biberunt. Miraculum autem innuo suscitationis a mortuis, hujus nervo inciso, ruunt cætera omnia. Miraculosas ergo suscitationes a mortuis, quod attinet, de quibus, mirabiliarii vestri tantopere, apud nos in Europæis locis, gloriantur, quid istæ quæso allud sunt, quam meræ illusiones? quid aliud inquam, mi *KOFLERE*, nisi fraudes & imposturæ jam dudum confessæ? hæ jactatæ dico mortuorum suscitationes, cum sint notorie fallaces & mendaces, quid tandem, O Bone DEus! hîc tuam excutias conscientiam oportet, *KOFLERE*, Lutheranis cogitandum erit, de istis mortuorum ad vitam revocationibus, quas se, apud Americanos populos, effectas dedisse, iidem jactant thaumaturgi, coram nobis Europæis, illusores?

Sed redeat res ad insignem probationis valorem, quem nunc desumam licet, ab illis *abor-*

tivis parvulis, uti Mabillonius loquitur. In his enim misellis, vel abortivis, vel in ipso partu recens mortuis infantibus, ad vitam revocandis, quid quæso aliud quam merum oculorum glaucoma luditis? hîc equidem fateor, non nudum vos Rosarii attactum, vel aliam consimilem Xaverii reculam, sed ipsam Missæ vestræ virtutem adhibere, & tamen hanc omnem, vestrarum viri-um præcipuam, perditis operam! in hoc excitationis negotio, nihil prorsus, præter illusiones præstatis. Factum si quis hujus rei insigne requirit, is evolvat Gabrielis Emiliani librum, quem inscripsit: *Histoire des Tromperies des Prestres & des Moines &c.* Tom. 1. p. m. 18. seq. Sed ne injuriosus videar, nolo rerum factis, sed propriis pugnare confessionibus, harum autem quam maxime insignem & publicam nobis comunicavit ipse Jo. Mabillonius, Doctor Parisinus, quando ille, ex occasione alicujus mulieris, grandem animo de abortivis illis parvulis concipientis scrupulum, quod NB. sunt verba laudati Mabillonii, *falso excitationis Testimonio, Baptismum parvulo suo abortivo procuraverit*, ad calcem Epistolæ suæ de *Cultu ignot. Sanctorum*, sequentem inhibitionem adiecit:

EX STATUTIS SYNODALIBUS GUIDONIS

EPISCOPI LINGONENSIS EDITIS AN. 1469.

Contra baptismum abortivorum.

Constitutionem Domini Philippi nostri prædecessoris renovantes damnamus, & penitus reprobamus abusum illum, quo passim & indifferenter temporibus retro actis fuerunt infanti ex utero

utero matrum suarum suffocati, qui vulgariter dicuntur mortui nati, quorum etiam aliqui fuerunt ad Ecclesiam delati, certis diebus ac noctibus coram imaginibus Sanctorum appositi, a principio frigidi & tanquam baculus rigidus, sed per ignem carbonum & quandoque cereorum & lampadum accensarum molles effecti, in quibus color rubeus ad tempus & sanguis fluens a naribus apparuit, quorum etiam aliqui sudare super orificio stomachi visi sunt, & venas temporales & frontis, ac circa collum aliquantisper movere, alterum oculorum aperire & claudere, flatum a naribus calidum emittere, a quo pluma naso apposita assufflantur, perfusi Sacri Baptismatis unda, & de post in cæmeteriis Ecclesiasticis fuerunt tumulati. Hos igitur & similes abusus de cetero sub excommunicationis pœna & emenda arbitraria per nostras civitates & diœcesim districtius fieri prohibemus, inhibentes ne Sacramentum aliquibus conferatur nec etiam in Ecclesiastico cæmeterio tumulentur aliqui, quos verisimiliter constiterit vitam naturali aut miraculosa caruisse. Et quia sunt quedam mulieres se de promissis abusibus propter quæstum intromittentes, ipsis hoc facere de cetero prohibemus, prohibemusque omnibus, ne tales mulieres ad talia in suis Ecclesiis recipiant seu admittant. En miracula KOFLERE falsæ suscitationis a mortuis, vobis olim & nunc consuetissima! Possem addere plura, sed manum de Tabula,

DEO Ter Optimo Maximo gratia,

pro concessa Veritatis

Victoriâ.

F I N I S.

& Gracos floruisse etate & sapientia hujus Saculi, Apostolos vero fuisse imperitos & ignobiles, deficientibus ergo humanis praesidiis, opus fuisse miraculis.

Jam finge *KOFLERE*, Xaverium, apud transmarinos, stupendis claruisse miraculis, eum *integra Regna*, ut loqueris, *& plurimas gentilium Provincias ad Religionem Catholicam convertisse, innumeris miraculis a DEO per eundem patrat*is, posito inquam, hæc ita se habere, quæ fit autem quæso, & quid causæ subesse reris, ut ipsius statim succedanei, apud eosdem Barbaros, Prædicatores atque missionarii, nihil amplius efficere potuerint prodigiorum, & adhuc nihil possint producere miraculorum? *Signorum vis*, ita vester *Acosta*, *nostris temporibus deest*, *signa non edimus, prodigia nulla producimus*; quæ res sane ipso miraculo mirabilior videtur, mortuo nempe bono Xaverio, statim omnem miraculorum vim & virtutem, in succedaneis missionariis, adeo exaruisse, ut hunc usque in diem, nulla prorsus apud Indos valeant edere signa & prodigia! hæc enim, si nuper Gallicani Jesuitæ, coram potentissimo Sinensium Rege, præstare potuissent, profecto non dubito, quin eosdem plane, cum Xaverio, missionis Indicæ fructus collegissent quam uberrimos, quin vastissimas, dico, Barbarorum Provincias & Regiones, ad Christianam perduxissent Religionem. Sed deficientibus prohi dolor Xaverii virtutibus, moderna missionum negotia, pene ad incitas redacta videmus.

Hæc cum ita sint, miror non parum, cur tu *KOFLERE*, nihilominus, Lutheranos pungere pergas

pergas & illis sic illudas: *Lutherani nullum hætenus Ethnicum, miraculo a DEO per ipsos patrato, ad Christi cultum perducere potuerunt, cum nullum inter gentes patrârint &c.* At vos inquam Lutheranis duplo miseres evaditis, non enim se jactare solent Lutherani de patrands miraculis, quemadmodum vos indefinenter consuevistis, prodigiorum autem periculum facere jussi, cum omnib⁹ vestris mirabiliariis in luto hæretis.

Sed inanis tuæ, *KOFLEKE*, gloriationis pertæsus, paucis adhuc verbis, unicum istud examinaturus sum miraculum, quod inter jactata Xaverii portenta, præcipuum est. Postea rivulos claudam, quia, ut jam dixi, sat prata biberunt. Miraculum autem innuo suscitationis a mortuis, hujus nervo inciso, ruunt cætera omnia. Miraculosas ergo suscitationes a mortuis, quod attinet, de quibus, mirabiliarii vestri tantopere, apud nos in Europæis locis, gloriantur, quid istæ quæso aliud sunt, quam meræ illusiones? quid aliud inquam, mi *KOFLEKE*, nisi fraudes & imposturæ jam dudum confessæ? hæc jactatæ dico mortuorum suscitationes, cum sint notorie fallaces & mendaces, quid tandem, O Bone DEus! hîc tuam excutias conscientiam oportet, *KOFLEKE*, Lutheranis cogitandum erit, de istis mortuorum ad vitam revocationibus, quas se, apud Americanos populos, effectas dedisse, iidem jactant thaumaturgi, coram nobis Europæis, illusores?

Sed redeat res ad insignem probationis valorem, quem nunc desumam licet, ab illis *abor-*

tivis parvulis, uti Mabillonius loquitur. In his enim misellis, vel abortivis, vel in ipso partu recens mortuis infantibus, ad vitam revocandis, quid quæso aliud quam merum oculorum glaucoma luditis? hîc equidem fateor, non nudum vos Rosarii attactum, vel aliam consimilem Xaverii reculam, sed ipsam Missæ vestræ virtutem adhibere, & tamen hanc omnem, vestrarum viri-um præcipuam, perditis operam! in hoc excitationis negotio, nihil prorsus, præter illusiones præstatis. Factum si quis hujus rei insigne requirit, is evolvat Gabrielis Emiliani librum, quem inscripsit: *Histoire des Tromperies des Prestres & des Moines &c.* Tom. 1. p. m. 18. seq. Sed ne injuriolus videar, nolo rerum factis, sed propriis pugnare confessionibus, harum autem quam maxime insignem, & publicam nobis comunicavit ipse Jo. Mabillonius, Doctor Parisinus, quando ille, ex occasione alicujus mulieris, grandem animo de abortivis illis parvulis concipientis scrupulum, quod NB. sunt verba laudati Mabillonii, *falso excitationis Testimonio, Baptismum parvulo suo abortivo procuraverit*, ad calcem Epistolæ suæ de *Cultu ignot. Sanctorum*, sequentem inhibitionem adjecit:

EX STATUTIS SYNODALIBUS GUIDONIS

EPISCOPI LINGONENSIS EDITIS AN. 1469.

Contra baptismum abortivorum.

Constitutionem Domini Philippi nostri prædecessoris renovantes damnamus, & penitus reprobamus abusum illum, quo passim & indifferenter temporibus retro actis fuerunt infanti ex
utero

utero matrum suarum suffocati, qui vulgariter dicuntur mortui nati, quorum etiam aliqui fuerunt ad Ecclesiam delati, certis diebus ac noctibus coram imaginibus Sanctorum appositi, a principio frigidi & tanquam baculus rigidi, sed per ignem carbonum & quandoq; cereorum & lampadum accensarum molles effecti, in quibus color rubeus ad tempus & sanguis fluens a naribus apparuit, quorum etiam aliqui sudare super orificio stomachi visi sunt, & venas temporales & frontis, ac circa collum aliquantisper movere, alterum oculorum aperire & claudere, flatum a naribus calidum emittere, a quo pluma naso apposita assufflantur, perfusi Sacri Baptismatis unda, & de post in cœmeteriis Ecclesiasticis fuerunt tumulati. Hos igitur & similes abusus de cetero sub excommunicationis pœna & emenda arbitraria per nostras civitates & diœcesim districtius fieri prohibemus, inhibentes ne Sacramentum aliquibus conferatur nec etiam in Ecclesiastico cœmeterio tumulentur aliqui, quos verisimiliter constiterit vitam naturali aut miraculosa caruisse. Et quia sunt quaedam mulieres se de promissis abusibus propter quæstum intromittentes, ipsis hoc facere de cetero prohibemus, prohibemusq; omnibus, ne tales mulieres ad talia in suis Ecclesiis recipiant seu admittant. En miracula KOFLERE falsæ suscitationis a mortuis, vobis olim & nunc consuetissima! Possem addere plura, sed manum de Tabula,

DEO Ter Optime Maximo gratia,

pro concessa Veritatis

Victoriâ.

F I N I S.

Extantiora

ERRATA	CORRECTA.	pag.	lin.
adduterit	adduxerit	8	13
puplice	deleatur	15	1
ratione	rationes	17	4
bilemei	bilem ei	18	10
pronuntiacisse	pronuntiavisse	19	7
magistratum	magistratum	21	23
laudenda	laudanda	40	27
catmaeos	cadmaeos	43	10
permitterit	permitteret	44	20
quo	quod	46	19
reline	religione	46	21
ominum	omnium	47	4
plane	plana	52	16
præsentis	presentes	57	2
mutaa	mutata	62	10
quod	quoad	63	24
typographica	typographia	64	10
profiteri	profteri	90	1
credit	crider	100	29
sextum	sextam	107	13
ceræ	certa	121	6
exercitius	exercitus	125	28
cæteros	cetras	133	20
prodigiosa	prodigiosa	135	8
coaguere	coartuere	144	20
ast	est	151	13
credes	certis	153	27
ob	ut	165	22
juum	jugum	193	12
omissa vocula	ad	202	13
cerbelli	cerebelli	208	23
praxime	proxime	216	2

intelligi animum. p. 16
contactus p. 22

Valerianus M. p. 264 m

De Trinitate inter Th. & Cath. Hd. p. 31

Confessionis Catholici p. 32

Merito Div. Pontif. del. Veret. 39

Epist. 29. alias. L. 40

Papstas Salvi. et. 41.

Epist. 2. Leon. X. Landat p. 454

interrogat. d. Dom. p. 46

Pontif. infallibilis. p. 48 N. 24. 80

Ecce. p. 77. 78

papa supra. Conventio. p. 79

Verba. Institut. Mandat. 82

35. t. mortuorum. Invoce. necessaria. p. 88.

Referunt. p. 89

Compostell. 90.

Domus Lauretana. p. 92.

Dei. d. Epist. Conventio. p. 100

Missa. Moderna & antiq. p. 103 116. 043

Imagines. adole. cult. p. 104

Quid. An. Eccl. p. 109

Jesuita. p. pecunia. Eccl. p. 109

Quintus. p. 109

Maniolaria. p. 112. 125

Papatus. d. 124

Indulgentie. p. 127.

Non. cur. p. 134

Compostellana. Reby. 135.

Justificatio & iustitie. augment. 139. 4

Scapulare. p. 144

Buingdaberi. Dedicatio. p. 149.

Carptari. Pietas. 334

Spitz. p. 37

Chrysostomus. p. 38.

Ocedit et in hunc.

et magis dicitur 729.

Q. d. canat 77

Abbas

Tria et infallibilis per Deum. p. 3.

Augustinus p. 12

gratia ad agendum impellens est electio. 23

proa ad bonum et a gratia. 26

Gratia sufficienti est ylectio. 29

Yuan sufficienti. 30

Pater d. talis est a genuino semine p. judicare 32

Hobbhan, Johann Wilhelm

Jo. Guil. Montgalli Epistolae Theologicae, Antifabricianae a Jesuitis
Cavillationibus A. Candidi, P. Viti Pichleri et P. Emmanuelis Kofleri ...
modeste vindicatae

Geneva 1717

Phys.m. 278 c#Beibd.2

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10133032-0

VD18 14666952-001